

การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

วิทยานิพนธ์
ของ
ชมภู มุ่งหมาย

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

กรกฎาคม 2560

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

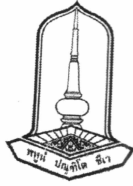
วิทยานิพนธ์
ของ
ชมภู มุ่งหมาย

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

กรกฎาคม 2560

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของนางชมภู มุ่งหมาย
แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(ผศ.ดร.พรวิทย์ จันทร์ศิริ)

ประธานกรรมการ

(อาจารย์บัณฑิตศึกษาประจำคณะ)

(อาจารย์ ดร.มานิตย์ อาษานอก)

กรรมการ

(อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก)

(อาจารย์ ดร.สุเรศ น้อยฤทธิ์)

กรรมการ

(อาจารย์บัณฑิตศึกษาประจำคณะ)

(ผศ.ดร.ปิยะธิดา ปัญญา)

กรรมการ

(ผู้ทรงคุณวุฒิ)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

(ผศ.ดร.พรวิทย์ จันทร์ศิริ)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(ศ.ดร.ประดิษฐ์ เทอดกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 31 เดือน ก.ค. พ.ศ. 2560

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจาก อาจารย์ ดร.มานิตย์ อาษานอก อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ที่ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ ข้อคิด และตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องด้วยความเอาใจใส่อย่างยิ่ง ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พชรวิทย์ จันทศิริสิริ ประธานกรรมการสอบ อาจารย์ ดร.มานิตย์ อาษานอก กรรมการสอบและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก อาจารย์ ดร.สุรเชต น้อยฤทธิ์ กรรมการสอบ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยะธิดา ปัญญา กรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ ให้มีความถูกต้องสมบูรณ์ด้วยดี

ขอขอบพระคุณ คณาจารย์ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย มหาสารคาม ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้และให้ความอนุเคราะห์แก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการวิระชัย มุ่งหมาย ผู้อำนวยการมานพ สมภูมิ ผู้อำนวยการ สุนัย เลขกลาง คุณครูพิชิต ชินกร คุณวิไลวรรณ ชินกร ดร.ดาหวัน ทะสา และ ดร.คัมภีระ แสนงู คุณครูอมร วงเวียน คุณศุภสิทธิ์ ตั้งจิต ผู้อำนวยการประยูร ตั้งจิต ดร.วิรัตน์ พรหม สุพรรณ และคุณครูสนิดาภรณ์ หนองหว้า คณะผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย และตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบ ตัวชี้วัด และแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

คุณค่าและประโยชน์จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา ตลอดจนบูรพาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่อบรมสั่งสอนประสิทธิ์ประสาทวิชา ซึ่งผู้วิจัย จะนำความรู้ที่ได้ไปพัฒนาการทำงานให้ดียิ่งขึ้น เพื่อประโยชน์ของตนเองและประเทศชาติสืบต่อไป

ชมภู มุ่งหมาย

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3
ผู้วิจัย	นางชมภู มุ่งหมาย
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ ดร.มานิตย์ อาษานอก
ปริญญา	กศ.ม. สาขาวิชา การบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีที่พิมพ์ 2560

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาตัวชี้วัดตามองค์ประกอบของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 2) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 และ 3) พัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร ครูอนามัย และกรรมการสถานศึกษา สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 จำนวน 210 คน จาก 70 โรงเรียน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.60 – 1.00 แบบสอบถามสภาพปัจจุบันมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item – Total Correlation) ระหว่าง 0.663 – 0.888 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (Alpha Coefficient) เท่ากับ 0.975 แบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item – Total Correlation) ระหว่าง 0.544 – 0.825 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (Alpha Coefficient) เท่ากับ 0.966 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) และแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน และหาค่าความต้องการจำเป็น ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ประกอบด้วย 10 องค์ประกอบ 41 ตัวชี้วัด มีผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับ เรียงตามลำดับ ได้แก่ การส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน โภชนาการอาหารที่ปลอดภัย และการออกกำลังกาย กีฬา และนันทนาการ

2. สภาพปัจจุบันการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 สภาพปัจจุบันโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ การให้คำปรึกษาและสนับสนุนทางสังคม บริการอนามัยโรงเรียน และการออกกำลังกาย กีฬา และนันทนาการ

สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ การบริหารจัดการในโรงเรียน การส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน และศึกษาในโรงเรียน

3. ผลการวิเคราะห์ค่าความต้องการจำเป็นปรับปรุง พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นของแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพสามอันดับแรก ได้แก่ ลำดับที่ 1 การให้คำปรึกษาและสนับสนุนทางสังคม ลำดับที่ 2 การออกกำลังกาย กีฬา และนันทนาการ ลำดับที่ 3 บริการอนามัยโรงเรียน แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ประกอบด้วย 10 องค์ประกอบ 92 แนวทางสรุปได้ดังนี้ การดำเนินการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพทั้ง 10 องค์ประกอบ ควรมีแผนการดำเนินงานอย่างชัดเจน ทั้งแผนระดับโรงเรียนและแผนการดำเนินงานแต่ละฝ่าย มีการแต่งตั้งคณะทำงานซึ่งระบุหน้าที่ชัดเจน มีการจัดระบบการนิเทศติดตามผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ และจัดทำรายงานผลการดำเนินงาน มีโครงการดำเนินการร่วมกันระหว่างโรงเรียนและชุมชนอย่างต่อเนื่อง สนับสนุนให้เกิดการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนทั้งผู้บริหาร ครู นักเรียน บุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชน บันทึกผลการตรวจสุขภาพและจัดเก็บอย่างเป็นระบบ วิเคราะห์ผลการตรวจสุขภาพและแก้ไขกรณีที่พบความผิดปกติโดยเร่งด่วน การปรุงอาหารกลางวันแก่นักเรียน ความสะอาดของสถานที่รับประทานอาหาร ควบคุมคุณภาพของสินค้าที่นำมาจำหน่ายให้นักเรียน ส่งเสริมให้บุคลากร และนักเรียนรักการออกกำลังกาย ดูแลสุขภาพอย่างต่อเนื่อง ให้ความสำคัญกับการคัดกรองนักเรียน การบันทึกผล การส่งต่อ การแก้ไขปัญหาของนักเรียน ผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษา ต้องร่วมกันวางแผน และให้ความสำคัญกับการประพัตินเป็นแบบอย่างด้านสุขภาพแก่บุคลากร งานทุกฝ่ายมีการติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ

TITLE Developing Guideline the Implementation of Health Promoting School for School under the Office of Mahasarakham Primary Education Service Area Office 3

AUTHOR Chompoo Mungmai

ADVISORS Dr. Manit Asanok

DEGREE M.Ed. **MAJOR** Educational Administration

UNIVERSITY Mahasarakham University **DATE** 2017

ABSTRACT

This research aimed to 1) Investigate the indicators of components of health promoting school implementation for school under the office of Mahasarakham primary education service area office 3, 2) study the current state and desirable state of health promoting school implementation for school under the office of Mahasarakham primary education service area office 3, and 3) develop of implementation guideline on health promoting school for school under the office of Mahasarakham primary education service area office 3. Group of the study were 210 person include administrators teachers and school committees from 70 schools selected by stratified random sampling method. The research instruments were questionnaires of current and desirable conditions with IOC during 0.60 – 1.00, the questionnaires of current conditions was 0.663 – 0.888 Item-total Correlation and 0.975 reliability, the questionnaires of desirable conditions was 0.544 – 0.825 Item-total Correlation and 0.966 reliability, the structured interview and the evaluation form of suitability and possibility. Descriptive statistics used in this research were mainly percentage, average and standard deviation. The research were found:

1. The implementation of health promoting school including 10 components 41 indicators. The result of evaluation from seven respondents at high level, the components on the three maximums average were health promoting for school personnel, nutritional safety food and exercise sport and recreation.

2. The current conditions of health promoting school implementation for school under the office of Mahasarakham primary education service area office 3 at moderate level, the components on the three lowest average were social counseling and support, school health service and exercise sport and recreation.

The desirable conditions of health promoting school implementation at high level, the components on the three maximum average were school administration management, health promoting for school personnel and school hygiene.

3. The result of PNI modified: 1) social counseling and support 2) exercise sport and recreation 3) school health service. The implementation guideline on health promoting school for school under the office of Mahasarakham primary education service area office 3 including 10 components 92 indicators. In conclusion: school health promoting implementation should have school health promoting plan and sub plan, work by the school health promoting committee respond other missions. The system of supervision and reporting the result of school health promoting implementation report. School and community have the continuing projects, the participation and support from administrator teacher student and school personnel and school committee. School should be recording health information and creating the health information system. Analyze the results of health checking and correct the case of urgent disorders. Improve the student meal, the clean canteen and keep products quality control system. Promoting for school personnel and student to exercise and keep healthy. Attention about student support system and exemplary healthy for personnel. All parties were tracked, evaluate and report regular operation.

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	
	ภูมิหลัง	1
	คำถามการวิจัย	4
	ความมุ่งหมายของการวิจัย	4
	ความสำคัญของการวิจัย	4
	ขอบเขตของการวิจัย	5
	กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	6
	นิยามศัพท์เฉพาะ	7
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
	การส่งเสริมสุขภาพ	10
	การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพ	16
	โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	24
	บริบทโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3	36
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	39
	งานวิจัยในประเทศ	39
	งานวิจัยต่างประเทศ	50
3	วิธีดำเนินการวิจัย	52
	ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการดำเนินงานโรงเรียน ส่งเสริมสุขภาพสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3	54
	ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3	56
	ระยะที่ 3 การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3	61
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	64

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	66
ระยะที่ 1 ผลการศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการดำเนินงานโรงเรียน ส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3	66
ระยะที่ 2 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3	77
ระยะที่ 3 ผลการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3	90
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	152
ความมุ่งหมายของการวิจัย	152
สรุปผล	152
อภิปรายผล	157
ข้อเสนอแนะ	159
บรรณานุกรม	161
ภาคผนวก	167
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	168
ภาคผนวก ข การหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	210
ภาคผนวก ค คะแนนจากการเก็บรวบรวมข้อมูล	223
ภาคผนวก ง หนังสือราชการ	229
ประวัติย่อของผู้วิจัย	244

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	สังเคราะห์องค์ประกอบการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	31
2	ขนาดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	58
3	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเหมาะสมและความคิดเห็นขององค์ประกอบ การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน โดยรวม	67
4	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความเหมาะสมและความคิดเห็นของ องค์ประกอบของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านนโยบาย ของโรงเรียน	68
5	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความเหมาะสมและความคิดเห็นของ องค์ประกอบของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการบริหาร จัดการโรงเรียน	69
6	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความเหมาะสมและความคิดเห็นของ องค์ประกอบของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านโครงการ ร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน	70
7	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความเหมาะสมและความคิดเห็นของ องค์ประกอบของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการจัด สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ	71
8	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความเหมาะสมและความคิดเห็นของ องค์ประกอบของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านบริการ อนามัยโรงเรียน	72
9	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความเหมาะสมและความคิดเห็นของ องค์ประกอบของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านสุขศึกษา ในโรงเรียน	73

10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความเหมาะสมและความคิดเห็นของ องค์ประกอบของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านโภชนาการ และอาหารที่ปลอดภัย	74
11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความเหมาะสมและความคิดเห็นของ องค์ประกอบของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการ ออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ	75
12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความเหมาะสมและความคิดเห็นของ องค์ประกอบของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการให้ คำปรึกษาและสนับสนุนทางสังคม	76
13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความเหมาะสมและความคิดเห็นของ องค์ประกอบของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการส่งเสริม สุขภาพบุคลากรในโรงเรียน	77
14 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	78
15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและ สภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยรวม	79
16 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและ สภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านนโยบายของ โรงเรียน	80
17 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและ สภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการบริหาร จัดการในโรงเรียน	81
18 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพ ที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านโครงการ ร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน	82

19 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพ ที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการจัด สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ	83
20 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพ ที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านบริการ อนามัยโรงเรียน	84
21 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพ ที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านสุขศึกษา ในโรงเรียน	85
22 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพ ที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านโภชนาการ และอาหารที่ปลอดภัย	86
23 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพ ที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการออก กำลังกาย กีฬาและนันทนาการ	87
24 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพ ที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการให้ คำปรึกษาและสนับสนุนทางสังคม	88
25 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพ ที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการส่งเสริม สุขภาพบุคลากรในโรงเรียน	89
26 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน และค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานโรงเรียน ส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3 ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI _{modified}) และ ลำดับความต้องการจำเป็น โดยรวม	90

35 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน และค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานโรงเรียน ส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3 ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI _{modified}) และ ลำดับความต้องการจำเป็น ด้านการให้คำปรึกษาและสนับสนุนทางสังคม	100
36 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน และค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานโรงเรียน ส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3 ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI _{modified}) และ ลำดับความต้องการจำเป็น ด้านการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน	101
37 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยรวม	124
38 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและ ความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านนโยบายของโรงเรียน	125
39 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและ ความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการบริหารจัดการในโรงเรียน	128
40 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและ ความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านโครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน	131
41 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและ ความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ	133
42 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและ ความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านบริการอนามัยโรงเรียน	136

43 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและ ความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านสุขศึกษาในโรงเรียน	139
44 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและ ความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านโภชนาการอาหารที่ปลอดภัย	141
45 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและ ความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการออกกำลังกาย กีฬา และนันทนาการ	144
46 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและ ความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการให้คำปรึกษาและสนับสนุนทางสังคม	147
47 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและ ความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน	149
48 ผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ของแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์สำหรับการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียน ส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3	216
49 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับแบบสอบถาม สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์สำหรับการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทาง การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3	221
50 คะแนนการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัดของการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 7 ท่าน (การวิจัยระยะที่ 1)	224

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1	กรอบแนวคิดในการวิจัยการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3	7
2	องค์ประกอบการทำงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	32
3	แสดงระยะการวิจัย ขั้นตอนการดำเนินการ และผลที่คาดหวัง	53

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

สุขภาพที่ดีของประชาชน คือ ต้นทุนที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ การส่งเสริมด้านสุขภาพของประชาชนทุกช่วงอายุเป็นสิ่งสำคัญที่และจำเป็นที่ทุกภาคส่วนจะต้องร่วมแรงร่วมใจให้เกิดการพัฒนาขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม รัฐบาลให้ความสำคัญในด้านสุขภาพของประชาชนทุกช่วงวัยโดยได้กำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564 (ราชกิจจานุเบกษา. 2559 : 15-16) ระบุสุขภาพแวดล้อมการพัฒนาและประเด็นการพัฒนาสำคัญในช่วงแผนพัฒนาฉบับที่ 12 หัวข้อการเตรียมความพร้อมด้านกำลังคนและการเสริมสร้างศักยภาพของประชากรในทุกช่วงวัย โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นทุนมนุษย์ที่มีศักยภาพสูง ดังที่จุดเน้นในการพัฒนาคนที่สำคัญในช่วงแผนพัฒนาฉบับที่ 12 ข้อ 6) การสร้างเสริมให้คนมีสุขภาพดี เน้นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางสุขภาพและการลดปัจจัยเสี่ยงด้านสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อสุขภาพ โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาความรู้ในการดูแลสุขภาพ การพัฒนารูปแบบการออกกำลังกายและโภชนาการที่เหมาะสมกับแต่ละช่วงวัย การใช้มาตรการทางกฎหมายและภาษีในการควบคุมและส่งเสริมอาหารและผลิตภัณฑ์ที่ส่งผลเสียต่อสุขภาพ การสร้างกลไกในการจัดทำนโยบายสาธารณะที่ต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อสุขภาพที่จะไปสู่การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาพดี

แผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564 (กระทรวงสาธารณสุข. 2559 : 4-5, 43) อยู่ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ดำเนินการภายใต้วิสัยทัศน์: ระบบสุขภาพไทยเข้มแข็ง เป็นเอกภาพ เพื่อคนไทยสุขภาพดีสร้างประเทศให้มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน และพันธกิจ: เสริมสร้าง สนับสนุนและประสานให้เกิดการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ เอกชน นักวิชาการและภาคประชาสังคม ในการอภิบาลและพัฒนาระบบสุขภาพไทยให้เข้มแข็ง รองรับกับบริบทของการเปลี่ยนแปลงในอนาคต ซึ่งแผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ 12 นี้ ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาสุขภาพยุทธศาสตร์ที่ 1 คือ เร่งการเสริมสร้างสุขภาพของคนไทยเชิงรุก ให้ความสำคัญกับการปฏิรูปด้านสุขภาพเพื่อให้คนไทยทุกช่วงวัยมีสุขภาพแข็งแรง เร่งรัดพัฒนาระบบการดูแลเด็กให้มีพัฒนาการที่สมวัย เสริมสร้างความร่วมมือในการดูแลให้เด็กเกิดอย่างมีคุณภาพ เจริญเติบโตเต็มศักยภาพ แข็งแรง พร้อมที่จะเรียนรู้ อาหารตามวัยที่ถูกหลักโภชนาการเติบโตอย่างมีคุณภาพทุกช่วงวัย มีความฉลาดทางสติปัญญาและอารมณ์ สร้างความตระหนักรู้เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ ลดปัจจัยเสี่ยงและผลกระทบด้านสุขภาพ มีความรู้ และทัศนคติที่ถูกต้องด้านสุขภาพ เพื่อให้มีพฤติกรรมสุขภาพที่ถูกต้อง และร่วมสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีต่อสุขภาพ ส่งเสริมการออกกำลังกายและการมีสุขภาพที่ดี

การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ เกิดจากข้อเสนอแนะของคณะผู้เชี่ยวชาญด้านการส่งเสริมสุขภาพและสุขภาพขององค์การอนามัยโลก ต้องการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการดำเนินงานด้านอนามัยโรงเรียน (School Health Program) มีหลักการสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ สุขศึกษา

ในโรงเรียน (School Health Education) อนามัยสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน (School Health Environment) และบริการอนามัยโรงเรียน (School Health Service) ซึ่งมีลักษณะการปฏิบัติแบบสั่งการจากบนลงล่างไปสู่การส่งเสริมสุขภาพแนวใหม่ (สำนักส่งเสริมสุขภาพ. 2556 : 18)

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization (WHO). 1998) ได้ให้คำจำกัดความของโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพไว้ว่า คือโรงเรียนที่มีขีดความสามารถแข็งแกร่งมั่นคง ที่เป็นสถานที่ที่มีสุขภาพอนามัยที่ดี เพื่อการอาศัย ศึกษา และทำงาน ส่วนสำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ได้ให้ความหมายของโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ คือ โรงเรียนที่มีความร่วมมือร่วมใจกันพัฒนาพฤติกรรมและสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อสุขภาพอย่างสม่ำเสมอ เพื่อการมีสุขภาพดีของทุกคนในโรงเรียน โดยสำนักส่งเสริมสุขภาพ ได้ดำเนินงานโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนด้านสุขภาพควบคู่ไปกับการพัฒนาทางการศึกษา โดยการพัฒนาศักยภาพโรงเรียนให้เป็นจุดเริ่มต้นและศูนย์กลางของการพัฒนาสุขภาพ รวมทั้งพัฒนาชุมชนให้มีส่วนร่วมในการดูแลสุขภาพตนเองและครอบครัวตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541 จนถึงปัจจุบัน โดยการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ เป็นการพัฒนาที่มีความครอบคลุมทุกมิติด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อม สร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของทุกคนทั้งในโรงเรียนและชุมชน ให้สามารถนำความรู้และทักษะด้านสุขภาพมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ด้วยการดูแลใส่ใจสุขภาพของตนเองและผู้อื่น รวมทั้งสามารถตัดสินใจในการควบคุมสถานการณ์ที่มีผลกระทบต่อสุขภาพ โดยเฉพาะนักเรียนจะได้รับการปลูกฝังทัศนคติ ฝึกทักษะและพฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสม สมาชิกในชุมชนมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่สะอาดและปลอดภัย ทำให้บรรลุเป้าหมายของการพัฒนาคนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข (กรมอนามัย. 2558 : 3)

กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ได้ดำเนินงานเกี่ยวกับโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพตามนโยบายมาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ก้าวแรกของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ปี พ.ศ. 2541 มีโรงเรียนต้นแบบของจังหวัด ศูนย์อนามัย และส่วนกลาง รวม 89 โรงเรียน พ.ศ. 2543 มีการจัดทำเกณฑ์ประเมินโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพด้านกระบวนการ 5 องค์ประกอบ และใน ปี พ.ศ. 2544 มีโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพผ่านการประเมิน ร้อยละ 9.60 และมีโรงเรียนเข้าร่วมโครงการ ร้อยละ 32 และมีการพัฒนาการดำเนินงานเรื่อยมา จนในปี พ.ศ. 2550 มีโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพผ่านการประเมินร้อยละ 93.60 ปี พ.ศ. 2552 มีโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ และผ่านการประเมินค่อนข้างสูงร้อยละ 96.80 กรมอนามัยจึงได้พัฒนาเกณฑ์มาตรฐานในระดับที่สูงขึ้นคือ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชร ซึ่งเน้นคุณภาพโดยวัดผลลัพธ์ที่เกิดจากกระบวนการดำเนินงานตาม 10 องค์ประกอบทั้งด้านสุขภาพและด้านพฤติกรรมสุขภาพ ผสมกับผลลัพธ์จากการดำเนินงานตามนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ พร้อมทั้งจัดทำคู่มือเกณฑ์มาตรฐาน และชี้แจงแนวทางให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ โดยเริ่มดำเนินการในปี 2552 และมีทีมประเมินจากส่วนกลางร่วมกับศูนย์อนามัย มีโรงเรียนผ่านการประเมินเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชร จำนวน 37 แห่ง และในปี พ.ศ. 2555 มีโรงเรียนที่ผ่านการประเมินเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชร จำนวน 105 แห่ง ผลการดำเนินงานดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพที่มีการดำเนินงานมาอย่างต่อเนื่องและมีผลการดำเนินงานประสบความสำเร็จเป็นที่น่าภาคภูมิใจ (กรมอนามัย. 2558 : 3-6)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ได้เข้าร่วมโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ และมีการดำเนินงานด้านโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพอย่างต่อเนื่องร่วมกับภาคีเครือข่าย ซึ่งเป็นหน่วยงานด้านสุขภาพและสถานศึกษา มีการนำนโยบายด้านโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพลงสู่การปฏิบัติร่วมกันจนเกิดผลเป็นที่ประจักษ์ เกิดความร่วมมือระหว่างโรงพยาบาล สำนักงานสาธารณสุข และโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 มีการจัดประชุมทำความเข้าใจและเสริมสร้างความรู้ในการดำเนินงานด้านโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพขึ้นประจำปี มีการอบรมบุคลากรเพื่อเพิ่มพูนองค์ความรู้บุคลากรการศึกษา บุคลากรสาธารณสุขให้มีความรู้ความเข้าใจแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพทุกระดับ นำแนวคิด หลักการพัฒนาและแลกเปลี่ยนประสบการณ์การดำเนินงานระหว่างผู้บริหาร คณะครู และบุคลากรสาธารณสุข เพื่อให้เกิดเครือข่ายการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชรขึ้น และเกิดการขับเคลื่อนการส่งเสริมสุขภาพเด็กวัยเรียนในวงกว้าง เพื่อให้เด็กวัยเรียนมีสมรรถนะดี มีพื้นฐานในการคิด พื้นฐานการเรียนรู้ ทักษะการจัดการ และทักษะการดำรงชีวิต ที่สามารถเผชิญกับปัญหาสังคมและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปด้วยสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3. 2560 : เว็บไซต์)

แม้ว่าการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในปัจจุบัน จะมีการจัดระบบและวิธีการปฏิบัติที่ดีและมีผลเป็นที่น่าพอใจ สภาพปัญหาเดิม ๆ ที่โรงเรียนไม่เข้าใจวิธีการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ได้ถูกแก้ไขไปจนผลการประเมินโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการผ่านการประเมินในระดับสูง แต่ปัญหาด้านสุขภาพของเด็กไทยก็มีการเปลี่ยนแปลงตามสภาพสังคมที่เปลี่ยนไป ปัญหาที่พบในสังคมไทยทุกวันนี้ ได้แก่ เด็กที่มีภาวะโภชนาการเกิน เพราะการบริโภคอาหารและขนมที่ไม่มีคุณค่าทางอาหาร การบริโภคอาหารขยะ อาหารจานด่วน การใช้โทรศัพท์มือถือ ที่ส่งผลให้เกิดปัญหาด้านสายตา และปัญหาสุขภาพจากการขาดการออกกำลังกาย ในปัจจุบันจะพบเห็นเด็กที่มีน้ำหนักเกินมากขึ้น เด็กกลุ่มวัยเรียน (อายุ 5-14 ปี) พบภาวะเริ่มอ้วนในเด็กวัยเรียน ร้อยละ 12.2 จากการคัดกรองภาวะสายตาผิดปกติในเด็กก่อนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาโดยครูในโรงเรียน 17 แห่ง พบว่า เด็กมีภาวะสายตาผิดปกติ ร้อยละ 6.6 และจำเป็นต้องใส่แว่นตา ร้อยละ 4.1 การตรวจสอบสติปัญญาและความฉลาดทางอารมณ์ พบว่า เด็ก ป.1 มีระดับสติปัญญาเฉลี่ย 93.1 และความฉลาดทางอารมณ์เท่ากับ 45.1 ซึ่งต่ำกว่ามาตรฐาน (กระทรวงสาธารณสุข. 2559 : 29) จากสภาพปัญหาด้านสุขภาพที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า ทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ควรเร่งให้การดูแลแก้ไขปัญหาย่างเร่งด่วนและรัดกุม เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาเรื้อรังจนกลายเป็นปัญหาสุขภาพในระดับประเทศ

โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพถือเป็นโครงการที่มีบทบาทสำคัญในการควบคุมดูแลปัญหาด้านสุขภาพของเด็กในวัยเรียน จากปัญหาและความต้องการด้านสุขภาพของเด็กวัยเรียนที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 เพื่อพัฒนาการดำเนินงานด้านการส่งเสริมสุขภาพผู้เรียนให้ครอบคลุมภารกิจ และเป็นระบบที่สามารถช่วยดูแลแก้ไขปัญหาสุขภาพของเด็กวัยเรียนในปัจจุบันได้ เพื่อให้บรรลุความมุ่งหมายตามนโยบายการพัฒนาประเทศที่มีความมุ่งหวังพัฒนาทุนมนุษย์อย่างมีประสิทธิภาพ

คำถามการวิจัย

1. องค์ประกอบและตัวชี้วัดของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 มีองค์ประกอบและตัวชี้วัดอะไรบ้าง
2. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 เป็นอย่างไร
3. แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ควรเป็นเช่นไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาตัวชี้วัดตามองค์ประกอบของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3
3. เพื่อพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้ตัวชี้วัดตามองค์ประกอบของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 เพื่อใช้ในการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ และเป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหารและหน่วยงานที่สนใจนำไปใช้ในการพัฒนาต่อไป
2. ทราบข้อมูลสภาพการดำเนินงานในปัจจุบันของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 และทราบสภาพที่พึงประสงค์ที่เป็นความต้องการให้เกิดการพัฒนาการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ และเป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหารและหน่วยงานที่สนใจนำไปใช้ในการพัฒนาต่อไป
3. ได้แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 เพื่อใช้เป็นต้นแบบวิธีการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ เพื่อให้เกิดประโยชน์สำหรับผู้บริหารและหน่วยงานที่สนใจที่จะนำไปใช้หรือนำไปพัฒนาต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตเนื้อหา

การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพผู้วิจัยดำเนินการวิจัยภายใต้ขอบเขตเนื้อหา องค์ประกอบการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ (World Health Organization (WHO). 1998 : 76-79 ; กรมอนามัย. 2547 : 16 ; ชูชื่น พงษ์ดี. 2553 : 7-8 ; สำนักส่งเสริมสุขภาพ. 2556 : 23 ; สำนักส่งเสริมสุขภาพ. 2558 : 16-40) ประกอบด้วย 10 องค์ประกอบ ได้แก่

1. นโยบายของโรงเรียน
2. การบริหารจัดการในโรงเรียน
3. โครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน
4. การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ
5. บริการอนามัยโรงเรียน
6. สุขศึกษาในโรงเรียน
7. โภชนาการอาหารที่ปลอดภัย
8. การออกกำลังกาย กีฬา และนันทนาการ
9. การให้คำปรึกษาและสนับสนุนทางสังคม
10. การส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน

2. ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการเป็น 3 ระยะ ดังนี้

2.1 ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งทำหน้าที่ประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัด จำนวน 7 คน

2.2 ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 รายละเอียดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง มีดังนี้

2.2.1 ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร ครูอนามัย และกรรมการสถานศึกษา ของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3 จำนวน 147 โรงเรียน จำนวนประชากร 441 คน

2.2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางประมาณการขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 210 คน จาก 70 โรงเรียน ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนจำนวนสถานศึกษาของอำเภอต่าง ๆ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3

2.3 ระยะที่ 3 การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ใช้ในการประเมินแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โดยประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ของแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพที่พัฒนาขึ้น ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน

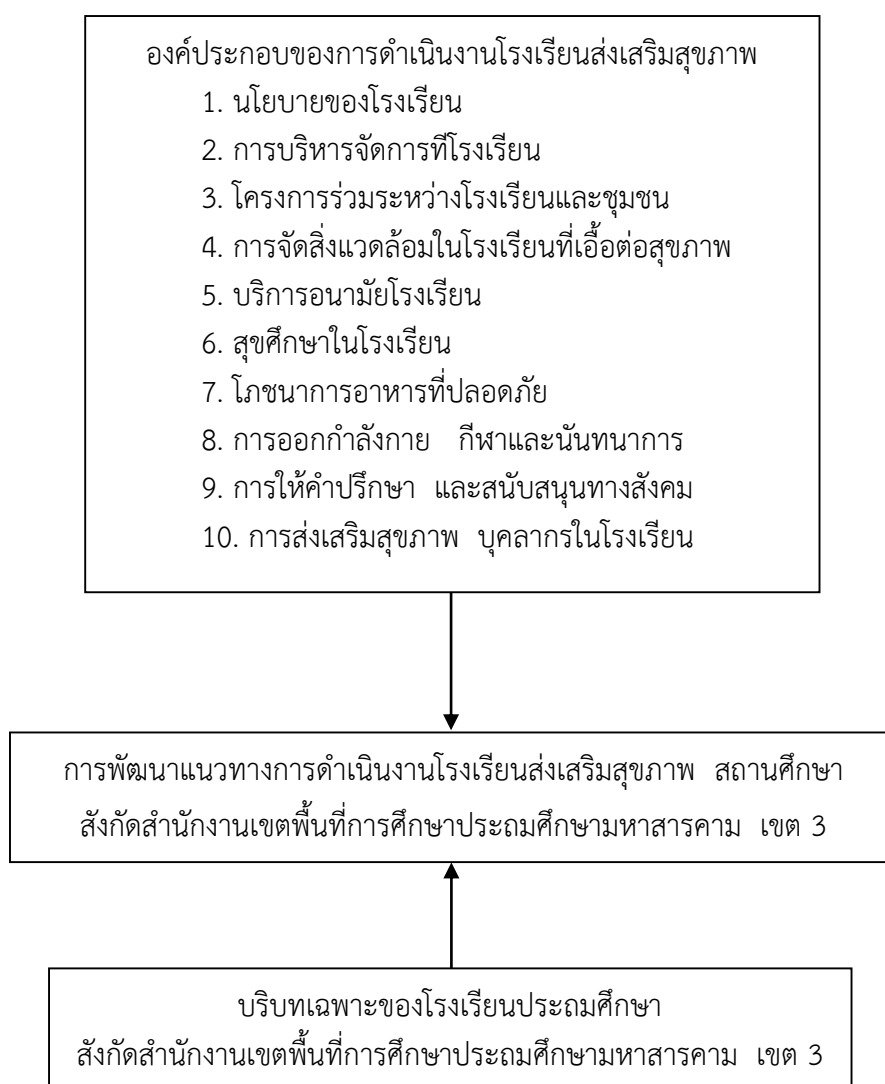
กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3 ดำเนินการวิจัยภายใต้องค์ประกอบของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ซึ่งได้จากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัย เกี่ยวกับการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ (World Health Organization (WHO). 1998 : 76-79 ; กรมอนามัย. 2547 : 16 ; ชูชื่น พงษ์ดี. 2553 : 7-8 ; สำนักส่งเสริมสุขภาพ. 2556 : 23 ; สำนักส่งเสริมสุขภาพ. 2558 : 16-40) ประกอบด้วย 10 องค์ประกอบ ได้แก่

1. นโยบายของโรงเรียน
2. การบริหารจัดการในโรงเรียน
3. โครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน
4. การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ
5. บริการอนามัยโรงเรียน
6. สุขศึกษาในโรงเรียน
7. โภชนาการอาหารที่ปลอดภัย
8. การออกกำลังกาย กีฬา และนันทนาการ
9. การให้คำปรึกษาและสนับสนุนทางสังคม
10. การส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน

กรอบแนวคิดข้างต้น สามารถเขียนเป็นแผนภาพกรอบแนวคิดการวิจัย การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3 ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัยการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การพัฒนาแนวทาง หมายถึง การสร้างหลักการ วิธีการ ซึ่งเป็นต้นแบบการปฏิบัติที่ดีในด้านใดด้านหนึ่ง เรียกว่าเป็นแนวทาง
2. โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ หมายถึง โรงเรียนมีการดำเนินงานตามนโยบายด้านสุขภาพ ภายใต้การดูแลและส่งเสริมของสำนักงานส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข โดยพัฒนาพฤติกรรมของนักเรียนและบุคลากรโรงเรียนทุกคน เพื่อให้เห็นความสำคัญและใส่ใจสุขภาพ สุขศึกษา และสิ่งแวดล้อม มีการให้บริการอนามัยโรงเรียน และดำเนินงานบนพื้นฐานความสัมพันธ์อันดีระหว่างบ้าน ชุมชน และโรงเรียน

3. การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ หมายถึง การพัฒนาหลักการ วิธีการ ซึ่งเป็นต้นแบบการปฏิบัติที่ดีในการดำเนินงานด้านโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ตามองค์ประกอบ การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ (World Health Organization (WHO). 1998 : 76-79 ; กรมอนามัย. 2547 : 16 ; ชูชื่น พงษ์ดี. 2553 : 7-8 ; สำนักส่งเสริมสุขภาพ. 2556 : 23 ; สำนักส่งเสริมสุขภาพ. 2558 : 16-40) ประกอบด้วย 10 องค์ประกอบ ดังนี้

3.1 นโยบายของโรงเรียน หมายถึง ข้อกำหนด แนวหรือวิธีการ ของโรงเรียนที่กำหนดไว้ เพื่อเป็นทิศทางในการบริหาร การดำเนินงาน และการปฏิบัติด้านโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ

3.2 การบริหารจัดการที่โรงเรียน หมายถึง การวางแผน กำกับ ดูแล ควบคุมการดำเนินงานและการปฏิบัติด้านโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้และสอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียน

3.3 โครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน หมายถึง กระบวนการด้านการส่งเสริมสุขภาพที่ประกอบด้วยกิจกรรมหลาย ๆ กิจกรรม ซึ่งเป็นการร่วมกันดำเนินงานระหว่างโรงเรียนและชุมชน เพื่อให้งานบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

3.4 การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ หมายถึง การจัดการ การดูแล บำรุงรักษาสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน โดยให้ความสำคัญด้านสุขภาพ สิ่งแวดล้อมมีความปลอดภัย และส่งเสริมการมีสุขภาพที่ดีเป็นสำคัญ

3.5 บริการอนามัยโรงเรียน หมายถึง การจัดให้มีบริการด้านสุขภาพอนามัยและการปฐมพยาบาลเบื้องต้นในโรงเรียน ได้แก่ การจัดสถานที่ห้องพยาบาล การจัดเตรียมยาสามัญ การจัดให้มีครูหรือบุคลากรผู้ดูแลประจำห้องพยาบาลของโรงเรียน เพื่อให้บริการแก่ครู นักเรียน และบุคลากรของโรงเรียน

3.6 สุขศึกษาในโรงเรียน หมายถึง การปฏิบัติในการดูแลรักษาสุขภาพ ตามหลักสุขปฏิบัติที่จัดขึ้นในโรงเรียนในบริเวณต่าง ๆ เช่น ห้องเรียน ห้องน้ำ โรงอาหาร เป็นต้น และการส่งเสริมให้นักเรียนดูแลรักษาสุขภาพและเรียนรู้วิธีการปฏิบัติตัวอย่างถูกต้องในการดูแลตนเอง

3.7 โภชนาการอาหารที่ปลอดภัย หมายถึง การจัดการ การดูแล ด้านอาหาร ขนม เครื่องดื่ม สำหรับนักเรียน ครู และบุคลากรในโรงเรียน ให้มีความสด สะอาด ถูกหลักอนามัย และปลอดภัยต่อสุขภาพ

3.8 การออกกำลังกาย กีฬา และนันทนาการ หมายถึง การจัดกิจกรรมสำหรับครู นักเรียน และบุคลากรในโรงเรียน ให้มีการใส่ใจต่อสุขภาพ ด้วยการออกกำลังกาย การเล่นกีฬา และมีกิจกรรมนันทนาการ เพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดและกระชับความสัมพันธ์ รวมถึงกิจกรรมร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน

3.9 การให้คำปรึกษาและสนับสนุนทางสังคม หมายถึง การจัดให้มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านสุขภาพจิต และพฤติกรรม สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง โดยจัดให้มีบุคลากรปฏิบัติหน้าที่ด้านการดูแลและช่วยเหลือนักเรียน มีการดำเนินการแก้ไขปัญหาเบื้องต้นและมีการส่งต่อเมื่อพบนักเรียนที่มีปัญหาเกินกว่าความสามารถของโรงเรียน โดยมีการติดตามผลในแต่ละกรณีอย่างต่อเนื่อง

3.10 การส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน หมายถึง การให้บริการด้านสุขภาพ แก่บุคลากรในโรงเรียน ได้แก่ การประเมินผลด้านสุขภาพประจำปี การให้บริการข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพ การให้คำแนะนำปรึกษาด้านสุขภาพ และการจัดกิจกรรมส่งเสริมหรือแก้ปัญหาด้านสุขภาพ

4. สถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 หมายถึง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับปฐมวัย ประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ในเขตอำเภอเชียงยืน กุฉินารายณ์ และโกสุมพิสัย จำนวนรวม 147 โรง

5. ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการ และรองผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

6. ครูอนามัย หมายถึง ครูหรือบุคลากรของโรงเรียนที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ประจำที่ห้องพยาบาลของโรงเรียน โดยมีหน้าที่ให้การดูแลนักเรียน ครู และบุคลากรในโรงเรียนที่เกิดเจ็บป่วยหรือเกิดอุบัติเหตุตามหลักการปฐมพยาบาลเบื้องต้น

7. คณะกรรมการสถานศึกษา หมายถึง ผู้แทนจากชุมชน ที่ได้รับเชิญหรือได้รับเลือกให้เข้ามาปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งมีบทบาทในการมีส่วนร่วมบริหารจัดการ ตรวจสอบ และพิจารณาการดำเนินงานต่าง ๆ ของสถานศึกษา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย เรื่อง การพัฒนาแนวทาง
การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เป็นหลักการทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
นำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. การส่งเสริมสุขภาพ
 - 1.1 ความหมายของการส่งเสริมสุขภาพ
 - 1.2 ความสำคัญของการส่งเสริมสุขภาพ
 - 1.3 วิธีการดำเนินการส่งเสริมสุขภาพ
2. การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพ
 - 2.1 ความหมายของการพัฒนาการส่งเสริมสุขภาพ
 - 2.2 การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพ
3. โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ
 - 3.1 ความหมายของโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ
 - 3.2 ความเป็นมาของโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ
 - 3.3 ความสำคัญของโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ
 - 3.4 องค์ประกอบการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ
4. บริบทสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

การส่งเสริมสุขภาพ

ประกาศกฎบัตรออตตาวา ที่ประเทศแคนาดาปี 1986 ได้บัญญัติว่า “การส่งเสริมสุขภาพ” หรือ “Health Promotion” เป็นขบวนการส่งเสริมให้ประชาชน เพิ่มสมรรถนะในการควบคุม และปรับปรุงสุขภาพของตนเอง ในการบรรลุซึ่งสุขภาวะอันสมบูรณ์ ทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสังคม สามารถเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมหรือปรับตนให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ สามารถควบคุมปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อสุขภาพ เช่น ลดปัจจัยเสี่ยงที่ก่อให้เกิดมะเร็ง การขาดการออกกำลังกาย การขาดจิตสำนึกในเรื่องของความปลอดภัยทำให้เกิดอุบัติเหตุ หลีกเลี่ยงจากสิ่งแวดล้อมที่เป็นพิษที่เป็นสาเหตุที่ทำลายสุขภาพ ขณะเดียวกันก็ให้ความสำคัญหรือเน้นให้การเพิ่มในด้านปัจจัยส่งเสริมสุขภาพ เช่น การออกกำลังกายมากขึ้น รับประทานอาหารที่มีประโยชน์อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี (Sally and others. 1997 : 11-15) ต่อมา สุรเกียรติ์ อาชานานุภาพ (2545 : 125) ได้ทบทวนหลักการและแนวคิดการส่งเสริมสุขภาพจากการประชุมระดับนานาชาติ 4 ครั้ง และให้นิยามของ “การส่งเสริมสุขภาพ”

ว่าเป็นกระบวนการส่งเสริมให้ประชาชนเพิ่มสมรรถนะในการควบคุมและพัฒนาสุขภาพของตนเอง ได้มีการผลักดันกระบวนการนี้ให้เกิดขึ้นในบุคคลหรือกลุ่มบุคคลของประเทศ เพื่อให้เกิดความผาสุก และมีสุขภาพที่ดี โดยจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการส่งเสริมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมส่วนบุคคลหรือสิ่งแวดล้อมที่บุคคลอาศัยอยู่ มุ่งหวังให้บุคคลมีภาวะสุขภาพแข็งแรงคงที่ มีการป้องกันโรค และคงไว้ซึ่งภาวะสุขภาพที่ดี การส่งเสริมสุขภาพจึงเป็นกระบวนการที่ต้องมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดสุขภาพที่ดีและผาสุกอย่างยั่งยืน (Janice และคณะ. 1999 : 148 ; อ้างอิงมาจาก Pender. 1996 : 274-275)

1. ความหมายของการส่งเสริมสุขภาพ

คำว่า การส่งเสริมสุขภาพ (Health Promotion) นั้นตามคำนิยามของสำนักส่งเสริมสุขภาพกรมอนามัยกระทรวงสาธารณสุขกล่าวว่า การส่งเสริมสุขภาพภาวะที่ดีทั้งร่างกาย จิตใจ และสังคมซึ่งคล้ายคลึงกับคำนิยามจากวารสารการส่งเสริมสุขภาพอเมริกา (American Journal of Health Promotion) ที่ว่าการส่งเสริมสุขภาพเป็นศาสตร์และศิลป์ของการช่วยให้คนเปลี่ยนการดำเนินชีวิต เพื่อมุ่งสู่ภาวะสุขภาพสมบูรณ์ซึ่งภาวะสุขภาพสมบูรณ์นั้นเป็นความสมบูรณ์ด้านร่างกายอารมณ์ สังคม จิตวิญญาณ และสติปัญญา

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization (WHO). 1986 : 78-92) ให้ความหมายว่า การส่งเสริมสุขภาพ หมายถึงกระบวนการเพิ่มความสามารถของบุคคลในการควบคุม และปรับปรุงสุขภาพของตน เพื่อให้มีสุขภาพะทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม นอกจากนี้เป็นกระบวนการที่ช่วยให้บุคคลสามารถตอบสนองความต้องการหรือความปรารถนาของตน และสามารถเปลี่ยนหรือเผชิญกับสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัว

Green และ Kreuter (1991 : 25) ให้ความหมายว่า การส่งเสริมสุขภาพ หมายถึง ผลรวมของการสนับสนุนทางด้านการศึกษา และการสนับสนุนด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดผลทางการปฏิบัติ และเกิดสภาพการณ์ของการดำรงชีวิตที่จะก่อให้เกิดสภาวะสุขภาพที่สมบูรณ์ การปฏิบัตินั้นอาจจะเป็นของบุคคล ชุมชน ผู้กำหนดนโยบาย นายจ้าง ครู หรือกลุ่มบุคคลอื่น ๆ ซึ่งการปฏิบัติเหล่านั้นมีอิทธิพลต่อสุขภาพของบุคคล ชุมชนและสังคมส่วนรวม

Pender (Janice และคณะ. 1999 : 149 ; อ้างอิงมาจาก Pender. 1996 : 274-275) ให้ความหมายว่า การส่งเสริมสุขภาพ หมายถึง กิจกรรมที่มุ่งส่งเสริมระดับความเป็นปกติสุขหรือความผาสุกของชีวิต และศักยภาพในด้านสุขภาพของบุคคล ครอบครัว ชุมชน และสังคม เป็นพฤติกรรมที่นำไปสู่การมีสุขภาพดี ไม่เน้นเรื่องโรคหรือปัญหาสุขภาพ มุ่งที่จะส่งเสริมภาวะสุขภาพในทางบวกคือมีสุขภาพดี และมีชีวิตที่ปกติสุข ซึ่งจะแตกต่างจากการป้องกันโรค ที่ระบุไว้ว่าเป็นกิจกรรมที่มุ่งลดโอกาส หลีกเลี่ยงการเกิดโรค หรือการเจ็บป่วยเป็นกิจกรรมที่กระทำอย่างต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของแบบแผนชีวิตของแต่ละบุคคล

Murray และ Zentner (1993 : 71) ให้ความหมายว่า การส่งเสริมสุขภาพ หมายถึง กลุ่มกิจกรรมซึ่งช่วยยกระดับของสุขภาพ และความเป็นอยู่ให้ดีขึ้นรวมถึงการที่แต่ละบุคคล ครอบครัว ชุมชน สิ่งแวดล้อม และสังคมได้ประจักษ์ในศักยภาพสูงสุดด้านสุขภาพการส่งเสริมสุขภาพมีลักษณะเป็นแบบพหุมิติบุคคลต่างๆ ครอบครัว หรือชุมชนจะพาตนเองไปสู่สภาวะการมีค่านิยมในทางบวกกับการมีสุขภาพที่ดีในอดีตแรงจูงใจที่สำคัญยิ่งสำหรับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของบุคคลได้เน้นศูนย์รวมอยู่ที่การหลีกเลี่ยงการเจ็บป่วยเป็นแรงจูงใจที่สำคัญยิ่งเท่านั้น

ปณิธาน หล่อเลิศวิทย์ (2541 : 6) ให้ความหมายว่า การส่งเสริมสุขภาพ หมายถึง กระบวนการทางสังคมและการเมืองแบบเบ็ดเสร็จ ไม่เพียงแต่ครอบคลุมกิจกรรมต่าง ๆ ที่มุ่งเร่งรัดการเพิ่มทักษะและความสามารถของปัจเจกบุคคล หากรวมถึงกิจกรรมที่มุ่งไปสู่การเปลี่ยนแปลงสถานะทางสังคมสิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจ อันที่จะบรรเทาผลกระทบที่มีต่อสุขภาพของสาธารณและปัจเจกบุคคล การส่งเสริมสุขภาพจึงเป็นกระบวนการปลูกฝังให้คนเรามีความสามารถที่จะควบคุมปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นตัวกำหนดสุขภาพ เพื่อช่วยให้สุขภาพดีขึ้น การมีส่วนร่วมมีความจำเป็นในการสร้างความยั่งยืนของกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ

รวมพร มินานนท์ (2542 : 7) ให้ความหมายว่า การส่งเสริมสุขภาพ หมายถึง การปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตเพื่อป้องกันโรค (Changing Lifestyles for Disease Prevention) มีเป้าหมายมุ่งไปที่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลเพื่อหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยงต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดโรค การปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตเพื่อป้องกันโรคเป็นการแก้ปัญหาสุขภาพเชิงรุกที่สามารถหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยงจากภายนอก เช่น มลพิษ สารเคมีต่าง ๆ และปัจจัยเสี่ยงภายในที่เกิดจากจิตสำนึกของบุคคลรวมทั้งความเชื่อ ทศนคติต่อเรื่องใด ๆ ที่บุคคลยึดถือนอกจากนี้ในสังคมไทยยังมีทศนคติที่ไม่ดีต่อการออกกำลังกาย รวมทั้งนักวิชาการไม่ให้ความสำคัญด้วย ท้ายที่สุดมักเสียชีวิตด้วยโรคหัวใจล้มเหลวส่วนอีกความหมายหนึ่ง หมายถึง การปรับปรุงมาตรฐานชีวิตของบุคคลมุ่งพัฒนาส่งเสริมให้บุคคลมีความเป็นอยู่ที่สันติสุข มีที่อยู่อาศัย มีการศึกษา มีอาหารที่เพียงพอ มีรายได้ และมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ มีแหล่งทรัพยากรอย่างเพียงพอ มีความยุติธรรมในสังคม และมีความเสมอภาค จากความหมายนี้จึงมีความสำคัญต่อชีวิตทั้งระบบโดยการดำรงชีวิตอย่างผาสุกนั้น ต้องมีองค์ประกอบสำคัญหลายประการ การที่มีแต่ร่างกาย ที่สมบูรณ์ปราศจากโรคเท่านั้นยังไม่เพียงพอ กระบวนการส่งเสริมสุขภาพในแนวนี้นี้จึงมุ่งไปที่การจัดการชีวิตเป็นยุทธวิธีที่ต้องบูรณาการจากแหล่งทรัพยากรต่าง ๆ องค์การต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนในฐานะผู้ดูแลรับผิดชอบภารกิจแต่ละด้านของสังคม ร่วมกำหนดนโยบายมาตรการตลอดจนการตรวจสอบให้กิจกรรมที่กำหนดขึ้นไปปฏิบัติและส่งผลให้มีการยกระดับมาตรฐานชีวิตของประชาชนอย่างเป็นรูปธรรมให้ได้

อนุวัฒน์ ศุภขุติกุล และคณะ (2542 : 12) ให้ความหมายว่า การส่งเสริมสุขภาพ แปลตามความหมายขององค์การอนามัยโลก (WHO) หมายถึง กระบวนการเพิ่มสมรรถนะให้คนเรามีความสามารถเพิ่มขึ้น ในการควบคุมปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดสุขภาพและเป็นผลให้คนมีสุขภาพที่ดีขึ้น

บวร งามศิริอุดม และสายพิน คูสมิทธิ (2542 : 56) ให้ความหมายว่า การส่งเสริมสุขภาพ หมายถึง กระบวนการระดมทรัพยากร และทรัพยากรอื่น ๆ เพื่อเอื้อในการสร้างขีดความสามารถให้แก่ประชาชนในการควบคุมปัจจัยที่จะก่อให้เกิดโรคร้ายไข้เจ็บ และพัฒนาให้มีสุขภาพที่ดี ทั้งกาย ใจ และสังคม เพื่อใช้ความมีสุขภาพดีเป็นต้นทุนในการดำเนินชีวิตที่ดีตลอดไป การส่งเสริมสุขภาพจึงไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะในงานด้านสาธารณสุขเพียงภาคเดียว

เกษม นครเขตต์ (2552 : 48) ให้ความหมายว่า การส่งเสริมสุขภาพ หมายถึง กระบวนการเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการควบคุม และพัฒนาสุขภาพของบุคคล การดำเนินงานให้สถานที่ใด ๆ ก้าวเข้าสู่การเป็นสถานที่ส่งเสริมสุขภาพจำเป็นจะต้องดำเนินการในลักษณะที่เป็นกระบวนการซึ่ง หมายถึง การดำเนินการที่มีจุดเริ่มต้นที่ส่งผลเชื่อมโยงไปยังปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นตามมาอย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกันโดยมีแนวคิดดังนี้

1. เป็นการเปลี่ยนวิถีชีวิตเพื่อป้องกันโรค (Changing Lifestyles for Disease Prevention) ทั้งนี้เพื่อหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยงต่างๆ ที่จะทำให้เกิดโรคซึ่งปัจจุบันสาเหตุของการเจ็บป่วยนั้นเปลี่ยนจากการติดโรคจากการติดเชื้อ (Infection Disease) มาเป็นโรคที่เกิดจากพฤติกรรมของบุคคลและสิ่งแวดล้อม

2. เป็นการปรับปรุงมาตรฐานการดำเนินชีวิต (Improvement of Living Standards) คือเป็นการพัฒนาและส่งเสริมให้บุคคลมีความเป็นอยู่ที่สันติสุขมีที่อยู่อาศัยมีการศึกษามีอาหารเพียงพอมีรายได้และความมั่นคงทางเศรษฐกิจมีแหล่งทรัพยากรที่เพียงพอ มีความยุติธรรมในสังคมและมีความเสมอภาคสิ่งเหล่านี้เป็นกระบวนการการจัดการทางสังคมที่บุคคลเป็นสมาชิกอยู่และมีการพัฒนามาตรฐานการดำเนินชีวิตจึงอาจสรุปได้ว่าการส่งเสริมสุขภาพ หมายถึง กระบวนการเพิ่มความสามารถในการควบคุมและสร้างเสริมสุขภาพในแบบแผนการดำเนินชีวิตของตนเองครอบคลุมชุมชนให้ดียิ่งขึ้นเพื่อบรรลุถึงศักยภาพสูงสุดของสุขภาพกายจิตใจ สังคมและศีลธรรมรวมถึงการสนับสนุนด้านการศึกษาและสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เกิดผลในการปฏิบัติ

สุรเกียรติ์ อาชานานุภาพ (2545 : 126) ให้ความหมายว่า การส่งเสริมสุขภาพ (Health Promotion) หมายถึง กระบวนการส่งเสริมให้ประชาชนเพิ่มสมรรถนะในการควบคุมและพัฒนาสุขภาพของตนเองในการบรรลุซึ่งสุขภาวะอันสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสังคม บุคคลและกลุ่มบุคคลจะต้องสามารถป้องกันและตระหนักถึงความมุ่งมาดปรารถนาของตนเอง สามารถตอบสนองต่อปัญหาของตนเองและสามารถที่จะเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมหรือปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ ดังนั้น สุขภาพจึงถูกมองเป็นทรัพยากรสำหรับชีวิตประจำวัน มิใช่เป้าหมายของการดำรงชีวิต สุขภาพเป็นคำที่มีความหมายในเชิงบวก ซึ่งเน้นในเรื่องทรัพยากรสังคมและบุคคล รวมทั้งสมรรถนะของร่างกาย ดังนั้น การส่งเสริมสุขภาพจึงมิใช่อยู่ในความรับผิดชอบของภาคสาธารณสุขเท่านั้น หากแต่ขยายออกไปสู่เรื่องของการมีวิถีชีวิตเพื่อสุขภาพจนไปถึงเรื่องของสุขภาวะโดยรวม (การประชุมนานาชาติ ครั้งที่ 1 เรื่อง “การส่งเสริมสุขภาพ : การเคลื่อนสู่การสาธารณสุขแนวใหม่” ที่กรุงออตตาวา ประเทศแคนาดา)

กำธร พรหมณิสโร (2559 : เว็บไซต์) ให้ความหมายว่า การส่งเสริมสุขภาพ เป็นมิติหนึ่งทางสุขภาพที่มีความสำคัญมากที่จะช่วยให้เราดำรงชีวิตอยู่อย่างปกติสุขในการส่งเสริมสุขภาพจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของมิติสุขภาพ เข้าใจหลัก และวิธีปฏิบัติในการส่งเสริมสุขภาพ สุขภาพ หมายถึงภาวะแห่งความสมบูรณ์และความสมดุลของบุคคลทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม รวมทั้งสภาวะที่ปราศจากโรคและความพิการ และการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคมอย่างปกติสุข การมีสุขภาพดีเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงการมีคุณภาพชีวิตที่ดีอันเป็นผลมาจากการมีพฤติกรรมสุขภาพที่ดี รวมทั้งการมีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมได้อย่างถูกต้องเหมาะสมขอบเขตของสุขภาพ จากความหมายของสุขภาพดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่าคนและสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กันซึ่งนำไปสู่ภาวะสุขภาพดีทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และสังคมการดูแลสุขภาพ หมายถึง การกระทำของบุคคลเพื่อให้มีสุขภาพทางกาย การดูแลสุขภาพตนเองเป็นกระบวนการที่บุคคลกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันการเกิดโรคและการเจ็บป่วย การรักษาอาการผิดปกติและการเจ็บป่วย การดูแลสุขภาพตนเองแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

1. การดูแลสุขภาพตนเองในภาวะปกติ
2. การดูแลสุขภาพตนเองเมื่อรู้สึกว่ามีผิดปกติ

3. การดูแลสุขภาพตนเองเมื่อเจ็บป่วยและได้รับการกำหนดว่าเป็นผู้ป่วยประโยชน์ของการส่งเสริมสุขภาพ

3.1 มีสุขภาพดีทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ทำให้ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคมได้อย่างปกติสุข

3.2 โอกาสเกิดโรค การเจ็บป่วย และความผิดปกติต่าง ๆ มีน้อยมาก

3.3 ไม่เสียเวลาในการเรียน เนื่องจากไม่เจ็บป่วย

3.4 ไม่เสียค่าใช้จ่ายในการรักษาอาการเจ็บป่วย

3.5 มีพัฒนาการทางด้านร่างกายเป็นไปตามปกติ

โดยสรุป การส่งเสริมสุขภาพ หมายถึง กระบวนการเพิ่มความสามารถในการควบคุมและสร้างเสริมสุขภาพ ในแบบแผนการดำเนินชีวิตของตนเอง ครอบครัว ชุมชนให้ดียิ่งขึ้น เพื่อบรรลุถึงศักยภาพสูงสุดของสุขภาพกาย จิตใจ สังคม และศีลธรรม รวมถึงการสนับสนุนด้านการศึกษาและสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เกิดผลในการปฏิบัติ

2. ความสำคัญของการส่งเสริมสุขภาพ

องค์การอนามัยโลกได้จัดการประชุมนานาชาติ ว่าด้วยการส่งเสริมสุขภาพ ครั้งที่ 1 ณ กรุงออตตาวา ประเทศแคนาดา ปี พ.ศ. 2529 ซึ่งที่ประชุมได้ประกาศ “กฎบัตรออตตาวา” สารสำคัญประกอบด้วยกลยุทธ์และกิจกรรมการส่งเสริมสุขภาพไว้ดังนี้ (พิสมัย จันทวิมล. 2541 : 56-62) กลยุทธ์การส่งเสริมสุขภาพ 3 ประการ คือ

2.1 การชี้นำด้านสุขภาพ (Advocacy) สุขภาพเป็นทรัพยากรสำคัญประการหนึ่งของการพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม และส่วนบุคคล รวมทั้งเป็นมิติที่สำคัญประการหนึ่งของคุณภาพชีวิต ปัจจัยต่าง ๆ ทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม พฤติกรรม และชีววิทยา สามารถมีผลทั้งสนับสนุนและทางบั่นทอนต่อสุขภาพ กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพมุ่งที่จะช่วยให้เงื่อนไขเหล่านี้เป็นไปในทางสนับสนุนโดยการชี้นำเรื่องสุขภาพ

2.2 การเพิ่มความสามารถ (Enabling) ให้ทุกคนบรรลุถึงศักยภาพสูงสุดด้านสุขภาพ การเสริมสุขภาพมุ่งไปที่การบรรลุความเสมอภาคทางสุขภาพ การกระทำเพื่อส่งเสริมสุขภาพมีจุดมุ่งหมายเพื่อลดข้อแตกต่างทางสภาวะสุขภาพในปัจจุบัน และสร้างความมั่นใจว่าทุกคนมีโอกาสเข้าถึงทรัพยากรต่าง ๆ ที่เท่าเทียมกัน เพื่อเพิ่มความสามารถของทุกคนให้มีสุขภาพที่ดีที่สุดเท่าที่เขาจะทำได้ ซึ่งรวมถึงการมีรากฐานที่มั่นคงภายใต้สิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวย การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ทักษะการดำรงชีวิต และโอกาสต่าง ๆ ในการตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ถูกสุขลักษณะ

2.3 การไกล่เกลี่ย (Mediating) ระหว่างกลุ่มผลประโยชน์ที่แตกต่างกันในสังคม เพื่อจุดมุ่งหมายด้านสุขภาพ ปัจจัยกำหนดและความคาดหวังเกี่ยวกับสุขภาพ งานส่งเสริมสุขภาพจำเป็นต้องอาศัยกิจกรรมอันเกิดจากร่วมมืออย่างใกล้ชิดของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นรัฐบาล องค์กรภาคอาสาสมัคร องค์กรภาคสังคมและเศรษฐกิจอื่น ๆ องค์กรเอกชน องค์กร ภาคท้องถิ่น ภาคอุตสาหกรรมและสื่อมวลชน คนทุกเพศวัย และสาขาอาชีพ

ลินคอล์น อุนพรมมี (2556 : 75) กล่าวถึงความสำคัญของการสร้างเสริมสุขภาพ จากรายงานการประชุมระดับโลกเรื่องการสร้างเสริมสุขภาพ (Milestones in Health Promotion : Statements from Global Conferences) ซึ่งประกอบด้วยการประชุมด้านการส่งเสริมสุขภาพ

ในภาพรวมแล้วการสร้างเสริมสุขภาพได้กลายเป็นตัวแทนที่รวมแนวคิดต่าง ๆ ที่ตระหนักถึงความจำเป็นของการเปลี่ยนแปลงในรูปแบบและสภาพความเป็นอยู่เพื่อพัฒนาสุขภาพ การสร้างเสริมสุขภาพนับเป็นตัวแทนของยุทธศาสตร์ที่เป็นสื่อกลางระหว่างประชาชนและสิ่งแวดล้อม โดยการสังเคราะห์ทางเลือกของบุคคลและความรับผิดชอบทางสังคมด้านสุขภาพ เพื่อปรับปรุงให้มีสุขภาพดีขึ้น

3. วิธีการดำเนินการส่งเสริมสุขภาพ

วิธีการดำเนินการส่งเสริมสุขภาพ หรือการทำการกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสุขภาพ (Health Promotion Action) ประกอบด้วย 5 ประการ (วรรณดี จันทศิริ. 2545 : 32) คือ

3.1 การสร้างนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพ (Build Health Public Policy)

การส่งเสริมสุขภาพมีแนวคิดขอบเขตกว้างขวางมากกว่าการรักษาพยาบาล เรื่องของสุขภาพจึงเป็นเรื่องที่พึงอยู่ในหัวข้อการพิจารณาของผู้กำหนดนโยบายในทุกสาขาทุกระดับที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้บุคคลเหล่านั้นตระหนักถึงผลที่เกิดขึ้นต่อสุขภาพที่จะเกิดขึ้นจากการตัดสินใจของเขาและให้เขายอมรับในความรับผิดชอบของเขาต่อสุขภาพด้วย นโยบายส่งเสริมสุขภาพต้องกำหนดวิธีการที่หลากหลายแต่สอดคล้องและสนับสนุนกันโดยอาศัยวิธีทางนิติบัญญัติ การเงิน การคลัง การภาษีอากรและการเปลี่ยนแปลงการจัดรูปองค์กร การประสานกิจกรรมที่จะนำไปสู่สุขภาพ รายได้และนโยบายต่าง ๆ ทางสังคมที่เสริมสร้างความเสมอภาคให้มากยิ่งขึ้นกว่าเดิม กิจกรรมร่วมเหล่านี้จะทำให้เกิดบริการและสินค้าต่าง ๆ ที่ปลอดภัยและเสริมสร้างสุขภาพมากขึ้น บริการสาธารณสุขที่ถูกสุขลักษณะมากขึ้นกว่าเดิม รวมทั้งสิ่งแวดล้อมที่สะอาดและร่มรื่นกว่าเดิม นโยบายส่งเสริมสุขภาพจำต้องมีการค้นหาอุปสรรคที่กีดขวางการยอมรับนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพในองค์กรภาคอื่น ๆ ที่ไม่ใช่องค์กรภาคสุขภาพและการตัดสินใจยอมรับทางเลือกเพื่อสุขภาพได้ง่ายขึ้นกว่าเดิม

3.2 การสร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ (Create Supportive Environment)

สังคมต่าง ๆ ของเรามีความสลับซับซ้อนและเชื่อมโยงกัน ด้านสุขภาพจึงมีอาจแยกออกจากเป้าหมายด้านอื่น ๆ โยงใยที่ตัดขาดไม่ได้ระหว่างมนุษย์เราและสิ่งแวดล้อมจึงเป็นรากฐานสำคัญในการคิดค้นหาวิธีการทางสังคมและนิเวศวิทยาเพื่อพัฒนาสุขภาพ หลักการที่จะชี้นำในภาพรวมต่อโลก ประเทศต่าง ๆ ภูมิภาคทั้งหลาย ตลอดจนชุมชนต่าง ๆ ในแนวทางเดียวกัน

3.3 การเสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง (Strengthen Community Action) การส่งเสริมสุขภาพจะต้องดำเนินการโดยอาศัยกิจกรรมชุมชนที่มีประสิทธิภาพ และเป็นรูปธรรมทั้งในด้านการจัดลำดับความสำคัญ การตัดสินใจ การวางแผน กำหนดกลวิธีต่าง ๆ และการดำเนินการตามกลวิธีเหล่านั้นเพื่อบรรลุสุขภาวะสุขภาพที่ดีขึ้นกว่าเดิม

3.4 พัฒนาทักษะส่วนบุคคล (Develop Person Skills) การส่งเสริมสุขภาพ

ช่วยในการพัฒนาบุคคลและสังคมโดยการให้ข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพและเพิ่มทักษะต่าง ๆ ในการดำรงชีวิต ในการกระทำเช่นนี้จำเป็นต้องเพิ่มทางเลือกต่าง ๆ ให้แก่ประชาชน ในการที่จะสามารถควบคุมสภาวะสุขภาพและสิ่งแวดล้อมได้ด้วยตนเองมากขึ้นและสามารถเลือกทางเลือกที่เกื้อหนุนต่อสุขภาพ การให้ประชาชนได้สามารถเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้ตนเองมีความพร้อมที่จะเข้าสู่วัยต่าง ๆ

3.5 การปรับเปลี่ยนบริการสาธารณสุข (Reorient Health Services) ความรับผิดชอบในการส่งเสริมสุขภาพในการจัดการบริการสาธารณสุขเป็นภาระร่วมระหว่างปัจเจกบุคคล ชุมชน ผู้ประกอบการด้านวิชาชีพ หน่วยสุขภาพ และรัฐบาล บุคคลและองค์กรดังกล่าวจะต้อง

ร่วมกันคิดหาระบบรักษาบริบาลที่สอดคล้องกับจุดหมายด้านสุขภาพ บทบาทขององค์กรด้านสุขภาพจะต้องเคลื่อนไปในทิศทางของการส่งเสริมสุขภาพเพิ่มมากขึ้น

จากแนวคิดดังกล่าว ปัจจัยที่สำคัญในการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพทุกกิจกรรมให้ประสบผลสำเร็จและเกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable development) คือ ความเข้มแข็งและการมีส่วนร่วมของชุมชนในการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจเลือกและกำหนดแนวทางตามศักยภาพของตนเอง โดยการสนับสนุนชี้แนะ (Advocate) และการสนับสนุนทางสังคมเสริมสร้างพลัง (Empower) เพิ่มความสามารถ (Enable) และการไกล่เกลี่ย (Mediate) ผลประโยชน์ทางสังคมที่เอื้อต่อสุขภาพ โดยบุคลากรที่รับผิดชอบด้านสุขภาพ การเพิ่มพูนความสามารถของปัจเจกบุคคลและชุมชนในการส่งเสริมสุขภาพต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของชุมชน

การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพ

1. ความหมายของการพัฒนาการส่งเสริมสุขภาพ

การพัฒนาการส่งเสริมสุขภาพ ตามแนวคิดของ Green และ Kreuter (1993 : 4-7) การส่งเสริมสุขภาพ หมายถึง ผลรวมของการสนับสนุนทางด้านการศึกษา และการสนับสนุนด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental supports) เพื่อให้เกิดผลทางการกระทำ/ปฏิบัติ (Action) และสภาพการณ์ (Conditions) ของการดำรงชีวิตที่จะก่อให้เกิดสภาวะสุขภาพที่สมบูรณ์ การกระทำ/ปฏิบัตินั้น อาจเป็นของบุคคล ชุมชน ผู้กำหนดนโยบาย นายจ้าง ครูหรือกลุ่มบุคคลอื่น ๆ ซึ่งกระทำ/ปฏิบัติเหล่านั้น มีอิทธิพลต่อสุขภาพของบุคคล ชุมชน และสังคมส่วนรวม

2. การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพ

Green และ Kreuter (1993 : 4-7) อธิบายเกี่ยวกับการดำเนินการพัฒนาการส่งเสริมสุขภาพ ประกอบด้วย 4 มิติของงานส่งเสริมสุขภาพ (4 Dimensions of Health Promotion) โดยสามารถดำเนินการเริ่มต้นจากมิติใดมิติหนึ่ง กล่าวคือ

1. มิติของการพัฒนาสุขภาพ (Health Enhancement) แบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม คือ

1.1 แบ่งตามปัจจัยเสี่ยง ได้แก่ การสูบบุหรี่ การดื่มสุรา ความอ้วน การไม่ออกกำลังกาย การมีพฤติกรรมที่ไม่ปลอดภัย การไม่ตรวจสุขภาพร่างกายเพื่อค้นหาโรคในระยะเริ่มแรก

1.2 แบ่งตามการเกิดโรค ได้แก่ ปัญหาโรคหัวใจ ปัญหาสุขภาพจิต ปัญหาทันตสาธารณสุข และปัญหา โรคที่เกิดจากเพศสัมพันธ์

2. มิติของกลุ่มเป้าหมาย (Population Groups) ได้แก่ กลุ่มเด็ก กลุ่มเยาวชน กลุ่มผู้ชาย กลุ่มผู้หญิง กลุ่มคนพิการ และกลุ่มผู้สูงอายุ

3. มิติของพื้นที่เป้าหมาย (Key Settings) การดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพอาจเริ่มต้นจากครอบครัว โรงเรียน สถานที่ทำงาน ชุมชน เขตเมือง หรือ การให้การสนับสนุน (Sponsorship) การกีฬาและ ศิลปวัฒนธรรมต่างๆ

4. มิติของกลยุทธ์ในการส่งเสริมสุขภาพ (Strategies) ได้แก่ การจัดกิจกรรมสุขภาพ การให้ข้อมูล ข่าวสารแก่สาธารณชน, การตลาดเชิงสังคม (Society Marketing), การสร้างกระแสสังคมเพื่อให้ผู้มีอำนาจ ตัดสินใจกำหนดนโยบาย (Advocate), การรวมตัวกันเป็นองค์กรเพื่อเคลื่อนไหวทางสังคมและการสร้างเครือข่าย (Coalition Building & Networking), การพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง

(Community Development), การมีสถานบริการที่มีกิจกรรมการป้องกันโรค (Prevention Health Service), มีการพัฒนานโยบายสาธารณะ (Public Policy Development), การออกกฎหมายและกฎระเบียบต่าง ๆ (Legislation & Regulation), การใช้นโยบายการเงิน การคลัง (Fiscal Policy)

กระบวนการและขั้นตอน เพื่อให้การส่งเสริมสุขภาพชุมชน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพชุมชน ดังนี้

1. ขั้นตอนการสร้างทีมงาน

1.1 การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ระหว่างเจ้าหน้าที่สาธารณสุขกับเจ้าหน้าที่ขององค์กรภาครัฐสาขาต่าง ๆ ในชุมชน เช่น ครู พัฒนาการตำบล เกษตรตำบล โดยการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน

1.2 การสร้างแกนนำของชาวบ้านหรือทีมส่งเสริมสุขภาพชุมชน ด้วยการจัดประชุม อาสาสมัครสาธารณสุข กรรมการหมู่บ้าน/ชุมชน กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มเยาวชน หรือกลุ่มอื่นๆ ที่มีในชุมชน รวมทั้งชาวบ้าน ไม่ได้จำกัด เฉพาะอาสาสมัครสาธารณสุขเท่านั้น

1.3 การให้ความรู้แก่กลุ่มแกนนำชาวบ้าน นักเรียนเพื่อให้กลุ่มแกนนำ ได้เกิดแนวคิดเกี่ยวกับ การส่งเสริมสุขภาพ และการแก้ไขปัญหาชุมชน โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน

2. ขั้นตอนการสร้างความตระหนักถึงปัญหาสุขภาพของชุมชน สามารถทำได้หลายรูปแบบ แต่ในที่นี้จะใช้วิธีการใช้ปัญหาเป็นหลัก (Problem based) ในการศึกษาวิเคราะห์ปัญหาชุมชน โดย เริ่มจาก การมีส่วนร่วมสำรวจชุมชน เพื่อให้ชุมชนได้รู้สภาพปัญหาของชุมชนด้วยตนเอง ตั้งแต่การสร้างแบบสำรวจ การกำหนดพื้นที่ และทีมงานสำรวจ การสำรวจ และการนำข้อมูลมาสรุป โดยมีเจ้าหน้าที่สาธารณสุข เป็นพี่เลี้ยง ช่วยตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูล การระบุปัญหา และสาเหตุของ ปัญหาโดยกลุ่มแกนนำเป็นผู้นำ เสนอข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ ต่อที่ประชุมชาวบ้าน และเปิดโอกาสให้ ชาวบ้านเสนอความคิดเห็นและปัญหาเพิ่มเติม เพื่อสรุปออกมาเป็นปัญหาของชุมชนอย่างแท้จริง และนำปัญหาสำคัญมาค้นหาสาเหตุ สำหรับเป็นแนวทางในการแก้ไขต่อไป และการจัดลำดับ ความสำคัญของปัญหา ด้วยการให้ที่ประชุมร่วมกันจัดลำดับความสำคัญของปัญหาตามความรุนแรง และความต้องการของชุมชน เพื่อนำมาวางแผนต่อไป

3. ขั้นตอนการจัดทำแผนชุมชนด้วยกระบวนการ / เครื่องมือต่างๆ เช่น แผนที่ทางเดินยุทธศาสตร์ / AIC /PRA /FSC เพื่อวางแผนแก้ไขปัญหาสุขภาพของชุมชน โดยให้ชาวบ้าน ร่วมกันเสนอความคิด และ กำหนดกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชน ร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขบนพื้นฐานของชุมชนและภูมิ ปัญญาท้องถิ่นซึ่งการกำหนดกิจกรรมและการวางแผนนั้น ไม่จำเป็นต้อง ทำให้เสร็จสิ้นในครั้งเดียว แต่ อาจกำหนดอย่างค่อยเป็นค่อยไปที่ละกิจกรรม และเมื่อสิ้นสุดแต่ละกิจกรรมให้ทีมงานนำข้อเสนอแต่ละกิจกรรม มาใช้ในการวางแผนงานกิจกรรมต่อไป

4. ขั้นตอนการดำเนินงานของชุมชน โดยการจัดตั้งกลุ่มทำงานของแต่ละกิจกรรม และดำเนินงาน ตามแผน โดยมีเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเป็นผู้ช่วยประสานงาน ให้คณะทำงานสามารถ ดำเนินการได้และมีการประชุม ประเมินผลการทำงานเป็นระยะๆ เพื่อปรับปรุงแผนงานอย่างต่อเนื่อง

5. ขั้นตอนการประเมินผลและการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง หลังจากดำเนินงานไปแล้ว 1 ปี ควรมีการประเมินภาวะสุขภาพของชุมชน ในประเด็นต่างๆ เช่น อัตราการเจ็บป่วยเพิ่มขึ้นหรือลดลงมากน้อยเพียงใด การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพเป็นอย่างไร และสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อ

สุขภาพของชุมชน เกิดขึ้นหรือไม่ และจัดทำรายงานการประเมินผล พร้อมชี้แจงและเผยแพร่ให้ชาวบ้านทราบถึงผลการดำเนินงานเพื่อให้ชาวบ้านได้ดำเนินงานต่อไปได้อย่างมั่นใจ

ปี พ.ศ. 2520 องค์การอนามัยโลกได้จัดให้มีการประชุม เพื่อสนับสนุนเป้าหมายสุขภาพดีถ้วนหน้า (Health For All) ขึ้น และต่อมามีการประชุมนานาชาติเรื่อง “การสาธารณสุขมูลฐาน” (Primary Health Care) จัดโดยกองทุนสกระาห์เด็กแห่งสหประชาชาติ (The United Nations Children’s Fund) ร่วมกับองค์การอนามัยโลก (WHO : World Health Organization) ณ กรุงอัลมาอะตา สหภาพโซเวียต ปี พ.ศ. 2521 จากการประชุมในครั้งนี้ งานส่งเสริมสุขภาพหรืออีกในหนึ่ง “การสาธารณสุขยุคใหม่” (New Public Health) ได้เริ่มต้นพร้อมกับคำประกาศเจตนารมณ์จากการประชุม ที่ตระหนักว่าสุขภาพดีเป็นเป้าหมายพื้นฐานทางสังคมและได้กำหนดนโยบายสุขภาพใหม่โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน ความร่วมมือระหว่างภาคต่าง ๆ ของสังคม โดยมีการสาธารณสุขมูลฐานเป็นพื้นที่ต่อมาเมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2529 ได้มีการประชุมนานาชาติเรื่อง “การส่งเสริมสุขภาพ” (Health Promotion) ขึ้นเป็นครั้งแรก ณ กรุงออตตาวา ประเทศแคนาดา ในการประชุมครั้งนี้ ได้มีการประกาศ “กฎบัตรออตตาวาเพื่อการส่งเสริมสุขภาพ” (Ottawa Charter for Health Promotion) (พิสมัย จันทรวิมล. 2541) ว่าด้วยยุทธศาสตร์ การส่งเสริมสุขภาพแนวใหม่ดังนี้

1. การสร้างนโยบายสาธารณสุขเพื่อสุขภาพ (Build Healthy Public) นโยบายส่งเสริมสุขภาพมีวิธีการที่หลากหลาย แต่สอดคล้องสนับสนุนกัน โดยผู้กำหนดนโยบายจะต้องคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อสุขภาพเป็นสำคัญ

2. การสร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ (Create Supportive Environment) ส่งเสริมให้คนและสิ่งแวดล้อม อยู่ร่วมกันอย่างเกื้อกูลและสมดุล ถือว่าการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติทั่วโลกเป็นภารกิจร่วมกันของประชากรโลก เปลี่ยนแปลงรูปแบบการดำเนินชีวิต การทำงาน การพักผ่อน ให้มีสุขภาพที่ดีและปลอดภัยโดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม

3. การเสริมสร้างกิจกรรมชุมชนให้เข้มแข็ง (Strengthen Community Action) เป็นการสนับสนุนให้ชุมชนพึ่งตนเองได้ โดยชุมชนเป็นผู้ตัดสินใจและจัดการมีกระดมทรัพยากรและวัตถุภายในชุมชน ทั้งนี้ชุมชนจะต้องได้รับข่าวสาร โอกาสเรียนรู้และแหล่งทุนสนับสนุน

4. การพัฒนาทักษะส่วนบุคคล (Develop Personal Skills) การส่งเสริมสุขภาพโดยการสนับสนุนในเรื่องการพัฒนาบุคคลและสังคม ด้วยการให้ข้อมูลข่าวสาร การศึกษาเพื่อสุขภาพและการส่งเสริมทักษะชีวิตในการจัดการที่ดีเพื่อป้องกันและควบคุมสุขภาพของตน

5. การปรับเปลี่ยนระบบบริการสุขภาพ (Reorient Health Services) การจัดระบบบริการสาธารณสุขในการส่งเสริมสุขภาพเป็นความรับผิดชอบร่วมกันระหว่าง บุคคล ชุมชน และบุคลากรสาธารณสุขสถาบันบริการสาธารณสุขและรัฐบาล ซึ่งจะต้องทำงานร่วมกัน เพื่อมุ่งไปส่งเสริมสุขภาพของประชาชน ในการปรับเปลี่ยนบริการสาธารณสุขจำเป็นต้องให้ความสำคัญในด้านการวิจัยทางสาธารณสุข หลักสูตรการฝึกอบรมบุคลากรสาธารณสุขสาขาต่างๆ เพื่อปรับเปลี่ยนเจตคติ โดยมองปัญหาของปัจเจกบุคคลไปสู่การมองปัญหาในองค์กรวม

ปี พ.ศ. 2548 ได้มีการประกาศ “กฎบัตรกรุงเทพ : Bangkok Charter” ฉบับสมบูรณ์ โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมร่วมลงนามรับรองกฎบัตรดังกล่าวซึ่งมีสาระสำคัญ 5 ประการ คือ การชี้แนะ

ให้การส่งเสริมสุขภาพอยู่บนพื้นฐานสิทธิมนุษยชนให้กำหนดนโยบายแนวทางการปฏิบัติ และการวางโครงสร้างพื้นฐานที่เกี่ยวข้องอย่างยั่งยืนในการจัดการปัจจัยที่มีผลกระทบต่อสุขภาพให้สร้างศักยภาพในการส่งเสริมสุขภาพทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ การพัฒนานโยบายภาวะผู้นำ การดำเนินงานเพื่อการส่งเสริมสุขภาพ องค์ความรู้ทางสุขภาพและการวิจัย รวมทั้งความรู้ทางด้านสุขภาพสร้างพันธมิตรด้านสุขภาพทั้งภาครัฐเอกชนและองค์กรเอกชนสาธารณประโยชน์ที่ร่วมมือส่งเสริมสุขภาพอย่างยั่งยืน การใช้มาตรการทางกฎหมาย เพื่อคุ้มครองความปลอดภัย และส่งเสริมให้ประชาชนทุกคนมีโอกาสเข้าถึงการมีสุขภาพที่ดี ทั้งระหว่างประเทศและระหว่างกลุ่มประชากร

แนวคิดเกี่ยวกับสุขภาพ การรักษาสุขภาพให้สมบูรณ์แข็งแรงอยู่เสมอเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นต่อชีวิต จะเห็นได้ว่าสังคมของคนในปัจจุบันมีการแข่งขันกันสูงทางด้านเศรษฐกิจเป็นหลักจึงทำให้คนขาดการดูแลสุขภาพตนเอง การปฏิบัติตนในชีวิตประจำวันที่เร่งรีบ ไม่ว่าจะเป็นด้านการกินอาหารที่ไม่ถูกสุขลักษณะ การทำงาน การพักผ่อน การขาดการออกกำลังกาย นับว่าเป็นสาเหตุหลักของการเจ็บป่วยที่ทำให้ประเทศต้องเสียงบประมาณในการรักษาพยาบาลเป็นจำนวนมากในแต่ละปี ดังที่ จรัส เลฬิมาย (2552) ได้กล่าวถึงเรื่องสุขภาพไว้ว่าในวงการพยาบาลนั้นถือว่าสุขภาพเป็นมโนทัศน์หลักหนึ่งในจำนวน 4 มโนทัศน์หลัก คือ ความปลอดภัย (Safe) ไม่มีโรค (Sound) หรือทั้งหมด (Whole) ในพจนานุกรมออกซ์ฟอร์ดจึงให้ความหมายของ Health ว่าความไม่มีโรคทั้งร่างกายและจิตใจ ดังนั้นการรักษาสุขภาพจึงเป็นสิ่งที่คนเราไม่ควรละเลยถ้าต้องการมีสุขภาพที่ดีและสามารถดำรงชีวิตในสังคมอย่างปกติสุข สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับสุขภาพของนายแพทย์ประเวศ วะสี ที่ได้กล่าวถึงวิสัยทัศน์สู่การพัฒนาโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพว่า เวลาที่คนไทยคิดถึงเรื่องสุขภาพจะคิดว่า สุขภาพนั้นอยู่ในโรงพยาบาลเป็นแนวคิดที่ผิดมาตลอด สุขภาพไม่ได้อยู่ในโรงพยาบาล โรงพยาบาลไม่ใช่ที่สร้างสุขภาพ สุขภาพอยู่นอกโรงพยาบาล อยู่ที่ตัวทุกคน อยู่ในครอบครัว ในชุมชน ในโรงเรียน ในวัด ในสื่อมวลชน อยู่ในที่ต่าง ๆ ทุกแห่งพอคิดว่าสุขภาพอยู่ในโรงพยาบาลก็ทุ่มจิตใจ หมดเงินไปกับเรื่องนี้ แต่ได้ผลไม่คุ้ม เพราะฉะนั้นต้องมีวิธีคิดใหม่ว่า สุขภาพไม่ได้อยู่ในโรงพยาบาล สุขภาพอยู่ในทุกคน อยู่ในครอบครัว อยู่ในชุมชน อยู่ในโรงเรียน อยู่ในสถานที่ทำงาน อยู่ในวัด อยู่ในสื่อมวลชน อยู่ในวัฒนธรรม คืออยู่ในวิถีชีวิต สิ่งแรกที่จะต้องทำคือช่วยกันสร้างความเข้าใจกันให้แพร่หลายว่าโรงเรียนคือ ที่สร้างสุขภาพไม่ใช่โรงพยาบาล โรงเรียนเป็นสถานที่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และสุขภาพส่วนใหญ่เกิดจากพฤติกรรมที่เรียกว่า พฤติกรรมสุขภาพ สุขภาพไม่ได้เกิดจากหมอ สุขภาพดีเกิดจากพฤติกรรม ถ้ามีพฤติกรรมที่ถูกต้องก็ไม่เจ็บป่วยก็มีสุขภาพดี โรงเรียนคือสถานที่สร้างสุขภาพที่สำคัญ ที่รณรงค์เรื่องนี้พวกเราตั้งทฤษฎีให้คนทำเอง อย่าไปหลงเฉพาะเทคนิคเท่านั้น การจะทำอะไรให้ได้ผลมากต้องจับที่ทฤษฎีสมาเสมอ ในทางตรงกันข้ามหากเขาไม่มีความรู้ ไม่ชอบวิธีการปฏิบัติเขาก็จะไม่ปฏิบัติตาม พฤติกรรมที่พึงประสงค์ความรู้ (Knowledge) หมายถึงประสบการณ์ที่บุคคลได้ศึกษาข้อเท็จจริงหรือปรากฏการณ์และรายละเอียดต่างๆ โดยผ่านการรวบรวมและสะสมไว้เพื่อเกิดประโยชน์ และหมายถึงสิ่งเกี่ยวกับการระลึกถึงเฉพาะเรื่อง หรือเรื่องทั่วไป เช่น ระลึกถึงวิธีการ กระบวนการและสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งพฤติกรรมนี้เป็นเพียงแต่การจำได้ อาจเกิดขึ้นโดยการฝึก การมองเห็น หรือการได้ยิน เช่น ความรู้เกี่ยวกับคำจำกัดความ ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสถานที่ เวลา กฎ โครงสร้างและวิธีการแก้ไขปัญหา ความรู้สึกจึงเป็นความสามารถในการใช้ข้อเท็จจริง (Facts) หรือเนื้อหาความคิด (Ideas) ความหยั่งรู้ (Insights) หรือความสามารถเชื่อมโยงความคิดเข้าเหตุการณ์ ทศนคติ (Attitude) หมายถึงความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบที่บุคคลมีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ซึ่งเกิดจากประสบการณ์ที่ได้รับซึ่งอาจได้จากทัศนคติของ

บุคคลอื่นต่อสิ่งนั้นก็ไม่ได้ ทักษะคิดจึงเป็นความพร้อมของแต่ละบุคคลที่จะประมาณค่าสิ่งของบุคคล แนวคิด หรือสถานที่ต่าง ๆ ว่าดีหรือไม่ดี พอใจหรือไม่พอใจ ตลอดจนแนวโน้มในการที่จะเลิกพฤติกรรมนั้น เช่น สนับสนุนหรือต่อต้าน จะสู้หรือถอยหนี ทักษะคิดเป็นสิ่งที่ได้รับการปลูกฝังหรือสามารถเปลี่ยนแปลง ได้ตั้งแต่เด็กจนเป็นผู้ใหญ่ และอาจพัฒนาให้เกิดเป็นพฤติกรรมที่มีความมั่นคงในภายหลัง ซึ่งจะก่อตัว เป็นบุคลิกภาพต่อไปได้ ทักษะคิดจะเปลี่ยนแปลง ตามสภาพแวดล้อมและสังคมตามกระบวนการดังนี้

1. การยินยอม (Compliance) เช่นการยอมรับผู้อื่น เพราะหวังรางวัล หรือการ ได้รับการยอมรับจากผู้อื่นหรือต้องการหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษ
 2. การเลียนแบบ (Identification) คือ การแสดงออกเพื่อให้เหมือนกับสมาชิกใน สังคมหรือให้คนอื่นเห็นว่าตนเก่งหรือเพื่อความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลอื่น
 3. รัับอิทธิพลจากคนอื่นเนื่องจากตรงกับค่านิยมของตน (Internalization)
- ซึ่งทักษะคิดนี้มีแนวโน้มที่จะเป็นค่านิยมของบุคคล

การปฏิบัติ (Practice) เป็นการกระทำของบุคคล ซึ่งอาจเกิดจากการสะสม ประสบการณ์มาจากอดีตหรือเกิดจากการรับรู้ใหม่มากำหนดเป็นแนวปฏิบัติตามความคิดเห็นเพิ่มเติม ของตนเองต่อไป ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทักษะคิด และการปฏิบัติ ความรู้ ทักษะคิดและการปฏิบัติ ในการส่งเสริมสุขภาพ และป้องกันโรคของบุคคลจะมีสัมพันธ์กัน กล่าวคือ หากบุคคลมีความรู้เกี่ยวกับ โรคและความรู้เกี่ยวกับการป้องกันตนเองและมีทัศนคติที่ดีต่อแนวทางปฏิบัติดังกล่าวจะทำให้เขาปฏิบัติ พฤติกรรมสุขภาพอย่างดีสม่ำเสมอ เช่น คนจำนวนมากเลิกรับประทานปลาดิบเพื่อป้องกันโรคพยาธิ ไบไม้ตับคนจำนวนมากเลิกสูบบุหรี่เพื่อป้องกันโรกระบบทางเดินหายใจในทางตรงกันข้ามหากเขาไม่มี ความรู้มีทัศนคติที่ไม่ดี ไม่ชอบวิธีการปฏิบัติ เขาจะไม่ปฏิบัติพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ อาจหลีกเลี่ยง หรือต่อต้านที่จะแสดงพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพก็ได้ เช่น คนจำนวนมากเป็นมะเร็งในปอด เนื่องจากการ สูบบุหรี่โดยที่เขาไม่ทราบว่าบุหรี่ยานั้นมีโทษต่อร่างกายและเป็นสาเหตุของการเป็นมะเร็งปอด บางพฤติกรรมแม้ว่าทุกคนอาจมีความรู้และทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมดังกล่าวแต่เขาไม่ปฏิบัติตาม เช่น บางคนรู้ว่าบุหรี่ยี่มีอันตรายแต่เห็นคนอื่นสูบและคิดว่าเป็นการกระทำที่ทำให้ตนมีบุคลิกภาพที่ดีหรือช่วย ความดีจึงเลือกที่จะสูบ คนส่วนมากมีความรู้ว่าการสวมหมวกนิรภัยในขณะขับขี่จักรยานยนต์ จะช่วยป้องกันหรือลดแรงกระแทกที่ศีรษะได้เมื่อเกิดอุบัติเหตุและคนส่วนมากเห็นด้วยกับประโยชน์ ดังกล่าวแต่ในสภาพความเป็นจริงแล้วยังพบว่า คนที่ขับขี่จักรยานยนต์ ยังไม่สวมหมวกนิรภัยทั้งนี้ เนื่องจากมีปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเข้ามามีอิทธิพลต่อการปฏิบัติตนเอง เช่น ความไม่สะดวกสบายเมื่อ สวมใส่และความยุ่งยากของการจัดเก็บเมื่อไม่ได้ใช้ หรือหมวกนิรภัยราคาแพง เป็นต้น แนวคิดของ KAP นี้ได้นำมาใช้ในการวิจัยและการอธิบายพฤติกรรมอย่างกว้างขวางในปัจจุบัน โดยเฉพาะพฤติกรรม ป้องกันโรคและพฤติกรรมที่เจ็บป่วย โดยจะมองว่าพฤติกรรมจะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลมีความรู้เกี่ยวกับผล ของพฤติกรรมและวิธีการปฏิบัติพฤติกรรมนั้น และมีทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติพฤติกรรมนั้นแต่จะต้องมี การศึกษาวิจัยว่าความรู้ ทักษะคิด และการปฏิบัติของแต่ละพฤติกรรมมีความสัมพันธ์กันใน ทิศทางใด ถ้ามีความสัมพันธ์กันทางบวกให้ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้นให้มาก ถ้าสัมพันธ์ทางลบจะต้อง เปลี่ยนทัศนคติกระตุ้นให้เห็นความสำคัญของสุขภาพ และเร่งเสริมสร้างพลังอำนาจให้กล้าปฏิบัติในสิ่งที่ ถูกต้องเพื่อสุขภาพที่ดีต่อไป

แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพแนวใหม่ เรื่องของการส่งเสริมสุขภาพ นั้นได้รับการกล่าวถึงจากเวทีการประชุมระดับโลกว่าเป็นเรื่องใหญ่และมีความสำคัญซึ่งวงการสุขภาพทั่วโลก

ได้ยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติมาเป็นเวลานานแล้วเพราะว่าหากประชาชนมีสุขภาพดี ย่อมหมายถึงการมีคุณภาพชีวิตที่ดีอีกทั้งหากค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลของประชาชนลดลงก็หมายถึงการใช้งบประมาณเพื่อการรักษาพยาบาลของประเทศและรัฐบาลย่อมลดลงด้วยเช่นกันแต่ด้วยเหตุผลด้านสภาพแวดล้อมทางสังคมเศรษฐกิจและการเมืองที่เปลี่ยนแปลงไปเป็นอย่างมากในช่วงปลายศตวรรษนี้ส่งผลให้ตัวกำหนดของสุขภาพได้มีการเปลี่ยนแปลงและเพิ่มพูนความสลับซับซ้อนมากขึ้น นักวิชาการที่สนใจทางด้านการส่งเสริมสุขภาพ ทำการศึกษาค้นคว้าหาวิธีและรูปแบบใหม่ ๆ มาจัดการกับตัวกำหนดสุขภาพต่างๆที่เป็นพิษภัยเพื่อให้มนุษย์สามารถใช้ศักยภาพของตนในการที่ทำให้สุขภาพดีได้นานที่สุดในรอบวงของชีวิตซึ่งประเทศแคนาดาเป็นประเทศแรกที่เริ่มบุกเบิกโดยการตั้งกรอบแนวคิดกลยุทธ์และปฏิบัติการในการส่งเสริมสุขภาพแนวใหม่โดยเน้นมิติทางด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมองค์การอนามัยโลกยอมรับแนวคิดและได้ร่วมกันจัดการประชุมนานาชาติครั้งแรกขึ้นระหว่างวันที่ 17-21 พฤศจิกายน พ.ศ. 2529 กรุงออตตาวาประเทศแคนาดา มีผู้เข้าประชุม 212 คนจาก 38 ประเทศ ซึ่งผลการประชุมได้ปรากฏเป็นเอกสารที่เรียกว่า “กฎบัตรออตตาวา” เพื่อเป็นจุดกำเนิดของการส่งเสริมสุขภาพแนวใหม่ซึ่งองค์การอนามัยโลก ได้ให้คำจำกัดความว่า การส่งเสริมสุขภาพ หมายถึง กระบวนการทางสังคมและการเมืองแบบเบ็ดเสร็จไม่เพียงแต่ครอบคลุมกิจกรรมต่าง ๆ ที่มุ่งเร่งรัดการเพิ่มทักษะและความสามารถของปัจเจกบุคคลเท่านั้น หากแต่รวมถึงกิจกรรมที่มุ่งไปสู่การเปลี่ยนแปลงสภาวะทางสังคมสิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจเพื่อที่จะบรรเทาผลกระทบที่มีต่อสุขภาพของสาธารณชนและปัจเจกบุคคลการส่งเสริมสุขภาพจึงเป็นกระบวนการปลูกฝังให้คนเรามีความสามารถที่จะควบคุมปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นตัวกำหนดสุขภาพเพื่อช่วยให้สุขภาพดีขึ้น การมีส่วนร่วมจึงมีความจำเป็นในการสร้างความยั่งยืนของกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ ข้อความในกฎบัตรออตตาวาบัญญัติว่า ส่งเสริมสุขภาพ หมายถึง กระบวนการเพิ่มความสามารถของคนในการควบคุม ดูแลและพัฒนาสุขภาพของตนเองให้ดีขึ้นในการที่จะบรรลุซึ่งสภาวะอันสมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจและสังคมปัจเจกบุคคลและกลุ่มบุคคลจะต้องมีความสามารถที่จะบ่งบอกและตระหนักถึงความมุ่งมาดปรารถนาของตนเองที่จะสนองความต้องการต่าง ๆ ของตนเองและสามารถที่จะเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมหรือปรับตนให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ดังนั้นสุขภาพจึงถูกมองว่าเป็นทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับชีวิตประจำวันมิใช่เป้าหมายของการดำรงชีวิตสุขภาพเป็นคำที่มีความหมายเชิงบวกซึ่งเน้นที่ความสำคัญของทรัพยากรบุคคลและสังคมเช่นเดียวกับสมรรถภาพร่างกาย

ดังนั้นการส่งเสริมสุขภาพจึงมิใช่เป็นความรับผิดชอบขององค์กรภาคสุขภาพ (Health Styles) ไปสู่เรื่องของสภาวะโดยรวม ซึ่งการปรับปรุงสภาวะสุขภาพจำเป็นจะต้องมีรากฐานที่มั่นคงของปัจจัยเงื่อนไขพื้นฐานต่างๆ ซึ่ง ได้แก่ สันติภาพที่อยู่อาศัยอาหารรายได้ระบบนิเวศที่มั่นคงทรัพยากรที่ยั่งยืน ความเป็นธรรมและความเท่าเทียมกันทางสังคม ขณะที่กฎบัตรออตตาวาได้บ่งชี้กลยุทธ์พื้นฐานที่สำคัญสำหรับการส่งเสริมสุขภาพ 3 ประการคือ

1. การชี้นำ (Advocacy) ด้านสุขภาพเป็นปฏิบัติการของทั้งปัจเจกบุคคลและสังคมโดยรวมที่คิดค้นขึ้นมาเพื่อสร้างพันธสัญญาทางการเมือง การสนับสนุนทางนโยบายการยอมรับของสังคมและการสนับสนุนโดยระบบต่าง ๆ เพื่อก่อให้เกิดสภาวะที่เอื้อต่อสุขภาพซึ่งปฏิบัติการดังกล่าวอาจทำได้หลายรูปแบบเช่นการให้สื่อมวลชนการแสวงหาเสียงสนับสนุนทางการเมืองและการระดมพลังชุมชน โดยอาศัยการรวบรวมฉันทามติในประเด็นใดประเด็นหนึ่งที่ชัด

2. การเพิ่มความสามารถ (Enabling) ในการส่งเสริมสุขภาพการเพิ่มความสามารถ หมายถึง การดำเนินกิจกรรมในลักษณะเป็นภาคีร่วมกับปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มต่าง ๆ เพื่อให้มีอำนาจเพิ่มขึ้นซึ่งการให้อำนาจด้านสุขภาพ (Empowerment for Health) เป็นกระบวนการที่จะทำให้ประชาชนสามารถที่จะแสดงออกซึ่งความต้องการความหวังในด้านต่าง ๆ วางแผนกลยุทธ์ที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และทำให้กิจกรรมทางการเมืองสังคมและวัฒนธรรมบรรลุผลเพื่อตอบสนองความต้องการเหล่านั้นโดยกระบวนการดังกล่าวประชาชนจะมองเห็นความเชื่อมโยงระหว่างจุดมุ่งหมายในชีวิตและวิธีการที่จะบรรลุจุดมุ่งหมายเหล่านั้นได้ชัดเจนขึ้นมีอำนาจในการตัดสินใจมากขึ้นและดำเนินกิจกรรมต่างๆที่มีผลกระทบต่อสุขภาพของตนเองซึ่งสิ่งเหล่านี้ผู้ปฏิบัติงานด้านสุขภาพและนักเคลื่อนไหวทางสุขภาพต้องทำหน้าที่เป็นตัวเร่งให้เกิดการส่งเสริมสุขภาพเช่นช่วยให้คนทั่วไปเข้าถึงข้อมูลสุขภาพ การสนับสนุนเพื่อให้เกิดการพัฒนาทักษะและการเข้าถึงกระบวนการทางการเมืองซึ่งมีส่วนหล่อหลอมนโยบายสาธารณะที่มีผลกระทบต่อสุขภาพ

3. การไกล่เกลี่ย (Mediating) สำหรับการส่งเสริมสุขภาพการไกล่เกลี่ย หมายถึง กระบวนการที่ผลประโยชน์ต่าง ๆ (ส่วนบุคคลสังคมเศรษฐกิจ) ของปัจเจกบุคคลและชุมชนรวมทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ถูกนำประนีประนอมกันโดยวิธีการต่างๆเพื่อที่จะปกป้องและส่งเสริมสุขภาพ อีกทั้งยังได้แจกแจงกลุ่มกิจกรรมที่สำคัญ 5 ประการที่กำหนดให้ตอบสนองต่อกลยุทธ์ดังกล่าวข้างต้นซึ่งประกอบด้วยกลยุทธ์การส่งเสริมสุขภาพสามารถพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงวิถี การดำรงชีวิตสภาวะสังคมเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อสุขภาพ นอกจากนั้นการส่งเสริมสุขภาพยังเป็นวิธีปฏิบัติที่ช่วยให้บรรลุความเสมอภาคทางสังคมได้ดียิ่งขึ้นการส่งเสริมสุขภาพคือกระบวนการเพิ่มความสามารถของคนเราในการควบคุมปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดสุขภาพและเป็นผลให้มีสุขภาพดีขึ้น การที่จะพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นต้องอาศัยศักยภาพของคนในชาติ ซึ่งต้องได้รับการพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่องตั้งแต่วัยเด็ก กรมอนามัย (2545 : 54) องค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญที่ช่วยหล่อหลอมให้คนมีศักยภาพสูงสุด คือ การศึกษาและสุขภาพ

การศึกษาและสุขภาพจึงเปรียบเสมือนด้านหน้าด้านหลังของเหรียญจะขาดกันไม่ได้ เช่นเดียวกับการศึกษากับสุขภาพที่ต้องคู่กันเสมอจึงจะสามารถพัฒนาศักยภาพของคนได้อย่างเต็มที่จากความสัมพันธ์ดังกล่าวมาพบว่า การศึกษากับสุขภาพกาย จิต และสังคมที่ดีช่วยให้เด็กที่เจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคตได้มีการเรียนรู้ได้ดีกว่าเนื่องจากไม่ขาดเรียนมีความตั้งใจในการเรียนรู้มากกว่าตลอดจนเป็นคนที่มีคุณภาพเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในขณะที่ การศึกษาจากโรงเรียนหรือ การอบรมชี้แนะ การสั่งสอนการถ่ายทอดวิถีชีวิตค่านิยมวัฒนธรรมที่ได้รับจากทางบ้านชุมชนในสังคมจะช่วยหล่อหลอมความรู้ในการดำรงชีวิตรู้ทางสุขภาพทัศนคติต่อสุขภาพทำให้เกิดพฤติกรรมสุขภาพ ที่ถูกต้องเหมาะสมมีผลทำให้สุขภาพที่สมบูรณ์แข็งแรงผลทางด้านสุขภาพอาจไม่ปรากฏให้เห็นในวัยเด็กแต่จะปรากฏผล ในช่วงวัยผู้ใหญ่อันเป็นอุปสรรคที่สำคัญต่อการแสดงออกของศักยภาพของคนในการดำรงชีวิตการทำงานตลอดจนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศตามมา

นอกจากนี้ ในกฎบัตรรอตตาวายังไม่ได้เสนอแนะว่า การดำเนินการ เพื่อการส่งเสริมสุขภาพ (Health Promotion Actions) ควรจะต้องมีกิจกรรมที่สำคัญ ดังนี้

1. การสร้างนโยบายที่เอื้อต่อสุขภาพ (Build Healthy Public Policy) เป็นจุดหมายหลักเพราะการมีนโยบายที่เอื้อต่อสุขภาพนั้น เป็นการสร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้ประชาชนสามารถดำเนินชีวิตอย่างมีสุขภาพที่ดี ต้องเป็นนโยบายที่ทุกๆ ส่วนที่เกี่ยวข้องกันรับและมีการปฏิบัติ

2. การสร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ (Create Supportive Environment) จากผลกระทบด้านสุขภาพในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จึงจำเป็นต้องมีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทุกระดับ เพื่อสร้างความสมดุลทางธรรมชาติให้เอื้อต่อการมีสุขภาพดี มีการจัดการสิ่งแวดล้อมให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงการดำเนินชีวิตการทำงาน จัดที่ทำงานเอื้อต่อสุขภาพ (Healthy Workplace) และการทำให้เป็นโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ (Health Promotion Hospital) เป็นต้น

3. การเสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง (Strengthen Community Action) เป็นหัวใจสำคัญของกระบวนการเพิ่มความสามารถของชุมชน คือ การสร้างพลังอำนาจให้อำนาจกับชุมชนสามารถควบคุมการปฏิบัติงานและกำหนดเป้าหมายของชุมชนได้เอง ศาสตราจารย์นายแพทย์ประเวศ วะสี กล่าวว่า การรวมตัวกันให้เกิดชุมชนเข้มแข็งในรูปต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นกลุ่ม ชมรม สมาคม มูลนิธิ สหกรณ์ ชุมชน ประชาคม เรียกว่า มีความเป็นประชาสังคม (Civil Society) ความเข้มแข็งของชุมชนหรือประชาคม ทำให้มีศักยภาพในการแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจ จิตใจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม การเมือง และสุขภาพพร้อมกันไป “ยุทธศาสตร์ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนหรือประชาคม เป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญที่สุดในการส่งเสริมสุขภาพและคุณภาพชีวิต (ประเวศ วะสี. 2541 : 75-92)

4. การพัฒนาทักษะส่วนบุคคล (Develop Personal Skills) การส่งเสริมสุขภาพควรช่วยสนับสนุนให้บุคคลและสังคม เกิดการพัฒนาความรู้และทักษะส่วนบุคคลในการดำรงชีวิต เป็นการเพิ่มทางเลือกให้แก่ประชาชนที่จะสามารถควบคุมภาวะสุขภาพและสิ่งแวดล้อมด้วยตนเอง มากขึ้น กระบวนการนี้ต้องจัดให้มีตั้งแต่ในโรงเรียน บ้าน ที่ทำงาน และภายในชุมชนเอง

5. การปรับเปลี่ยนสาธารณสุข (Reorient Health Services) บทบาทขององค์กรสุขภาพจะต้องเคลื่อนไหวในการส่งเสริม นอกเหนือจากการให้บริการด้านรักษาพยาบาลแล้ว จะต้องให้ความใส่ใจเกี่ยวกับการวิจัยด้านสุขภาพ เพื่อปรับเปลี่ยนระบบการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ให้เกิดแนวความคิดกับการส่งเสริมสุขภาพ

การส่งเสริมสุขภาพแนวใหม่เป็นยุทธศาสตร์ที่พัฒนาต่อเนื่องมาจากหลักการพื้นฐานของ “การสาธารณสุขมูลฐาน” เพื่อบรรลุเป้าหมาย “สุขภาพดีถ้วนหน้า” สำหรับประเทศอุตสาหกรรมที่มีระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจการพัฒนาทางสังคมและพัฒนาทางการเมืองที่ก้าวหน้าโดยเกิดจากวิวัฒนาการของแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่กำหนดสถานะสุขภาพที่ขยายมาจากปัจจัยทางการแพทย์แบบชีวภาพ (เช่น ปัจจัยทางชีวภาพ, เทคโนโลยีและบริการทางการแพทย์) มาสู่ปัจจัยทางพฤติกรรมจนมาถึงปัจจัยทางสังคมและปัจจัยสิ่งแวดล้อมและด้วยแรงผลักดันจากการปฏิรูประบบบริการสาธารณสุข (ที่มีค่าใช้จ่ายสูงขึ้นทุกขณะ) รวมทั้งการเคลื่อนไหวทางสังคม (เช่น ประชาธิปไตย ประชาสังคม ความยุติธรรมทางสังคม การเคารพสิทธิมนุษยชน, ความเสมอภาค การพัฒนาแบบยั่งยืน เป็นต้น) การส่งเสริมสุขภาพแนวใหม่จึงมีลักษณะที่แตกต่างจากการส่งเสริมสุขภาพแบบดั้งเดิม โดยสิ้นเชิง (สุรเกียรติ์ อาชานานุภาพ. 2545 : 129-132)

โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ

โรงเรียนเป็นสถาบันทางสังคมพื้นฐานสถาบันหนึ่ง มีหน้าที่พัฒนาคนเพื่อช่วยให้คนมีศักยภาพและสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข โรงเรียนจึงเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน แนวคิดใหม่ในการพัฒนาสุขภาพเด็กควบคู่ไปกับการศึกษาจึงเกิดขึ้น โดยมุ่งหวังที่จะให้โรงเรียนเป็นจุดเริ่มต้นของการปลูกฝังพฤติกรรมสุขภาพที่ถูกต้องให้แก่เด็ก และให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางของการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เหมาะสมและพัฒนาสุขภาพที่ดีให้กับผู้ปกครองและสมาชิกในชุมชน (กรมอนามัย. 2545 : 9)

1. ความหมายของโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ

World Health Organization (WHO) (1998 : 73) ได้ให้ความหมายของโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพไว้ว่า หมายถึง โรงเรียนที่มีขีดความสามารถแข็งแกร่งมั่นคงที่จะเป็นสถานที่ที่มีสุขภาพอนามัยที่ดี เพื่อการอาศัยศึกษาและทำงาน (A health promoting school is a school constantly strengthening its capacity as a healthy setting for living, learning and Working.)

สำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข (2556 : 9) ได้ให้ความหมายของโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพไว้ว่า หมายถึง โรงเรียนที่มีความร่วมมือ ร่วมใจกันพัฒนาพฤติกรรมและสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อสุขภาพอย่างสม่ำเสมอ เพื่อการมีสุขภาพดีของทุกคนในโรงเรียน

ลักขณา เต็มศิริกุลชัย และสุชาดา ตั้งทางธรรม (2541 : 8) ได้ให้ความหมายของโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพไว้ว่า หมายถึง สถานที่ซึ่งทุกคนในโรงเรียนร่วมกันจัดโครงสร้างและประสบการณ์ผสมผสานเชิงบวก เพื่อส่งเสริมและป้องกันสุขภาพของนักเรียน กิจกรรมประกอบด้วยการเรียนรู้เรื่องสุขภาพ ทั้งในและนอกหลักสูตร การจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพการจัดให้มีการบริการสุขภาพที่เหมาะสม รวมทั้งการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชนในการส่งเสริมสุขภาพ

ชัย กฤติยาภิชาติกุล (2542 : 23) ได้ให้ความหมายของโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพไว้ว่า หมายถึง โรงเรียนที่ดำเนินการส่งเสริมสุขภาพ โดยทุกคนในสังคมโรงเรียนได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียนครู บุคลากรในโรงเรียน นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน โดยทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ในฐานะหุ้นส่วนตั้งแต่การระดมแนวคิดวิเคราะห์ และจัดลำดับความสำคัญการวางแผน ตลอดจนร่วมดำเนินการ เพื่อให้ทุกคนในสังคมโรงเรียนมีสุขภาพดี

สุพัตรา ธนัญชัย (2544 : 7) ได้ให้ความหมายของโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพไว้ว่า หมายถึง โรงเรียนที่มีการพัฒนาสุขภาพอนามัย การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมของนักเรียน ครู บุคลากรในโรงเรียนและสมาชิกในชุมชน เพื่อให้ทุกคนสามารถดูแลสุขภาพของตนเองและผู้อื่น รวมทั้งมีพฤติกรรมสุขภาพที่ถูกต้อง ภายใต้สิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาพที่ดีและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

พิสมัย จันทวิมล (2541 : 8) ได้ให้ความหมายของโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพไว้ว่า หมายถึง โรงเรียนที่เร่งรัดการสร้างสมรรถนะของตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เป็นปริมณฑลเพื่อสุขภาพสำหรับการดำรงชีวิตการเรียนรู้และการทำงานในการบรรลุเป้าหมาย จะต้องนำบุคลากรหลายฝ่าย

เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมสุขภาพทั้งครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้นำชุมชน เพื่อทำการปลูกฝังในเรื่องสุขภาพและการเรียนรู้ โดยมุ่งมั่นที่จะจัดให้มีสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ ตลอดจนโครงการและบริการหลักที่หลากหลายในเรื่องสุขภาพและการส่งเสริมสุขภาพในโรงเรียน

โดยสรุป โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ หมายถึง โรงเรียนที่มีการพัฒนา สุขภาพอนามัยในด้านการส่งเสริมสุขภาพ และป้องกันโรค โดยการมีส่วนร่วมของนักเรียน ครู บุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อให้ทุกคนสามารถดูแลสุขภาพของตนเองและผู้อื่นมีพฤติกรรมสุขภาพที่ถูกต้องเหมาะสม ภายใต้งานสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยและเอื้อต่อการมีสุขภาพที่ดี

2. ความเป็นมาของโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ

การดำเนินงานอนามัยโรงเรียน (School Health Program) ในอดีตเน้น 4 เรื่องหลัก คือ สุขศึกษาในโรงเรียน (School Health Education) อนามัยสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน (School Health Environment) บริการอนามัยโรงเรียน (School Health Service) และความสัมพันธ์ระหว่างบ้านและโรงเรียน (School and Home Relationship) ต่อมา มีการปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินงานอนามัยโรงเรียนจากข้อเสนอแนวคิด “โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ” ของคณะผู้เชี่ยวชาญด้านการส่งเสริมสุขภาพและสุขศึกษาขององค์การอนามัยโลก ซึ่งประเทศไทย โดยกระทรวงสาธารณสุขและกระทรวงศึกษาธิการร่วมกับสำนักงานภาคพื้นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (SEARO) ขององค์การอนามัยโลก จัดประชุม Inter Country Consultation on Health Promoting School เมื่อวันที่ 2-5 ธันวาคม 2540 ณ กรุงเทพมหานคร ผู้เข้าประชุมประกอบด้วย ผู้แทน กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ ทบวงมหาวิทยาลัย และผู้แทนจาก 7 ประเทศ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ สืบเนื่องจากการประชุมดังกล่าว กรมอนามัยจึงนำแนวคิดและกลยุทธ์ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพนี้มาดำเนินการในช่วงเวลาที่ตรงกับแผนพัฒนาการสาธารณสุข ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) โดยลักษณะการทำงานอยู่บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกหน่วยงาน องค์กร และประชาชนในชุมชน มีการพัฒนาโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพอย่างต่อเนื่อง (สำนักส่งเสริมสุขภาพ. 2558 : 3-6) ดังนี้

พ.ศ. 2541 กรมอนามัยเริ่มดำเนินการกลยุทธ์โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โดยกำหนดเป้าหมายถ่ายทอดแนวคิด และพัฒนาโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพต้นแบบจังหวัดละ 1 โรงเรียน (มีโรงเรียนต้นแบบ ของจังหวัดศูนย์อนามัยและส่วนกลาง รวม 89 โรงเรียน) และจัดทำคู่มือแนวทางการดำเนินงาน

พ.ศ. 2542 มติคณะรัฐมนตรีมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพแห่งชาติ ซึ่งกรมอนามัยได้จัดประชุมคณะกรรมการดังกล่าวและผลการประชุมทำให้เกิดเป้าประสงค์ของนโยบายโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัยจึงจัดประชุมแถลงนโยบายโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โดยปลัดกระทรวงสาธารณสุขกระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงมหาดไทย และจัดอบรมผู้นำเพื่อดำเนินงานโรงเรียน ส่งเสริมสุขภาพแก่ผู้บริหารโรงเรียนต้นแบบจำนวน 89 โรงเรียน ส่วนระดับจังหวัด มีการถ่ายทอดแนวคิด แก่ฝ่ายการศึกษาและสาธารณสุขระดับอำเภอทั่วประเทศ และขยายผลสู่ระดับอำเภอ อำเภอละ 1 โรงเรียน

พ.ศ. 2543 มีการจัดทำเกณฑ์ประเมินโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพด้านกระบวนการ 5 องค์ประกอบ คือ 1) นโยบายด้านส่งเสริมสุขภาพ 2) คณะกรรมการส่งเสริมสุขภาพ 3) การค้นหาและกำหนดปัญหาสุขภาพ 4) แผนงาน/โครงการด้านส่งเสริมสุขภาพ 5) การดำเนินงานตาม

แผนและการติดตามผล โดยกำหนดเป้าหมายให้มีโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพตำบล ตำบลละ 1 โรงเรียนและจัดประชุมสัมมนาเครือข่าย โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับประเทศเพื่อประชาสัมพันธ์สู่สาธารณะ ส่วนในระดับจังหวัดมีการประชุมถ่ายทอดแนวคิดสู่ระดับตำบลทั่วประเทศ

พ.ศ. 2544 มีการลงนามข้อตกลงความร่วมมือในการพัฒนาโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระหว่างกรมอนามัย กรมสามัญศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สพช.) ต่อมากรมอนามัยได้จัดประชุมโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพทั้ง 4 ภาค ซึ่งมีผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าร่วมประชุม ส่วนระดับจังหวัดมีการประชุมชี้แจงผู้เกี่ยวข้องระดับตำบล เพื่อขยายผลสู่โรงเรียนที่ยังไม่ได้เข้าร่วมโครงการ (มีโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพผ่านการประเมิน ร้อยละ 9.6 และมีโรงเรียนเข้าร่วมโครงการ ร้อยละ 32)

พ.ศ. 2545 จัดทำเกณฑ์มาตรฐานการประเมินโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพตาม 10 องค์ประกอบ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ และแบ่งการประเมินเป็น 3 ระดับ คือ ระดับทอง เงิน และทองแดง ในขณะเดียวกัน กรมอนามัยได้จัดประชุมชี้แจงผู้บริหารโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อสร้างความเข้าใจแนวทางการดำเนินงานและจัดอบรมพัฒนาผู้ประเมินโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ (มีโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพผ่านการประเมิน ร้อยละ 22.6 และมีโรงเรียนเข้าร่วมโครงการ ร้อยละ 84.3)

พ.ศ. 2546 จัดทำคู่มือการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ และจัดประชุมสัมมนาวิชาการและมหกรรมโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ (มีโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพผ่านการประเมิน ร้อยละ 43.9 และมีโรงเรียนเข้าร่วมโครงการร้อยละ 88.3)

พ.ศ. 2547 ได้ขยายเป้าหมายสู่โรงเรียนในฝันของกระทรวงศึกษาธิการ จึงเกิดโครงการ “โรงเรียนในฝันสรรค์สร้างอนามัยดี” (มีโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพผ่านการประเมิน ร้อยละ 51.3)

พ.ศ. 2548 เริ่มโครงการ “เด็กไทยทำได้” เพื่อพัฒนาศักยภาพนักเรียนด้านสุขภาพ เน้นการให้ความสำคัญและการมีส่วนร่วมของนักเรียน และการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพเป็นไปอย่างต่อเนื่อง (มีโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพผ่านการประเมินร้อยละ 68.2 และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 88.8 ในปี 2549)

พ.ศ. 2550 มีการลงนามข้อตกลงความร่วมมือในการพัฒนาสุขภาพนักเรียนระหว่าง กรมอนามัยและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยกำหนดนโยบายพร้อมทั้งจัดทำแผนปฏิบัติการร่วมกัน เพื่อใช้เป็นกรอบการปฏิบัติงานสู่สุขภาพที่ยั่งยืนของนักเรียน ภายใต้กลยุทธ์โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ซึ่งกรมอนามัยได้มุ่งเน้นพัฒนาศักยภาพนักเรียนให้สามารถคิด วิเคราะห์ ประเมินสถานการณ์สุขภาพและวางแผนแก้ไขปัญหาในรูปแบบของโครงงานสุขภาพ โดยนำร่องจังหวัดละ 1 โรงเรียน และมีการขยายผลการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพอย่างต่อเนื่อง (มีโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพผ่านการประเมินร้อยละ 93.6)

พ.ศ. 2551 มีการลงนามข้อตกลงความร่วมมือการพัฒนาระบบประกันสุขภาพ การศึกษาเพื่อสร้างสุขภาวะระหว่างกระทรวงสาธารณสุขและกระทรวงศึกษาธิการ โดยกระทรวงศึกษาธิการจะเป็นแกนหลักในการผลักดันการสร้างเสริมสุขภาวะนักเรียนและกระทรวงสาธารณสุขสนับสนุนและสร้างเครือข่ายการดำเนินงาน

พ.ศ. 2552 มีโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพและผ่านการประเมินค่อนข้างสูงร้อยละ 96.8 กรมอนามัยจึงได้พัฒนาเกณฑ์มาตรฐานในระดับที่สูงขึ้นคือโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชร ซึ่งเน้นคุณภาพโดยวัดผลลัพธ์ที่เกิดจากกระบวนการดำเนินงานตาม 10 องค์ประกอบ ทั้งด้านสุขภาพและด้านพฤติกรรมสุขภาพ ผสมกับผลลัพธ์จากการดำเนินงานตามนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ พร้อมทั้งจัดทำคู่มือเกณฑ์มาตรฐาน และชี้แจงแนวทางให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ โดยเริ่มดำเนินการในปี 2552 และมีทีมประเมินจากส่วนกลางร่วมกับศูนย์อนามัย มีโรงเรียนผ่านการประเมินเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชรจำนวน 37 แห่ง

พ.ศ. 2553 การประเมินโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชรในช่วงเวลา 2 ปีแรกพบปัญหาอุปสรรคในการประเมินโรงเรียน จึงมีการทบทวน ปรับปรุงเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชรครั้งที่ 1 และจัดทำคู่มือ 2 เล่ม คือคู่มือการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ และคู่มือผู้ประเมินโรงเรียน ส่งเสริมสุขภาพเป็นฉบับรวมเล่มของโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพทุกระดับ ผลการดำเนินงานในปี 2553 มีโรงเรียนผ่านการประเมินเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชรจำนวน 60 แห่ง และในปี 2554 มีจำนวน 65 แห่ง

พ.ศ. 2555 กรมอนามัยจัดอบรมชี้แจงทีมประเมินโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชร ประกอบด้วย นักวิชาการจากศูนย์อนามัย สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดทุกจังหวัดและสำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร การดำเนินงานในปี 2555 มีโรงเรียนที่ผ่านการประเมินเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชร จำนวน 105 แห่ง

พ.ศ. 2556 การประเมินโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชร ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2556 ดำเนินการโดยทีมประเมินโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชร ซึ่งกระทรวงสาธารณสุขได้ลงนามคำสั่งแต่งตั้ง และกรมอนามัยได้ปรับปรุงเนื้อหาเกณฑ์มาตรฐาน และแนวทางการประเมินโรงเรียนให้ชัดเจนมากขึ้น สอดคล้องกับบริบทโรงเรียนและสถานการณ์ปัญหาสุขภาพนักเรียนในปัจจุบัน เพื่อใช้เป็นแนวทางการดำเนินการต่อไป

พ.ศ. 2557 มีการขับเคลื่อนแนวคิดเรื่องบูรณาการ ในการจัดทำยุทธศาสตร์ของกระทรวงสาธารณสุข โดยโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพมีความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ด้านพัฒนาสุขภาพกลุ่มเด็กวัยเรียนและยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาสุขภาพกลุ่มวัยรุ่น หน่วยงานของกรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มเป้าหมายทั้งสองกลุ่มจึงดำเนินการปรับปรุงเกณฑ์มาตรฐานการประเมินโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพตาม 10 องค์ประกอบ ให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ที่มีผลกระทบต่อสุขภาพเด็กและเยาวชน

3. ความสำคัญของโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ

ปัญหาสุขภาพที่เกิดขึ้นกับเด็กในวัยเรียน จะมีผลต่อสุขภาพในช่วงชีวิตที่เหลือด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งสุขภาพจิต ดังนั้น หน่วยงานด้านสาธารณสุขและด้านการศึกษาจึงควรต้องร่วมมือกันสร้างเสริมสุขภาพให้กับเด็กในวัยเรียน ดังที่ ขวัญชัย แสงสุวรรณ (2545 : 1-3) ได้แสดงทรรศนะว่า โรงเรียนเป็นสถาบันพื้นฐานทางสังคม มีหน้าที่พัฒนาคนเพื่อช่วยให้คนมีศักยภาพและสามารถดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข เนื่องจากโรงเรียนเป็นแหล่งรวมของศาสตร์ต่าง ๆ เป็นแหล่งผลิตและเลือกสรรให้ชุมชนตามความต้องการของชุมชนโรงเรียนเป็นศูนย์รวมของเด็กในชุมชน จึงเป็นจุดเริ่มต้นของการปลูกฝังพฤติกรรมสุขภาพที่ถูกต้องแก่เด็กและให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางของการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เหมาะสม และพัฒนาสุขภาพที่ดีให้กับผู้ปกครองและสมาชิกในชุมชนด้วยความสำคัญของการ

การส่งเสริมสุขภาพในโรงเรียนจึงได้เกิดแนวคิดของ “โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ” ซึ่ง องค์การอนามัยโลก ได้ให้ความหมายว่า เป็น “โรงเรียนที่มีขีดความสามารถแข็งแกร่ง มั่นคง ที่จะเป็นสถานที่ที่มีสุขภาพ อนามัยที่ดี เพื่อการอาศัยการศึกษา และการทำงาน” ในประเทศไทย โครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ มีกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข เป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ ทั้งนี้เพื่อพัฒนาสุขภาพของนักเรียน บุคลากรในโรงเรียนและชุมชนให้สามารถนำแนวคิดด้านสุขภาพมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ดูแล เอาใจใส่สุขภาพของตนเองและผู้อื่น สามารถตัดสินใจและควบคุมสภาวะการณ์และสิ่งแวดล้อมที่มีผล ต่อสุขภาพ

4. องค์ประกอบการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ

World Health Organization (WHO) (1998 : 76-79) ได้กำหนดกรอบแนวคิด ในการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพในโรงเรียน ซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญ 6 ด้าน ดังนี้

4.1 นโยบายสุขภาพของโรงเรียน

4.1.1 โรงเรียนมีนโยบายเรื่องอาหารเพื่อสุขภาพ

4.1.2 โรงเรียนเป็นเขตปลอดยาเสพติดทุกชนิด

4.1.3 โรงเรียนสนับสนุนความเสมอภาคโดยให้นักเรียนหญิงและชายสามารถใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ในโรงเรียนอย่างเท่าเทียมกัน

4.1.4 โรงเรียนมีระเบียบปฏิบัติที่เป็นทางการในการจ่ายยาให้แก่นักเรียน

4.1.5 โรงเรียนมีนโยบายและแผนงานในการปฐมพยาบาล

4.1.6 โรงเรียนมีนโยบายตรวจร่างกาย

4.1.7 โรงเรียนมีแผนความปลอดภัยรองรับภัยธรรมชาติหรืออุบัติเหตุอื่นๆ

4.1.8 โรงเรียนมีนโยบายการป้องกันและควบคุมโรคเอดส์

4.2 สิ่งแวดล้อมทางกายภาพในโรงเรียน

4.2.1 โรงเรียนจัดให้มีสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัย

4.2.2 มีสุขาภิบาลที่ถูกหลักอนามัยและมีน้ำดื่ม น้ำใช้เพียงพอ

4.2.3 โรงเรียนสนับสนุนการดำเนินงานเพื่อให้เกิดสมดุลของสิ่งแวดล้อม

4.2.4 กระตุ้นให้นักเรียนดูแลสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในโรงเรียน

4.2.5 โรงเรียนสร้างสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เกื้อหนุนต่อการเรียน

4.3 สิ่งแวดล้อมทางสังคมของโรงเรียน

4.3.1 ประสิทธิภาพของโรงเรียนเกื้อหนุนต่อสุขภาพจิตและความต้องการทางสังคม ของนักเรียนและครู

4.3.2 โรงเรียนสร้างสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่อบอุ่น เชื่อมแน่น และเป็นมิตรเอื้อต่อการ มีส่วนร่วมและตั้งใจเรียน

4.3.3 โรงเรียนให้การช่วยเหลือและสนับสนุนนักเรียนที่ด้อยโอกาส

4.3.4 โรงเรียนสร้างบรรยากาศให้นักเรียนรู้สึกว่าคุณค่าและได้รับการ ยอมรับ

4.3.5 โรงเรียนใส่ใจต่อความจำเป็นที่จะให้การศึกษาแก่ผู้ปกครองในเรื่องที่มี ผลต่อความเป็นอยู่ที่ดี

- 4.4 ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
- 4.4.1 เปิดโอกาสให้ครอบครัวและชุมชนมีส่วนร่วมในฐานะเป็นส่วนหนึ่ง
- 4.4.2 โรงเรียนจัดกิจกรรมที่เชื่อมโยงกับชุมชนท้องถิ่น
- 4.5 การพัฒนาทักษะส่วนบุคคลด้านสุขภาพ
- 4.5.1 หลักสูตรด้านสุขภาพมีลักษณะที่สอดคล้องและเป็นองค์รวม
- 4.5.2 หลักสูตรทำให้นักเรียนเข้าใจทฤษฎีเกี่ยวกับสุขภาพและสามารถนำไปปฏิบัติได้
- 4.5.3 ครูได้รับการเตรียมการอย่างเพียงพอเพื่อเป็นแบบอย่างหลักในโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ
- 4.5.4 ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ มีโอกาสที่จะได้รับทักษะที่เกี่ยวข้อง
- 4.6 การบริการสุขภาพในโรงเรียน
- 4.6.1 มีการจัดบริการสุขภาพขั้นพื้นฐานตามความจำเป็นของท้องถิ่นให้นักเรียนและบุคลากรในโรงเรียน
- 4.6.2 หน่วยบริการสุขภาพในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในแผนงานสุขภาพ
- 4.6.3 หน่วยบริการสุขภาพมีส่วนร่วมในการอบรมครูในหัวข้อที่สอดคล้องกับปัญหาสุขภาพของนักเรียน

ในส่วนการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรได้กำหนดสาระความรู้เกี่ยวกับสุขภาพไว้อย่างชัดเจนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมายในการจัดการเรียนการสอนของกลุ่มสาระดังกล่าว คือ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดความสามารถในการพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพจนมีวิถีชีวิตที่มีสุขภาพที่ดี ซึ่งการจัดการเรียนการสอนสุขศึกษาและพลศึกษานั้น สามารถจัดให้สอดคล้องเชื่อมโยงบูรณาการกับสาระการเรียนรู้อื่น ๆ อีก 7 กลุ่ม (กรมวิชาการ. 2545 : 3-6) รวมทั้งกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศซึ่งสอดคล้องกับหลักเบื้องต้นในการสอนสุขศึกษาที่ ขวลิขิต พุทธวงศ์ (2528 : 129) เสนอแนะว่า ควรสอนสุขศึกษาให้สัมพันธ์กับชีวิตประจำวันของนักเรียนและเน้นเนื้อหาที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต รวมทั้งให้บูรณาการและสัมพันธ์เนื้อหาเกี่ยวกับประสบการณ์ของวิชาสุขศึกษากับวิชาอื่น ๆ ให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

กรมอนามัย (2547 : 16) ได้จัดรูปแบบของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ 10 องค์ประกอบ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. นโยบายของโรงเรียน (School Policies)
2. การบริหารจัดการในโรงเรียน (School Management Practices)
3. โครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน (School/ Community Project)
4. การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ (Healthy School Environment)
5. บริการอนามัยโรงเรียน (School Health Services)
6. สุขศึกษาในโรงเรียน (School Health Education)
7. โภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย (nutrition/ Food Safety)
8. การออกกำลังกาย กีฬา และสันทนาการ (Physical Exercise, Sport, Recreation)
9. การให้คำปรึกษาและสนับสนุนทางสังคม (Counseling/ Social Support)

10. การส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน (Health Promotion for Staff)
 ชูชื่น พงษ์ดี (2553 : 7-8) ได้ประเมินผลการดำเนินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ
 โดยใช้เกณฑ์มาตรฐานการประเมินโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ 10 องค์ประกอบ ได้แก่

1. นโยบายส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียน
2. การบริหารจัดการในโรงเรียน
3. โครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน
4. การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ
5. บริการอนามัยโรงเรียน
6. สุขศึกษาในโรงเรียน
7. โภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย
8. การออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ
9. การให้คำปรึกษาและสนับสนุนทางสังคม
10. การส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน

สำนักส่งเสริมสุขภาพ (2556 : 23) กล่าวถึงเกณฑ์มาตรฐานการประเมินโรงเรียน
 ส่งเสริมสุขภาพ 10 องค์ประกอบ ได้แก่

1. นโยบายส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียน
2. การบริหารจัดการในโรงเรียน
3. โครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน
4. การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ
5. บริการอนามัยโรงเรียน
6. สุขศึกษาในโรงเรียน
7. โภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย
8. การออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ
9. การให้คำปรึกษาและสนับสนุนทางสังคม
10. การส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน

สำนักส่งเสริมสุขภาพ (2558 : 16-40) กล่าวถึงองค์ประกอบโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ
 ว่ามี 10 ประการ ดังนี้

- องค์ประกอบที่ 1 นโยบายของโรงเรียน
- องค์ประกอบที่ 2 การบริหารจัดการในโรงเรียน
- องค์ประกอบที่ 3 โครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน
- องค์ประกอบที่ 4 การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ
- องค์ประกอบที่ 5 บริการอนามัยโรงเรียน
- องค์ประกอบที่ 6 สุขศึกษาในโรงเรียน
- องค์ประกอบที่ 7 โภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย
- องค์ประกอบที่ 8 การออกกำลังกาย กีฬา และการนันทนาการ
- องค์ประกอบที่ 9 การให้คำปรึกษาและสนับสนุนทางสังคม
- องค์ประกอบที่ 10 การส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน

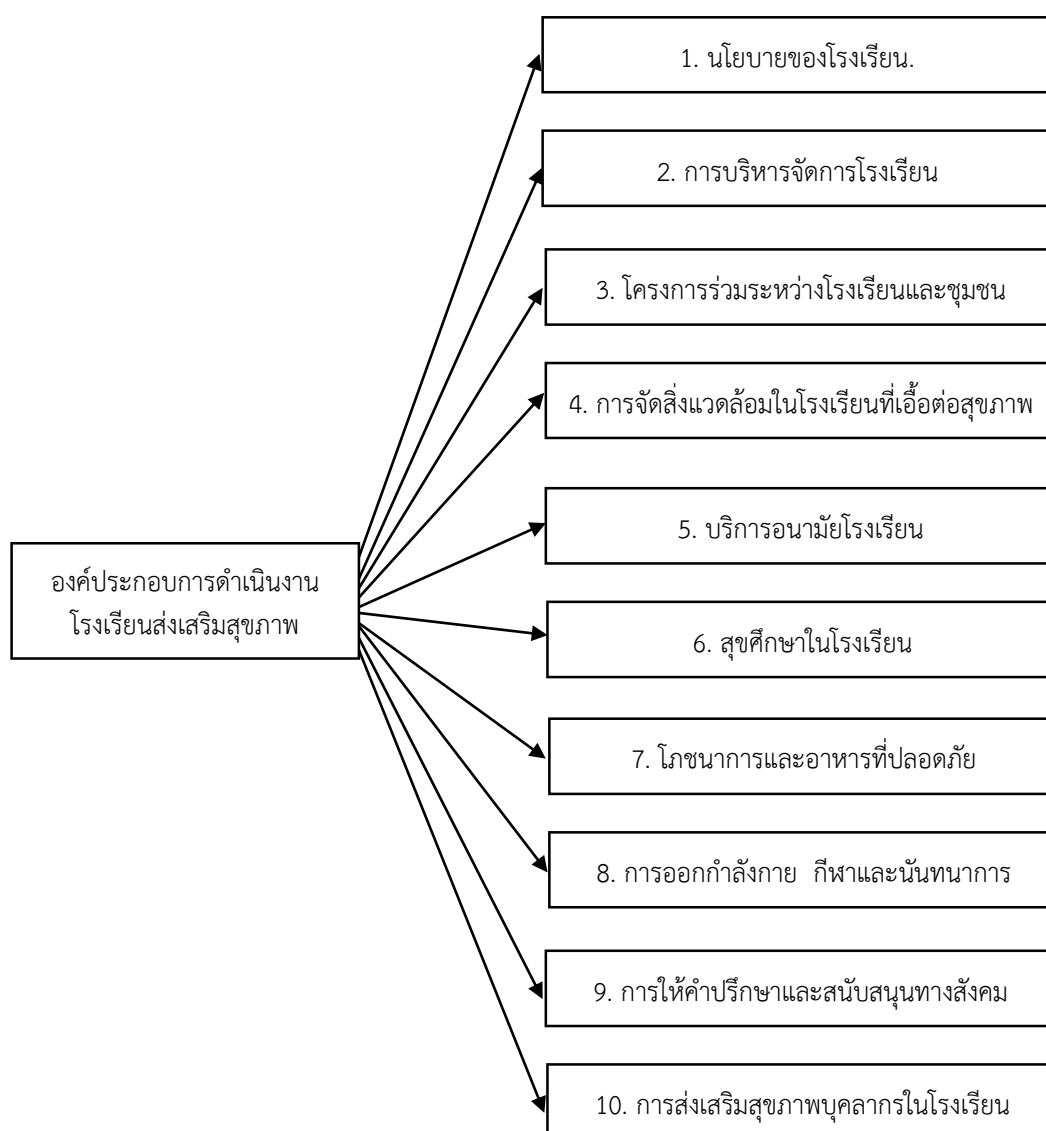
จากการศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สามารถนำมาสังเคราะห์องค์ประกอบการดำเนินงานของโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ได้ดังต่อไปนี้

ตาราง 1 สังเคราะห์องค์ประกอบการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ

นักวิชาการ องค์ประกอบ	World Health Organization (WHO)	กรมอนามัย	ชุมชน พงษ์ดี	สำนักส่งเสริมสุขภาพ	สำนักส่งเสริมสุขภาพ	ความถี่
	1998	2547	2553	2556	2558	
1. นโยบายของโรงเรียน	✓	✓	✓	✓	✓	5
2. การบริหารจัดการโรงเรียน		✓	✓	✓	✓	4
3. โครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน	✓	✓	✓	✓	✓	5
4. การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ	✓	✓	✓	✓	✓	5
5. บริการอนามัยโรงเรียน	✓	✓	✓	✓	✓	5
6. สุขศึกษาในโรงเรียน	✓	✓	✓	✓	✓	5
7. โภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย		✓	✓	✓	✓	4
8. การออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ		✓	✓	✓	✓	4
9. การให้คำปรึกษาและสนับสนุนทางสังคม	✓	✓	✓	✓	✓	5
10. การส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน		✓	✓	✓	✓	4

จากตาราง 1 องค์ประกอบการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ประกอบด้วย 10 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) นโยบายของโรงเรียน 2) การบริหารจัดการโรงเรียน 3) โครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน 4) การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ 5) บริการอนามัยโรงเรียน 6) สุขศึกษาในโรงเรียน 7) โภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย 8) การออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ 9) การให้คำปรึกษาและสนับสนุนทางสังคม 10) การส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน ปรากฏผลการสังเคราะห์องค์ประกอบ ดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 องค์ประกอบดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ

สำนักส่งเสริมสุขภาพ (2558 : 16-40) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ทั้ง 10 ประการ สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มหนึ่งเป็นองค์ประกอบด้านกระบวนการ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพทั้งปวงจะขาดเสียมิได้ ได้แก่ นโยบายของโรงเรียนและการบริหารจัดการในโรงเรียน อีกกลุ่มหนึ่งเป็นองค์ประกอบด้านการส่งเสริมสุขภาพ อันเป็นส่วนที่ช่วยให้การดูแลส่งเสริมสุขภาพเด็ก และบุคลากรมีความสมบูรณ์ครบถ้วน ได้แก่ บริการอนามัยโรงเรียน สุขศึกษาในโรงเรียน โภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย การออกกำลังกาย กีฬา และนันทนาการให้คำปรึกษาและสนับสนุนทางสังคม การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนและที่เอื้อต่อสุขภาพ การส่งเสริมสุขภาพและบุคลากรในโรงเรียนโดยมีโครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน ทำหน้าที่เป็นฐานรองรับองค์ประกอบอื่นๆ อันเป็นแนวคิดสำคัญที่มุ่งให้โรงเรียนและชุมชนร่วมกันทำงาน เพื่อให้เป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพที่ยั่งยืน โดยแต่ละองค์ประกอบมีรายละเอียดดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 นโยบายของโรงเรียน หมายถึง ข้อความที่กำหนดทิศทางการดำเนินงานด้านส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนซึ่งจะส่งผลต่อกิจกรรมและการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการส่งเสริมสุขภาพ วัตถุประสงค์เพื่อให้โรงเรียนมีนโยบายด้านส่งเสริมสุขภาพที่เกิดจากความเห็นชอบของบุคลากรที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกโรงเรียน และเป็นเครื่องนำทางการดำเนินงานที่ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบทำให้การดำเนินงานมีความเข้มข้น และชัดเจน องค์ประกอบนี้ประกอบด้วย 2 ส่วนหลักที่ต้องดำเนินการ ได้แก่

1. การกำหนดนโยบายส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียน
2. การถ่ายทอดนโยบายสู่การปฏิบัติ

องค์ประกอบที่ 2 การบริหารจัดการในโรงเรียน หมายถึง การจัดองค์กรและระบบบริหารงานเพื่อให้การดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพในโรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมีความต่อเนื่อง วัตถุประสงค์เพื่อให้โรงเรียนมีการบริหารจัดการโครงการส่งเสริมสุขภาพอย่างเป็นระบบในด้านการวางแผนโครงการ การจัดการองค์กร การนิเทศติดตาม และการประเมินผลภายใต้องค์การชุมชนโรงเรียน องค์ประกอบนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดการจัดการต่าง ๆ ในโรงเรียนที่นำไปสู่การดำเนินงานด้านส่งเสริมสุขภาพ มีแนวคิดแนวทางดำเนินงานหลัก ๆ 3 เรื่อง ได้แก่

1. การจัดทำแผน/ โครงการส่งเสริมสุขภาพ
2. การจัดองค์กรรองรับแผนงาน/ โครงการส่งเสริมสุขภาพ
3. การนิเทศ/ ติดตามและประเมินผล

องค์ประกอบที่ 3 โครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน หมายถึง โครงการหรือกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพที่ดำเนินการร่วมกันระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครองและสมาชิกของชุมชน วัตถุประสงค์เพื่อให้โรงเรียนได้มีการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพร่วมกับภาคีต่าง ๆ ในชุมชน ตั้งแต่เริ่มวิเคราะห์ สภาพและสาเหตุของปัญหา ร่วมวางแผนในการดำเนินงานร่วมดำเนินงานร่วมตรวจสอบทบทวน ร่วมแก้ไข พัฒนา และการปรับปรุงการดำเนินงานโครงการเพื่อส่งเสริมสุขภาพในโรงเรียน อาจแบ่งการดำเนินงานได้เป็น 3 ประเภท คือ ประเภทแรกโครงการ/ กิจกรรมที่สามารถดำเนินการ ได้โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากร/ ผู้เกี่ยวข้องภายในโรงเรียน ประเภทที่สอง โครงการ/ กิจกรรมที่สามารถบูรณาการเข้าไปในหลักสูตรหรือกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และประเภทที่สาม คือ โครงการ/ กิจกรรมที่โรงเรียนต้องดำเนินการร่วมกับชุมชนการเปิดโอกาส ในชุมชนมีส่วนร่วมในโครงการหรือกิจกรรมด้านสุขภาพของโรงเรียน เพื่อให้ชุมชนได้มีส่วนรับรู้กับสถานการณ์สุขภาพในพื้นที่และเป็นการปรับเปลี่ยนแนวความคิดให้สมาชิกของชุมชนเห็นว่า สุขภาพเป็นหน้าที่ของทุกคน ต้องดูแลเอาใจใส่ ไม่ใช่เป็นหน้าที่ของบุคคลหรือหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งเท่านั้น และการดำเนินงานจะสำเร็จได้ต้องทำทั้งที่โรงเรียนในครอบครัวและชุมชน โครงการของโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ จึงควรมีคณะทำงานซึ่งประกอบด้วยครู นักเรียน ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่สาธารณสุข องค์กรในชุมชนร่วมกันดำเนินการ ดังนี้

1. ร่วมวิเคราะห์สภาพและสาเหตุของปัญหาโดยศึกษาในรายละเอียดว่าโครงการ/ กิจกรรมที่จะดำเนินการนั้น มีสภาพและสาเหตุของปัญหาเป็นเช่นไร ทั้งนี้จะต้องสำรวจข้อมูลสารสนเทศหรือปัจจัยพื้นฐานของโรงเรียนและชุมชนเป็นฐานะในการวิเคราะห์เพื่อให้ ได้มาซึ่งสภาพและสาเหตุของปัญหาที่แท้จริง

2. ร่วมวางแผนโรงเรียนควรกระตุ้นจิตใจให้ชุมชน มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเพื่อกำหนดเป้าหมายที่สูงสุดต้องการวัตถุประสงค์ของโครงการกลุ่มเป้าหมายที่ต้องดำเนินการกิจกรรมที่พึงกระทำ บุคคล/ หน่วยงานที่รับผิดชอบและผลสมฤทธิ์ของโครงการเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการปฏิบัติ

3. ร่วมดำเนินการโดยทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ในแผน พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์การดำเนินงานทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการให้ชุมชนได้รับทราบ

4. ร่วมตรวจสอบ ทบทวน พัฒนาและปรับปรุงโดยประเมินผลการดำเนินงานที่ผ่านมาอาจประเมินผลโดยการจัดเสวนา ประชุมชมหมู่บ้าน สัมภาษณ์ หรือสำรวจความพึงพอใจของนักเรียนและชุมชนเพื่อนำข้อเสนอแนะที่ได้รับมาเป็นแนวทางการปรับปรุงแก้ไขกลวิธีการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การที่นักเรียน ครู บุคลากรในโรงเรียน และชุมชนมีส่วนร่วมในขั้นตอนต่างๆ ที่จะช่วยสร้างความรู้สึที่ดีต่อการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพในโรงเรียน เกิดความร่วมมือและการประชาสัมพันธ์ให้รับรู้การทำงานต่างๆ เป็นระยะๆ จะช่วยสร้างความรู้สึพึงพอใจให้แก่ทุกคนที่เกี่ยวข้อง

องค์ประกอบที่ 4 การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ หมายถึง การจัดการควบคุมดูแล ปรับปรุงภาวะต่าง และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนให้อยู่ในสภาพที่ถูกต้องลักษณะเอื้อต่อการเรียนรู้ส่งเสริมสุขภาพกาย จิต และสังคม รวมถึงการป้องกันโรคและอันตรายที่อาจเกิดขึ้นทั้งต่อนักเรียนและบุคลากรในโรงเรียน วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สิ่งแวดล้อมทางกายภาพของโรงเรียนเป็นไปตามมาตรฐานสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน

2. เพื่อกำหนดมาตรการควบคุมดูแลสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ส่งเสริมสุขภาพกาย และสุขภาพจิตของนักเรียน และบุคลากรในโรงเรียน องค์ประกอบนี้ประกอบด้วย 2 ส่วนหลักที่ต้องดำเนินการ ได้แก่

2.1 การจัดการ ควบคุม ดูแล ปรับปรุงสิ่งแวดล้อมทางกายภาพให้ถูกต้องลักษณะ

2.2 การจัดสิ่งแวดล้อมทางสังคมในโรงเรียนที่มีผลต่อสุขภาพจิตของนักเรียนและบุคลากร

องค์ประกอบที่ 5 บริการอนามัยโรงเรียน หมายถึง การที่โรงเรียนจัดให้มีบริการสุขภาพขั้นพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับนักเรียนทุกคน ได้แก่ การเฝ้าระวังภาวะสุขภาพ การตรวจสุขภาพ และการรักษาพยาบาลเบื้องต้นในโรงเรียน วัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนได้รับการตรวจสุขภาพ การเฝ้าระวังภาวะสุขภาพ การป้องกันโรค การรักษาพยาบาลเบื้องต้นจากครู และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข องค์ประกอบนี้ประกอบด้วย 3 ส่วนหลักที่ต้องการดำเนินการ ได้แก่

1. การตรวจสุขภาพนักเรียน

2. การเฝ้าระวังภาวะสุขภาพ

3. การจัดบริการการรักษาพยาบาลเบื้องต้น

องค์ประกอบที่ 6 สุขศึกษาในโรงเรียน หมายถึง การที่โรงเรียนจัดกิจกรรมสุขศึกษาทั้งใน หลักสูตรการศึกษาและผ่านทางกิจกรรม พัฒนาผู้เรียน เพื่อมุ่งให้นักเรียนเกิดการ เรียนรู้และมีการฝึกปฏิบัติที่นำไปสู่การมีพฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสมต่อการมีสุขภาพดี วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เด็กวัยเรียนและเยาวชน มีทักษะสุขภาพ (Health Skills) และทักษะชีวิต (Life Skills)

2. เพื่อให้เด็กวัยเรียนและเยาวชนมีพฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสมติดตัวไปสู่วัยผู้ใหญ่แนวทางการดำเนินงานในองค์ประกอบนี้มี 2 ส่วน คือ การให้ความรู้และสร้างเสริมเจตคติ ตามสุขบัญญัติแห่งชาติและการฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดทักษะที่จำเป็น ซึ่งสอดคล้องกับสุขบัญญัติ

องค์ประกอบที่ 7 โภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย หมายถึง การส่งเสริมให้นักเรียนมีภาวะการเจริญเติบโตสมวัยโดยจัดให้มีอาหารที่มีคุณค่าต่อสุขภาพ สะอาด ปลอดภัย ให้กับนักเรียนและบุคลากรในโรงเรียน วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้มีการเฝ้า ระวัง ป้องกัน และแก้ปัญหาด้านโภชนาการ เช่น โรคขาดโปรตีน และพลังงาน โรคอ้วน โรคขาดสารไอโอดีน โรคโลหิตจาง จากการขาดธาตุเหล็ก

2. เพื่อให้นักเรียนและบุคลากรในโรงเรียนมีอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการ และมีความปลอดภัยในการบริโภค

3. เพื่อให้มีสถานที่รับประทานอาหาร ปรับปรุง และหน่วยจำหน่ายอาหารที่ถูกสุขลักษณะองค์ประกอบนี้ ประกอบด้วย การดำเนินงานที่สำคัญ 2 เรื่อง ได้แก่

3.1 โภชนาการในโรงเรียน

3.2 การสุขาภิบาลอาหาร ซึ่งการสุขาภิบาลอาหารสามารถดำเนินการให้ครอบคลุมเรื่องความปลอดภัยของอาหารได้ด้วย

องค์ประกอบที่ 8 การออกกำลังกาย กีฬา และการนันทนาการ หมายถึง การส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนและบุคลากรในโรงเรียนมีการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ โดยการจัดสถานที่อุปกรณ์ และกิจกรรมการออกกำลังกาย กีฬา และนันทนาการ พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้า มาใช้สถานที่และอุปกรณ์หรือเข้าร่วม กิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นตามความเหมาะสม วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้มีสถานที่ อุปกรณ์ รวมทั้งกิจกรรมออกกำลังกาย กีฬา และนันทนาการอย่างเหมาะสม

2. เพื่อส่งเสริมให้เกิดชมรม ชุมนุม/ กลุ่มออกกำลังกาย กีฬา และนันทนาการขึ้นในโรงเรียน

3. เพื่อดำเนินการให้นักเรียนทุกคนมีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์มาตรฐานการดำเนินงานในองค์ประกอบนี้ ประกอบด้วย แนวทางหลัก 2 ส่วน คือ

3.1 การจัดสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมการออกกำลังกาย กีฬา และนันทนาการสำหรับนักเรียน บุคลากรในโรงเรียน การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและในชุมชน โดยใช้กิจกรรมออกกำลังกาย กีฬา และนันทนาการ เป็นตัวนำ

3.2 การพัฒนาสมรรถภาพร่างกาย

องค์ประกอบที่ 9 การให้คำปรึกษาและสนับสนุนทางสังคม หมายถึง ระบบบริการให้คำปรึกษาแนะแนว และช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาสุขภาพกาย สุขภาพจิต และภาวะเสี่ยงรวมทั้งพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียน วัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนมีปัญหาได้รับการช่วยเหลือจากระบบบริการของโรงเรียน โดยความร่วมมือของครู เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และผู้เกี่ยวข้องในชุมชน

องค์ประกอบที่ 10 การส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน หมายถึง การจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อกระตุ้น ส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนมีพฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสมส่งผลดีต่อสุขภาพของ

ตนเองและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนในโรงเรียนวัดอุปประสงค์เพื่อให้บุคลากรทุกคนในโรงเรียนมีการประเมินสภาพปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อสุขภาพ และมีส่วนร่วมในการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพในโรงเรียนและชุมชน องค์ประกอบนี้มุ่งที่จะส่งเสริมให้บุคลากรทุกคนในโรงเรียนมีพฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสม ปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างที่ดี ในเรื่องสุขภาพ และมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับเรื่องสุขภาพในโรงเรียน โดยให้ความสำคัญอย่างมาก กับการสูบบุหรี่ และการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในโรงเรียน ทั้งนี้เพื่อป้องกันไม่ให้นักเรียนเห็นตัวอย่างพฤติกรรมเสี่ยงเรื่องสุขภาพและเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติคุ้มครองสุขภาพผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. 2535 ที่กำหนดให้ โรงเรียนเป็นสถานที่ห้ามสูบบุหรี่

บริบทสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 เป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่ดำเนินงานให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา ตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และมาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2553 มีอำนาจหน้าที่ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3. 2559 : 1-5) ดังนี้

1. จัดทำนโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน และความต้องการของท้องถิ่น
2. วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษา และหน่วยงานในเขตพื้นที่การศึกษา แจกจ่ายจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้หน่วยงานข้างต้นรับทราบ รวมทั้งกำกับตรวจสอบ ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานดังกล่าว
3. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
4. กำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและในเขตพื้นที่การศึกษา
5. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษา
6. ประสานระดมทรัพยากรด้านต่าง ๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคล เพื่อส่งเสริม สนับสนุนการจัดและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
7. จัดระบบประกันคุณภาพการศึกษา และประเมินผลสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
8. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานศึกษาประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษารูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา
9. ดำเนินการและประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
10. ประสาน ส่งเสริม การดำเนินการของคณะกรรมการ และคณะทำงานด้านการศึกษา

11. ประสานการปฏิบัติราชการทั่วไประดับองค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะสำนักงานผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการในเขตพื้นที่การศึกษา

12. ปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับกิจการภายในเขตพื้นที่การศึกษาที่มีได้ระบุให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานใดโดยเฉพาะ หรือปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย

นโยบายสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

วิสัยทัศน์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 เป็นองค์กรในการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาให้สถานศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

พันธกิจ

1. ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ
2. พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพได้มาตรฐานการศึกษาปฐมวัยและขั้นพื้นฐาน
3. พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นมืออาชีพ
4. บริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม ตามหลักธรรมาภิบาล
5. พัฒนาผู้เรียนให้มีความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน

ค่านิยมองค์กร

Fairness : มีความยุติธรรม

Intelligence : นำความรอบรู้

Result : มุ่งสู่ผลสัมฤทธิ์

Service Mind : มีจิตบริการ

Teamwork : ทำงานเป็นทีม

เป้าประสงค์

1. ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ
2. ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับโอกาสในการศึกษา ตั้งแต่ระดับอนุบาลจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน อย่างมีคุณภาพ ทัวถึง และเสมอภาค
3. ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเต็มศักยภาพ
4. สถานศึกษามีระบบประกันคุณภาพภายในที่เข้มแข็ง บริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล และเป็นกลไกการขับเคลื่อนการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่ประชาคมอาเซียน
5. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 3 บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ผู้รับบริการมีความพึงพอใจ

กลยุทธ์

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาคุณภาพผู้เรียนทุกระดับทุกประเภท

กลยุทธ์ที่ 2 ขยายโอกาสการเข้าถึงบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ทั่วถึงครอบคลุมผู้เรียน ให้ได้รับโอกาสการพัฒนาเด็กตามศักยภาพ และมีคุณภาพ

กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาคุณภาพครู และบุคลากรทางการศึกษา

กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาระบบการบริหารจัดการ

ส่วนที่ 1 จุดเน้นด้านผู้เรียน

1.1 นักเรียนมีสรณะสำคัญ สู่มาตรฐานสากล ดังต่อไปนี้

1.1.1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีความสามารถด้านภาษา ด้านคำนวณ ด้านการใช้เหตุผลที่เหมาะสม

1.1.2 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นต้นไปได้รับการส่งเสริมให้มีแรงจูงใจสู้อาชีพ ด้วยการแนะแนว ทั้งโดยครูและผู้ประกอบการอาชีพต่างๆ (ผู้ประกอบการ ศิษย์เก่า สถานประกอบการใน / นอกพื้นที่) ได้รับพัฒนาความรู้ ทักษะที่เหมาะสมกับการประกอบอาชีพสุจริตในอนาคต

1.1.3 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบระดับชาติ (O - net) กลุ่มสาระหลัก เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 5

1.2 นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม รักสามัคคี ประหยัด ซื่อสัตย์ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ภูมิใจในความเป็นไทย ห่วงใยสิ่งแวดล้อม มีคุณลักษณะ และทักษะทางสังคมที่เหมาะสม

1.2.1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 3 ใฝ่ดี

1.2.2 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 ใฝ่เรียนรู้

1.2.3 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อยู่อย่างพอเพียง

1.3 นักเรียนมีความต้องการพิเศษ ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาเต็มศักยภาพ

1.3.1 เด็กพิการได้รับการพัฒนาศักยภาพเป็นรายบุคคลด้วยรูปแบบที่หลากหลาย

1.3.2 เด็กด้อยโอกาสได้รับโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร และอัตลักษณ์แห่งตน

1.3.3 นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ ได้รับการส่งเสริมให้มีความเป็นเลิศด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีพื้นฐานทางวิศวกรรมศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษา กีฬา ดนตรี และศิลปะ

1.3.4 เด็กที่ต้องการคุ้มครองและช่วยเหลือเป็นกรณีพิเศษ ได้รับการคุ้มครองและช่วยเหลือเยียวยา ด้วยรูปแบบที่หลากหลาย

ส่วนที่ 2 จุดเน้นตามครูและบุคลากรทางการศึกษา

2.1 ครูได้รับการพัฒนาองค์ความรู้และสมรรถนะผ่านการปฏิบัติจริงและช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง

2.1.1 ครูได้รับการพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาการคิด การวัดประเมินของครู ให้สามารถพัฒนาและประเมินผลนักเรียนเป็นรายบุคคล

2.1.2 ครูสามารถจัดการเรียนรู้ในรายวิชาที่ต้องการได้ด้วยตนเอง หรือใช้สื่อเทคโนโลยี

2.1.3 ครูได้รับการนิเทศแบบกัลยาณมิตร โดยเขตพื้นที่การศึกษา และโดยเพื่อนครู ทั้งในโรงเรียนด้วยกัน หรือระหว่างโรงเรียนคือภาคส่วนอื่น ๆ ตามความพร้อมของโรงเรียน

2.1.4 ครูได้รับการช่วยเหลือจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยชุมชนแห่งการเรียนรู้ของครูในพื้นที่ ทั้งในโรงเรียนเดียวกัน ระหว่างโรงเรียน หรืออื่น ๆ ตามความเหมาะสม

2.1.5 ส่งเสริมให้ครูมีสมรรถนะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ เพื่อจัดการเรียนรู้ได้ในระดับดี

2.2 พัฒนาผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มที่มีความจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาเร่งด่วน

2.3 ครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นมืออาชีพ มีผลงานประจักษ์ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติอย่างเหมาะสม

2.4 องค์คณะบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดเตรียมและจัดสรร ทรัพยากรและดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องให้ครูและผู้บริหารสถานศึกษาบรรจุใหม่/ย้ายบรรจุ มีความสามารถสอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียน ชุมชนและสังคม

ส่วนที่ 3 จุดเน้นด้านการบริหารจัดการ

3.1 สถานศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษา บริหารจัดการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์เน้นการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วมและความรับผิดชอบต่อผลการดำเนินงาน (Participation and Accountability)

3.1.1 โรงเรียนที่ไม่ผ่านการรับรองคุณภาพภายนอกและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ ได้รับการแก้ไขแทรกแซง ช่วยเหลือ นิเทศ ติดตาม และประเมินผล โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทำหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนและเป็นผู้ประสานงานหลักให้โรงเรียนทำแผนพัฒนาเป็นรายโรงเรียนร่วมกับผู้ปกครองชุมชน และองค์กรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3.1.2 สถานศึกษาบริหารจัดการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ เน้นการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง และมีความรับผิดชอบต่อผลการดำเนินงาน

3.1.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา บริหารงานอย่างมีคุณภาพ โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วม และความรับผิดชอบต่อผลการดำเนินงาน มีระบบการนิเทศ เร่งรัด ติดตาม ประเมินผลสถานศึกษาและครูเข้มแข็ง

3.1.4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชูเกียรติโรงเรียนที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น / อัตราออกกลางคันลดลง / พฤติกรรมเสี่ยงลดลง

3.1.5 องค์คณะบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเร่งรัดและติดตามการดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างเข้มแข็งและเป็นกลยุธยมนิตร

3.2 สถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐาน

3.2.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ได้มาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

3.2.2 สถานศึกษามีระบบประกันคุณภาพภายใน ได้ระดับมาตรฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือผ่านการรับรองจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

ศิริวรรณ รักษาสรณ้อย (2551 : 171 - 185) ได้ทำการวิจัย ปัญหาการดำเนินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ตามทัศนะของผู้อำนวยการโรงเรียนและครูอนามัยโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครราชสีมา เขต 3 การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ตามทัศนะของผู้อำนวยการโรงเรียน

และครูอนามัยโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามสถานภาพ และระดับช่วงชั้นในโรงเรียน ตามกรอบงานโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ 10 ด้าน คือ ด้านนโยบายของโรงเรียนด้านการจัดการในโรงเรียน ด้านโครงการร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ ด้านการบริการอนามัยโรงเรียน ด้านสุขภาพในโรงเรียน ด้านโภชนาการและอาหารปลอดภัย ด้านการออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ ด้านการให้คำปรึกษาและสนับสนุนทางสังคม และด้านการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน และครูอนามัยโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 3 รวม 196 คน ซึ่งได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) แล้วทำการสุ่มกลุ่มย่อย (Stratified Random Sampling) ตามระดับช่วงชั้นของโรงเรียนวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ให้กระจายตามสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มี 3 ลักษณะ คือ แบบตรวจสอบรายการแบบตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และแบบปลายเปิด (Opened Form) แบบสอบถามมีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 1.890 ถึง 9.000 และค่าความเชื่อมั่น 0.9394 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานใช้ t - test (Independent Sample) และ F - test การเปรียบเทียบรายคู่ในแต่ละด้านโดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method) กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ผลการวิจัย พบว่า 1) การศึกษาปัญหาการดำเนินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ทั้งโดยรวมและรายด้าน มีปัญหาอยู่ระดับปานกลาง 2) การศึกษาปัญหาการดำเนินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ตามทัศนะของครูอนามัยโรงเรียน ทั้งโดยรวมและรายด้าน มีปัญหาอยู่ระดับปานกลาง 3) การเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ตามทัศนะผู้อำนวยการโรงเรียนและครูอนามัยโรงเรียน จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมและรายด้าน พบว่า มีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 4) การเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ตามทัศนะผู้อำนวยการโรงเรียนและครูอนามัยโรงเรียน ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนระดับช่วงชั้นต่างกันโดยรวม พบว่ามีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เช่นเดียวกัน 5) ข้อเสนอแนะเพื่อแก้ปัญหาการดำเนินโครงการโรงเรียนสุขภาพ ได้แก่ สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรให้ความร่วมมือในการจัดทำแผนการดำเนินงานโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพอย่างจริงจัง ควรสนับสนุนงบประมาณ เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์เวชภัณฑ์ยา ให้เพียงพอ ควรมีบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ ความสามารถด้านสุขภาพอนามัยโดยตรง เข้ามารับผิดชอบงาน ตลอดจนควรจัดให้มีการอบรมพัฒนากุศลกร ฝ่ายส่งเสริมสุขภาพอนามัยทุกปีอย่างต่อเนื่อง

ชาญศักดิ์ โคตรภัทร (2552 : 100 - 105) ได้ทำการวิจัย การดำเนินงานโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 13 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 1 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู คณะกรรมการส่งเสริมสุขภาพ กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 13 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 1 และเพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพตามความคิดเห็นของข้าราชการครู คณะกรรมการส่งเสริมสุขภาพ

กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 13 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำแนกตาม ตำแหน่งและขนาดของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 14 คน ครูอนามัยโรงเรียน จำนวน 14 คน ประธานคณะกรรมการส่งเสริมสุขภาพ จำนวน 14 คน กรรมการส่งเสริมสุขภาพ จำนวน 92 คน และเลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมสุขภาพ จำนวน 14 คนรวมทั้งสิ้น 148 คน ที่เป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ของกลุ่มเครือข่าย สถานศึกษาที่ 13 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 100 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบค่า F เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยวิธี Scheffe' ผลการวิจัยพบว่า 1) ข้าราชการครู และคณะกรรมการส่งเสริมสุขภาพมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ของกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 13 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยรวมและ รายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ข้าราชการครูและคณะกรรมการส่งเสริมสุขภาพที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียน ที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของกลุ่มเครือข่าย สถานศึกษาที่ 13 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยรวม แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 3) ข้าราชการครูและคณะกรรมการส่งเสริมสุขภาพที่มีตำแหน่ง ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษา ที่ 13 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยรวมไม่แตกต่างกัน

ยุทธชัย ไตรมาส (2552 : 112 – 122) ได้ทำการวิจัย การประเมินโครงการโรงเรียน ส่งเสริมสุขภาพโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอทุ่งศรีอุดม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 การวิจัยในครั้งนี้เป็นการประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอทุ่งศรีอุดม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 โดยประยุกต์ใช้รูปแบบ การประเมิน CIPP ใน 4 ด้าน คือ (1) ด้านบริบท (2) ด้านปัจจัยพื้นฐาน (3) ด้านกระบวนการ ดำเนินงาน (4) ด้านผลผลิตโครงการ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้บริหารโรงเรียน ครูที่รับผิดชอบโครงการนักเรียนและประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียน ประถมศึกษาในอำเภอทุ่งศรีอุดม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 ปี พ.ศ. 2551 และใช้แบบสอบถามการประเมินโครงการ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและเกณฑ์ที่ใช้ประเมินเป็นค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.5 ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านบริบทการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อเทียบกับเกณฑ์การดำเนินงานในระดับผ่านเกณฑ์ 2) ด้านปัจจัยพื้นฐานการดำเนินงาน ด้านปัจจัยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเทียบกับเกณฑ์การ ดำเนินงานในระดับผ่านเกณฑ์ 3) ด้านกระบวนการการดำเนินงาน ด้านกระบวนการอยู่ในระดับ มาก เมื่อเทียบกับเกณฑ์การดำเนินการด้านกระบวนการอยู่ในระดับผ่านเกณฑ์เช่นเดียวกัน 4. ด้าน ผลผลิตการประเมินด้านผลผลิต การดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ผลผลิตโครงการเมื่อเทียบกับ เกณฑ์อยู่ในระดับผ่านเกณฑ์อยู่ในระดับที่พอใช้ได้

อนินพร สารุภาค (2552 : 119 - 128) ได้ทำการวิจัย ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรม การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนต่อโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาพฤติกรรมการมีส่วนร่วม

ของภาคประชาชน ต่อโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนต่อโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ค้นหาตัวพยากรณ์ที่ดีของพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนต่อโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 และเพื่อสร้างสมการพยากรณ์พฤติกรรมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ต่อโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ภาคประชาชนที่เป็นคณะกรรมการดำเนินงานในโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานีเขต 1 ปีการศึกษา 2549 ใน 278 โรงเรียน จำนวน 2,502 คน และเป็นบุคคลที่ไม่ใช่ผู้บริหาร ครู หรือเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ของโรงเรียน โดยมีสัดส่วน 3 ใน 5 จากทั้งหมด 15 คน ของคณะกรรมการของโรงเรียนแต่ละแห่ง ได้มาโดยการคำนวณสัดส่วนโรงเรียนแยกตามอำเภอ และสุ่มอย่างง่ายโดยการจับสลากการสุ่มแบบไม่แทนที่เพื่อเลือกโรงเรียนในแต่ละอำเภอ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบสอบถาม จำนวน 72 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.94 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอย พหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า 1) พฤติกรรมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ต่อโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ปัจจัยทางชีวสังคม ด้านประสบการณ์การทำงาน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ต่อโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ปัจจัยนำ ด้านเจตคติ แรงจูงใจ และการได้รับการยอมรับนับถือ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ต่อโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ปัจจัยเอื้อ ด้านการอบรมโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ และสภาพแวดล้อมในการทำงาน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ต่อโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ปัจจัยเสริม ด้านนโยบายและการบริหารโรงเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน และสื่อหรือช่องทางทางารได้รับ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ต่อโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 3) ตัวแปรพยากรณ์ที่ดีในการพยากรณ์พฤติกรรมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนต่อโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ที่มีผลเชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มี 6 ตัว คืออาชีพ อายุ เจตคติ การอบรมโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ นโยบายและการบริหารโรงเรียน และการได้รับความยอมรับนับถือ 4) สมการพยากรณ์ของพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ต่อโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 มีดังนี้ สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ $Y' = -24.806 + .219X16 + .559X9 + .694 X11 + .255 X12 - .181 X2 + 1.798X5$ สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน $Z' = .447Z16 + .196Z9 + .150 Z11 + .140 Z12 - .117 Z2 + .088 Z5$

อัจฉรา เดชเรือง (2552 : 94 – 99) การบริหารงานโรงเรียนในโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพตามการรับรู้ของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตวิภาวดี กรุงเทพมหานคร การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารงานโรงเรียนในโครงการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพตามการรับรู้ของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตวิภาวดี กรุงเทพมหานคร และเพื่อ

เปรียบเทียบการบริหารงานโรงเรียนในโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ตามการรับรู้ของนักเรียน จำแนกตามสถานภาพของนักเรียน ประกอบด้วยระดับช่วงชั้นที่เรียนและ เพศ กลุ่มตัวอย่างเป็น นักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตวิภาวดี กรุงเทพมหานคร จำนวน 375 คน เครื่องมือเป็นแบบ สอบถามชนิดประมาณค่า มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น 0.93 และค่าดัชนี ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ระหว่าง 0.80 - 1.00 เก็บรวบรวม ข้อมูลได้ครบ คิดเป็นร้อยละ 100 นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน และสถิติทดสอบที ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารงานโรงเรียนในโครงการโรงเรียน ส่งเสริมสุขภาพตามการรับรู้ของ นักเรียน โดยใช้วงจรการบริหารคุณภาพของเดมมิง เพื่อเป็นกรอบ ในการบริหารโรงเรียน ซึ่ง แบ่งเป็นองค์ประกอบตามมาตรฐานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ 10 ด้าน ข โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับมาก 7 ด้าน ได้แก่ ด้านโภชนาการ และสุขาภิบาลอาหาร ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ด้านการออกกำลังกายกีฬาและนันทนาการ ด้านการให้คำปรึกษาและสนับสนุนทางสังคม ด้านการให้บริการอนามัยโรงเรียน ด้านโครงการ ร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน และด้านการให้สุศึกษาในโรงเรียน ตามลำดับ และมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการในโรงเรียน ด้านนโยบายของโรงเรียน และด้านการส่งเสริม สุขภาพบุคลากรในโรงเรียน ตามลำดับ 2) ผลการเปรียบเทียบการบริหารงาน โรงเรียนในโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพตาม การรับรู้ของนักเรียน จำแนกตามระดับช่วงชั้น และเพศ สรุปได้ดังนี้ 2.1 เปรียบเทียบการบริหารงานโรงเรียนในโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ตามการรับรู้ของนักเรียน จำแนกตามระดับช่วงชั้น พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพิจารณาจากค่าคะแนนเฉลี่ย พบว่า นักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 มีการรับรู้ มากกว่า นักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 2.2 เปรียบเทียบการบริหารงานโรงเรียนในโครงการโรงเรียน ส่งเสริมสุขภาพตาม การรับรู้ของนักเรียน จำแนกตามเพศ พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

กำจัด สุดโต (2553 : 74 - 85) การประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของ โรงเรียนสังกัด เทศบาล จังหวัดสุพรรณบุรี การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อประเมินโครงการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดสุพรรณบุรี และเพื่อศึกษาแบบปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ของโรงเรียนที่มีผลการประเมินสูงที่สุด กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้บริหาร โรงเรียนครูผู้รับผิดชอบโครงการเจ้าหน้าที่สาธารณสุข คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองและ นักเรียนโรงเรียนสังกัดเทศบาลจังหวัดสุพรรณบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 598 คน ซึ่งได้มาด้วยวิธีการสุ่มแบบเป็นสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) เครื่องมือ ที่ใช้ในการวิจัย แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) กำหนดคำตอบ ข้อความ 5 ระดับ ซึ่งมีความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.97 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรม สำเร็จรูป SPSS for windows สถิติที่ใช้คือค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านบริบท โครงการโรงเรียน ส่งเสริมสุขภาพอยู่ในระดับมาก การกำหนดบทบาทวัตถุประสงค์ มีความเป็นไปได้จริงตามแผนพัฒนา การศึกษาของเทศบาล ด้านปัจจัยนำเข้า โครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพอยู่ในระดับมาก โรงเรียน มีห้องพยาบาลและเครื่องเวชภัณฑ์ดูแลการเจ็บป่วยเบื้องต้นอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ มีการ กำหนดนโยบายและการวางแผนจัดกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม ด้านกระบวนการ ประชุมวางแผน เจ้าหน้าที่เกี่ยวข้องและการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพอย่างต่อเนื่อง รองลงมาคือ การแต่งตั้งกรรมการ

และการรายงานผลการประเมินโครงการทันตามระยะเวลาที่กำหนด ด้านผลผลิต โครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ อยู่ในระดับมากที่สุด การปฐมพยาบาลเบื้องต้นเมื่อนักเรียนเจ็บป่วย และรองลงมาอยู่ในระดับมาก การเผยแพร่ข่าวสารและการควบคุมโรคที่มาตามฤดูได้อย่างทันทั่วทั้งที่ 4) แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการบริการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในระดับมาก การจัดให้โรงเรียนเป็นเขตปลอดบุหรี่ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทุกชนิด และรองลงมาการให้ความรู้ในเรื่องรับประทานอาหารสุกใหม่ ๆ การศึกษาแบบปฏิบัติที่ดีของโรงเรียนที่มีผลการประเมินสูงที่สุด ผู้วิจัยพบว่า ปัจจัยส่งเสริมต่อการพัฒนาโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ คือ ภาวะผู้นำและความกระตือรือร้นของผู้บริหาร ความรู้สึกเป็นเจ้าของโครงการและการทำงานเป็นทีมของผู้รับผิดชอบโครงการ การมีส่วนร่วมของชุมชนผู้ปกครองและนักเรียน การสนับสนุนและให้คำแนะนำของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ทำให้โครงการประสบผลสำเร็จและนำมาสู่การเป็นโรงเรียนต้นแบบในด้านการบริหารจัดการได้เป็นอย่างดี

พันธวิทย์ สร้างสมจิตร (2553 : 72 - 77) ได้ทำการวิจัย ปัจจัยที่มีผลการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพที่ได้รับการประเมินในจังหวัดพังงา การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพที่ได้รับการประเมินในจังหวัดพังงา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือครูอนามัยโรงเรียน แกนนำชุมชน บุคลากรสาธารณสุข ผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมสุขภาพ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 393 คน ได้จากการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัย สร้างขึ้น วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่าระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ความสามารถของคณะกรรมการส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียน การมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ การระดมทรัพยากรในชุมชน และความเข้มแข็งของเครือข่ายโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ อยู่ในระดับปานกลาง และองค์ประกอบในการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ พบว่า มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับภาวะผู้นำผู้บริหารโรงเรียน (X1) ความสามารถของคณะกรรมการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ (X2) ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชน (X3) ระดับการระดมทรัพยากรในชุมชน (X4) ระดับความเข้มแข็งของเครือข่ายโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ (X5) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ตัวแปรที่สามารถอธิบายความแปรปรวนหรือทำนายการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพที่ได้รับการประเมินระดับทองในจังหวัดพังงาที่มีความสำคัญหรือมีน้ำหนักมากที่สุด ได้แก่ความเข้มแข็งของเครือข่ายโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ (X5) และตัวแปรร่วมกับอีก 2 ตัวแปร คือ การระดมทรัพยากรในชุมชน (X4) และการมีส่วนร่วมของชุมชน (X3) สามารถร่วมอธิบายความแปรปรวนหรือทำนายการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพที่ได้รับการประเมินในจังหวัดพังงา ได้ร้อยละ 49.1 โดยมีสมการพยากรณ์ดังนี้ สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y = 1.569 + .363X5 + 0.125X4 + 0.105X3$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z = 0.524X5 + 0.173X4 + 0.103X3$$

ข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพที่ได้รับการประเมินในจังหวัดพังงา คือควรเปิดเวทีหรือมหกรรมการดำเนินกิจกรรมโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพเพื่อสร้างกระแสและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หน่วยงานในระดับสูงควรเชิดชูและสร้างขวัญกำลังใจให้กับบุคคลกรที่มีความสำเร็จในการดำเนินกิจกรรมโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ

ยุวณิตย์ เชื้อนิล (2553 : 50 – 57) ได้ทำการวิจัย ปัญหาการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดอำเภอยายาง จังหวัดเพชรบุรีการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดอำเภอยายาง จังหวัดเพชรบุรี จำแนกตามขนาดของโรงเรียนและ ภูมิหลังของบุคลากร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นผู้บริหาร ครูหัวหน้างานอนามัยโรงเรียน คณะกรรมการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพที่ไม่ใช่บุคลากรในโรงเรียน จำนวน 114 คน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดอำเภอยายาง จังหวัดเพชรบุรี เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามที่มีความเชื่อมั่นตามวิธีการของครอนบาค เท่ากับ 0.95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน t – test และ F – test ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัญหาการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดอำเภอยายาง จังหวัดเพชรบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสมรรถนะการจัดการด้านการควบคุม การดำเนินงาน ด้านความร่วมมือและการต่อต้านการเปลี่ยนแปลงด้านอำนาจและความสัมพันธ์กับองค์กรที่เกี่ยวข้อง และด้านการสนับสนุนและความผูกพันขององค์กรและบุคคลสำคัญอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน 2) การเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดอำเภอยายาง จังหวัดเพชรบุรี จำแนกตาม คุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับ การศึกษา ตำแหน่งงานปัจจุบัน ประสบการณ์ในการทำงานในโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ และขนาดโรงเรียน พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน

ล่อ แก้วศรี (2553 : 84 - 97) ได้ทำการวิจัย ปัญหาการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำแนกตามบุคลิกภาพของผู้บริหารและที่ตั้งโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูอนามัยโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำนวน 108 คน เครื่องมือที่ใช้ศึกษา เป็นแบบสอบถามประมาณค่า 4 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ การแจกแจงความถี่ คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การทดสอบค่าที (t - test) ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัญหาการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วเขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เพื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ส่วนใหญ่มีปัญหาการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านโครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน มีปัญหาการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพอยู่ในระดับน้อย 2) ปัญหาการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วเขต 1 ที่มีผู้บริหารมีบุคลิกภาพต่างกัน มีปัญหาการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อเปรียบเทียบรายด้านพบว่า ส่วนใหญ่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อเปรียบเทียบรายด้านพบว่า ส่วนใหญ่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยกเว้น ด้านนโยบายของโรงเรียน ด้านโครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน และด้านสุขภาพในโรงเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยโรงเรียนที่มีผู้บริหารมีบุคลิกภาพแบบ B มีปัญหาการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพมากกว่าโรงเรียนที่มีผู้บริหารมีบุคลิกภาพแบบ A 3) ปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 ที่มีสถานที่ตั้งแตกต่างกัน มีปัญหาการดำเนินงาน

โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเปรียบเทียบรายด้านพบว่า ด้านโครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลมีปัญหาการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพมากกว่าโรงเรียนที่ตั้งอยู่นอกเขตเทศบาล

ชวนพิศ กระต่าย (2554 : 136 - 158) ได้ทำการวิจัย การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา และเปรียบเทียบ สภาพการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพที่ผ่านและไม่ผ่านการประเมิน ตามเกณฑ์มาตรฐานของกรมอนามัย เปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา เขต 1 เขต 2 และเขต 3 รวมทั้งศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1 - 2 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 100 คน ครูผู้นำอนามัย จำนวน 100 คน และนักเรียนผู้นำอนามัย จำนวน 100 คน รวมจำนวน 300 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นได้กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประเภทของสถานศึกษาที่ผ่านและไม่ผ่านการประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานของกรมอนามัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และคำถามปลายปิดผสมปลายเปิด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบด้วยค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ้ ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนรายองค์ประกอบ พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ ปานกลาง ทุกองค์ประกอบ เรียงลำดับคือ การบริการอนามัยโรงเรียน การออกกกำลังกาย กีฬา และนันทนาการ โภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย สุขศึกษาในโรงเรียน การให้คำปรึกษาและสนับสนุนทางสังคม จัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ การส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน การบริหารจัดการโรงเรียนนโยบายส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียน และโครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน 2) ผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพที่ผ่านและไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ของกรมอนามัยโดยภาพรวม และรายองค์ประกอบ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 นั่นคือ โรงเรียนที่ผ่านเกณฑ์มีการดำเนินงานได้มากกว่าโรงเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ มาตรฐานของกรมอนามัย 3) ผลการเปรียบเทียบ สภาพการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 เขต 2 และเขต 3 ในภาพรวมไม่มีความแตกต่างกัน 4) ปัญหาที่พบมากที่สุดและแนวทางการแก้ปัญหาการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของสถานศึกษา เรียงตามลำดับค่าร้อยละจากมากไปน้อย 3 องค์ประกอบแรก ได้แก่ ปัญหา ด้านส่งเสริมสุขภาพของบุคลากรในโรงเรียน คือ ขาดการแจ้งข่าวสารอย่างต่อเนื่อง มีแนวทางการแก้ปัญหา คือ ควรประชาสัมพันธ์แจ้งเสียงตามสาย แผ่นพับ เรื่องสุขภาพแก่ชุมชน ปัญหา ด้านสุขศึกษาในโรงเรียน คือ ไม่มีแผนการสอนด้านสุขภาพที่เน้นวิถีชีวิตเพื่อสร้างสุขภาพ แนวทางการแก้ปัญหา คือ กำหนดแผนและให้ดำเนินการตามแผนโดยมีการกำกับ ติดตาม ปัญหาลำดับที่ 3 ด้านการให้คำปรึกษาและสนับสนุนทางสังคม คือ ขาดการตรวจสอบปัญหาและภาวะเสี่ยงด้านสุขภาพกายและใจ ให้กับนักเรียน มีแนวทางการแก้ปัญหา คือ ประชุมร่วมกันระหว่างครูและผู้ปกครองให้เห็นความสำคัญ ช่วยกันดูแลนักเรียนทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างสม่ำเสมอ

ไพรวลัย กนกกุลนิธิ (2554 : 97 - 107) ได้ทำการวิจัย การตรวจสอบยุทธศาสตร์ การพัฒนาโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพโรงเรียนเกาะคาวิทยาเขต อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง มีวัตถุประสงค์เพื่อระบุยุทธศาสตร์การพัฒนาและเพื่อตรวจสอบยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพเกาะคาวิทยาเขต การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยการสังเกต สัมภาษณ์ และจากเอกสารแบบสอบถาม ผลการวิเคราะห์ยุทธศาสตร์พบว่า ปัญหาเชิงพัฒนาของยุทธศาสตร์ ได้แก่ ปัญหาทุกข้อคือ สุขภาพของนักเรียนไม่ดี ร่างกายอ่อนแอ น้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน และเจ็บป่วยบ่อย ปัญหาปัจจัยคือ นักเรียนขาดการดูแลสุขภาพและขาดการส่งเสริมสนับสนุน ในการรักษาสุขภาพจากครูและผู้ปกครอง ปัญหาสืบเนื่องคือ นักเรียนเจ็บป่วยบ่อยและขาดเรียน การเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนไม่ต่อเนื่องทำให้ผลการเรียนต่ำ ปัญหาเป้าคือ มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพนักเรียนโดยส่งเสริมการออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการไม่ต่อเนื่อง ผลการตรวจสอบประสิทธิผลของหน่วยระบบทำงานของยุทธศาสตร์พบว่า ดำเนินการได้บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ของหน่วยระบบทำงานทั้ง 2 หน่วยคือ ผลการตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ของยุทธศาสตร์พบว่า สามารถแก้ปัญหาเชิงพัฒนาได้เป็นอย่างดี ผลการศึกษาที่เกิดจากยุทธศาสตร์การพัฒนาพบว่า ยุทธศาสตร์การพัฒนาทำให้การบริหารได้รับการยอมรับจากหน่วยงานต้นสังกัดและองค์กรภายนอก ด้านจิตใจเกิดความสามัคคี การรณรงค์มีความสุขและความภาคภูมิใจ ด้านสุขภาพทุกคนมีสุขภาพที่สมบูรณ์ร่างกายแข็งแรง จากการวิจัยพบว่า การจะพัฒนาโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพโรงเรียนเกาะคา วิทยาเขตจากระดับทองไปสู่ระดับเพชร จะต้องดำเนินการทุกภาคเรียนและมีการมอบหมายงานการ ติดตามประสานงานที่ดี และต้องเตรียมการด้านการตรวจสอบสุขภาพให้มีความพร้อม

มัลลิกา คำบรรลือ (2555 : 87 - 97) ได้ทำการวิจัย การพัฒนาการดำเนินงาน โครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนในอำเภอรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชรการวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสังเคราะห์ผลการประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนในอำเภอรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร 2) เพื่อวางแผนพัฒนาการดำเนินงานโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนในอำเภอรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร 3) เพื่อประเมินการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการดำเนินงานโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนในอำเภอรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร การวิจัยครั้งนี้มีประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้รับผิดชอบโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพและเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับผิดชอบโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพที่มีผลการประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพสุขภาพของโรงเรียน ในอำเภอรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร ปีงบประมาณ 2552 ที่ผ่านการประเมินต่ำกว่าระดับทอง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การคำนวณ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินพบว่า 1) ผลการศึกษาผลการประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียน ในอำเภอรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า ระดับทอง ประกอบด้วย โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 6 โรงเรียน ขนาดกลางจำนวน 9 โรงเรียน ขนาดเล็กจำนวน 15 โรงเรียน รวม 30 โรงเรียน ระดับเงิน ประกอบด้วย โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 4 โรงเรียน ขนาดกลางจำนวน 3 โรงเรียน ขนาดเล็กจำนวน 5 โรงเรียน รวม 12 โรงเรียน ระดับทองแดง ประกอบด้วย โรงเรียนขนาดใหญ่ ไม่พบ ขนาดกลาง ไม่พบ ขนาดเล็ก จำนวน 8 โรงเรียน รวม 8 โรงเรียน 2) ผลการประเมินการปฏิบัติตามปัจจัยที่ใช้ในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการดำเนินงานโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของ

โรงเรียนในอำเภอรพรรนกระต่าย จ้งหวัดกำแพงเพชร ซึ่งการปฏิบัติตามแผนของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ผู้รับผิดชอบงานระดับสถานีนามัยและครูผู้รับผิดชอบงานอนามัยโรงเรียน ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าส่วนใหญ่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก มีหนึ่งด้านที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ วัสดุ อุปกรณ์ และเอกสาร 3) ผลการประเมินการปฏิบัติตามกระบวนการในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนในอำเภอรพรรนกระต่าย จ้งหวัดกำแพงเพชร ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็น รายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก มีสองด้านที่มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ การดำเนินงานตามแผนงานและโครงการที่กำหนด และการแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียน

ฉัตรทิวัฒน์ ฝ่ายหมื่นไวย (2556 : 102 - 108) ได้ทำการวิจัย ปัจจัยบริหารที่มีผลต่อการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของครูอนามัยโรงเรียนในจังหวัดหนองคาย การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัจจัยการบริหารที่มีผลต่อการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของครูอนามัยโรงเรียนในจังหวัดหนองคาย ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ครูอนามัยโรงเรียนในจังหวัดหนองคาย จำนวน 294 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 285 คน ระหว่างวันที่ 23 มกราคม - 25 กุมภาพันธ์ 2556 ซึ่งได้รับการตรวจสอบความตรงโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน และได้ตรวจสอบความเที่ยงด้วยค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่าของครอนบาช ได้เท่ากับ 0.89 นำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่ามัธยฐาน ค่าสูงสุด ต่ำสุด และวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ ด้วยสถิติสัมประสิทธิ์สหพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนผลการวิจัย พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 61.4 มีสถานะภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 51.2 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 82.8 ส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งครูปฏิบัติการคิดเป็นร้อยละ 67.7 มีรายได้อยู่ระหว่าง 20,001 - 30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 50.5 ($\bar{X}$ = 25,818, s.d. = 6.12) ส่วนใหญ่ผ่านการฝึกอบรมและฟื้นฟูความรู้ต่ำกว่า 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 62.5 และระยะเวลาในการปฏิบัติงานส่วนใหญ่ปฏิบัติงานอยู่ระหว่าง 7 - 9 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.3 ($\bar{X}$ = 7.91, s.d. = 4.68) ปัจจัยบริหารภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.33 (s.d. = 0.57) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านกำลังคน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.16 (s.d. = 0.71) อยู่ในระดับปานกลาง ด้านงบประมาณ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.31 (s.d. = 0.70) อยู่ในระดับปานกลาง ด้านวัสดุอุปกรณ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.24 (s.d. = 0.69) อยู่ในระดับปานกลาง ด้านเทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.18 (s.d. = 0.87) อยู่ในระดับปานกลาง และด้านเวลา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.77 (s.d. = 0.54) อยู่ในระดับมาก ภาพรวมการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ 3.54 (s.d. = 0.13) อยู่ในระดับมาก ภาพรวมปัจจัยบริหารมีความสัมพันธ์ปานกลางทางบวกกับการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (r = 0.581, p - value < 0.001) ปัจจัยบริหารด้านกำลังคน ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านเทคโนโลยี และด้านเวลา มีความสัมพันธ์ปานกลางทางบวกกับการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (r = 0.336, p - value < 0.001, r = 0.420, p - value < 0.001, r = 0.342, p - value < 0.001, r = 0.537, p - value < 0.001, r = 0.533, p - value < 0.001) ตามลำดับ และปัจจัยบริหารที่สามารถพยากรณ์การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของครูอนามัยโรงเรียนในจังหวัดหนองคาย ได้แก่ ด้านเทคโนโลยี ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ และ

ด้านเวลา โดยสามารถร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 34.5 ปัญหาอุปสรรค พบว่า บุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพยังไม่เพียงพอ และยังขาดความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน งบประมาณในการดำเนินงานในโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ยังไม่เพียงพอ งบที่ได้รับการจัดสรรไม่มีข้อจำกัดในการใช้ งบประมาณ อุปกรณ์ในการดำเนินงานในโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ไม่เพียงพอ และอุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินงานยังไม่ทันสมัยผู้รับผิดชอบมีภาระงาน และมุ่งเน้นการทำงานไปที่ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการศึกษามากกว่าการดำเนินงานในโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ

ชัยญลักษณ์ เพ็ชรประดับ (2556 : 171 - 187) ได้ทำการวิจัย การมีส่วนร่วมของชุมชนที่ส่งผลต่อการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ 2) ระดับการดำเนินงานของโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ 3) การมีส่วนร่วมของชุมชนที่ส่งผลต่อการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ และ 4) ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของชุมชนและการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ จำนวน 84 แห่ง ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูอนามัย คณะกรรมการสถานศึกษาตัวแทนผู้ปกครอง และเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับผิดชอบการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 จำนวน 336 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามที่สร้างขึ้นโดยผู้วิจัยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมของชุมชนในโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ อยู่ระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้าน 2) การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ อยู่ระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้าน 3) การมีส่วนร่วมของชุมชนส่งผลต่อการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล และด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ โดยร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 47.60 4) ปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของชุมชนและการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ได้แก่ ชุมชนและผู้ปกครองมีรายได้น้อย ไม่มีเวลาร่วมกิจกรรมกับโรงเรียน หรือดูแลเอาใจใส่สุขภาพของนักเรียน ดังนั้นโรงเรียนควรจัดกิจกรรมให้ความรู้ความเข้าใจ และสร้างความตระหนักรู้ด้านสุขภาพของนักเรียนให้แก่ชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเพิ่มงบประมาณในการสนับสนุนการทากิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ

วิลาศลักษณ์ ภริยะแสง (2557 : 89 - 100) ได้ทำการวิจัย แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและนำเสนอแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ การดำเนินการมี 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครู จำนวน 394 คน โดยวิธีการจับฉลาก และการเทียบกับสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามมาตรฐานค่า 5 ซึ่ง ค่าความเที่ยง 0.91 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขั้นตอนที่ 2 แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของสถานศึกษา โดยการจัดประชุมสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สูงสุดได้แก่ ด้านนโยบาย

ของโรงเรียน รองลงมาได้แก่ ด้านสุขศึกษาในโรงเรียน และต่ำสุดได้แก่ ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ 2) แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของสถานศึกษา ได้แก่ แนวทางนโยบายของโรงเรียน แนวทางการบริหารจัดการในโรงเรียน แนวทางโครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน แนวทางการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ แนวทางบริการอนามัยโรงเรียน แนวทางสุขศึกษาในโรงเรียน แนวทางโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย แนวทางการออกกำลังกาย กีฬา และนันทนาการ แนวทางการให้คำปรึกษาและสนับสนุนทางสังคม แนวทางการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน

2. งานวิจัยต่างประเทศ

Brink และ Nader (1984 : 75-78) ได้วิจัยเรื่องการตรวจสุขภาพนักเรียนระดับประถมศึกษา (Comprehensive Health Screening in Elementary Schools : An Outcome Evaluation) ผลการวิจัยพบว่า สุขภาพฟันเป็นปัญหาที่พบบ่อยที่สุด นักเรียนในระดับอนุบาลมีปัญหาสุขภาพเรื้อรังมากที่สุด ร้อยละ 40.1 ซึ่งมีผลกระทบต่อความสามารถหรือความสนใจต่อการเรียนของเด็กนักเรียนระดับ 1 มีปัญหาสุขภาพด้านร่างกายมากที่สุดร้อยละ 34.2 ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนนักเรียนระดับ 6 มีปัญหาเกี่ยวกับสายตาและได้ยินมากที่สุด ร้อยละ 33.8 และยังมีปัญหาสุขภาพเรื้อรังอีกร้อยละ 33.3

Burstrom และคณะ (1995 : 39-46) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การส่งเสริมสุขภาพในโรงเรียน : นโยบายและการปฏิบัติในชนบทของกรุงสต็อกโฮล์ม (Health Promotion in Schools : Policies and Practices in Stockholm Country) โดยการศึกษาตรวจสอบสถานศึกษาท้องถิ่น 15 แห่ง จากจำนวนทั้งหมดที่มีอยู่ 213 แห่ง พบว่าสถานศึกษาทั้งหมดมีงานสุขศึกษาบรรจุไว้ในแผนดำเนินการร้อยละ 39 เรื่องสำคัญที่ทำการสอนนักเรียน ได้แก่ สิ่งมีชีวิตรอบตัว การใช้ยาผิด การสูบบุหรี่ และการออกกำลังกาย การที่สถานศึกษามีโครงการ/แผนงานสุขภาพเช่นนี้ย่อมเป็นการบ่งชี้ถึงความสนใจ หรือการตัดสินใจที่จะทำให้นโยบายทางด้านสุขภาพอนามัยบรรลุผลในโรงเรียนท้องถิ่นได้

Leger (1998 : 223-235) ได้ทำการศึกษาความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของครูในประเทศออสเตรเลีย และการนำแนวคิดไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ (Australian teachers, understandings of the health promoting school concept and the implication for the development of school health) พบว่า โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพดำเนินไปได้ด้วยดีนั้นขึ้นอยู่กับความเข้าใจในแนวคิดของครูโดยส่วนใหญ่เข้าใจในองค์ประกอบของโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพเพราะมีการบรรจุไว้ในหลักสูตรการสอนแล้ว แต่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการมีส่วนร่วมกับชุมชน

Denman และคณะ (1999 : 165-176) ได้ทำการสำรวจนโยบายของโรงเรียนในนอตติงแฮม เกี่ยวกับการบริหารและจัดการการส่งเสริมสุขภาพ (The management and organization of health promotion : a survey of school policies in Nottinghamshire) พบว่า ร้อยละ 85 ของโรงเรียนทั้งหมดมีการเขียนนโยบายในการให้สุขศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญในการส่งเสริมสุขภาพ นอกจากนั้นยังพบว่าการให้คำแนะนำปรึกษาด้านสุขภาพแก่นักเรียนและผู้ปกครอง โรงเรียนมัธยมศึกษา มีการพัฒนาการบริหารจัดการส่งเสริมสุขภาพดีกว่าโรงเรียนประถมศึกษา เนื่องจากมีการจัดการเกี่ยวกับทรัพยากรได้ดีกว่า

Mitchell และคณะ (2000 : 242-246) ได้ทำการศึกษาทดลองพัฒนาโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในประเทศออสเตรเลีย : ศึกษาในฝั่งตะวันตกเฉียงใต้ของซิดนีย์ (A randomized trial of an intervention to develop health promoting school in Australia : the south western Sydney study) พบว่า โรงเรียนที่ผ่านการสัมมนา การฝึกอบรมเกี่ยวกับแนวคิดโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือโรงเรียนในด้านการส่งเสริมสุขภาพ และได้รับการเชิญชวนให้เข้าร่วมเป็นหุ้นส่วนของเครือข่ายโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพมีความตระหนักในการพัฒนาให้เป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพมากกว่าโรงเรียนที่ไม่ได้ผ่านการอบรมและสัมมนา แต่พบว่าการเปลี่ยนแปลงนโยบายไม่มีความสัมพันธ์กับสุขภาพและการปฏิบัติเพื่อพัฒนาให้เป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพเลยและสิ่งที่จะช่วยสนับสนุนให้พัฒนาโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพได้ คือ การสนับสนุนจากบุคลากรสุขภาพในการวางแผนงาน และร่วมเป็นคณะกรรมการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ

Phuphaibul และคณะ (2005 : 461-468) ได้ทำการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเป็นแบบอย่างด้านสุขภาพของบิดามารดากับพฤติกรรมของวัยรุ่น ผลการวิจัยพบว่า มีความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างความบ่อยของการกระทำพฤติกรรมสุขภาพของบิดาและของมารดา และพฤติกรรมของบุตรวัยรุ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ พฤติกรรมการใช้เข็มขัดนิรภัย การสวมหมวกกันน็อค การดื่มแอลกอฮอล์ การสูบบุหรี่ การออกกำลังกาย การรับประทานอาหารจานด่วน การรับประทานอาหารเช้า และการรับประทานอาหารห้าหมู่

Robbins, Pender และ Kazanis (2013 : 206-212) ได้ทำการศึกษา เรื่อง อุปสรรคในการออกกำลังกายของเด็กวัยรุ่นผู้หญิง (Barriers to Physical Activity perceived by Adolescent Girls) พบว่า เด็กชายมีกิจกรรมที่ใช้กำลังกายมากกว่าเด็กหญิง แต่เด็กที่มีน้ำหนักเกินไม่พบว่ามีกิจกรรมการออกกำลังกายน้อยกว่าเด็กน้ำหนักตัวปกติ

จากการศึกษางานวิจัยในประเทศและต่างประเทศเกี่ยวกับการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ พบว่า การมีส่วนร่วมของบุคลากรจากหน่วยงานที่ให้การส่งเสริมสุขภาพ เป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้องค์กรประสบความสำเร็จในการดำเนินงานด้านการส่งเสริมสุขภาพ การปรับพฤติกรรมด้านการส่งเสริมสุขภาพทั้งของนักเรียนและบุคลากร เป็นสิ่งที่ต้องใช้เวลาและการดูแลเอาใจใส่อย่างต่อเนื่อง สถานศึกษาจะต้องให้ความสำคัญ โดยผู้บริหารและคณะครู จะต้องให้ความสำคัญและประพฤตินเป็นแบบอย่างในด้านการดูแลสุขภาพด้วย การให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการรักษาสุขภาพ จะต้องขอความร่วมมือจากผู้ปกครอง ให้ช่วยเป็นแรงผลักดันสำคัญ ที่จะทำให้องค์กรประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน ซึ่งแนวคิดต่าง ๆ ที่ได้จากการศึกษาผลงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยจะได้นำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ภายใต้องค์ประกอบการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ประกอบด้วย 10 องค์ประกอบ ได้แก่

- 1) นโยบายของโรงเรียน 2) การบริหารจัดการโรงเรียน 3) โครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน
- 4) การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ 5) บริการอนามัยโรงเรียน 6) สุขศึกษาในโรงเรียน
- 7) โภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย 8) การออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ 9) การให้คำปรึกษาและสนับสนุนทางสังคม 10) การส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน ต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ดำเนินการวิจัย เป็น 3 ระยะ ดังนี้

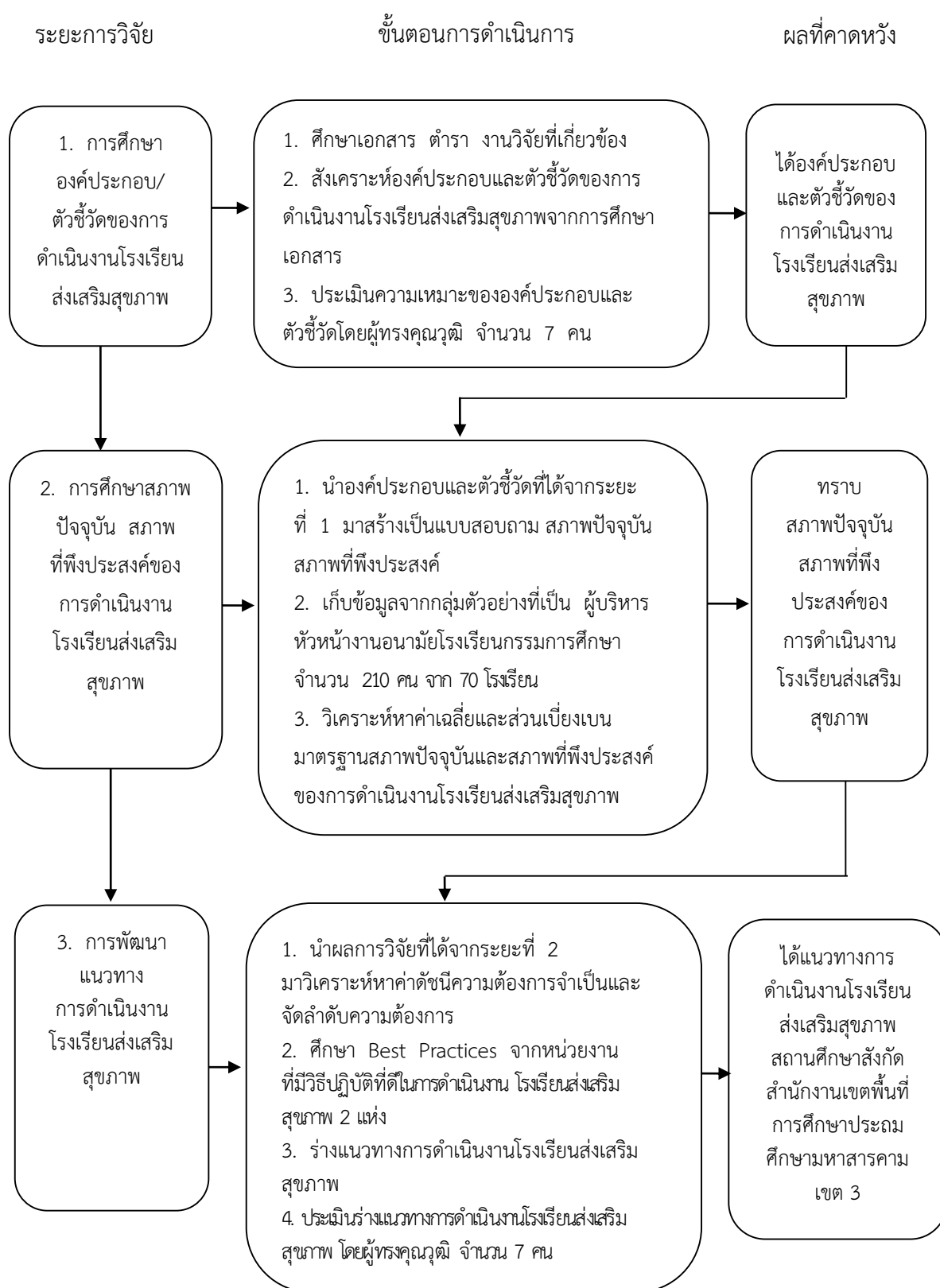
ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

ระยะที่ 3 การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

ระยะการวิจัย ขั้นตอนการดำเนินการ และผลที่คาดหวัง แสดงดังในภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 แสดงระยะการวิจัย ขั้นตอนการดำเนินการ และผลที่คาดหวัง

**ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3**

1. ขั้นตอนการดำเนินการ

1.1 การศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ
1.2 การสังเคราะห์เอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ
สุขภาพได้องค์ประกอบของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ดังนี้

- 1.2.1 นโยบายของโรงเรียน
- 1.2.2 การบริหารจัดการในโรงเรียน
- 1.2.3 โครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน
- 1.2.4 การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ
- 1.2.5 บริการอนามัยโรงเรียน
- 1.2.6 สุขศึกษาในโรงเรียน
- 1.2.7 โภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย
- 1.2.8 การออกกำลังกาย กีฬา และนันทนาการ
- 1.2.9 การให้คำปรึกษาและสนับสนุนทางสังคม
- 1.2.10 การส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน

1.3 ตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ต่อไปนี้

2.1 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการวิจัยทางการศึกษา หลักสูตรหรือการบริหารการศึกษา

2.2 มีตำแหน่งทางวิชาการระดับชำนาญการชำนาญการพิเศษหรือเชี่ยวชาญ

2.3 เป็นผู้ปฏิบัติงานในหน้าที่เกี่ยวกับงานส่งเสริมสุขภาพอย่างน้อย 5 ปี
ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 คน ดังนี้

2.3.1 นายวีระชัย มุ่งหมาย ผู้อำนวยการสถานศึกษา วุฒิกการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

2.3.2 นายมานพ สมภูมิ ผู้อำนวยการสถานศึกษา วุฒิกการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

2.3.3 นายสุนัย เลขกลาง ผู้อำนวยการสถานศึกษา วุฒิกการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

2.3.4 นายพิชิต ชินกร ครู วุฒิวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (วท.ม.) สาขาวิชาชีววิทยา (พืช)

2.3.5 นางวิไลวรรณ ชินกร เจ้าหน้าที่รัฐ วุฒิกการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

2.3.6 ดร.ดาหวัน ทะสา ครูชำนาญการพิเศษ

2.3.7 ดร.คัมภีระ แสณกุล นักวิชาการชำนาญการ ฝ่ายส่งเสริมสุขภาพ
โรงพยาบาลเชียงยืน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยระยะที่ 1 คือ แบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัด สำหรับการวิจัยระยะที่ 1 แบบประเมินแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 การประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัดและส่วนที่ 2 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม รายละเอียดของแบบประเมินมีดังนี้

3.1 ประเภทลักษณะของเครื่องมือ

แบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัด มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้
ให้ 5 คะแนน หมายถึง องค์ประกอบ/ตัวชี้วัดมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด
ให้ 4 คะแนน หมายถึง องค์ประกอบ/ตัวชี้วัดมีความเหมาะสมในระดับมาก
ให้ 3 คะแนน หมายถึง องค์ประกอบ/ตัวชี้วัดมีความเหมาะสมในระดับ

ปานกลาง

ให้ 2 คะแนน หมายถึง องค์ประกอบ/ตัวชี้วัดมีความเหมาะสมในระดับน้อย

ให้ 1 คะแนน หมายถึง องค์ประกอบ/ตัวชี้วัดมีความเหมาะสมในระดับ

น้อยที่สุด

3.2 การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

การสร้างแบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัด ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

3.2.1 ศึกษาแนวคิด หลักการ และวิธีการสร้างแบบประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า

3.2.2 ร่างแบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัด

3.2.3 นำแบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัดที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจและให้คำแนะนำ

3.2.4 ปรับปรุงแก้ไขแบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัดตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำเสนอคณะผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน เพื่อทำการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัด (ผู้ทรงคุณวุฒิในข้อ 2.3)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิด้วยตนเองโดยประสานความร่วมมือไปยังหน่วยงานที่ผู้ทรงคุณวุฒิสังกัดอยู่ ปรากฏว่าได้แบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัดครบตามจำนวน 7 ฉบับ

5. การจัดทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การจัดกระทำข้อมูล

5.1.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบประเมินความเหมาะสมแต่ละฉบับ ซึ่งพบว่าทุกฉบับมีความสมบูรณ์ในการตอบ

5.1.2 ตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ต่อไปนี้

- 5 คะแนน หมายถึง องค์ประกอบ/ตัวชี้วัดมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด
- 4 คะแนน หมายถึง องค์ประกอบ/ตัวชี้วัดมีความเหมาะสมในระดับมาก
- 3 คะแนน หมายถึง องค์ประกอบ/ตัวชี้วัดมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง
- 2 คะแนน หมายถึง องค์ประกอบ/ตัวชี้วัดมีความเหมาะสมในระดับน้อย
- 1 คะแนน หมายถึง องค์ประกอบ/ตัวชี้วัดมีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัด ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และแปลผลค่าเฉลี่ย โดยใช้เกณฑ์ ต่อไปนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 100)

ค่าเฉลี่ย	ระดับความเหมาะสม
4.51 – 5.00	มากที่สุด
3.51 – 4.50	มาก
2.51 – 3.50	ปานกลาง
1.51 – 2.50	น้อย
1.00 – 1.50	น้อยที่สุด

ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

1. ขั้นตอนการดำเนินการ

1.1 นำผลการศึกษาจากระยะที่ 1 มาสร้างแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

1.2 เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

1.3 วิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร ครูอนามัย และกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3 จำนวน 147 โรงเรียน จำนวนประชากร 441 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางประมาณการขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan)

ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 210 คน จาก 70 โรงเรียน แล้วใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนจำนวนสถานศึกษาของอำเภอต่าง ๆ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 รายละเอียดการสุ่มตัวอย่าง มีดังนี้

2.2.1 จำแนกโรงเรียนออกตามอำเภอในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
มหาสารคาม เขต 3 ประกอบด้วย อำเภอโกสุมพิสัย อำเภอเชียงยืน อำเภอกุดรัง อำเภอชื่นชม

2.2.2 จากนั้นจำแนกโรงเรียนในแต่ละอำเภอ ออกตามขนาดของเรียน 3 ขนาด
ได้แก่ ขนาดเล็ก (นักเรียน 1-120 คน) ขนาดกลาง (นักเรียน 121-600 คน) และขนาดใหญ่
(นักเรียน 601-1,500 คน)

2.2.3 สัดส่วนจำนวนโรงเรียนและจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ดังในตาราง 2

ตาราง 2 ขนาดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

อำเภอ	โรงเรียนขนาดเล็ก (1-120 คน)				โรงเรียนขนาดกลาง (121-600 คน)				โรงเรียนขนาดใหญ่ (601-1,500 คน)				รวม			
	โรงเรียน (โรง)		กลุ่มตัวอย่าง (คน)		โรงเรียน (โรง)		กลุ่มตัวอย่าง (คน)		โรงเรียน (โรง)		กลุ่มตัวอย่าง (คน)		โรงเรียน (โรง)		กลุ่มตัวอย่าง (คน)	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
เขียงยืน	20	10	60	30	16	7	51	21	1	0	3	0	37	17	111	51
โกสุมพิสัย	55	26	165	78	17	9	54	27	1	1	3	3	73	36	219	108
กุดรัง	17	7	51	21	5	2	15	6	1	1	3	3	23	10	69	30
ชื่นชม	10	5	30	15	4	2	12	6	0	0	0	0	14	7	42	21
รวม	102	48	306	144	42	20	132	60	3	2	9	6	147	70	441	210

2.3 ทำการจับสลากแบบไม่ใส่คืน จนได้จำนวนโรงเรียนตามขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในระยะที่ 2 เป็นแบบสอบถามสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์ การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ประกอบด้วย 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ และประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ แบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 สอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ท (Likert Type) 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ซึ่งแต่ละระดับมีค่าคะแนนและความหมาย ดังนี้

- 5 คะแนน หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 คะแนน หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมาก
- 3 คะแนน หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 คะแนน หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อย
- 1 คะแนน หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.2 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

3.2.1 ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า

3.2.2 ร่างแบบสอบถามโดยใช้ประเด็นขององค์ประกอบและตัวชี้วัดที่ได้จากผลการศึกษาในระยะที่ 1 มาเป็นกรอบการสร้าง

3.2.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบและให้คำแนะนำ

3.2.4 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เสนอแนะ แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อประเมินสอดคล้องของแบบสอบถามกับความมุ่งหมายของการวิจัย โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC คุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญ มีดังนี้

3.2.4.1 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทหรือปริญญาเอก สาขาการวิจัยทางการศึกษา หลักสูตรการศึกษาหรือการบริหารการศึกษา

3.2.4.2 มีตำแหน่งทางวิชาการระดับชำนาญการพิเศษหรือเชี่ยวชาญขึ้นไป

3.2.4.3 เป็นผู้ปฏิบัติงานในหน้าที่เกี่ยวกับงานอนามัยโรงเรียนหรืองานส่งเสริมสุขภาพในโรงเรียน เป็นเวลาอย่างน้อย 5 ปี ผู้เชี่ยวชาญมีรายนามดังต่อไปนี้

1) นายอมร วงเวียน ตำแหน่งครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนเหล่าเชียงโนนเสียววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 วุฒิการศึกษาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง

2) นายศุภสิทธิ์ ตั้งจิต ตำแหน่งนักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ สำนักงานสาธารณสุขอำเภอคำเขื่อนแก้ว วุฒิการศึกษาวิทยาสาตรมหาบัณฑิต (วท.ม.) สาขาการบริหารบริการสุขภาพ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

3) นายประยูร ตั้งจิต ตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนประชาสงเคราะห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 วุฒิการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศศ.ม.) สาขาการพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

4) ดร.วิรัตน์ พรหมสุพรรณ ตำแหน่งศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 วุฒิการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ปร.ด.) สาขาการพัฒนากุมิภาค มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

5) นางสนิดาภรณ์ หนองหว้า ตำแหน่งครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนสตรีศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 27 วุฒิการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและความมุ่งหมายของการวิจัยพบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ระหว่าง 0.60 – 1.00 ซึ่งถือว่าใช้ได้

3.2.5 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

3.2.6 ทดลองใช้แบบสอบถาม โดยทำการทดลองกับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มผู้ทดลองเครื่องมือ ได้แก่ ผู้บริหาร ครูอนามัย และกรรมการสถานศึกษา รวมโรงเรียนละ 3 คน ทำการทดลองเครื่องมือจำนวน 10 โรงเรียน จำนวนครูที่ทำการลองเครื่องมือรวม 30 คน

3.2.7 นำผลการตอบแบบสอบถามของกลุ่มทดลอง ทำการหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม โดยใช้สหสัมพันธ์ของเพียร์สันและหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามรายข้อและทั้งฉบับ โดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟา พบว่า แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.663 – 0.888 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.975 ส่วนแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.611 – 0.825 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.966

3.2.8 จัดพิมพ์แบบสอบถาม ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง เพื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองทุกโรงเรียน โดยทำการขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

5. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การจัดกระทำข้อมูล

5.1.1 ตรวจสอบความครบถ้วน สมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา

5.1.2 ตรวจสอบให้คะแนนดังต่อไปนี้

คำตอบ	คะแนนที่ได้
มากที่สุด	5
มาก	4

ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

บันทึกคะแนนและประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3 และแปลความหมายของคะแนนตามเกณฑ์ต่อไปนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 100)

ค่าเฉลี่ย	สภาพปัจจุบันและสภาพ ที่พึงประสงค์มีความเหมาะสม ในระดับ
4.51 – 5.00	มากที่สุด
3.51 – 4.50	มาก
2.51 – 3.50	ปานกลาง
1.51 – 2.50	น้อย
1.00 – 1.50	น้อยที่สุด

ระยะที่ 3 การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3

1. ขั้นตอนดำเนินการ

1.1 การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) โดยการนำข้อมูลผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์จากระยะที่ 2 มาหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index) เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็น โดยคำนวณจากสูตรต่อไปนี้

$$PNImodified = (I-D)/D$$
(I = สภาพความต้องการที่คาดหวัง ; D = สภาพที่เป็นจริง)

1.2 การสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาหน่วยงานที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีเยี่ยม (Best Practices) จำนวน 2 โรง โดยการเลือกแบบเจาะจง ตามเกณฑ์การพิจารณา คือ เป็นโรงเรียนที่มีได้รับรางวัลโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชรตามแนวพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ปี 2558

1.3 ออกแบบแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3

1.3.1 นำผลการศึกษาที่ได้จากข้อ 1.1 และ 1.2 มาใช้ในการปรับร่างแนวทางที่ได้จากการออกแบบเบื้องต้นไว้จากการศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ตลอดจนระเบียบข้อกำหนด และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

1.3.2 นำเสนอร่างแนวทางการดำเนินงานที่ได้ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ
แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาเสนอแนะ

1.4 นำแนวทางการดำเนินงานที่ได้ไป เสนอผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อประเมินความเหมาะสม
และความเป็นไปได้ พร้อมทั้งให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไขแนวทางให้มีความ
สมบูรณ์

1.5 ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพสำหรับ
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ตามข้อคิดเห็น
และข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งทำหน้าที่ประเมินแนวทางการดำเนินงาน
โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะ เพื่อความสมบูรณ์ของแนวทาง จำนวน
7 คน โดยมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ต่อไปนี้

2.1 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการวิจัยทางการศึกษา หลักสูตรหรือ
การบริหารการศึกษา

2.2 มีตำแหน่งทางวิชาการระดับชำนาญการชำนาญการพิเศษหรือเชี่ยวชาญ

2.3 เป็นผู้ปฏิบัติงานในหน้าที่เกี่ยวกับงานส่งเสริมสุขภาพอย่างน้อย 5 ปี
ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 คน ดังนี้

2.3.1 นายวีระชัย มุ่งหมาย ผู้อำนวยการสถานศึกษา วุฒิกศษามหาบัณฑิต
(กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

2.3.2 นายมานพ สมภูมิ ผู้อำนวยการสถานศึกษา วุฒิกศษามหาบัณฑิต
(กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

2.3.3 นายสุนัย เลขกลาง ผู้อำนวยการสถานศึกษา วุฒิกศษามหาบัณฑิต
(กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

2.3.4 นายพิชิต ชินกร ครู วุฒिवิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (วท.ม.) สาขาวิชาชีววิทยา
(พืช)

2.3.5 นางวิไลวรรณ ชินกร เจ้าหน้าที่รัฐ วุฒิกศษามหาบัณฑิต
(กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

2.3.6 ดร.ดาหวัน ทะสา ครูชำนาญการพิเศษ

2.3.7 ดร.คัมภีระ แสนกุล นักวิชาการชำนาญการ ฝ่ายส่งเสริมสุขภาพ
โรงพยาบาลเชียงยืน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ประเภทและลักษณะของเครื่องมือ

3.1.1 แบบสัมภาษณ์ โรงเรียนต้นแบบในการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ
เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง จำนวน 1 ฉบับ

3.1.2 แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงาน
โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ กำหนดเกณฑ์
การให้คะแนนดังนี้

- ให้ 5 คะแนน หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ ในระดับมากที่สุด
 ให้ 4 คะแนน หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ ในระดับมาก
 ให้ 3 คะแนน หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ ในระดับปานกลาง
 ให้ 2 คะแนน หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ ในระดับน้อย
 ให้ 1 คะแนน หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ ในระดับน้อยที่สุด

3.2 การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

การสร้างแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

- 3.2.1 ศึกษาแนวคิด หลักการ และวิธีการสร้างแบบประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า
- 3.2.2 ร่างแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ
- 3.2.3 นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจและให้คำแนะนำ
- 3.2.4 ปรับปรุงแก้ไขแบบประเมิน ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำเสนอคณะผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน เพื่อทำการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ (ผู้ทรงคุณวุฒิในข้อ 2.3)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิด้วยตนเองโดยประสานความร่วมมือไปยังหน่วยงานที่ผู้ทรงคุณวุฒิสังกัดอยู่

5. การจัดทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การจัดกระทำข้อมูล

5.1.1 ตรวจสอบสมบูรณ์ของการตอบแบบประเมินแต่ละฉบับ

5.1.2 ตรวจสอบให้คะแนนตามเกณฑ์ต่อไปนี้

- ให้ 5 คะแนน หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ ในระดับมากที่สุด
 ให้ 4 คะแนน หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ ในระดับมาก
 ให้ 3 คะแนน หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ ในระดับปานกลาง
 ให้ 2 คะแนน หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ ในระดับน้อย
 ให้ 1 คะแนน หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ ในระดับน้อยที่สุด

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูล ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และแปลผลค่าเฉลี่ยโดยใช้เกณฑ์ ต่อไปนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 100)

ค่าเฉลี่ย	ระดับความเหมาะสม/ ความเป็นไปได้
4.51 – 5.00	มากที่สุด
3.51 – 4.50	มาก

2.51 – 3.50	ปานกลาง
1.51 – 2.50	น้อย
1.00 – 1.50	น้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

- 1.1 ค่าเฉลี่ย (Mean)
- 1.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
- 1.3 ร้อยละ (Percentage)

2. การวิเคราะห์หาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (Modified Priority Needs Index : PNI_{modified})

3. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

3.1 การหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม ใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับจุดมุ่งหมายของการวิจัย เพื่อหาความเที่ยงตรงของข้อคำถาม IOC (Index of Item-Objective Congruence) โดยใช้สูตรดังนี้ (สมบัติ ท้ายเรือคำ. 2553 : 105)

$$IOC = \frac{\sum R}{n}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
	n	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

3.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด และคณะ. 2553 : 117)

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left\{ 1 - \frac{\sum s_i^2}{s^2} \right\}$$

เมื่อ	α	แทน	ความเชื่อมั่นของเครื่องมือวัด
	K	แทน	จำนวนข้อคำถามของเครื่องมือวัด
	S_i^2	แทน	ความแปรปรวนเป็นรายข้อ
	s^2	แทน	ความแปรปรวนของเครื่องมือวัด

3.3 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ใช้สูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด และคณะ. 2553 : 130)

$$r_{xy} = \frac{n \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{\{n \sum X^2 - (\sum X)^2\} \{n \sum Y^2 - (\sum Y)^2\}}}$$

เมื่อ	r_{xy}	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
	n	แทน	จำนวนข้อมูล
	$\sum X$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนน X
	$\sum Y$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนน Y
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของกำลังสอง X
	$\sum Y^2$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของกำลังสอง Y
	$\sum XY$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนน X และ Y คูณกันแต่ละคู่

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยเรื่องการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ผู้วิจัยนำเสนอผลเป็น 3 ระยะ ดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 ผลการศึกษารอบแรกประกอบและตัวชี้วัดของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

ระยะที่ 2 ผลการศึกษารอบปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

ระยะที่ 3 ผลการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

ระยะที่ 1 ผลการศึกษารอบแรกประกอบและตัวชี้วัดของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

1. ผลการศึกษารอบแรกประกอบและตัวชี้วัดการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

การวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ประกอบด้วย 10 องค์ประกอบ 41 ตัวชี้วัด มีรายละเอียดดังนี้

- องค์ประกอบที่ 1 นโยบายของโรงเรียน มี 5 ตัวชี้วัด
- องค์ประกอบที่ 2 การบริหารจัดการในโรงเรียน มี 4 ตัวชี้วัด
- องค์ประกอบที่ 3 โครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน มี 4 ตัวชี้วัด
- องค์ประกอบที่ 4 การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ มี 4 ตัวชี้วัด
- องค์ประกอบที่ 5 บริการอนามัยโรงเรียน มี 4 ตัวชี้วัด
- องค์ประกอบที่ 6 สุขศึกษาในโรงเรียน มี 4 ตัวชี้วัด
- องค์ประกอบที่ 7 โภชนาการอาหารที่ปลอดภัย มี 4 ตัวชี้วัด
- องค์ประกอบที่ 8 การออกกำลังกาย กีฬา และนันทนาการ มี 4 ตัวชี้วัด
- องค์ประกอบที่ 9 การให้คำปรึกษาและสนับสนุนทางสังคม มี 4 ตัวชี้วัด
- องค์ประกอบที่ 10 การส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน มี 4 ตัวชี้วัด

2. ผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 7 ท่าน

ผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 7 ท่าน ปรากฏดังตาราง 3

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเหมาะสมและความคิดเห็นขององค์ประกอบการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน โดยรวม

ด้าน ที่	องค์ประกอบของการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ เหมาะสม
1	นโยบายของโรงเรียน	3.77	0.84	มาก
2	การบริหารจัดการในโรงเรียน	3.89	1.03	มาก
3	โครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน	3.71	0.90	มาก
4	การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ	3.86	0.76	มาก
5	บริการอนามัยโรงเรียน	3.82	0.72	มาก
6	สุศึกษาในโรงเรียน	3.89	0.99	มาก
7	โภชนาการอาหารที่ปลอดภัย	4.21	0.83	มาก
8	การออกกำลังกาย กีฬา และนันทนาการ	4.18	0.72	มาก
9	การให้คำปรึกษาและสนับสนุนทางสังคม	4.14	0.71	มาก
10	การส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน	4.36	0.73	มาก
โดยรวม		3.98	0.84	มาก

จากตาราง 3 พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับ เรียงตามลำดับ ได้แก่ การส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน โภชนาการอาหารที่ปลอดภัย และการออกกำลังกาย กีฬา และนันทนาการ

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความเหมาะสมและความคิดเห็นขององค์ประกอบของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านนโยบายของโรงเรียน

ตัวชี้วัดที่	องค์ประกอบของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1.1	มีโครงสร้างการบริหารงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพที่ชัดเจน	3.71	0.76	มาก
1.2	มีคณะกรรมการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนประกอบด้วยครู นักเรียน ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และผู้แทนองค์กรในชุมชน	4.00	0.82	มาก
1.3	มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการทุกคน/ทุกฝ่ายอย่างชัดเจน	3.86	0.90	มาก
1.4	มีแผนหรือคู่มือการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ของโรงเรียนเป็นรายปีการศึกษา	3.57	1.13	มาก
1.5	มีการประกาศ หรือประชาสัมพันธ์นโยบายหรือแผนการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพอย่างทั่วถึง	3.71	0.76	มาก
โดยรวม		3.77	0.84	มาก

จากตาราง 4 พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัดการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านนโยบายของโรงเรียน โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัดพบว่า ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับ เรียงตามลำดับได้แก่ มีคณะกรรมการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนประกอบด้วยครู นักเรียน ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และผู้แทนองค์กรในชุมชน มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการทุกคน/ทุกฝ่ายอย่างชัดเจน อันดับสามมีสองข้อ คือ มีโครงสร้างการบริหารงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพที่ชัดเจน และมีการประกาศ หรือประชาสัมพันธ์นโยบายหรือแผนการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพอย่างทั่วถึง

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความเหมาะสมและความคิดเห็นขององค์ประกอบของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการบริหารจัดการโรงเรียน

ด้านที่	องค์ประกอบของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
2.1	มีการจัดทำโครงการส่งเสริมสุขภาพครบวงจร อย่างน้อย 1 โครงการทุกปี	4.14	0.38	มาก
2.2	มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการโครงการ ประกอบด้วย ครู นักเรียน ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และองค์กรในชุมชน	3.71	1.25	มาก
2.3	มีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานโครงการ	4.14	0.90	มาก
2.4	มีรายงานผลการดำเนินงานและปรับปรุงการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพอย่างต่อเนื่องในระดับโรงเรียน	3.57	1.40	มาก
โดยรวม		3.89	1.03	มาก

จากตาราง 5 พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัดการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการบริหารจัดการในโรงเรียน โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัดพบว่า ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับ เรียงตามลำดับ อันดับหนึ่งมีสองข้อ คือ มีการจัดทำโครงการส่งเสริมสุขภาพครบวงจร อย่างน้อย 1 โครงการทุกปี มีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานโครงการ อันดับสอง มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการโครงการ ประกอบด้วย ครู นักเรียน ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และองค์กรในชุมชน และอันดับสาม คือ มีรายงานผลการดำเนินงานและปรับปรุงการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพอย่างต่อเนื่องในระดับโรงเรียน

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความเหมาะสมและความคิดเห็นขององค์ประกอบของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านโครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน

ด้าน ที่	องค์ประกอบของการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ เหมาะสม
3.1	มีโครงการที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพที่เกิดจากความร่วมมือของโรงเรียนและชุมชน และชุมชนมีส่วนร่วมอย่างเป็นระบบ อย่างน้อย 1 โครงการ ทุกปี	3.71	1.11	มาก
3.2	มีแผนการดำเนินงานโครงการและดำเนินการตามแผน	3.57	0.98	มาก
3.3	มีระบบการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานโครงการ	3.86	0.38	มาก
3.4	มีการรายงานผลการดำเนินงาน และมีการปรับปรุงการดำเนินงานโครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน	3.71	1.11	มาก
โดยรวม		3.71	0.90	มาก

จากตาราง 6 พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัดการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านโครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัดพบว่า ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับ เรียงตามลำดับ ได้แก่ มีระบบการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานโครงการอันดับสองมีสองข้อ คือ มีโครงการที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพที่เกิดจากความร่วมมือของโรงเรียนและชุมชน และชุมชนมีส่วนร่วมอย่างเป็นระบบ อย่างน้อย 1 โครงการ ทุกปี และมีการรายงานผลการดำเนินงาน และมีการปรับปรุงการดำเนินงานโครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน และอันดับสามคือ มีแผนการดำเนินงานโครงการและดำเนินการตามแผน

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความเหมาะสมและความคิดเห็นขององค์ประกอบของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ

ด้าน ที่	องค์ประกอบของการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ เหมาะสม
4.1	มีแผนการดำเนินงานมาตรฐานสุขภาพ สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน	3.86	0.90	มาก
4.2	มีร่องรอยการดำเนินการตามแผนที่วางไว้อย่างเป็น รูปธรรม	3.86	0.69	มาก
4.3	มีระบบการนิเทศติดตามมาตรฐานสุขภาพ สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน	3.71	0.76	มาก
4.4	มีการรายงานผลการดำเนินงาน และการปรับปรุง การดำเนินงานการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ เอื้อต่อสุขภาพ	4.00	0.82	มาก
โดยรวม		3.86	0.76	มาก

จากตาราง 7 พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัดการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัดพบว่า ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับ เรียงตามลำดับ ได้แก่ มีการรายงานผลการดำเนินงาน และการปรับปรุงการดำเนินงานการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ อันดับสองมีสองข้อ คือ มีแผนการดำเนินงานมาตรฐานสุขภาพสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และมีร่องรอยการดำเนินการตามแผนที่วางไว้อย่างเป็นรูปธรรม และอันดับสาม คือ มีระบบการนิเทศติดตามมาตรฐานสุขภาพสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความเหมาะสมและความคิดเห็นขององค์ประกอบ
ของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านบริการอนามัยโรงเรียน

ตัวชี้วัด ที่	องค์ประกอบของการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ เหมาะสม
5.1	มีแผนการดำเนินงานการตรวจสอบสุขภาพและการเฝ้า ระวังสุขภาพนักเรียนระดับประถมศึกษาและ มัธยมศึกษา	4.00	0.82	มาก
5.2	มีการดำเนินงานตามแผนการตรวจสอบสุขภาพและ เฝ้าระวังที่กำหนดไว้อย่างเป็นรูปธรรม	3.57	0.53	มาก
5.3	มีระบบการนิเทศติดตามการตรวจสอบสุขภาพและ เฝ้าระวัง	4.14	0.69	มาก
5.4	มีการรายงานผลการดำเนินงาน เพื่อปรับปรุง การดำเนินงานด้านการตรวจสอบสุขภาพและเฝ้าระวัง	3.57	0.79	มาก
โดยรวม		3.82	0.72	มาก

จากตาราง 8 พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัด
การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
มหาสารคาม เขต 3 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านบริการอนามัยโรงเรียน โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ใน
ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัดพบว่า ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับ เรียงตามลำดับ
ได้แก่ มีระบบการนิเทศติดตามการตรวจสอบสุขภาพและเฝ้าระวัง มีแผนการดำเนินงานการตรวจสอบสุขภาพ
และการเฝ้าระวังสุขภาพนักเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา และอันดับสามมีสองข้อ คือ
มีการดำเนินงานตามแผนการตรวจสอบสุขภาพและเฝ้าระวังที่กำหนดไว้อย่างเป็นรูปธรรม และมีการ
รายงานผลการดำเนินงาน เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานด้านการตรวจสอบสุขภาพและเฝ้าระวัง

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความเหมาะสมและความคิดเห็นขององค์ประกอบ
ของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านสุขศึกษาในโรงเรียน

ตัวชี้วัด ที่	องค์ประกอบของการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ เหมาะสม
6.1	มีแผนการดำเนินงานสุขศึกษาในโรงเรียนระดับ ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา	3.71	1.11	มาก
6.2	มีการดำเนินการตามแผนการดำเนินงานสุขศึกษา ในโรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา อย่างเป็นรูปธรรม	3.57	0.79	มาก
6.3	มีระบบการนิเทศติดตามการดำเนินงานสุขศึกษา ในโรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา	4.29	0.95	มาก
6.4	มีการรายงานผลการดำเนินงาน และปรับปรุงผล การดำเนินงานสุขศึกษาในโรงเรียนระดับ ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา	4.00	1.15	มาก
โดยรวม		3.89	0.99	มาก

จากตาราง 9 พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัด
การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
มหาสารคาม เขต 3 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านสุขศึกษาในโรงเรียน โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ
มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัดพบว่า ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับ เรียงตามลำดับ
ได้แก่ มีระบบการนิเทศติดตามการดำเนินงานสุขศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา
มีการรายงานผลการดำเนินงาน และปรับปรุงผลการดำเนินงานสุขศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษา
และมัธยมศึกษา และมีแผนการดำเนินงานสุขศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความเหมาะสมและความคิดเห็นของ
องค์ประกอบของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านโภชนาการและอาหาร
ที่ปลอดภัย

ตัวชี้วัด ที่	องค์ประกอบของการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ เหมาะสม
7.1	มีแผนการดำเนินงานด้านโภชนาการและอาหาร ที่ปลอดภัย	3.57	0.79	มาก
7.2	มีการดำเนินงานตามแผนด้านโภชนาการและ อาหารที่ปลอดภัยอย่างเป็นรูปธรรม	4.43	0.79	มาก
7.3	มีระบบการนิเทศติดตามผลการดำเนินงาน ด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย	4.57	0.79	มากที่สุด
7.4	มีรายงานผลการดำเนินงาน และปรับปรุงการ ดำเนินงานด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย	4.29	0.76	มาก
โดยรวม		4.21	0.83	มาก

จากตาราง 10 พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัด
การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
มหาสารคาม เขต 3 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย โดยรวมมีความ
เหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัดพบว่า ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับ
เรียงตามลำดับ ได้แก่ มีระบบการนิเทศติดตามผลการดำเนินงานด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย
มีการดำเนินงานตามแผนด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัยอย่างเป็นรูปธรรม และมีรายงานผล
การดำเนินงาน และปรับปรุงการดำเนินงานด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความเหมาะสมและความคิดเห็นของ
องค์ประกอบของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการออกกำลังกาย กีฬาและ
นันทนาการ

ตัวชี้วัด ที่	องค์ประกอบของการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ เหมาะสม
8.1	มีแผนการดำเนินงานด้านกีฬาและนันทนาการ	4.00	0.58	มาก
8.2	มีการดำเนินงานด้านกีฬาและนันทนาการ ตามแผน ที่วางไว้อย่างเป็นรูปธรรม	4.29	0.76	มาก
8.3	มีระบบการนิเทศติดตามผลการดำเนินงานด้านกีฬา และนันทนาการ	4.71	0.49	มากที่สุด
8.4	มีรายงานผลการดำเนินงาน และปรับปรุงการ ดำเนินงานด้านกีฬาและนันทนาการ	3.71	0.76	มาก
โดยรวม		4.18	0.72	มาก

จากตาราง 11 พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัด
การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
มหาสารคาม เขต 3 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ โดยรวม
มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัดพบว่า ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด
สามอันดับ เรียงตามลำดับ ได้แก่ มีระบบการนิเทศติดตามผลการดำเนินงานด้านกีฬาและนันทนาการ
มีการดำเนินงานด้านกีฬาและนันทนาการ ตามแผนที่วางไว้อย่างเป็นรูปธรรม 4.29 และมีแผน
การดำเนินงานด้านกีฬาและนันทนาการ

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความเหมาะสมและความคิดเห็นของ
องค์ประกอบของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการให้คำปรึกษาและสนับสนุน
ทางสังคม

ตัวชี้วัด ที่	องค์ประกอบของการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ เหมาะสม
9.1	มีแผนการดำเนินงานด้านการให้คำปรึกษาและ การสนับสนุนทางสังคม	4.57	0.53	มากที่สุด
9.2	มีการดำเนินงานด้านการให้คำปรึกษาและ การสนับสนุนทางสังคมตามแผนอย่างเป็นรูปธรรม	4.00	0.82	มาก
9.3	มีระบบการนิเทศ ติดตามประเมินผลการดำเนินงาน ด้านการให้คำปรึกษาและการสนับสนุนทางสังคม	3.86	0.69	มาก
9.4	มีรายงานผลการดำเนินงาน และปรับปรุงการ ดำเนินงานด้านการให้คำปรึกษาและการสนับสนุน ทางสังคม	4.14	0.69	มาก
โดยรวม		4.14	0.71	มาก

จากตาราง 12 พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัด
การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
มหาสารคาม เขต 3 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการให้คำปรึกษาและสนับสนุนทางสังคม โดยรวม
มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัดพบว่า ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด
สามอันดับ เรียงตามลำดับ ได้แก่ มีแผนการดำเนินงานด้านการให้คำปรึกษาและการสนับสนุน
ทางสังคม มีรายงานผลการดำเนินงาน และปรับปรุงการดำเนินงานด้านการให้คำปรึกษาและ
การสนับสนุนทางสังคม และมีการดำเนินงานด้านการให้คำปรึกษาและการสนับสนุนทางสังคมตามแผน
อย่างเป็นรูปธรรม

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความเหมาะสมและความคิดเห็นของ
องค์ประกอบของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการส่งเสริมสุขภาพบุคลากร
ในโรงเรียน

ตัวชี้วัด ที่	องค์ประกอบของการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ เหมาะสม
10.1	มีแผนการดำเนินงานการส่งเสริมสุขภาพบุคลากร ในโรงเรียน	4.43	0.53	มาก
10.2	มีการดำเนินงานการส่งเสริมสุขภาพบุคลากร ในโรงเรียนตามแผนอย่างเป็นรูปธรรม	4.29	0.76	มาก
10.3	มีระบบการนิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินงาน การส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน	4.14	0.90	มาก
10.4	มีรายงานผลการดำเนินงาน และปรับปรุง การดำเนินงานด้านการส่งเสริมสุขภาพบุคลากร ในโรงเรียน	4.57	0.79	มากที่สุด
โดยรวม		4.36	0.73	มาก

จากตาราง 13 พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัด
การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
มหาสารคาม เขต 3 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน โดยรวม
มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัดพบว่า ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด
สามอันดับ เรียงตามลำดับ ได้แก่ มีรายงานผลการดำเนินงาน และปรับปรุงการดำเนินงาน
ด้านการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน มีแผนการดำเนินงานการส่งเสริมสุขภาพบุคลากร
ในโรงเรียน มีการดำเนินงานการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียนตามแผนอย่างเป็นรูปธรรม

ระยะที่ 2 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริม สุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์
การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
มหาสารคาม เขต 3 ปรากฏดังตาราง 14 ถึง 25

ตาราง 14 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	108	51.43
หญิง	102	48.57
รวม	210	100.00
2. อายุ		
20 – 30 ปี	4	1.91
31 – 40 ปี	36	17.14
41 – 50 ปี	87	41.43
51 ปี ขึ้นไป	83	39.52
รวม	210	100.00
3. สถานภาพ		
ผู้บริหาร	70	33.33
ครูอนามัย	70	33.33
กรรมการสถานศึกษา	70	33.34
รวม	210	100.00
4. ประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ		
1 – 5 ปี	14	6.67
6 – 10 ปี	65	30.95
11 – 20 ปี	131	62.38
21 ปี ขึ้นไป	-	-
รวม	210	100.00

จากตาราง 14 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นชาย อายุ 41-51 ปี เป็นผู้บริหาร ครูอนามัย และกรรมการสถานศึกษาในสัดส่วนเท่ากัน ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงาน 11-20 ปี

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยรวม

ด้าน ที่	การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	ระดับความคิดเห็น					
		สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	นโยบายของโรงเรียน	3.70	0.48	มาก	4.43	0.59	มาก
2	การบริหารจัดการในโรงเรียน	3.69	0.47	มาก	4.69	0.49	มากที่สุด
3	โครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน	3.51	0.51	มาก	4.49	0.55	มาก
4	การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ	3.58	0.50	มาก	4.05	0.65	มาก
5	บริการอนามัยโรงเรียน	3.40	0.50	ปานกลาง	4.43	0.54	มาก
6	สุขภาพในโรงเรียน	3.55	0.53	มาก	4.58	0.58	มากที่สุด
7	โภชนาการอาหารที่ปลอดภัย	3.69	0.48	มาก	4.43	0.55	มาก
8	การออกกำลังกาย กีฬา และนันทนาการ	3.44	0.51	ปานกลาง	4.56	0.61	มากที่สุด
9	การให้คำปรึกษาและสนับสนุนทางสังคม	3.15	0.38	ปานกลาง	4.57	0.54	มากที่สุด
10	การส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน	3.84	0.38	มาก	4.63	0.50	มากที่สุด
โดยรวม		3.20	0.49	ปานกลาง	4.05	0.38	มาก

จากตาราง 15 พบว่า ผลการประเมินสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โดยผู้บริหาร ครูอนามัยและกรรมการสถานศึกษา สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 สภาพปัจจุบันโดยรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด สามอันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ การให้คำปรึกษาและสนับสนุนทางสังคม บริการอนามัยโรงเรียน และการออกกำลังกาย กีฬา และนันทนาการ

สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ การบริหารจัดการในโรงเรียน การส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน และศึกษาในโรงเรียน

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านนโยบายของโรงเรียน

ตัวชี้วัดที่	การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	ระดับความคิดเห็น					
		สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1.1	มีโครงสร้างการบริหารงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพที่ชัดเจน	3.97	0.28	มาก	4.25	0.52	มาก
1.2	มีคณะกรรมการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียน ประกอบด้วยครู นักเรียน ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และผู้แทนองค์กรในชุมชน	3.63	0.51	มาก	4.23	0.53	มาก
1.3	มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการทุกคน/ทุกฝ่ายอย่างชัดเจน	3.58	0.51	มาก	3.86	0.38	มาก
1.4	มีแผนหรือคู่มือการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ของโรงเรียนเป็นรายปีการศึกษา	3.64	0.51	มาก	4.93	0.38	มากที่สุด
1.5	มีการประกาศ หรือประชาสัมพันธ์นโยบายหรือแผนการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพอย่างทั่วถึง	3.70	0.48	มาก	4.89	0.36	มากที่สุด
โดยรวม		3.70	0.48	มาก	4.43	0.59	มาก

จากตาราง 16 พบว่า ผลการประเมินสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โดยผู้บริหาร ครูอนามัยและกรรมการสถานศึกษา สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านนโยบายของโรงเรียนสภาพปัจจุบัน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัดพบว่า ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของ

คณะกรรมการทุกคน/ทุกฝ่ายอย่างชัดเจน มีคณะกรรมการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนประกอบด้วยครู นักเรียน ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และผู้แทนองค์กรในชุมชน และมีแผนหรือคู่มือการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ของโรงเรียนเป็นรายปีการศึกษา

สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่า ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ มีแผนหรือคู่มือการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ของโรงเรียนเป็นรายปีการศึกษา มีการประกาศ หรือประชาสัมพันธ์นโยบายหรือแผนการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพอย่างทั่วถึง และมีโครงสร้างการบริหารงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพที่ชัดเจน

ตาราง 17 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการบริหารจัดการในโรงเรียน

ตัวชี้วัดที่	การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	ระดับความคิดเห็น					
		สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
2.1	มีการจัดทำโครงการส่งเสริมสุขภาพครบวงจร อย่างน้อย 1 โครงการทุกปี	3.81	0.43	มาก	4.27	0.47	มาก
2.2	มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการโครงการประกอบด้วย ครู นักเรียน ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และองค์กรในชุมชน	3.57	0.55	มาก	4.93	0.34	มากที่สุด
2.3	มีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานโครงการ	4.00	0.30	มาก	4.85	0.44	มากที่สุด
2.4	มีรายงานผลการดำเนินงานและปรับปรุงการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพอย่างต่อเนื่องในระดับโรงเรียน	3.38	0.64	ปานกลาง	4.72	0.58	มากที่สุด
โดยรวม		3.69	0.47	มาก	4.69	0.49	มากที่สุด

จากตาราง 17 พบว่า ผลการประเมินสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โดยผู้บริหาร ครูอนามัยและกรรมการสถานศึกษา สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการบริหารจัดการในโรงเรียนสภาพปัจจุบัน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัดพบว่า ตัวชี้วัด

ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ มีรายงานผลการดำเนินงานและปรับปรุงการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพอย่างต่อเนื่องในระดับโรงเรียน มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการโครงการ ประกอบด้วย ครู นักเรียน ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และองค์กรในชุมชน และมีการจัดทำโครงการส่งเสริมสุขภาพครบวงจร อย่างน้อย 1 โครงการทุกปี

สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่า ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการโครงการ ประกอบด้วย ครู นักเรียน ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และองค์กรในชุมชน มีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานโครงการ และมีรายงานผลการดำเนินงานและปรับปรุงการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพอย่างต่อเนื่องในระดับโรงเรียน

ตาราง 18 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านโครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน

ตัวชี้วัดที่	การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	ระดับความคิดเห็น					
		สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
3.1	มีโครงการที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพที่เกิดจากความร่วมมือของโรงเรียนและชุมชน และชุมชนมีส่วนร่วมอย่างเป็นระบบ อย่างน้อย 1 โครงการ ทุกปี	3.52	0.67	มาก	4.03	0.50	มาก
3.2	มีแผนการดำเนินงานโครงการและดำเนินการตามแผน	3.49	0.73	ปานกลาง	4.83	0.59	มากที่สุด
3.3	มีระบบการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานโครงการ	3.05	0.66	ปานกลาง	4.79	0.72	มากที่สุด
3.4	มีการรายงานผลการดำเนินงาน และมีการปรับปรุงการดำเนินงานโครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน	3.98	0.66	มาก	4.30	0.77	มาก
โดยรวม		3.51	0.51	มาก	4.49	0.55	มาก

จากตาราง 18 พบว่า ผลการประเมินสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โดยผู้บริหาร ครูอนามัยและกรรมการสถานศึกษา สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านโครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน สภาพปัจจุบัน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็น

รายตัวชี้วัดพบว่า ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ มีระบบการนิเทศติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานโครงการ มีแผนการดำเนินงานโครงการและดำเนินการตามแผน และมีโครงการที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพที่เกิดจากความร่วมมือของโรงเรียนและชุมชน และชุมชนมีส่วนร่วมอย่างเป็นระบบ อย่างน้อย 1 โครงการ ทุกปี

สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่า ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ มีแผนการดำเนินงานโครงการและดำเนินการตามแผน มีระบบการนิเทศติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานโครงการ และมีการรายงานผลการดำเนินงาน และมีการปรับปรุงการดำเนินงานโครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน

ตาราง 19 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ

ตัวชี้วัดที่	การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	ระดับความคิดเห็น					
		สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
4.1	มีแผนการดำเนินงานมาตรฐานสุขภาพสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน	3.96	0.73	มาก	4.04	0.75	มาก
4.2	มีร่องรอยการดำเนินการตามแผนที่วางไว้อย่างเป็นรูปธรรม	3.34	0.93	ปานกลาง	4.25	0.93	มาก
4.3	มีระบบการนิเทศติดตามมาตรฐานสุขภาพสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน	3.02	0.90	ปานกลาง	3.73	1.28	มาก
4.4	มีการรายงานผลการดำเนินการและการปรับปรุงการดำเนินการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ	3.99	0.91	มาก	4.18	0.98	มาก
โดยรวม		3.58	0.50	มาก	4.05	0.65	มาก

จากตาราง 19 พบว่า ผลการประเมินสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โดยผู้บริหาร ครูอนามัยและกรรมการสถานศึกษา สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพสภาพปัจจุบัน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัดพบว่า ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ มีระบบการนิเทศติดตาม

มาตรฐานสุขภาพสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน มีร่องรอยการดำเนินการตามแผนที่วางไว้อย่างเป็นรูปธรรม และมีแผนการดำเนินงานมาตรฐานสุขภาพสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน

สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่า ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ มีร่องรอยการดำเนินการตามแผนที่วางไว้เป็นรูปธรรม มีการรายงานผลการดำเนินงานและการปรับปรุงการดำเนินงานการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ และมีแผนการดำเนินงานมาตรฐานสุขภาพสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน

ตาราง 20 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านบริการอนามัยโรงเรียน

ตัวชี้วัดที่	การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	ระดับความคิดเห็น					
		สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
5.1	มีแผนการดำเนินการตรวจสุขภาพและการเฝ้าระวังสุขภาพนักเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา	4.00	0.97	มาก	4.05	0.99	มาก
5.2	มีการดำเนินงานตามแผนการตรวจสุขภาพและเฝ้าระวังที่กำหนดไว้เป็นรูปธรรม	3.24	1.17	ปานกลาง	4.65	1.13	มากที่สุด
5.3	มีระบบการนิเทศติดตามการตรวจสุขภาพและเฝ้าระวัง	3.06	1.20	ปานกลาง	4.82	1.13	มากที่สุด
5.4	มีการรายงานผลการดำเนินงานเพื่อปรับปรุงการดำเนินงานด้านการตรวจสุขภาพและเฝ้าระวัง	3.30	1.31	ปานกลาง	4.22	1.26	มาก
โดยรวม		3.40	0.50	ปานกลาง	4.43	0.54	มาก

จากตาราง 20 พบว่า ผลการประเมินสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โดยผู้บริหาร ครูอนามัยและกรรมการสถานศึกษา สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านบริการอนามัยโรงเรียน สภาพปัจจุบัน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัดพบว่า ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ มีระบบการนิเทศติดตามการตรวจสุขภาพและ

เผ้าระวัง มีการดำเนินงานตามแผนการตรวจสอบสุขภาพและเผ้าระวังที่กำหนดไว้อย่างเป็นรูปธรรม และมีการรายงานผลการดำเนินงาน เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานด้านการตรวจสอบสุขภาพและเผ้าระวัง

สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่า ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ มีระบบการนิเทศติดตามการตรวจสอบสุขภาพและเผ้าระวัง มีการดำเนินงานตามแผนการตรวจสอบสุขภาพและเผ้าระวังที่กำหนดไว้อย่างเป็นรูปธรรม และมีการรายงานผลการดำเนินงาน เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานด้านการตรวจสอบสุขภาพและเผ้าระวัง

ตาราง 21 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านสุขศึกษาในโรงเรียน

ตัวชี้วัดที่	การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	ระดับความคิดเห็น					
		สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
6.1	มีแผนการดำเนินงานสุขศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา	3.97	1.27	มาก	4.60	1.30	มากที่สุด
6.2	มีการดำเนินการตามแผนการดำเนินงานสุขศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม	3.38	1.44	ปานกลาง	4.88	1.30	มากที่สุด
6.3	มีระบบการนิเทศติดตามการดำเนินงานสุขศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา	3.18	1.50	ปานกลาง	4.54	1.54	มากที่สุด
6.4	มีการรายงานผลการดำเนินงาน และปรับปรุงผลการดำเนินงานสุขศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา	3.66	1.56	มาก	4.30	1.51	มาก
โดยรวม		3.55	0.53	มาก	4.58	0.58	มากที่สุด

จากตาราง 21 พบว่า ผลการประเมินสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โดยผู้บริหาร ครูอนามัยและกรรมการสถานศึกษา สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านสุขศึกษาในโรงเรียน

สภาพปัจจุบัน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัดพบว่า ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ มีระบบการนิเทศติดตามการดำเนินงานสุขศึกษา ในโรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา มีการดำเนินการตามแผนการดำเนินงานสุขศึกษา ในโรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม มีการรายงานผลการดำเนินงาน และปรับปรุงผลการดำเนินงานสุขศึกษา ในโรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่า ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ มีการดำเนินการตามแผนการดำเนินงานสุขศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม มีแผนการดำเนินงานสุขศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา และ มีระบบการนิเทศติดตามการดำเนินงานสุขศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

ตาราง 22 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย

ตัวชี้วัดที่	การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	ระดับความคิดเห็น					
		สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
7.1	มีแผนการดำเนินงานด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย	3.99	1.52	มาก	4.49	1.57	มาก
7.2	มีการดำเนินงานตามแผนด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัยอย่างเป็นรูปธรรม	3.61	1.69	มาก	4.51	1.66	มากที่สุด
7.3	มีระบบการนิเทศติดตามผลการดำเนินงานด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย	3.29	1.77	ปานกลาง	4.30	1.71	มาก
7.4	มีรายงานผลการดำเนินงาน และปรับปรุงการดำเนินงานด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย	3.89	1.76	มาก	4.43	1.77	มาก
โดยรวม		3.69	0.48	มาก	4.43	0.55	มาก

จากตาราง 22 พบว่า ผลการประเมินสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โดยผู้บริหาร ครูอนามัยและกรรมการสถานศึกษา สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านโภชนาการและอาหาร

ที่ปลอดภัยสภาพปัจจุบัน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัดพบว่า ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ มีระบบการนิเทศติดตามผลการดำเนินงานด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย มีการดำเนินงานตามแผนด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัยอย่างเป็นรูปธรรม และมีรายงานผลการดำเนินงาน และปรับปรุงการดำเนินงานด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย

สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่า ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ มีการดำเนินงานตามแผนด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัยอย่างเป็นรูปธรรม มีแผนการดำเนินงานด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย และมีรายงานผลการดำเนินงาน และปรับปรุงการดำเนินงานด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย

ตาราง 23 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ

ตัวชี้วัดที่	การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	ระดับความคิดเห็น					
		สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
8.1	มีแผนการดำเนินงานด้านกีฬาและนันทนาการ	3.99	1.80	มาก	4.46	1.83	มาก
8.2	มีการดำเนินงานด้านกีฬาและนันทนาการ ตามแผนที่วางไว้อย่างเป็นรูปธรรม	3.10	1.95	ปานกลาง	4.82	1.85	มากที่สุด
8.3	มีระบบการนิเทศติดตามผลการดำเนินงานด้านกีฬาและนันทนาการ	3.03	2.01	ปานกลาง	4.56	2.06	มากที่สุด
8.4	มีรายงานผลการดำเนินงาน และปรับปรุงการดำเนินงานด้านกีฬาและนันทนาการ	3.63	2.08	มาก	4.39	2.03	มาก
โดยรวม		3.44	0.51	ปานกลาง	4.56	0.61	มากที่สุด

จากตาราง 23 พบว่า ผลการประเมินสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โดยผู้บริหาร ครูอนามัยและกรรมการสถานศึกษา สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการออกกำลังกาย กีฬาและ

นันทนาการ สภาพปัจจุบัน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัดพบว่า ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ มีระบบการนิเทศติดตามผลการดำเนินงานด้านกีฬาและนันทนาการ มีการดำเนินงานด้านกีฬาและนันทนาการ ตามแผนที่วางไว้อย่างเป็นรูปธรรม และมีรายงานผลการดำเนินงาน และปรับปรุงการดำเนินงานด้านกีฬาและนันทนาการ

สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัดพบว่า ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ มีการดำเนินงานด้านกีฬาและนันทนาการ ตามแผนที่วางไว้อย่างเป็นรูปธรรม มีระบบการนิเทศติดตามผลการดำเนินงานด้านกีฬาและนันทนาการ และมีแผนการดำเนินงานด้านกีฬาและนันทนาการ

ตาราง 24 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการให้คำปรึกษาและสนับสนุนทางสังคม

ตัวชี้วัดที่	การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	ระดับความคิดเห็น					
		สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
9.1	มีแผนการดำเนินงานด้านการให้คำปรึกษาและการสนับสนุนทางสังคม	3.16	2.16	ปานกลาง	4.71	2.07	มากที่สุด
9.2	มีการดำเนินงานด้านการให้คำปรึกษาและการสนับสนุนทางสังคมตามแผนอย่างเป็นรูปธรรม	3.04	2.21	ปานกลาง	4.78	2.13	มากที่สุด
9.3	มีระบบการนิเทศ ติดตามประเมินผลการดำเนินงานด้านการให้คำปรึกษาและการสนับสนุนทางสังคม	3.11	2.29	ปานกลาง	4.42	2.26	มาก
9.4	มีรายงานผลการดำเนินงาน และปรับปรุงการดำเนินงานด้านการให้คำปรึกษาและการสนับสนุนทางสังคม	3.28	2.37	ปานกลาง	4.37	2.30	มาก
โดยรวม		3.15	0.38	ปานกลาง	4.57	0.54	มากที่สุด

จากตาราง 24 พบว่า ผลการประเมินสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โดยผู้บริหาร ครูอนามัยและกรรมการสถานศึกษา สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการให้คำปรึกษาและ

สนับสนุนทางสังคม สภาพปัจจุบัน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัดพบว่า ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ มีการดำเนินงานด้านการให้คำปรึกษาและการสนับสนุนทางสังคมตามแผนอย่างเป็นรูปธรรม มีระบบการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานด้านการให้คำปรึกษาและการสนับสนุนทางสังคม และมีแผนการดำเนินงานด้านการให้คำปรึกษาและการสนับสนุนทางสังคม

สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่า ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ มีการดำเนินงานด้านการให้คำปรึกษาและการสนับสนุนทางสังคมตามแผนอย่างเป็นรูปธรรม มีแผนการดำเนินงานด้านการให้คำปรึกษาและการสนับสนุนทางสังคม และมีระบบการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานด้านการให้คำปรึกษาและการสนับสนุนทางสังคม

ตาราง 25 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน

ตัวชี้วัดที่	การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	ระดับความคิดเห็น					
		สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
10.1	มีแผนการดำเนินงานการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน	4.00	2.34	มาก	4.77	2.33	มากที่สุด
10.2	มีการดำเนินงานการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียนตามแผนอย่างเป็นรูปธรรม	3.93	2.43	มาก	4.87	2.38	มากที่สุด
10.3	มีระบบการนิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินงานการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน	3.78	2.53	มาก	4.64	2.49	มากที่สุด
10.4	มีรายงานผลการดำเนินงาน และปรับปรุงการดำเนินงานด้านการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน	3.67	2.62	มาก	4.25	2.57	มาก
โดยรวม		3.84	0.38	มาก	4.63	0.50	มากที่สุด

จากตาราง 25 พบว่า ผลการประเมินสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โดยผู้บริหาร ครูอนามัยและกรรมการสถานศึกษา สถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน สภาพปัจจุบัน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัดพบว่า ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ มีรายงานผลการดำเนินงาน และปรับปรุงการดำเนินงานด้านการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน มีระบบการนิเทศติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน และมีการดำเนินงานการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียนตามแผนอย่างเป็นรูปธรรม

สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่า ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ มีการดำเนินงานการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียนตามแผนอย่างเป็นรูปธรรม มีแผนการดำเนินงานการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน และมีระบบการนิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินงานการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน

ตอนที่ 3 ผลการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

1. การหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น จัดลำดับความสำคัญ (Modified Priority Needs Index : $PNI_{modified}$) เพื่อนำไปใช้ในการออกแบบแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3
ปรากฏผลดังตาราง 26 ถึง 36

ตาราง 26 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน และค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3
ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง ($PNI_{modified}$) และลำดับความต้องการจำเป็น
โดยรวม

ด้าน ที่	องค์ประกอบการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	D	I	$PNI_{modified}$	ลำดับ ความ ต้องการ จำเป็น
1.	นโยบายของโรงเรียน	3.70	4.43	0.20	9
2.	การบริหารจัดการในโรงเรียน	3.69	4.69	0.27	6
3.	โครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน	3.51	4.49	0.28	5
4.	การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ	3.58	4.05	0.13	10

ตาราง 26 (ต่อ)

ด้าน ที่	องค์ประกอบการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	D	I	PNImodified	ลำดับ ความ ต้องการ จำเป็น
5.	บริการอนามัยโรงเรียน	3.40	4.43	0.30	3
6.	สุขศึกษาในโรงเรียน	3.55	4.58	0.29	4
7.	โภชนาการอาหารที่ปลอดภัย	3.69	4.43	0.20	8
8.	การออกกำลังกาย กีฬา และนันทนาการ	3.44	4.56	0.33	2
9.	การให้คำปรึกษาและสนับสนุนทางสังคม	3.15	4.57	0.45	1
10.	การส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน	3.84	4.63	0.21	7

จากตาราง 26 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 การให้คำปรึกษา และสนับสนุนทางสังคม ลำดับที่ 2 การออกกำลังกาย กีฬา และนันทนาการ ลำดับที่ 3 บริการอนามัยโรงเรียน ลำดับที่ 4 สุขศึกษาในโรงเรียน ลำดับที่ 5 โครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน ลำดับที่ 6 การบริหารจัดการในโรงเรียน ลำดับที่ 7 การส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน ลำดับที่ 8 โภชนาการอาหารที่ปลอดภัย ลำดับที่ 9 นโยบายของโรงเรียน ลำดับที่ 10 การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ

ตาราง 27 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน และค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง ($PNI_{modified}$) และลำดับความต้องการจำเป็น ด้านนโยบายของโรงเรียน

ตัวชี้วัด ที่	องค์ประกอบการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	D	I	$PNI_{modified}$	ลำดับ ความ ต้องการ จำเป็น
1.1	มีโครงสร้างการบริหารงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพที่ชัดเจน	3.97	4.25	0.07	5
1.2	มีคณะกรรมการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนประกอบด้วยครู นักเรียน ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และผู้แทนองค์กรในชุมชน	3.63	4.23	0.17	3
1.3	มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการทุกคน/ทุกฝ่ายอย่างชัดเจน	3.58	3.86	0.08	4
1.4	มีแผนหรือคู่มือการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ของโรงเรียนเป็นรายปีการศึกษา	3.64	4.93	0.36	1
1.5	มีการประกาศ หรือประชาสัมพันธ์นโยบายหรือแผนการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพอย่างทั่วถึง	3.70	4.89	0.32	2

จากตาราง 27 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านนโยบายของโรงเรียน เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ มีแผนหรือคู่มือการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ของโรงเรียนเป็นรายปีการศึกษา มีการประกาศ หรือประชาสัมพันธ์นโยบายหรือแผนการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพอย่างทั่วถึง และมีคณะกรรมการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนประกอบด้วยครู นักเรียน ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และผู้แทนองค์กรในชุมชน

ตาราง 28 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน และค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง ($PNI_{modified}$) และลำดับความต้องการจำเป็น ด้านการบริหารจัดการในโรงเรียน

ตัวชี้วัด ที่	องค์ประกอบการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	D	I	$PNI_{modified}$	ลำดับ ความ ต้องการ จำเป็น
2.1	มีการจัดทำโครงการส่งเสริมสุขภาพ ครบวงจร อย่างน้อย 1 โครงการทุกปี	3.81	4.27	0.12	4
2.2	มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการโครงการ ประกอบด้วย ครู นักเรียน ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และองค์กร ในชุมชน	3.57	4.93	0.38	2
2.3	มีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล การดำเนินงานโครงการ	4.00	4.85	0.21	3
2.4	มีรายงานผลการดำเนินงานและปรับปรุง การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ อย่างต่อเนื่องในระดับโรงเรียน	3.38	4.72	0.40	1

จากตาราง 28 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการบริหารจัดการในโรงเรียน เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ มีรายงานผลการดำเนินงานและปรับปรุงการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพอย่างต่อเนื่องในระดับโรงเรียน มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการโครงการ ประกอบด้วย ครู นักเรียน ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และองค์กรในชุมชน และมีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานโครงการ

ตาราง 29 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน และค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง ($PNI_{modified}$) และลำดับความต้องการจำเป็น ด้านโครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน

ตัวชี้วัด ที่	องค์ประกอบการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	D	I	$PNI_{modified}$	ลำดับ ความ ต้องการ จำเป็น
3.1	มีโครงการที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพที่เกิดจากความร่วมมือของโรงเรียนและชุมชน และชุมชนมีส่วนร่วมอย่างเป็นระบบ อย่างน้อย 1 โครงการ ทุกปี	3.52	4.03	0.15	3
3.2	มีแผนการดำเนินงานโครงการและดำเนินการตามแผน	3.49	4.83	0.39	2
3.3	มีระบบการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานโครงการ	3.05	4.79	0.57	1
3.4	มีการรายงานผลการดำเนินงาน และมีการปรับปรุงการดำเนินงานโครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน	3.98	4.30	0.08	4

จากตาราง 29 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านโครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ มีระบบการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานโครงการ มีแผนการดำเนินงานโครงการและดำเนินการตามแผน และมีโครงการที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพที่เกิดจากความร่วมมือของโรงเรียนและชุมชน และชุมชนมีส่วนร่วมอย่างเป็นระบบ อย่างน้อย 1 โครงการ ทุกปี

ตาราง 30 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน และค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง ($PNI_{modified}$) และลำดับความต้องการจำเป็น ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ

ตัวชี้วัด ที่	องค์ประกอบการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	D	I	$PNI_{modified}$	ลำดับ ความ ต้องการ จำเป็น
4.1	มีแผนการดำเนินงานมาตรฐานสุขภาพ สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน	3.96	4.04	0.02	4
4.2	มีร่องรอยการดำเนินการตามแผนที่วางไว้ อย่างเป็นรูปธรรม	3.34	4.25	0.27	1
4.3	มีระบบการนิเทศติดตามมาตรฐาน สุขภาพสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน	3.02	3.73	0.24	2
4.4	มีการรายงานผลการดำเนินงาน และ การปรับปรุงการดำเนินการจัด สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ	3.99	4.18	0.05	3

จากตาราง 30 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ มีร่องรอยการดำเนินการตามแผนที่วางไว้อย่างเป็นรูปธรรม มีระบบการนิเทศติดตามมาตรฐานสุขภาพสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และมีการรายงานผลการดำเนินงาน และการปรับปรุงการดำเนินการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ

ตาราง 31 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน และค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง ($PNI_{modified}$) และลำดับความต้องการจำเป็น ด้านบริการอนามัยโรงเรียน

ตัวชี้วัด ที่	องค์ประกอบการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	D	I	$PNI_{modified}$	ลำดับ ความ ต้องการ จำเป็น
5.1	มีแผนการดำเนินการตรวจสอบสุขภาพและ การเฝ้าระวังสุขภาพนักเรียนระดับ ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา	4.00	4.05	0.01	4
5.2	มีการดำเนินงานตามแผนการตรวจสอบสุขภาพ และเฝ้าระวังที่กำหนดไว้อย่างเป็นรูปธรรม	3.24	4.65	0.44	2
5.3	มีระบบการนิเทศติดตามการตรวจสอบสุขภาพ และเฝ้าระวัง	3.06	4.82	0.58	1
5.4	มีการรายงานผลการดำเนินงาน เพื่อ ปรับปรุงการดำเนินงานด้านการตรวจ สุขภาพและเฝ้าระวัง	3.30	4.22	0.28	3

จากตาราง 31 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านบริการอนามัยโรงเรียน เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ มีระบบการนิเทศติดตามการตรวจสอบสุขภาพและเฝ้าระวัง มีการดำเนินงานตามแผนการตรวจสุขภาพและเฝ้าระวังที่กำหนดไว้อย่างเป็นรูปธรรม และมีการรายงานผลการดำเนินงาน เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานด้านการตรวจสุขภาพและเฝ้าระวัง

ตาราง 32 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน และค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานโรงเรียน
ส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม
เขต 3 ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง ($PNI_{modified}$) และลำดับความต้องการ
จำเป็น ด้านสุขศึกษาในโรงเรียน

ตัวชี้วัด ที่	องค์ประกอบการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	D	I	$PNI_{modified}$	ลำดับ ความ ต้องการ จำเป็น
6.1	มีแผนการดำเนินงานสุขศึกษาในโรงเรียน ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา	3.97	4.60	0.16	4
6.2	มีการดำเนินการตามแผนการดำเนินงาน สุขศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม	3.38	4.88	0.44	1
6.3	มีระบบการนิเทศติดตามการดำเนินงาน สุขศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา	3.18	4.54	0.43	2
6.4	มีการรายงานผลการดำเนินงาน และ ปรับปรุงผลการดำเนินงานสุขศึกษา ในโรงเรียนระดับประถมศึกษาและ มัธยมศึกษา	3.66	4.30	0.17	3

จากตาราง 32 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการดำเนินงาน
โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม
เขต 3 ด้านสุขศึกษาในโรงเรียน เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่
มีการดำเนินการตามแผนการดำเนินงานสุขศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาอย่าง
เป็นรูปธรรม มีระบบการนิเทศติดตามการดำเนินงานสุขศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษาและ
มัธยมศึกษา และมีการรายงานผลการดำเนินงาน และปรับปรุงผลการดำเนินงานสุขศึกษาในโรงเรียน
ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

ตาราง 33 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน และค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง ($PNI_{modified}$) และลำดับความต้องการจำเป็น ด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย

ตัวชี้วัด ที่	องค์ประกอบการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	D	I	$PNI_{modified}$	ลำดับ ความ ต้องการ จำเป็น
7.1	มีแผนการดำเนินงานด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย	3.99	4.49	0.13	4
7.2	มีการดำเนินงานตามแผนด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัยอย่างเป็นรูปธรรม	3.61	4.51	0.25	2
7.3	มีระบบการนิเทศติดตามผลการดำเนินงานด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย	3.29	4.30	0.31	1
7.4	มีรายงานผลการดำเนินงาน และปรับปรุงการดำเนินงานด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย	3.89	4.43	0.14	3

จากตาราง 33 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ มีระบบการนิเทศติดตามผลการดำเนินงานด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย มีการดำเนินงานตามแผนด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัยอย่างเป็นรูปธรรม และมีรายงานผลการดำเนินงาน และปรับปรุงการดำเนินงานด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย

ตาราง 34 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน และค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง ($PNI_{modified}$) และลำดับความต้องการจำเป็น ด้านการออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ

ตัวชี้วัด ที่	องค์ประกอบการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	D	I	$PNI_{modified}$	ลำดับ ความ ต้องการ จำเป็น
8.1	มีแผนการดำเนินงานด้านกีฬาและนันทนาการ	3.99	4.46	0.12	4
8.2	มีการดำเนินงานด้านกีฬาและนันทนาการตามแผนที่วางไว้อย่างเป็นรูปธรรม	3.10	4.82	0.56	1
8.3	มีระบบการนิเทศติดตามผลการดำเนินงานด้านกีฬาและนันทนาการ	3.03	4.56	0.50	2
8.4	มีรายงานผลการดำเนินงาน และปรับปรุงการดำเนินงานด้านกีฬาและนันทนาการ	3.63	4.39	0.21	3

จากตาราง 34 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ มีการดำเนินงานด้านกีฬาและนันทนาการ ตามแผนที่วางไว้อย่างเป็นรูปธรรม มีระบบการนิเทศติดตามผลการดำเนินงานด้านกีฬาและนันทนาการ และมีรายงานผลการดำเนินงานและปรับปรุงการดำเนินงานด้านกีฬาและนันทนาการ

ตาราง 35 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน และค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง ($PNI_{modified}$) และลำดับความต้องการจำเป็น ด้านการให้คำปรึกษาและสนับสนุนทางสังคม

ตัวชี้วัด ที่	องค์ประกอบการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	D	I	$PNI_{modified}$	ลำดับ ความ ต้องการ จำเป็น
9.1	มีแผนการดำเนินงานด้านการให้คำปรึกษาและการสนับสนุนทางสังคม	3.16	4.71	0.49	2
9.2	มีการดำเนินงานด้านการให้คำปรึกษาและการสนับสนุนทางสังคมตามแผนอย่างเป็นรูปธรรม	3.04	4.78	0.57	1
9.3	มีระบบการนิเทศ ติดตามประเมินผลการดำเนินงานด้านการให้คำปรึกษาและการสนับสนุนทางสังคม	3.11	4.42	0.42	3
9.4	มีรายงานผลการดำเนินงาน และปรับปรุงการดำเนินงานด้านการให้คำปรึกษาและการสนับสนุนทางสังคม	3.28	4.37	0.33	4

จากตาราง 35 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการให้คำปรึกษาและสนับสนุนทางสังคม เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ มีการดำเนินงานด้านการให้คำปรึกษาและการสนับสนุนทางสังคมตามแผนอย่างเป็นรูปธรรม มีแผนการดำเนินงานด้านการให้คำปรึกษาและการสนับสนุนทางสังคม และมีระบบการนิเทศ ติดตามประเมินผลการดำเนินงานด้านการให้คำปรึกษาและการสนับสนุนทางสังคม

ตาราง 36 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน และค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง ($PNI_{modified}$) และลำดับความต้องการจำเป็น ด้านการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน

ตัวชี้วัด ที่	องค์ประกอบการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	D	I	$PNI_{modified}$	ลำดับ ความ ต้องการ จำเป็น
10.1	มีแผนการดำเนินการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน	4.00	4.77	0.19	3
10.2	มีการดำเนินการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียนตามแผนอย่างเป็นรูปธรรม	3.93	4.87	0.24	1
10.3	มีระบบการนิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน	3.78	4.64	0.23	2
10.4	มีรายงานผลการดำเนินงาน และปรับปรุงการดำเนินงานด้านการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน	3.67	4.25	0.16	4

จากตาราง 36 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ มีการดำเนินการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียนตามแผนอย่างเป็นรูปธรรม มีระบบการนิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน และมีแผนการดำเนินการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน

2. ผลการศึกษาแนวการปฏิบัติที่ดีจากโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีเยี่ยม (Best Practices) จำนวน 2 โรง มีรายละเอียดดังนี้

การศึกษาวิธีปฏิบัติที่ดีเยี่ยม (Best Practice) ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์ จำนวน 1 ฉบับ เพื่อศึกษาการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สำหรับเป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในช่วงการวิจัยระยะที่ 2 แล้วนำมากำหนดเป็นเป้าหมายส่วนหนึ่งในการสัมภาษณ์ ผลการศึกษาสามารถสรุป ได้ดังต่อไปนี้

2.1 ด้านนโยบายของโรงเรียน

การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัดพบว่า ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการทุกคน/ทุกฝ่ายอย่างชัดเจน มีคณะกรรมการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนประกอบด้วยครู นักเรียน ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และผู้แทนองค์กรในชุมชน และมีแผนหรือคู่มือการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ของโรงเรียนเป็นรายปีการศึกษา

สภาพที่พึงประสงค์ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ มีแผนหรือคู่มือการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ของโรงเรียนเป็นรายปีการศึกษา มีการประกาศ หรือประชาสัมพันธ์นโยบายหรือแผนการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพอย่างทั่วถึง และมีโครงสร้างการบริหารงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพที่ชัดเจน

ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น พบว่า ด้านนโยบายของโรงเรียนเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ มีแผนหรือคู่มือการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ของโรงเรียนเป็นรายปีการศึกษา มีการประกาศ หรือประชาสัมพันธ์นโยบายหรือแผนการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพอย่างทั่วถึง และมีคณะกรรมการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนประกอบด้วยครู นักเรียน ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และผู้แทนองค์กรในชุมชน

ผลการศึกษาวิธีปฏิบัติที่ดี พบว่า โรงเรียนต้นแบบมีการกำหนดนโยบายที่ครอบคลุม 8 ประเด็นหลัก ได้แก่ 1) การส่งเสริมสิ่งแวดล้อมทางกายภาพและทางสังคมที่เอื้อต่อการพัฒนาสุขภาพนักเรียน 2) การส่งเสริม เฝ้าระวัง และแก้ไขปัญหาสุขภาพ 3) การพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพตามสุขบัญญัติแห่งชาติ 4) การคุ้มครองผู้บริโภคในโรงเรียน 5) การส่งเสริมสุขภาพจิตและเฝ้าระวังพฤติกรรมเสี่ยง 6) การพัฒนาระบบการเรียนรู้ด้านสุขภาพโดยมีผู้เรียนเป็นสำคัญ 7) การส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน 8) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาสุขภาพนักเรียนบุคลากรในโรงเรียนและชุมชนและน่านโยบายมาสู่แผนการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ มีการจัดทำแผนการปฏิบัติงานเพื่อรองรับนโยบายสู่การปฏิบัติ โดยจัดทำแผนตลอดทั้งปีการศึกษา มีการประกาศนโยบายการส่งเสริมสุขภาพอย่างทั่วถึง โดยผู้บริหารมอบหมายให้ครูทุกคนให้ความสำคัญและกำชับด้านการส่งเสริมสุขภาพแก่นักเรียนที่ดูแล มีการจัดทำเอกสารประชาสัมพันธ์นโยบาย กิจกรรมการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนเพื่อประชาสัมพันธ์ถึงผู้ปกครองและภาคีที่มีส่วนร่วม มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพที่ประกอบด้วยครู นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และผู้แทนองค์กรในชุมชนอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร ตัวอย่างผลการสัมภาษณ์ปรากฏดังนี้

“...โรงเรียนกำหนดนโยบายอย่างชัดเจนครอบคลุมทั้ง 8 ประเด็น และมีการจัดทำแผนการดำเนินงานหลักเพื่อใช้บริหารงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ และการดูแลควบคุมแผนรองรับดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับแต่ละองค์ประกอบอื่น ๆ...”

(ผู้บริหาร. 13 ตุลาคม 2559 : สัมภาษณ์)

“...เราได้รับรางวัลโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชร และมีการประกาศความภาคภูมิใจนี้ให้กับนักเรียนได้รับทราบ ทำให้นักเรียนมีความภาคภูมิใจและเห็นความสำคัญของการดูแลรักษาสุขภาพของตนเอง...”

(ครู. 13 ตุลาคม 2559 : สัมภาษณ์)

“...การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพให้ประสบความสำเร็จต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกส่วนทั้งโรงเรียน ครู ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา ชุมชน สาธารณสุข เพราะการดูแลรักษาสุขภาพเป็นเรื่องใหญ่ โรงเรียนต้องมีแผนการทำงานที่ชัดเจน ต่อเนื่อง และมีการพัฒนาผลการดำเนินงานไปตามลำดับ...”

(กรรมการสถานศึกษา. 13 ตุลาคม 2559 : สัมภาษณ์)

“...เราให้ความสำคัญกับการประชาสัมพันธ์ ถือได้ว่าเป็นเทคนิคความสำเร็จในการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ เราพยายามเน้นให้บุคลากรและนักเรียนในโรงเรียนตระหนักเรื่องสุขภาพเป็นประจำ สม่ำเสมอ มีการรายงานความก้าวหน้า ข่าวสารต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องทั้งภายในโรงเรียน รายงานต่อผู้ปกครอง และชุมชน...”

(ผู้บริหาร. 14 ตุลาคม 2559 : สัมภาษณ์)

“...นักเรียนเป็นกำลังสำคัญในการดำเนินกิจกรรม โดยเฉพาะกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพของนักเรียน ผู้บริหารมอบหมายให้ครูทุกคนสนใจสุขภาพของนักเรียน โดยสอดแทรกเป็นการสนทนากับนักเรียนในกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น เรื่องการรักษาสุขภาพฟัน การดูแลรักษาความสะอาดร่างกาย นักเรียนบางคนไม่ใส่ใจเรื่องสุขอนามัยของตนเอง ครูก็จะแนะนำเป็นการส่วนตัว โดยไม่ให้นักเรียนต้องอายเพื่อน ๆ ...”

(ครู. 14 ตุลาคม 2559 : สัมภาษณ์)

“...แผนการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ควรนำเสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาความเหมาะสม เพราะบางเรื่องต้องขอความร่วมมือจากหน่วยงานอื่น เช่น การตรวจสุขภาพนักเรียน หรือกิจกรรมที่ต้องอาศัยความรู้ทางด้านสาธารณสุข...”

(กรรมการสถานศึกษา. 14 ตุลาคม 2559 : สัมภาษณ์)

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และวิธีปฏิบัติที่ดีจากโรงเรียนต้นแบบ นำสู่ร่างแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านนโยบายของโรงเรียน จำนวน 11 ข้อ ดังนี้

2.1.1 กำหนดขอบเขตของนโยบายหรือขอบเขตของงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ

2.1.2 กำหนดผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ แบ่งเป็น กลุ่มเป้าหมาย กลุ่มผู้ปฏิบัติ กลุ่มผู้ให้การสนับสนุน กลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.1.3 จัดทำนโยบายส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนครอบคลุม 8 ประเด็น ได้แก่ 1) การส่งเสริมสิ่งแวดล้อมทางกายภาพและทางสังคมที่เอื้อต่อการพัฒนาสุขภาพนักเรียน 2) การส่งเสริม เฝ้าระวัง และแก้ไขปัญหาสุขภาพ 3) การพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพตามสุขบัญญัติแห่งชาติ 4) การคุ้มครองผู้บริโภคในโรงเรียน 5) การส่งเสริมสุขภาพจิตและเฝ้าระวังพฤติกรรมเสี่ยง 6) การพัฒนาระบบการเรียนรู้ด้านสุขภาพโดยมีผู้เรียนเป็นสำคัญ 7) การส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน 8) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาสุขภาพนักเรียนบุคลากรในโรงเรียนและชุมชนและนำนโยบายมาสู่แผนการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ

2.1.4 จัดทำแผนผังโครงสร้างการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โดยภาพรวมครอบคลุมทั้งระบบของโรงเรียน

2.1.5 จัดทำแผนหลัก การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพรองรับนโยบายของโรงเรียน ครอบคลุมทั้ง 8 ประเด็นหลัก ครอบคลุมกิจกรรมหลักของการดำเนินงานตลอดปีการศึกษา

2.1.6 จัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ เพื่อรับผิดชอบแต่ละองค์ประกอบโดยเฉพาะ ประกอบด้วยครู นักเรียน ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และผู้แทนองค์กรในชุมชน และระบุหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน

2.1.7 ออกแบบระบบสารสนเทศการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ เพื่อบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศ ตั้งแต่การนำเข้าข้อมูล การจัดเก็บ การค้นหา และการรายงานข้อมูล โดยหากข้อมูลมีจำนวนมาก ควรเตรียมเครื่องคอมพิวเตอร์และวางระบบสารสนเทศให้พร้อม

2.1.8 จัดทำป้ายนิเทศสำหรับงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพโดยเฉพาะ ในบริเวณที่เหมาะสม เพื่อประชาสัมพันธ์นโยบายและแผนการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ

2.1.9 ติดประกาศ ประชาสัมพันธ์เสียงตามสาย เกี่ยวกับนโยบาย แผนการดำเนินงาน ข้อมูลข่าวสาร อย่างทั่วถึงและสม่ำเสมอทุกสัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 วัน ในช่วงเช้า และพักกลางวัน

2.1.10 ตรวจสอบการรับทราบนโยบายโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของบุคลากร ผู้ปกครอง และนักเรียน โดยวิธีการสุ่มสอบถามอย่างน้อยเดือนละ 3 ครั้ง และบันทึกผล

2.1.11 สรุปผลการดำเนินงานด้านนโยบายของโรงเรียน จัดทำรายงานและทบทวนผลเพื่อปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานในปีการศึกษาต่อไป

2.2 ด้านการบริหารจัดการในโรงเรียน

การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัดพบว่า ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ มีรายงานผลการดำเนินงานและปรับปรุงการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ

อย่างต่อเนื่องในระดับโรงเรียน มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการโครงการ ประกอบด้วย ครู นักเรียน ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และองค์กรในชุมชน และมีการจัดทำโครงการส่งเสริมสุขภาพครบวงจร อย่างน้อย 1 โครงการทุกปี

สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่า ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการโครงการ ประกอบด้วย ครู นักเรียน ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และองค์กรในชุมชน มีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานโครงการ และมีรายงานผลการดำเนินงาน และปรับปรุงการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพอย่างต่อเนื่องในระดับโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น พบว่า ด้านการบริหารจัดการ ในโรงเรียน เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ มีรายงานผลการดำเนินงานและปรับปรุงการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพอย่างต่อเนื่องในระดับโรงเรียน มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการโครงการ ประกอบด้วย ครู นักเรียน ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และองค์กรในชุมชน และมีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานโครงการ

ผลการศึกษาวิธีปฏิบัติที่ดี พบว่า โรงเรียนต้นแบบมีการจัดทำโครงการส่งเสริมสุขภาพอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่การวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของโครงการ ซึ่งสอดคล้องกับสภาพปัญหาของโรงเรียน มีการระบุกิจกรรม กำหนดเวลาปฏิบัติกิจกรรม ผู้มีส่วนร่วมของ ลักษณะการมีส่วนร่วม วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินโครงการ มีการสอดแทรกกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ ในช่วงการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน และในกิจกรรมการเรียนการสอน โครงการส่งเสริมสุขภาพ ประกอบด้วยคณะทำงาน ได้แก่ ครู นักเรียน ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และผู้แทนองค์กรในชุมชน หน่วยงานที่มีส่วนร่วม ได้แก่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล กลุ่ม อสม. กลุ่มองค์กรชุมชนในตำบล สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด โรงพยาบาลอำเภอ ศูนย์อนามัยในพื้นที่ และบริษัท CPF มีการจัดตั้งชมรมรักษาสภาพและมีแกนนำนักเรียนด้านสุขภาพ มีกระบวนการนิเทศติดตามโครงการและนำผลการนิเทศไปใช้พัฒนางานมีการประเมินโครงการส่งเสริมสุขภาพและมีการประเมินผลการดำเนินงานโครงการ และผลการปฏิบัติงานของแกนนำนักเรียนด้านสุขภาพ ตัวอย่างผลการสัมภาษณ์ปรากฏดังนี้

“...โครงการส่งเสริมสุขภาพโรงเรียนมีการจัดทำโครงการครอบคลุมทั้งปีการศึกษา กำหนดกิจกรรมโครงการสอดคล้องกับขอบข่ายนโยบายการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียน โครงการย่อยต่าง ๆ มีการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการ...”

(ผู้บริหาร. 13 ตุลาคม 2559 : สัมภาษณ์)

“...เมื่อได้รับมอบหมายหน้าที่เป็นกรรมการโครงการ จะกำหนดกลุ่มนักเรียน ขึ้นเป็นผู้ช่วยทำโครงการ แบ่งเป็นกลุ่ม ๆ มีหัวหน้ากลุ่ม รองหัวหน้ากลุ่ม เราให้เด็กมีหน้าที่รับผิดชอบทุกคน มีส่วนร่วมในโครงการ แต่ละขั้นตอน ค่อยๆ ทำทีละขั้น และรายงานตามแผนโครงการที่ได้รับมอบหมายมา...”

(ครู. 13 ตุลาคม 2559 : สัมภาษณ์)

“...โรงเรียนจัดทำโครงการย่อยด้านการเกษตร โดยได้รับการสนับสนุนจาก บริษัทในเรื่องต้นทุน เด็กนักเรียนมีส่วนร่วมในการเลี้ยงสัตว์ และผลิตวัตถุดิบสำหรับประกอบอาหาร ทำให้ได้วัตถุดิบที่สด สะอาด เด็กนักเรียนสนุกสนานที่ได้ร่วมกิจกรรม มีรายได้ มีส่วนร่วมกับโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียน...”

(ผู้บริหาร. 14 ตุลาคม 2559 : สัมภาษณ์)

“...เป็นกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองนักเรียน เคยร่วมกับโครงการ โดยให้พ่อพันธุ์แม่พันธุ์กบและปลา เคยสอนเด็กนักเรียนในการเลี้ยงกบ เลี้ยงปลา เด็กก็ได้ฝึกอาชีพ มีอาหารสด สะอาด รับประทาน ผักก็ปลูกเอง ปลอดภัยดี...”

(กรรมการสถานศึกษา. 14 ตุลาคม 2559 : สัมภาษณ์)

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และวิธีปฏิบัติที่ดีจากโรงเรียน ต้นแบบ นำสู่ร่างแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการบริหารจัดการในโรงเรียน จำนวน 9 ข้อ ดังนี้

2.2.1 วิเคราะห์นโยบายโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของสถานศึกษา

2.2.2 วิเคราะห์ปัญหาด้านสุขภาพในปัจจุบัน ความต้องการ และปัญหาการดำเนินงานที่ผ่านมาที่ต้องปรับปรุงแก้ไข

2.2.3 จัดทำโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพครบวงจรที่สอดคล้องกับนโยบาย ของโรงเรียน เพื่อแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพในปัจจุบัน โดยนำประสบการณ์เดิมมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อพัฒนาการดำเนินงาน และอย่างน้อย 1 โครงการครอบคลุมระยะเวลาตลอด 1 ปีการศึกษา

2.2.4 จัดทำแผนการดำเนินงานโครงการให้สอดคล้องกับแผนหลักของ การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของสถานศึกษา โดยแบ่งงานออกเป็นฝ่ายอย่างชัดเจนเพื่อให้ สามารถดำเนินงานไปพร้อม ๆ กัน เช่น งานส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค งานเฝ้าระวังและ แก้ปัญหา งานส่งเสริมสุขภาพแวดล้อม เป็นต้น

2.2.5 แต่งตั้งคณะกรรมการโครงการ ประกอบด้วย ครู นักเรียนแกนนำ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่สาธารณสุข องค์กรในชุมชน และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อ รับผิดชอบงานแต่ละส่วน

2.2.6 ดำเนินโครงการ โดยปฏิบัติตามแผนการดำเนินงานโครงการที่วางไว้

2.2.7 นิเทศติดตามผลการปฏิบัติงานโครงการ และบันทึกผลทุกระยะอย่าง ต่อเนื่องจนสิ้นสุดโครงการ

2.2.8 สร้างแบบประเมินโครงการ เพื่อประเมินผลโครงการและประเมินผล การปฏิบัติงานของคณะกรรมการโครงการ

2.2.9 สรุปผลการดำเนินงานและการประเมินโครงการส่งเสริมสุขภาพ จัดทำ รายงาน และทบทวนผลเพื่อปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานในปีการศึกษาต่อไป

2.3 ด้านโครงการร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชน

การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัดพบว่า ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ มีระบบการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานโครงการ มีแผนการดำเนินงานโครงการและดำเนินการตามแผนและมีโครงการที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพที่เกิดจากความร่วมมือของโรงเรียนและชุมชน และชุมชนมีส่วนร่วมอย่างเป็นระบบ อย่างน้อย 1 โครงการ ทุกปี

สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่า ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ มีแผนการดำเนินงานโครงการและดำเนินการตามแผน มีระบบการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานโครงการ และมีการรายงานผลการดำเนินงาน และมีการปรับปรุงการดำเนินงานโครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน

ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น พบว่า ด้านโครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ มีระบบการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานโครงการ มีแผนการดำเนินงานโครงการและดำเนินการตามแผน และมีโครงการที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพที่เกิดจากความร่วมมือของโรงเรียนและชุมชน และชุมชนมีส่วนร่วมอย่างเป็นระบบ อย่างน้อย 1 โครงการ ทุกปี

ผลการศึกษาวิธีปฏิบัติที่ดี พบว่า โรงเรียนต้นแบบมีการจัดโครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของภาคชุมชนในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การร่วมวิเคราะห์สภาพปัญหาและสาเหตุ การคิดวางแผนหาทางแก้ไข การร่วมวางแผนการจัดกิจกรรม การร่วมดำเนินงานโดยมีตัวแทนจากชุมชนเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการดำเนินงานโครงการ ซึ่งมีการจัดโครงการร่วมกับชุมชน อย่างน้อย 4 ใน 5 ของโครงการตลอดทั้งปี และมีการดำเนินการอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ จากผลการดำเนินโครงการที่ผ่านมาของโรงเรียนต้นแบบ พบว่า โครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน ดำเนินไปได้ด้วยดี ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายของโครงการ ทั้งโรงเรียนและชุมชนได้รับประโยชน์จากการดำเนินโครงการร่วม และมีการจัดโครงการร่วมในลักษณะของโครงการต่อเนื่อง เช่น โครงการรักฟัน โครงการออกกำลังกายสบายชีวี ที่มีการมอบหมายให้นักเรียนมีส่วนร่วมและพบปะกับชุมชน มีกิจกรรมประกวดเต้นแอโรบิค ประกวดสุขภาพฟัน มีกิจกรรมให้ความรู้ในการแปรงฟัน ซึ่งนักเรียนมีส่วนร่วมในการอธิบายวิธีการแปรงฟันตามที่ได้รับการอบรม และเป็นผู้บรรยายให้ความรู้บริเวณบอร์ดหรือมุมความรู้ที่จัดขึ้นในกิจกรรมตลอดทั้งวัน ตัวอย่างผลการสัมภาษณ์ปรากฏดังนี้

“...เราจัดโครงการร่วมกับชุมชนทุกปี เป็นโครงการแยกย่อยปีละ 4 ถึง 5 โครงการ โดยจะลงพื้นที่จัดงานที่องค์การบริหารส่วนตำบลประมาณ 2 วัน เหนื่อยละ 1 ครั้ง ที่ผ่านมามีผลตอบรับดี ประชาชนให้ความร่วมมือ เคยมีโครงการที่จัดเกี่ยวกับการตรวจสุขภาพของแม่ร่วมกับงานวันแม่ มีการออกร้านขายของโดยนักเรียน มีการจัดนิทรรศการ มีกิจกรรมประกวดแม่ลูกฟันสวยเป็นที่สนุกสนาน ตอนนั้นขอความร่วมมือจากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพให้เข้ามาร่วมด้วย...”

(ผู้บริหาร. 13 ตุลาคม 2559 : สัมภาษณ์)

“...การมอบหมายหน้าที่ให้นักเรียนรับผิดชอบ จะให้นักเรียนร่วมกันคิด กิจกรรมที่จะเล่นในวันจัดงาน เช่น เกม การประกวด และจะให้นักเรียนคิดว่า อยากจะบอกให้พี่ป้าน้าอาที่มาร่วมงานรักษาสุขภาพในเรื่องใด อย่างไรบ้าง ให้เด็กมีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มออกแบบกิจกรรม...”
(ครู. 13 ตุลาคม 2559 : สัมภาษณ์)

“...การจัดงานในลักษณะเช่นนี้ ควรขอความร่วมมือจากองค์กรภาครัฐและเอกชนในชุมชน โดยอาจให้ช่วยสนับสนุนของรางวัล ให้ออกร้าน ให้จัดบูธ จะทำให้งานน่าสนใจขึ้น เพราะมีหลาย ๆ ฝ่ายร่วมแรงร่วมใจกัน...”
(ผู้บริหาร. 14 ตุลาคม 2559 : สัมภาษณ์)

“...การจัดกิจกรรมเน้นให้ได้ความรู้ ได้ความสนุกสนาน นักเรียนได้ประสบการณ์ได้ประโยชน์ ชุมชนได้ประโยชน์ได้ความสุข โรงเรียนและหน่วยงานต่าง ๆ ก็ได้ทำหน้าที่ของตน โครงการร่วมมือนี้ เป็นการกระชับความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชนได้เป็นอย่างดี...”
(ครู. 14 ตุลาคม 2559 : สัมภาษณ์)

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และวิธีปฏิบัติที่ดีจากโรงเรียนต้นแบบ นำสู่ร่างแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านโครงการร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชน จำนวน 8 ข้อ ดังนี้

- 2.3.1 โรงเรียนและชุมชน ร่วมกันวิเคราะห์สภาพปัญหาด้านสุขภาพและสาเหตุของปัญหา
- 2.3.2 โรงเรียนและชุมชนร่วมกันหาหนทางแก้ไข และเขียนเป็นโครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน เป็นโครงการด้านสุขภาพ อย่างน้อยปีละ 4 ใน 5 ของโครงการทั้งหมด
- 2.3.3 โรงเรียนและชุมชนร่วมกันวางแผนการดำเนินโครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน และจัดทำแผนการดำเนินงาน โดยให้นักเรียนและชุมชนมีส่วนร่วมสำคัญ
- 2.3.4 แต่งตั้งคณะกรรมการโครงการ ประกอบด้วย ครู นักเรียนแกนนำ ผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชน เจ้าหน้าที่สาธารณสุข องค์กรในชุมชน และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน
- 2.3.5 ดำเนินโครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน ปฏิบัติตามแผนการดำเนินงานโครงการที่วางไว้
- 2.3.6 นิเทศติดตามผลการดำเนินงานโครงการร่วมโรงเรียนและชุมชน และบันทึกผลทุกระยะอย่างต่อเนื่องจนสิ้นสุดโครงการ
- 2.3.7 สร้างแบบประเมินโครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน เพื่อประเมินผลโครงการ ประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการโครงการ และประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย
- 2.3.8 สรุปและจัดทำรายงานโครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน จัดทำรายงาน และทบทวนผลเพื่อปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานในปีการศึกษาต่อไป

2.4 ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ

การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัดพบว่า ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ มีระบบการนิเทศติดตามมาตรฐานสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมีร่องรอยการดำเนินการตามแผนที่วางไว้อย่างเป็นรูปธรรมและมีแผนการดำเนินงานมาตรฐานสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน

สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่า ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ มีร่องรอยการดำเนินการตามแผนที่วางไว้อย่างเป็นรูปธรรม มีการรายงานผลการดำเนินงานและการปรับปรุงการดำเนินงานการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ และมีแผนการดำเนินงานมาตรฐานสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น พบว่า ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ มีร่องรอยการดำเนินการตามแผนที่วางไว้อย่างเป็นรูปธรรม มีระบบการนิเทศติดตามมาตรฐานสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และมีการรายงานผลการดำเนินงาน และการปรับปรุงการดำเนินงานการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ

ผลการศึกษาวิธีปฏิบัติที่ดี พบว่า โรงเรียนต้นแบบมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานแต่ละองค์ประกอบของโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ การดำเนินงานด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ คณะกรรมการทำหน้าที่รักษามาตรฐานสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนทั้ง 47 ข้อ ฝ้าระวัง และดูแลแก้ไข สภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้มีความปลอดภัย แก้ไขจุดเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดอุบัติเหตุขึ้นแก่นักเรียนและบุคลากรของโรงเรียน มีการรณรงค์เรื่องการขับขี่ปลอดภัย การสวมหมวกกันน็อก การรักษากฎจราจร ตลอดจนการดูแลควบคุมเรื่องเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่ย โดยมีการควบคุมให้บริเวณโรงเรียนทั้งหมดเป็นจุดปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่ย 100 เปอร์เซ็นต์ โดยผลการดำเนินงานที่ผ่านมา ประสบผลสำเร็จด้วยดี โดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากทุกฝ่าย ทั้งครู บุคลากรโรงเรียน และนักเรียน นักเรียนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจบรรยากาศภายในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ ตัวอย่างผลการสัมภาษณ์ปรากฏดังนี้

“...การดำเนินงานด้านนี้ เราเน้นการตรวจสอบ จัดกรรมการนักเรียนตรวจสอบบริเวณโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ ทุกวัน และปลูกฝังค่านิยมที่ถูกต้องในเรื่องการดื่มแอลกอฮอล์และการสูบบุหรี่...”

(ผู้บริหาร. 13 ตุลาคม 2559 : สัมภาษณ์)

“...การรับผิดชอบงานฝ้าระวังนี้ ได้จัดทำสมุดบันทึกผลการตรวจสอบสภาพแวดล้อม ให้นักเรียนที่ทำหน้าที่ด้านนี้ใช้บันทึกผลการตรวจสอบ โดยเน้นจุดที่พบพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ และจุดเสี่ยง...”

(ครู. 13 ตุลาคม 2559 : สัมภาษณ์)

“...การปลูกฝังค่านิยมเป็นสิ่งสำคัญ ต้องให้นักเรียนเลิกคิดว่าการดื่มแอลกอฮอล์หรือสูบบุหรี่เป็นพฤติกรรมที่โก้เก๋ ทางโรงเรียนจึงจัดป้ายนิเทศติดในบริเวณโรงเรียนให้นักเรียนได้อ่านอยู่โดยรอบ ตามต้นไม้ ใต้อาคาร...”

(ผู้บริหาร. 14 ตุลาคม 2559 : สัมภาษณ์)

“...นักเรียนระดับประถมศึกษา还没有ปัญหาเรื่องสิ่งยาเสพติด แอลกอฮอล์หรือบุหรี่ แต่ต้องใส่ใจเรื่องความปลอดภัยในบริเวณโรงเรียนให้มาก เพราะนักเรียนมักเล่นชน...”

(ครู. 14 ตุลาคม 2559 : สัมภาษณ์)

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และวิธีปฏิบัติที่ดีจากโรงเรียนต้นแบบ นำสู่ร่างแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ จำนวน 9 ข้อ ดังนี้

2.4.1 ผู้บริหาร ครู นักเรียน ร่วมกันวางแผนการดำเนินงานด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ ตั้งแต่การรณรงค์สร้างจิตสำนึก การรักษาความปลอดภัย การเฝ้าระวัง การตรวจตราบริเวณโรงเรียนเป็นประจำสม่ำเสมอ

2.4.2 ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมสุขภาพกายของนักเรียน โดยการจัดกิจกรรมและสถานที่สำหรับเล่นกีฬา และทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน ๆ

2.4.3 ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมสุขภาพจิตของนักเรียน โดยจัดสภาพแวดล้อมบริเวณโรงเรียนให้ร่มรื่น เยียบสงบ

2.4.4 จัดกิจกรรมส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักเรียนและครู โดยให้นักเรียนและครูได้เสนอแนวคิดในการจัดกิจกรรม โดยอาจใช้ช่วงกิจกรรมโฮมรูม ในลักษณะกิจกรรมนอกห้องเรียน การพูดคุยได้ร่มไม้ เล่าเรื่องสนุกสนานที่นักเรียนพบ หรือเล่าประสบการณ์ต่าง ๆ ของครูให้นักเรียนฟัง โดยอาจจัดกิจกรรมเชื่อมโยงถึงการเรียนรู้ประสบการณ์ของปราชญ์ชาวบ้าน หรือผู้ประกอบการอาชีพต่าง ๆ ในชุมชน เป็นต้น

2.4.5 แต่งตั้งคณะกรรมการด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ ประกอบด้วย ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชน เจ้าหน้าที่สาธารณสุข องค์กรในชุมชน และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

2.4.6 ดำเนินงานตามแผนงานด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพตามแผนที่วางไว้

2.4.7 นิเทศติดตามผลการดำเนินงานด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ และบันทึกผลทุกระยะอย่างต่อเนื่อง

2.4.8 สร้างแบบประเมินผลการดำเนินงาน การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ เพื่อประเมินผลการดำเนินงาน และประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย

2.4.9 สรุปและจัดทำรายงานการดำเนินงานด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ และทบทวนผลเพื่อปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานต่อไป

2.5 ด้านบริการอนามัยโรงเรียน

การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัดพบว่า ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ มีระบบการนิเทศติดตามการตรวจสุขภาพและเฝ้าระวัง มีการดำเนินงานตามแผนการตรวจสุขภาพและเฝ้าระวังที่กำหนดไว้อย่างเป็นรูปธรรม และมีการรายงานผลการดำเนินงาน เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานด้านการตรวจสุขภาพและเฝ้าระวัง

สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่า ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ มีระบบการนิเทศติดตามการตรวจสุขภาพและเฝ้าระวัง มีการดำเนินงานตามแผนการตรวจสุขภาพและเฝ้าระวังที่กำหนดไว้อย่างเป็นรูปธรรม และมีการรายงานผลการดำเนินงาน เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานด้านการตรวจสุขภาพและเฝ้าระวัง

ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น พบว่า ด้านบริการอนามัยโรงเรียนเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ มีระบบการนิเทศติดตามการตรวจสุขภาพและเฝ้าระวัง มีการดำเนินงานตามแผนการตรวจสุขภาพและเฝ้าระวังที่กำหนดไว้อย่างเป็นรูปธรรม และมีการรายงานผลการดำเนินงาน เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานด้านการตรวจสุขภาพและเฝ้าระวัง

ผลการศึกษาวิธีปฏิบัติที่ดี พบว่า โรงเรียนต้นแบบมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานด้านสุขภาพ ในการตรวจสุขภาพ ตรวจสายตา ตรวจการได้ยิน ตรวจภาวะขาดไอโอดีน และการรับวัคซีน (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1) รวมถึงการส่งต่อนักเรียนไปยังหน่วยงานที่ทำหน้าที่รักษา มีการประสานความร่วมมือกับสาธารณสุขอำเภอ เพื่อให้ความรู้และให้คำแนะนำในการตรวจสอบสภาพด้วยตนเองของนักเรียนทุกภาคเรียน ตัวอย่างผลการสัมภาษณ์ปรากฏดังนี้

“...ทางโรงเรียนมีการจัดทำแผนการปฏิบัติงาน สำหรับการตรวจสุขภาพที่ต้องจัดทุกภาคเรียน และการตรวจสุขภาพรายปีของนักเรียน โดยดำเนินงานในช่วงต้นภาคเรียน...”

(ผู้บริหาร. 13 ตุลาคม 2559 : สัมภาษณ์)

“...วันตรวจสุขภาพประจำปี ครูต้องช่วยกันจัดสถานที่สำหรับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข และคุณหมอที่จะมาทำงาน และต้องจัดเตรียมเด็กนักเรียนให้พร้อมสำหรับการตรวจสุขภาพ ...”

(ครู. 13 ตุลาคม 2559 : สัมภาษณ์)

“...มีการทำหนังสือราชการเพื่อขอความอนุเคราะห์จากสาธารณสุขอำเภอ เพื่อตรวจสุขภาพนักเรียน และให้ความรู้ในการรักษาสุขภาพเบื้องต้นแก่นักเรียนทุกภาคเรียน...”

(ผู้บริหาร. 14 ตุลาคม 2559 : สัมภาษณ์)

“...นักเรียนระดับประถมศึกษา ครูจัดกิจกรรมแปรงฟันหลังอาหารกลางวัน ทุกวัน โดยให้นักเรียนเตรียมแปรงสีฟัน ยาสีฟัน และแก้วน้ำส่วนตัวมาไว้ที่ห้องเรียน และครูประจำชั้นจะสอนวิธีแปรงฟันที่ถูกต้อง...”

(ครู. 14 ตุลาคม 2559 : สัมภาษณ์)

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และวิธีปฏิบัติที่ดีจากโรงเรียน ต้นแบบ นำสู่ร่างแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านบริการอนามัยโรงเรียน จำนวน 10 ข้อ ดังนี้

2.5.1 ผู้บริหาร ครู นักเรียน ร่วมกันวางแผนการดำเนินงานด้านบริการ อนามัยโรงเรียน ทั้งการตรวจสุขภาพประจำปี ประจำภาคเรียน การบริการวัคซีน สรุปสภาพปัญหา ที่ผ่านมา และปรับปรุงแก้ไขให้การดำเนินงานดียิ่งขึ้น

2.5.2 แต่งตั้งคณะกรรมการด้านบริการอนามัยโรงเรียน ประกอบด้วย ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชน เจ้าหน้าที่สาธารณสุข องค์กรในชุมชน และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

2.5.3 จัดสถานที่ห้องพยาบาล วัสดุอุปกรณ์ และยารักษาโรค สำหรับ การปฐมพยาบาลเบื้องต้น โดยจัดให้มีผู้ดูแลประจำห้อง ซึ่งอาจผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกัน

2.5.4 จัดให้มีนิทรรศการในการตรวจสุขภาพประจำปี เช่น มุมความรู้เกี่ยวกับ ดวงตา โรคติดต่อเกี่ยวกับดวงตา การปฏิบัติตัวเมื่อมีสิ่งแปลกปลอมเข้าตา หรือ มุมความรู้เกี่ยวกับหู ส่วนประกอบของหู การดูแลรักษาสุขภาพร่างกายโดยรวม เป็นต้น

2.5.5 บันทึกผลการตรวจสุขภาพประจำปีของนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยละเอียด

2.5.6 วิเคราะห์ผลการตรวจสุขภาพ กรณีพบปัญหาด้านสุขภาพของนักเรียน ควรเร่งหาทางแก้ไข หากเป็นปัญหาที่โรงเรียนสามารถร่วมกันแก้ไขกับผู้ปกครองได้ หรือหากเป็น ปัญหาที่เกินความสามารถของโรงเรียน ให้รีบประสานผู้ปกครองและขอความร่วมมือจากหน่วยงาน ทางด้านสาธารณสุขหรือโรงพยาบาล เพื่อเร่งแก้ไขปัญหายอย่างทันท่วงที

2.5.7 ดำเนินงานด้านบริการอนามัยโรงเรียน ตามแผนที่วางไว้

2.5.8 นิเทศติดตามผลการดำเนินงานด้านบริการอนามัยโรงเรียน และบันทึก ผลทุกระยะอย่างต่อเนื่อง

2.5.9 สร้างแบบประเมินผลการดำเนินงานด้านบริการอนามัยโรงเรียน เพื่อ ประเมินผลการดำเนินงาน และประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย

2.5.10 สรุปและจัดทำรายงานการดำเนินงานด้านบริการอนามัยโรงเรียน และทบทวนผลเพื่อปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานต่อไป

2.6 ด้านสุขภาพในโรงเรียน

การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัดพบว่า ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ มีระบบการนิเทศติดตามการดำเนินงานสุขภาพในโรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

มีการดำเนินการตามแผนการดำเนินงานสุขศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม มีการรายงานผลการดำเนินงาน และปรับปรุงผลการดำเนินงานสุขศึกษา ในโรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่า ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ มีการดำเนินการตามแผนการดำเนินงานสุขศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม มีแผนการดำเนินงานสุขศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา และมีระบบการนิเทศติดตามการดำเนินงานสุขศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น พบว่าด้านสุขศึกษาในโรงเรียนเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ มีการดำเนินการตามแผนการดำเนินงานสุขศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม มีระบบการนิเทศติดตามการดำเนินงานสุขศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา และมีการรายงานผลการดำเนินงาน และปรับปรุงผลการดำเนินงานสุขศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

ผลการศึกษาวิธีปฏิบัติที่ดี พบว่า โรงเรียนต้นแบบมีการดำเนินงานด้านสุขศึกษาในโรงเรียนทุกระดับ โดยครูและนักเรียนทุกคนจะได้รับการให้ความรู้ในการดูแลสุขภาพอนามัยของตนเองอย่างถูกต้อง ทั้งการรักษาความสะอาดร่างกาย การล้างมือที่ถูกต้อง การเลือกรับประทานอาหารที่ดีและมีประโยชน์ การหลีกเลี่ยงอาหารและเครื่องดื่มที่ก่อให้เกิดโทษต่อร่างกาย การระมัดระวังและรักษาความปลอดภัยของตนเอง การให้ความรู้เกี่ยวกับโทษของการพนัน อบายมุข การเที่ยวกลางคืน และการให้ความรู้เกี่ยวกับความเหมาะสมของพฤติกรรมเพศ โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ มีการจัดกิจกรรมเสี่ยงตามสาย จัดค่ายนิเทศ นิทรรศการ และแจกเอกสารความรู้แก่นักเรียนอย่างสม่ำเสมอ โดยขอความร่วมมือจากสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ สาธารณสุขจังหวัด มีการติดป้ายเกี่ยวกับการรักษาสุขอนามัยในบริเวณต่าง ๆ เช่น ห้องน้ำ จุดบริการนำดื่ม ตัวอาคาร เด็กนักเรียนระดับประถมศึกษามีกิจกรรมแปรงฟันหลังอาหารกลางวันทุกวัน และตรวจสุขภาพร่างกาย เรื่องความสะอาดทั้งการแต่งกาย ผม ฟัน เล็บ หน้า และหู สม่ำเสมอ สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ได้รับการให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องอาหาร การระวังรักษาน้ำหนักตัว โภชนาการที่ดี การออกกำลังกาย ให้ความรู้เกี่ยวกับโทษของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่ การเที่ยวกลางคืน อบายมุข การพนัน และการระวังรักษาตนเองในการขับชี่วดยานพาหนะ และความไม่ประมาท ตัวอย่างผลการสัมภาษณ์ปรากฏดังนี้

“...การดูแลสุขภาพศึกษา เป็นสิ่งที่ต้องให้ความรู้แก่นักเรียน เพราะนักเรียนจะได้ดูแลตนเองเป็น นักเรียนควรได้รู้จักสุขอนามัยของตนเอง สิ่งสำคัญ คือ เรื่องอาหาร นักเรียนมักจะไม่นิยมทานผัก ในเรื่องนี้โรงเรียนต้องย้ำเตือนโดยให้ครูช่วยดูแลและเน้นย้ำกับนักเรียนตั้งแต่เล็ก ๆ เพื่อให้โตขึ้นจะได้รู้จักรับประทานอาหารผัก และอาหารที่เป็นประโยชน์...”

(ผู้บริหาร. 13 ตุลาคม 2559 : สัมภาษณ์)

“...ในฐานะกรรมการสถานศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะในการดูแลนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยง ด้านยาเสพติด อบายมุข และเที่ยวกลางคืน โดยให้โรงเรียนแก้ไขปัญหาเป็นรายบุคคล และต้องเข้าถึงผู้ปกครองของนักเรียน เพื่อนเป็นตัวแปรสำคัญ ที่ผ่านมาการให้เพื่อนช่วยชักจูงนักเรียนให้เปลี่ยนพฤติกรรม ช่วยแก้ไขปัญหานักเรียนได้...”

(กรรมการสถานศึกษา. 13 ตุลาคม 2559 : สัมภาษณ์)

“...การปลูกฝังพฤติกรรมทางเพศของเด็กระดับประถมศึกษา ครอบครัวมีส่วนสำคัญมาก ดังนั้นเราจึงจัดประชุมผู้ปกครองและให้ความรู้ในการพูดคุยและปลูกฝังบุตรหลานเรื่องพฤติกรรมทางเพศ ควรให้เด็กรู้ว่า การมีความรักในวัยเรียนต้องมีขอบเขตอย่างไร การประพฤติตนอย่างไรจึงจะเหมาะสม โรงเรียนของเราสอนนักเรียนเรื่องศีล 5 ซึ่งการประพฤติตนเหมาะสมระหว่างเพื่อนต่างเพศ อยู่ในศีลข้อ 3...”

(ผู้บริหาร. 14 ตุลาคม 2559 : สัมภาษณ์)

“...สื่อทุกวันนี้เข้ามามีอิทธิพลกับเด็กมาก การควบคุมเด็กไม่ให้อยู่เกี่ยวกับสื่อทำได้ยาก ในฐานะครู และผู้ปกครอง เราควรให้ความรู้ในการเลือกบริโภคสื่อแก่นักเรียน อิทธิพลของสื่อที่มีผลต่อพฤติกรรมของนักเรียน...”

(กรรมการสถานศึกษา. 14 ตุลาคม 2559 : สัมภาษณ์)

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และวิธีปฏิบัติที่ดีจากโรงเรียนต้นแบบ นำสู่ร่างแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านสุขศึกษาในโรงเรียน จำนวน 9 ข้อ ดังนี้

2.6.1 ผู้บริหาร ครู นักเรียน ร่วมกันวางแผนการดำเนินงานด้านสุขศึกษาในโรงเรียนให้ครอบคลุมทั้งด้านการรักษาความสะอาดร่างกาย การรับประทานอาหาร การรักษาความปลอดภัยของร่างกายและจิตใจ และการปลูกฝังความคิดเห็นที่ถูกต้องในการประพฤติตนไม่เกี่ยวข้องกับการพนัน อบายมุข การเที่ยวกลางคืน และพฤติกรรมสำส่อนทางเพศ

2.6.2 แต่งตั้งคณะกรรมการด้านสุขศึกษาในโรงเรียน ประกอบด้วย ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชน เจ้าหน้าที่สาธารณสุข องค์กรในชุมชน และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

2.6.3 ดำเนินงานตามแผนงานด้านสุขศึกษาในโรงเรียน ตามแผนที่วางไว้

2.6.4 ให้ความรู้แก่นักเรียนและฝึกทักษะแก่นักเรียน ตามหลักสุขบัญญัติ 10 ประการ

2.6.5 จัดสภาพแวดล้อมรองรับการฝึกทักษะสุขภาพ และทักษะชีวิตตามหลักสุขบัญญัติ 10 ประการ เช่น มีอ่างล้างมือ มีจุดวางแก้วส่วนตัว เป็นต้น

2.6.6 จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้อภิปรายเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตในชุมชนที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ เช่น อภิปรายร้านอาหารอร่อย สะอาดในชุมชน การเลือกรับประทานอาหารที่เป็นประโยชน์ การหลีกเลี่ยงสถานที่อโคจรในชุมชน เป็นต้น

2.6.7 นิเทศติดตามผลการดำเนินงานด้านสุขศึกษาในโรงเรียน และบันทึกผล
ทุกระยะอย่างต่อเนื่อง

2.6.8 สร้างแบบประเมินผลการดำเนินงานด้านสุขศึกษาในโรงเรียน เพื่อ
ประเมินผลการดำเนินงาน และประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย

2.6.9 สรุปและจัดทำรายงานการดำเนินงานด้านสุขศึกษาในโรงเรียน และ
ทบทวนผลเพื่อปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานต่อไป

2.7 ด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย

การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ผลการศึกษาล่าสุดปัจจุบัน มีความเหมาะสม
อยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัดพบว่า ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดสามอันดับ นำเสนอ
ตามลำดับ ได้แก่ มีระบบการนิเทศติดตามผลการดำเนินงานด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย
มีการดำเนินงานตามแผนด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัยอย่างเป็นรูปธรรม และมีรายงานผล
การดำเนินงาน และปรับปรุงการดำเนินงานด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย

สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็น
รายตัวชี้วัด พบว่า ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ มีการดำเนินงาน
ตามแผนด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัยอย่างเป็นรูปธรรม มีแผนการดำเนินงานด้านโภชนาการ
และอาหารที่ปลอดภัย และมีรายงานผลการดำเนินงาน และปรับปรุงการดำเนินงานด้านโภชนาการ
และอาหารที่ปลอดภัย

ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น พบว่า ด้านโภชนาการและอาหาร
ที่ปลอดภัย เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ มีระบบการนิเทศ
ติดตามผลการดำเนินงานด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย มีการดำเนินงานตามแผนด้าน
โภชนาการและอาหารที่ปลอดภัยอย่างเป็นรูปธรรม และมีรายงานผลการดำเนินงาน และปรับปรุง
การดำเนินงานด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย

ผลการศึกษาริธีปฏิบัติที่ดี พบว่า โรงเรียนต้นแบบมีเด็กนักเรียนระดับ
ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา มีร่างกายเจริญเติบโตด้านส่วนสูงดีและสมส่วนมากกว่าร้อยละ 70
มีการจัดทำโครงการลดพุง เพื่อแก้ไขปัญหาของนักเรียนที่เริ่มอ้วน นักเรียนที่อ้วน ส่วนนักเรียนที่ผอม
และนักเรียนที่เริ่มผอม ครูประจำชั้นจะสอดส่องดูแลนักเรียน และรีบแก้ไขปัญหากพบภาวะผิดปกติ
ทางการเจริญเติบโตของนักเรียน โรงเรียนต้นแบบมีนโยบายในการจัดหาสินค้าที่มีคุณภาพเพื่อมาจัด
จำหน่ายให้แก่ นักเรียน ไม่ว่าจะเป็นขนม อาหาร เครื่องดื่ม มีการจัดนมโรงเรียนให้นักเรียนชั้น
ประถมศึกษารับประทานทุกวัน มีตู้แช่และถังน้ำแข็งสำหรับจัดเก็บนมโรงเรียนอย่างเพียงพอ และจัด
บริเวณร้านสหกรณ์และโรงอาหารสะอาดสอาด โรงเรียนอาหารมีการจัดสถานที่สะอาดสอาด มีเก้าอี้
และโต๊ะรับประทานอาหารเพียงพอรองรับนักเรียน มีการจัดวางเครื่องปรุงเป็นระเบียบ สะอาด และ
มีฝาครอบป้องกันแมลงวัน มีการจัดหาธาตุเหล็ก และยาน้ำไว้เสริมให้นักเรียนทุกสัปดาห์
คณะกรรมการดูแลโภชนาการอาหารกลางวัน ให้มีอาหารครบ 5 หมู่ ปรุงสุก สะอาด สดใหม่
ให้นักเรียนได้รับประทานทุกวัน ตัวอย่างผลการสัมภาษณ์ปรากฏดังนี้

“...โรงเรียนมีกิจกรรมตรวจสอบสุขภาพนักเรียนทุกปี และบันทึกน้ำหนัก ส่วนสูง สถิติการเจริญเติบโตของนักเรียนเพื่อเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน และเมื่อพบปัญหาด้านการเจริญเติบโต จะเร่งแก้ไขปัญห โดยส่งรายชื่อให้นักเรียนให้ฝ่ายโภชนาการ ดูแลเรื่องอาหารและติดกับผู้ปกครอง นักเรียน เพื่อเร่งแก้ไขปัญหา...”

(ผู้บริหาร. 13 ตุลาคม 2559 : สัมภาษณ์)

“...ครูประจำชั้นมีหน้าที่สอดส่องดูแลนักเรียน นอกจากเรื่องเรียน คือเรื่อง สุขภาพร่างกาย หากพบภาวะผิดปกติด้านการเจริญเติบโต จะรีบแก้ไขทันที...”

(ครู. 13 ตุลาคม 2559 : สัมภาษณ์)

“...โรงเรียนมีโครงการทำการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน ทำให้มีวัตถุดิบ เพื่อประกอบอาหารกลางวันที่สุด สะอาด และมีคุณภาพ คุณครูที่ทำหน้าที่เป็นกรรมการด้าน โภชนาการ จะเป็นผู้ตรวจตราการทำอาหารกลางวันของนักเรียนทุกวัน มีการจัดสถานที่รับประทานอาหารที่เหมาะสมและสะอาดอย่างเพียงพอกับจำนวนนักเรียน...”

(ผู้บริหาร. 14 ตุลาคม 2559 : สัมภาษณ์)

“...เราจะไม่อนุญาตให้ร้านค้าในโรงอาหารจำหน่ายน้ำอัดลมหรือขนมที่ไม่มี คุณภาพ มีผลสุรสเยอะ อาหารก็จะทำเสร็จใหม่ให้นักเรียนได้รับประทาน...”

(ครู. 14 ตุลาคม 2559 : สัมภาษณ์)

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และวิธีปฏิบัติที่ดีจากโรงเรียน ต้นแบบ นำสู่ร่างแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย จำนวน 10 ข้อ ดังนี้

2.7.1 ผู้บริหาร ครู นักเรียน ร่วมกันวางแผนการดำเนินงานด้านโภชนาการ และอาหารที่ปลอดภัยของโรงเรียน โดยแบ่งความรับผิดชอบอย่างชัดเจนเป็นฝ่ายต่าง ๆ เช่น ฝ่าย อาหารเสริมนม ฝ่ายอาหารกลางวัน ฝ่ายมาตรฐานสุขาภิบาลอาหาร เป็นต้น

2.7.2 แต่งตั้งคณะกรรมการด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย ประกอบด้วย ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ และแบ่งคณะกรรมการออกเป็นฝ่ายต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับแผนที่กำหนดไว้

2.7.3 ดำเนินงานตามแผนงานด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัยที่วางไว้

2.7.4 ตรวจสอบคุณภาพของวัตถุดิบที่ใช้ในการประกอบอาหารกลางวันของ โรงเรียน ควรเป็นวัตถุดิบที่มีความสดใหม่ สะอาด มีแหล่งผลิตที่น่าเชื่อถือ เช่น ผักสด ไข่ เนื้อสัตว์

2.7.5 ตรวจสอบกระบวนการปรุงอาหารกลางวัน ให้มีความสะอาด ปลอดภัย เช่น ไม่ใช้น้ำมันซ้ำ ใช้ภาชนะที่สะอาด เครื่องปรุงสะอาด และบริเวณที่จัดเตรียมอาหารสะอาด เป็นต้น

2.7.6 ควบคุมสินค้าที่นำมาจำหน่ายในโรงเรียน โดยเลือกสินค้าที่มีประโยชน์สำหรับนักเรียน เช่น ไม่จำหน่ายน้ำอัดลม ไม่นำขนมของซึ่งมีโซเดียมและผงชูรสเข้ามาจำหน่าย ไม่จำหน่ายขนมที่มีสีสังเคราะห์ เป็นต้น

2.7.7 ให้ความรู้เรื่องความรู้เรื่องโภชนาการแก่นักเรียน สอนให้นักเรียนรู้จักเลือกรับประทานอาหารที่มีคุณค่า ถูกหลักโภชนาการและปลอดภัย

2.7.8 นิเทศติดตามผลการดำเนินงานด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย และบันทึกผลทุกระยะอย่างต่อเนื่อง

2.7.9 สร้างแบบประเมินผลการดำเนินงานด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย เพื่อประเมินผลการดำเนินงาน และประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย

2.7.10 สรุปและจัดทำรายงานการดำเนินงานด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย และทบทวนผลเพื่อปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานต่อไป

2.8 ด้านการออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ

การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัดพบว่า ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ มีระบบการนิเทศติดตามผลการดำเนินงานด้านกีฬาและนันทนาการ มีการดำเนินงานด้านกีฬาและนันทนาการ ตามแผนที่วางไว้อย่างเป็นรูปธรรม และมีรายงานผลการดำเนินงาน และปรับปรุงการดำเนินงานด้านกีฬาและนันทนาการ

สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่า ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ มีการดำเนินงานด้านกีฬาและนันทนาการ ตามแผนที่วางไว้อย่างเป็นรูปธรรม มีระบบการนิเทศติดตามผลการดำเนินงานด้านกีฬาและนันทนาการ และมีแผนการดำเนินงานด้านกีฬาและนันทนาการ

ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น พบว่า ด้านการออกกำลังกาย กีฬา และนันทนาการ เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ มีการดำเนินงานด้านกีฬาและนันทนาการ ตามแผนที่วางไว้อย่างเป็นรูปธรรม มีระบบการนิเทศติดตามผลการดำเนินงานด้านกีฬาและนันทนาการ และมีรายงานผลการดำเนินงาน และปรับปรุงการดำเนินงานด้านกีฬาและนันทนาการ

ผลการศึกษาวิธีปฏิบัติที่ดี พบว่า โรงเรียนต้นแบบมีการจัดสถานที่ อุปกรณ์ และกิจกรรมการออกกำลังกาย กีฬา และนันทนาการอย่างสม่ำเสมอทุกวันทั้งในเวลาพัก ชั่วโมงว่าง และในการจัดการเรียนการสอน มีชมรมกีฬารองรับนักเรียนตามความสนใจ เพื่อสนับสนุนให้นักเรียนเล่นกีฬา มีกิจกรรมทดสอบสมรรถภาพทางกายปีละ 1 ครั้ง นักเรียนมีสมรรถภาพทางกายผ่านเกณฑ์มากกว่าร้อยละ 60 นักเรียนที่มีปัญหาสมรรถภาพทางกายจะเป็นนักเรียนที่ป่วยด้วยโรคเรื้อรังและมีปัญหาสุขภาพ ตัวอย่างผลการสัมภาษณ์ปรากฏดังนี้

“...โรงเรียนมีกิจกรรมทดสอบสมรรถภาพทางกายทุกปี โดยจัดพร้อมกับกิจกรรมตรวจสุขภาพประจำปี โรงเรียนให้ความสำคัญกับการกีฬา เพราะเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนมีการพัฒนาสมรรถภาพทางกาย พัฒนาสุขภาพจิต และมนุษย์สัมพันธ์ด้วยการเล่นกีฬา ทุกปีเราจะมีการจัดกิจกรรมกีฬาสี ซึ่งเป็นงานสำคัญร่วมของโรงเรียนและชุมชน...”

(ผู้บริหาร. 13 ตุลาคม 2559 : สัมภาษณ์)

“...นักเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาอยู่ในช่วงกำลังเจริญเติบโต การจัดกิจกรรมให้เด็กออกกำลังกายเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อช่วยให้ร่างกายเจริญเติบโตและแข็งแรง ทางโรงเรียนจึงจัดกิจกรรมออกกำลังกายหลังเข้าแถวเคารพธงชาติทุกวันจันทร์ พุธ ศุกร์...”

(ครู. 13 ตุลาคม 2559 : สัมภาษณ์)

“...โรงเรียนให้การสนับสนุนด้านการกีฬา จัดหาอุปกรณ์ สถานที่เตรียมไว้สำหรับนักเรียน มีการทดสอบสมรรถภาพทางกายของนักเรียนทุกปี และเมื่อพบนักเรียนที่มีสมรรถภาพทางกายไม่ผ่านเกณฑ์ โรงเรียนมีมาตรการสนับสนุนสุขภาพร่างกายนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยขอความร่วมมือไปยังผู้ปกครองนักเรียนให้มีส่วนร่วมด้วย...”

(ผู้บริหาร. 14 ตุลาคม 2559 : สัมภาษณ์)

“...หลังเข้าแถวเคารพธงชาติ จะมีการจัดกิจกรรมออกกำลังกายตอนเช้าทุกวันจันทร์ถึงวันพฤหัสบดี...”

(ครู. 14 ตุลาคม 2559 : สัมภาษณ์)

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และวิธีปฏิบัติที่ดีจากโรงเรียนต้นแบบ นำสู่ร่างแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ จำนวน 9 ข้อ ดังนี้

2.8.1 ผู้บริหาร ครู นักเรียน ร่วมกันวางแผนการดำเนินงานด้านการออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ โดยมีการจัดกิจกรรมกีฬาสีทุกปี และมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมด้านการกีฬาทุกภาคเรียน ตลอดทั้งภาคเรียนอย่างต่อเนื่อง

2.8.2 มีการขอความร่วมมือจากชุมชนในการสนับสนุนด้านการออกกำลังกาย โดยให้เด็กนักเรียนและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรม ครอบครัวรักการออกกำลังกาย

2.8.3 โรงเรียนจัดการแข่งขันกีฬาระหว่างบุคลากรของโรงเรียนและผู้แทนจากชุมชน โดยอาจจัดเป็นส่วนหนึ่งของโครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน

2.8.4 ส่งเสริมให้บุคลากรและนักเรียนรู้คุณค่าของการออกกำลังกาย รักการออกกำลังกาย โดยส่งเสริมให้ออกกำลังกายทุกวัน

2.8.5 แต่งตั้งคณะกรรมการด้านการออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ ประกอบด้วย ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ และแบ่งคณะกรรมการออกเป็นฝ่ายต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับแผนที่กำหนดไว้

2.8.6 ดำเนินงานด้านการออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการตามแผนงานที่วางไว้

2.8.7 นิเทศติดตามผลการดำเนินงานด้านการออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ และบันทึกผลทุกระยะอย่างต่อเนื่อง

2.8.8 สร้างแบบประเมินผลการดำเนินงานด้านการออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ เพื่อประเมินผลการดำเนินงาน และประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย

2.8.9 สรุปและจัดทำรายงานการดำเนินงานด้านการออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ และทบทวนผลเพื่อปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานต่อไป

2.9 ด้านการให้คำปรึกษาและสนับสนุนทางสังคม

การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ผลการศึกษาล่าสุดปัจจุบัน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัดพบว่า ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ มีการดำเนินงานด้านการให้คำปรึกษาและการสนับสนุนทางสังคมตามแผนอย่างเป็นรูปธรรม มีระบบการนิเทศ ติดตามประเมินผลการดำเนินงานด้านการให้คำปรึกษาและการสนับสนุนทางสังคม และมีแผนการดำเนินงานด้านการให้คำปรึกษาและการสนับสนุนทางสังคม

สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่า ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ มีการดำเนินงานด้านการให้คำปรึกษาและการสนับสนุนทางสังคมตามแผนอย่างเป็นรูปธรรม มีแผนการดำเนินงานด้านการให้คำปรึกษาและการสนับสนุนทางสังคม และมีระบบการนิเทศ ติดตามประเมินผลการดำเนินงานด้านการให้คำปรึกษาและการสนับสนุนทางสังคม

ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น พบว่าด้านการให้คำปรึกษาและการสนับสนุนทางสังคม เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ มีการดำเนินงานด้านการให้คำปรึกษาและการสนับสนุนทางสังคมตามแผนอย่างเป็นรูปธรรม มีแผนการดำเนินงานด้านการให้คำปรึกษาและการสนับสนุนทางสังคม และมีระบบการนิเทศ ติดตามประเมินผลการดำเนินงานด้านการให้คำปรึกษาและการสนับสนุนทางสังคม

ผลการศึกษาวิธีปฏิบัติที่ดี พบว่า โรงเรียนต้นแบบมีการดำเนินงานด้านการให้คำปรึกษาและการสนับสนุนทางสังคม เป็นส่วนหนึ่งของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีระบบคัดกรองนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยง โดยใช้แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ) มีระบบการให้ความช่วยเหลือ การติดตามพฤติกรรม และการส่งต่อกรณีที่ไม่สามารถแก้ปัญหาให้นักเรียนได้หรือหนักเกินกว่าความสามารถของโรงเรียน มีการแต่งตั้งครูทำหน้าที่ดูแลและช่วยเหลือ ในการเป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำแก่นักเรียน แก้ปัญหาของนักเรียนอย่างเป็นระบบ และมีกระบวนการติดตามผลหลังจากส่งต่อนักเรียน มีการประเมินผลการปฏิบัติงานและปรับปรุงระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ ตัวอย่างผลการสัมภาษณ์ปรากฏดังนี้

“...โรงเรียนทำการประเมินพฤติกรรมนักเรียนโดยใช้แบบประเมิน SDQ ประเมินนักเรียนแต่ละคน 3 ฉบับ คือ ประเมินโดยครู โดยนักเรียน และโดยผู้ปกครอง มอบหมายให้ครูที่ปรึกษาจะต้องทำความเข้าใจนักเรียนเป็นรายบุคคล และในกรณีที่พบพฤติกรรมเสี่ยง ทางโรงเรียนจะประสานความร่วมมือไปยังผู้ปกครองเพื่อแก้ไขปัญหาแต่เนิ่น ๆ...”

(ผู้บริหาร. 13 ตุลาคม 2559 : สัมภาษณ์)

“...เด็กนักเรียนด้วยกัน จะสอดส่องพฤติกรรมของเพื่อนได้ดี ครูจะมอบหมายให้นักเรียนทำหน้าที่ผู้ช่วยเหลือครู โดยไม่เปิดเผย เป็นเหมือนสายลับให้สอดส่องดูแล และติดตามพฤติกรรมของเพื่อนที่มีพฤติกรรมเสี่ยง...”

(ครู. 13 ตุลาคม 2559 : สัมภาษณ์)

“...โรงเรียนประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก เพื่อช่วยเหลือนักเรียนในกรณีที่พบว่าเป็นปัญหามาก ๆ เช่น ปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพจิต ต้องให้ผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพจิต มาช่วยเหลือนักเรียน...”

(ผู้บริหาร. 14 ตุลาคม 2559 : สัมภาษณ์)

“...ในการอบรมนักเรียนใช้หลัก 7 ประการของการสร้างวินัยเชิงบวก ได้แก่ 1) เคารพศักดิ์ศรีของเด็ก 2) พยายามพัฒนาพฤติกรรมที่พึงประสงค์ การมีวินัยในตนเองและบุคลิกลักษณะที่ดี 3) พยายามให้เด็กมีส่วนร่วมมากที่สุด 4) คำนึงถึงความต้องการทางพัฒนาการและคุณภาพชีวิตของเด็ก 5) คำนึงถึงแรงจูงใจและโลกทัศน์ของเด็ก 6) พยายามให้เกิดความยุติธรรมเท่าเทียมกัน และไม่เลือกการปฏิบัติ 7) เสริมสร้างความสามัคคีกลมเกลียวในกลุ่ม...”

(ครู. 14 ตุลาคม 2559 : สัมภาษณ์)

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และวิธีปฏิบัติที่ดีจากโรงเรียนต้นแบบ นำสู่ร่างแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการให้คำปรึกษาและการสนับสนุนทางสังคม จำนวน 9 ข้อ ดังนี้

2.9.1 ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และกรรมการสถานศึกษา ร่วมกันวางแผนการดำเนินงานด้านการให้คำปรึกษาและการสนับสนุนทางสังคม โดยมีการคัดกรองนักเรียนปีละ 1 ครั้ง โดยใช้แบบประเมินพฤติกรรม SDQ แบ่งฝ่ายงานออกแยกย่อยตามงานเพื่อให้ง่ายต่อการบริหารจัดการและการดำเนินงาน

2.9.2 แต่งตั้งคณะกรรมการด้านการให้คำปรึกษาและการสนับสนุนทางสังคม ประกอบด้วย ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ และแบ่งคณะกรรมการออกเป็นฝ่ายต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับแผนที่กำหนดไว้

2.9.3 ขอความร่วมมือจากชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการสอดส่องดูแลพฤติกรรมของนักเรียน และร่วมกันแก้ไขปัญหากรณีพบประเด็นปัญหา

2.9.4 ส่งต่อนักเรียนทั้งภายในและภายนอก มีการติดตามผลการหลังจากการส่งต่อ และประเมินพฤติกรรมอีกครั้ง

2.9.5 ดำเนินงานด้านการให้คำปรึกษาและการสนับสนุนทางสังคม ตามแผนงานที่วางไว้

2.9.6 อบรมให้ความรู้แก่บุคลากรด้านจิตวิทยาวัยรุ่น จิตวิทยาเด็ก และวิธีการแก้ไขปัญหาในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้บุคลากรมีความพร้อมในการช่วยเหลือนักเรียน

2.9.7 นิเทศติดตามผลการดำเนินงานด้านการให้คำปรึกษาและการสนับสนุนทางสังคม และบันทึกผลทุกระยะอย่างต่อเนื่อง

2.9.8 สร้างแบบประเมินผลการดำเนินงานด้านการให้คำปรึกษาและการสนับสนุนทางสังคม เพื่อประเมินผลการดำเนินงาน และประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย

2.9.9 สรุปและจัดทำรายงานการดำเนินงานด้านการให้คำปรึกษาและการสนับสนุนทางสังคม และทบทวนผลเพื่อปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานต่อไป

2.10 ด้านการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน

การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัดพบว่า ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ มีรายงานผลการดำเนินงาน และปรับปรุงการดำเนินงานด้านการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน มีระบบการนิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินงานการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน และมีการดำเนินการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียนตามแผนอย่างเป็นรูปธรรม

สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่า ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ มีการดำเนินการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียนตามแผนอย่างเป็นรูปธรรม มีแผนการดำเนินการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน และมีระบบการนิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น พบว่า ด้านการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ มีการดำเนินการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียนตามแผนอย่างเป็นรูปธรรม มีระบบการนิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน และมีแผนการดำเนินการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน

ผลการศึกษาวิถีปฏิบัติที่ดี พบว่า โรงเรียนต้นแบบจัดโครงการส่งเสริมสุขภาพของบุคลากรทุกภาคเรียน โดยมีการประกวดคุณครูสุขภาพดี ครูมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมออกกำลังกายหลังเข้าแถวตอนเช้ากับนักเรียนทุกคน โรงเรียนมีการตรวจสุขภาพบุคลากรทุกปี มีการจัดทำข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพและการรักษาสุขภาพ เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ในกิจกรรมเสียงตามสายของโรงเรียน และกิจกรรมหน้าเสาธง ตัวอย่างผลการสัมภาษณ์ปรากฏดังนี้

“...โรงเรียนมีการส่งเสริมสุขภาพครู โดยจัดการประกวดคุณครูสุขภาพดี โดยให้เพื่อนครูส่งชื่อเข้าประกวด และครูสามารถสมัครเข้าร่วมประกวดได้ด้วยตนเอง มีรางวัลมอบให้ และจะกลายเป็น idol ด้านการดูแลสุขภาพ...”

(ผู้บริหาร. 13 ตุลาคม 2559 : สัมภาษณ์)

“...เมื่อโรงเรียนให้การส่งเสริม และมีกิจกรรมในลักษณะการประกวด ทำให้ครูเกิดความสนใจ และตื่นตัว โดยส่วนตัวเริ่มหันมาออกกำลังกาย เพราะอยากมีสุขภาพดี...”

(ครู. 13 ตุลาคม 2559 : สัมภาษณ์)

“...การที่บุคลากรของโรงเรียนมีสุขภาพดี มีประโยชน์ทั้งต่อบุคลากรเองและส่งผลดีทั้งต่อการปฏิบัติหน้าที่และต่อครอบครัว เรื่องการดูแลสุขภาพนี้จึงควรดำเนินการอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง...”

(ผู้บริหาร. 14 ตุลาคม 2559 : สัมภาษณ์)

“...ครูผู้ช่วยถูกมอบหมายให้เป็นพี่เลี้ยงในการดูแลสุขภาพ เพราะส่วนมากครูผู้ใหญ่นำหนักเกินกันหลายคน ผอ.ให้ความสำคัญกับเรื่องนี้ ทำให้ครูทุกคนเกิดการเปลี่ยนแปลงตนเองอย่างค่อยเป็นค่อยไป...”

(ครู. 14 ตุลาคม 2559 : สัมภาษณ์)

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และวิธีปฏิบัติที่ดีจากโรงเรียนต้นแบบ นำสู่ร่างแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน จำนวน 8 ข้อ ดังนี้

2.10.1 ผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษา ร่วมกันวางแผน การดำเนินงานด้านการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน โดยมีการตรวจสุขภาพบุคลากรปีละ 1 ครั้ง

2.10.2 แต่งตั้งคณะกรรมการด้านการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน ประกอบด้วย ครู นักเรียน และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ รวมถึงกรรมการจากหน่วยงานภาคี เช่น สาธารณสุขอำเภอ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ

2.10.3 นำข้อมูลที่ได้จากการตรวจสุขภาพบุคลากรมาจัดกลุ่มจัดกลุ่มบุคลากรตามภาวะสุขภาพ (กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มพบโรค)

2.10.4 จัดทำโครงการรักษาสภาพสำหรับบุคลากรแต่ละกลุ่ม กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มพบโรค โดยมีการออกแบบกิจกรรมการให้ความรู้ การออกกำลังกาย การดูแลสุขภาพโภชนาการ การรักษาสุขภาพที่เหมาะสม และต่อเนื่อง

2.10.5 ดำเนินงานโครงการรักษาสภาพ เพื่อการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน ตามแผนงานที่วางไว้

2.10.6 นิเทศติดตามผลการดำเนินงานด้านการส่งเสริมสุขภาพบุคลากร
ในโรงเรียน และบันทึกผลทุกระยะอย่างต่อเนื่อง

2.10.7 สร้างแบบประเมินผลการดำเนินงานด้านการส่งเสริมสุขภาพบุคลากร
ในโรงเรียน เพื่อประเมินผลการดำเนินงาน และประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย

2.10.8 สรุปและจัดทำรายงานการดำเนินงานด้านการส่งเสริมสุขภาพบุคลากร
ในโรงเรียน

สรุปผลการพัฒนาร่างแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 จำนวน 10 องค์ประกอบ 92
แนวทาง ดังนี้

1. องค์ประกอบที่ 1 นโยบายของโรงเรียน จำนวน 11 แนวทาง
2. องค์ประกอบที่ 2 การบริหารจัดการในโรงเรียน จำนวน 9 แนวทาง
3. องค์ประกอบที่ 3 โครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน จำนวน 8 แนวทาง
4. องค์ประกอบที่ 4 การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ จำนวน 9

แนวทาง

5. องค์ประกอบที่ 5 บริการอนามัยโรงเรียน จำนวน 10 แนวทาง
6. องค์ประกอบที่ 6 สุขศึกษาในโรงเรียน จำนวน 9 แนวทาง
7. องค์ประกอบที่ 7 โภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย จำนวน 10 แนวทาง
8. องค์ประกอบที่ 8 การออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ จำนวน 9 แนวทาง
9. องค์ประกอบที่ 9 การให้คำปรึกษาและสนับสนุนทางสังคม จำนวน 9 แนวทาง
10. องค์ประกอบที่ 10 การส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน จำนวน 8 แนวทาง

3. ผลการประเมินแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 7 ท่าน

ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานโรงเรียน
ส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3
ดังแสดงในตาราง 37 ถึง 47

ตาราง 37 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยรวม

ด้าน ที่	องค์ประกอบของการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	ระดับความคิดเห็น					
		ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	นโยบายของโรงเรียน	4.24	0.58	มาก	4.16	0.40	มาก
2	การบริหารจัดการในโรงเรียน	4.16	0.72	มาก	4.08	0.33	มาก
3	โครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน	4.11	0.68	มาก	3.91	0.44	มาก
4	การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ	4.13	0.71	มาก	4.00	0.67	มาก
5	บริการอนามัยโรงเรียน	4.16	0.58	มาก	4.09	0.63	มาก
6	สุขศึกษาในโรงเรียน	4.25	0.62	มาก	3.87	0.52	มาก
7	โภชนาการอาหารที่ปลอดภัย	4.29	0.59	มาก	3.94	0.63	มาก
8	การออกกำลังกาย กีฬา และนันทนาการ	4.38	0.52	มาก	3.75	0.69	มาก
9	การให้คำปรึกษาและสนับสนุนทางสังคม	4.33	0.54	มาก	3.95	0.66	มาก
10	การส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน	4.36	0.62	มาก	4.04	0.63	มาก
โดยรวม		4.19	0.62	มาก	3.98	0.58	มาก

จากตาราง 37 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ โดยรวม พบว่า ความเหมาะสม โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ การออกกำลังกาย กีฬา และนันทนาการ การส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน และการให้คำปรึกษาและสนับสนุนทางสังคม

ความเป็นไปได้ โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ นโยบายของโรงเรียน บริการอนามัยโรงเรียน และการบริหารจัดการในโรงเรียน

ตาราง 38 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและ
ความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านนโยบายของโรงเรียน

ข้อที่	แนวทางการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	ระดับความคิดเห็น					
		ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1.1	กำหนดขอบเขตของนโยบายหรือ ขอบเขตของงานโรงเรียนส่งเสริม สุขภาพ	4.14	0.38	มาก	4.14	0.38	มาก
1.2	กำหนดผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการ ดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ แบ่งเป็น กลุ่มเป้าหมาย กลุ่มผู้ ปฏิบัติ กลุ่มผู้ให้การสนับสนุน กลุ่ม หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	4.00	0.82	มาก	3.86	0.38	มาก
1.3	จัดทำนโยบายส่งเสริมสุขภาพของ โรงเรียนครอบคลุม 8 ประเด็น ได้แก่ 1) การส่งเสริมสิ่งแวดล้อมทาง กายภาพและทางสังคมที่เอื้อต่อการ พัฒนาสุขภาพนักเรียน 2) การ ส่งเสริม เฝ้าระวัง และแก้ไขปัญหา สุขภาพ 3) การพัฒนาพฤติกรรม สุขภาพตามสุขบัญญัติแห่งชาติ 4) การคุ้มครองผู้บริโภคในโรงเรียน 5) การส่งเสริมสุขภาพจิตและเฝ้าระวัง พฤติกรรมเสี่ยง 6) การพัฒนาระบบ การเรียนรู้ด้านสุขภาพโดยมีผู้เรียน เป็นสำคัญ 7) การส่งเสริมสุขภาพ บุคลากรในโรงเรียน 8) ส่งเสริมการมี ส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนา สุขภาพนักเรียนบุคลากรในโรงเรียน และชุมชนและนำนโยบายมาสู่ แผนการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริม สุขภาพ	4.29	0.76	มาก	4.14	0.38	มาก

ตาราง 38 (ต่อ)

ข้อที่	แนวทางการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	ระดับความคิดเห็น					
		ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1.4	จัดทำแผนผังโครงสร้างการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพโดยภาพรวม ครอบคลุมทั้งระบบของโรงเรียน	4.57	0.53	มากที่สุด	4.29	0.49	มาก
1.5	จัดทำแผนหลัก การดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพรองรับ นโยบายของโรงเรียน ครอบคลุมทั้ง 8 ประเด็นหลัก ครอบคลุมกิจกรรม หลักของการดำเนินงานตลอดปี การศึกษา	4.14	0.38	มาก	4.00	0.00	มาก
1.6	จัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ ดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ เพื่อรับผิดชอบแต่ละองค์ประกอบ โดยเฉพาะ ประกอบด้วยครู นักเรียน ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และผู้แทนองค์กรในชุมชน และระบุ หน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน	4.43	0.53	มาก	4.43	0.53	มาก
1.7	ออกแบบระบบสารสนเทศการ ดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ เพื่อบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศ ตั้งแต่การนำเข้าข้อมูล การจัดเก็บ การค้นหา และการรายงานข้อมูล โดยหากข้อมูลมีจำนวนมาก ควร เตรียมเครื่องคอมพิวเตอร์และวาง ระบบสารสนเทศให้พร้อม	3.86	0.38	มาก	4.00	0.00	มาก
1.8	จัดทำป้ายนิเทศสำหรับงานโรงเรียน ส่งเสริมสุขภาพโดยเฉพาะ ในบริเวณ ที่เหมาะสม เพื่อประชาสัมพันธ์ นโยบายและแผนการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	4.71	0.49	มากที่สุด	4.14	0.38	มาก

ตาราง 38 (ต่อ)

ข้อที่	แนวทางการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	ระดับความคิดเห็น					
		ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1.9	ติดประกาศ ประชาสัมพันธ์เสียงตามสาย เกี่ยวกับนโยบาย แผนการดำเนินงาน ข้อมูลข่าวสาร อย่างทั่วถึงและสม่ำเสมอทุกสัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 วัน ในช่วงเช้า และพักกลางวัน	4.00	0.58	มาก	4.14	0.38	มาก
1.10	ตรวจสอบการรับทราบนโยบาย โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของบุคลากร ผู้ปกครอง และนักเรียน โดยวิธีการสุ่มสอบถามอย่างน้อยเดือนละ 3 ครั้ง และบันทึกผล	4.29	0.49	มาก	4.14	0.38	มาก
1.11	สรุปผลการดำเนินงานด้านนโยบายของโรงเรียน จัดทำรายงานและทบทวนผลเพื่อปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานในปีการศึกษาต่อไป	4.24	0.58	มาก	4.43	0.53	มาก
โดยรวม		4.14	0.38	มาก	4.16	0.40	มาก

จากตาราง 38 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3 ด้านนโยบายของโรงเรียน โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ความเหมาะสม โดยรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ จัดทำป้ายนิเทศสำหรับงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพโดยเฉพาะ ในบริเวณที่เหมาะสม เพื่อประชาสัมพันธ์นโยบายและแผนการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ จัดทำแผนผังโครงสร้างการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพโดยภาพรวมครอบคลุมทั้งระบบของโรงเรียน และจัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ เพื่อรับผิดชอบแต่ละองค์ประกอบ โดยเฉพาะ ประกอบด้วยครู นักเรียน ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และผู้แทนองค์กรในชุมชน และระบุหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน

ความเป็นไปได้ โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ จัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ เพื่อรับผิดชอบแต่ละองค์ประกอบโดยเฉพาะ ประกอบด้วยครู นักเรียน ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และผู้แทนองค์กรในชุมชน และระบุหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน สรุปผลการดำเนินงานด้านนโยบายของโรงเรียน จัดทำรายงานและ ทบทวนผลเพื่อปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานในปีการศึกษาต่อไป จัดทำแผนผังโครงสร้างการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพโดยภาพรวมครอบคลุมทั้งระบบของโรงเรียน กำหนดขอบเขตของนโยบายหรือขอบเขตของงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพจัดทำนโยบายส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียน ครอบคลุม 8 ประเด็น ได้แก่ 1) การส่งเสริมสิ่งแวดล้อมทางกายภาพและทางสังคมที่เอื้อต่อการพัฒนาสุขภาพนักเรียน 2) การส่งเสริม ใฝ่ระวัง และแก้ไขปัญหสุขภาพ 3) การพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพตามสุขบัญญัติแห่งชาติ 4) การคุ้มครองผู้บริโภคในโรงเรียน 5) การส่งเสริมสุขภาพจิตและใฝ่ระวังพฤติกรรมเสี่ยง 6) การพัฒนาระบบการเรียนรู้ด้านสุขภาพโดยมีผู้เรียนเป็นสำคัญ 7) การส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน 8) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาสุขภาพนักเรียนบุคลากรในโรงเรียนและชุมชนและนำนโยบายมาสู่แผนการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพจัดทำป้ายนิเทศสำหรับงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพโดยเฉพาะ ในบริเวณที่เหมาะสม เพื่อประชาสัมพันธ์นโยบายและแผนการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพติดประกาศ ประชาสัมพันธ์เสียงตามสาย เกี่ยวกับนโยบายแผนการดำเนินงาน ข้อมูลข่าวสาร อย่างทั่วถึงและสม่ำเสมอทุกสัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 วัน ในช่วงเช้า และพักกลางวัน ตรวจสอบการรับทราบนโยบายโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของบุคลากร ผู้ปกครอง และนักเรียน โดยวิธีการสุ่มสอบถามอย่างน้อยเดือนละ 3 ครั้ง และบันทึกผล

ตาราง 39 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการบริหารจัดการในโรงเรียน

ข้อที่	แนวทางการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	ระดับความคิดเห็น					
		ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
2.1	วิเคราะห์นโยบายโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของสถานศึกษา	4.43	0.53	มาก	4.00	0.00	มาก
2.2	วิเคราะห์ปัญหาด้านสุขภาพในปัจจุบันความต้องการ และปัญหาการดำเนินงานที่ผ่านมาที่ต้องปรับปรุงแก้ไข	4.00	0.82	มาก	4.00	0.00	มาก

ตาราง 39 (ต่อ)

ข้อที่	แนวทางการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	ระดับความคิดเห็น					
		ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
2.3	จัดทำโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพครบวงจรที่สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียน เพื่อแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพในปัจจุบัน โดยนำประสบการณ์เดิมมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อพัฒนาการดำเนินงาน และอย่างน้อย 1 โครงการครอบคลุมระยะเวลาตลอด 1 ปีการศึกษา	4.14	0.69	มาก	4.14	0.38	มาก
2.4	จัดทำแผนการดำเนินงานโครงการให้สอดคล้องกับแผนหลักของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของสถานศึกษา โดยแบ่งงานออกเป็นฝ่ายอย่างชัดเจนเพื่อให้สามารถดำเนินงานไปพร้อม ๆ กัน เช่น งานส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค งานเฝ้าระวังและแก้ปัญหา งานส่งเสริมสภาพแวดล้อม เป็นต้น	3.86	0.69	มาก	4.00	0.00	มาก
2.5	แต่งตั้งคณะกรรมการโครงการ ประกอบด้วย ครู นักเรียนแกนนำ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่สาธารณสุข องค์กรในชุมชน และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อรับผิดชอบงานแต่ละส่วน	4.71	0.49	มากที่สุด	4.14	0.38	มาก
2.6	ดำเนินโครงการ โดยปฏิบัติตามแผนการดำเนินงานโครงการที่วางไว้	4.29	0.76	มาก	3.86	0.38	มาก
2.7	นิเทศติดตามผลการปฏิบัติงานโครงการ และบันทึกผลทุกระยะอย่างต่อเนื่องจนสิ้นสุดโครงการ	4.00	0.82	มาก	4.14	0.38	มาก

ตาราง 39 (ต่อ)

ข้อที่	แนวทางการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	ระดับความคิดเห็น					
		ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
2.8	สร้างแบบประเมินโครงการ เพื่อ ประเมินผลโครงการและประเมินผล การปฏิบัติงานของคณะกรรมการ โครงการ	3.86	0.69	มาก	4.00	0.00	มาก
2.9	สรุปผลการดำเนินงานและการ ประเมินโครงการส่งเสริมสุขภาพ จัดทำรายงาน และทบทวนผล เพื่อ ปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานในปี การศึกษาต่อไป	4.14	0.90	มาก	4.43	0.53	มาก
โดยรวม		4.16	0.72	มาก	4.08	0.33	มาก

จากตาราง 39 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการบริหารจัดการในโรงเรียน โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ความเหมาะสมโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ แต่งตั้งคณะกรรมการโครงการ ประกอบด้วย ครู นักเรียนแกนนำ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่สาธารณสุข องค์กรในชุมชน และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อรับผิดชอบงานแต่ละส่วน วิเคราะห์นโยบายโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของสถานศึกษา และดำเนินโครงการ โดยปฏิบัติตามแผนการดำเนินงานโครงการที่วางไว้

ความเป็นไปได้ โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ สรุปผลการดำเนินงานและการประเมินโครงการส่งเสริมสุขภาพ จัดทำรายงาน และทบทวนผล เพื่อปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานในปีการศึกษาต่อไป จัดทำโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพครบวงจรที่สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียน เพื่อแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพในปัจจุบัน โดยนำประสบการณ์เดิมมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อพัฒนาการดำเนินงาน และอย่างน้อย 1 โครงการครอบคลุมระยะเวลาตลอด 1 ปีการศึกษา นิเทศติดตามผลการปฏิบัติงานโครงการ และบันทึกผลทุกระยะอย่างต่อเนื่องจนสิ้นสุดโครงการ และลำดับสามมีสี่ข้อ ได้แก่ วิเคราะห์นโยบายโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของสถานศึกษา วิเคราะห์ปัญหาด้านสุขภาพในปัจจุบัน ความต้องการ และปัญหาการดำเนินงานที่ผ่านมาที่ต้องปรับปรุงแก้ไข

จัดทำแผนการดำเนินงานโครงการให้สอดคล้องกับแผนหลักของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของสถานศึกษา โดยแบ่งงานออกเป็นฝ่ายอย่างชัดเจนเพื่อให้สามารถดำเนินงานไปพร้อม ๆ กัน เช่น งานส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค งานเฝ้าระวังและแก้ปัญหา งานส่งเสริมสภาพแวดล้อม เป็นต้น สร้างแบบประเมินโครงการ เพื่อประเมินผลโครงการและประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการโครงการ

ตาราง 40 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านโครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน

ข้อที่	แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	ระดับความคิดเห็น					
		ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
3.1	โรงเรียนและชุมชน ร่วมกันวิเคราะห์สภาพปัญหาด้านสุขภาพและสาเหตุของปัญหา	4.00	0.82	มาก	4.14	0.38	มาก
3.2	โรงเรียนและชุมชนร่วมกันหาหนทางแก้ไข และเขียนเป็นโครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน เป็นโครงการด้านสุขภาพ อย่างน้อยปีละ 4 ใน 5 ของโครงการทั้งหมด	3.86	0.69	มาก	3.71	0.49	มาก
3.3	โรงเรียนและชุมชนร่วมกันวางแผนการดำเนินโครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน และจัดทำแผนการดำเนินงาน โดยให้นักเรียนและชุมชนมีส่วนร่วมสำคัญ	4.29	0.49	มาก	3.86	0.38	มาก
3.4	แต่งตั้งคณะกรรมการโครงการ ประกอบด้วย ครู นักเรียนแกนนำ ผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชน เจ้าหน้าที่สาธารณสุข องค์กรในชุมชน และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน	4.14	0.90	มาก	4.00	0.58	มาก

ตาราง 40 (ต่อ)

ข้อที่	แนวทางการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	ระดับความคิดเห็น					
		ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
3.5	ดำเนินโครงการร่วมระหว่างโรงเรียน และชุมชน ปฏิบัติตามแผนการ ดำเนินงานโครงการที่วางไว้	4.29	0.76	มาก	3.71	0.49	มาก
3.6	นิเทศติดตามผลการดำเนินงาน โครงการร่วมโรงเรียนและชุมชน และ บันทึกผลทุกกระยะอย่างต่อเนื่องจน สิ้นสุดโครงการ	4.14	0.38	มาก	4.14	0.38	มาก
3.7	สร้างแบบประเมินโครงการร่วม ระหว่างโรงเรียนและชุมชน เพื่อ ประเมินผลโครงการ ประเมินผลการ ปฏิบัติงานของคณะกรรมการโครงการ และประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วน เกี่ยวข้องทุกฝ่าย	3.86	0.90	มาก	3.71	0.49	มาก
3.8	สรุปและจัดทำรายงานโครงการร่วม ระหว่างโรงเรียนและชุมชน จัดทำ รายงาน และทบทวนผลเพื่อปรับปรุง แก้ไขการดำเนินงานในปีการศึกษา ต่อไป	4.29	0.49	มาก	4.00	0.00	มาก
โดยรวม		4.11	0.68	มาก	3.91	0.44	มาก

จากตาราง 40 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3 ด้านโครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ความเหมาะสม โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้าน ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ อันดับหนึ่งมีสามข้อ คือ โรงเรียนและชุมชน ร่วมกันวางแผนการดำเนินโครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน และจัดทำแผนการดำเนินงาน โดยให้นักเรียนและชุมชนมีส่วนร่วมสำคัญ ดำเนินโครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน ปฏิบัติตาม แผนการดำเนินงานโครงการที่วางไว้ สรุปและจัดทำรายงานโครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน จัดทำรายงาน และทบทวนผลเพื่อปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานในปีการศึกษาต่อไป อันดับสองมีสอง

ข้อ คือ แต่งตั้งคณะกรรมการโครงการ ประกอบด้วย ครู นักเรียนแกนนำ ผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชน เจ้าหน้าที่สาธารณสุข องค์กรในชุมชน และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน นิเทศติดตามผลการดำเนินงานโครงการร่วมโรงเรียนและชุมชน และบันทึกผลทุกกระยะอย่างต่อเนื่องจนสิ้นสุดโครงการ และอันดับสาม คือ โรงเรียนและชุมชน ร่วมกันวิเคราะห์สภาพปัญหาด้านสุขภาพ และสาเหตุของปัญหา

ความเป็นไปได้ โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ อันดับหนึ่งมีสองข้อคือ โรงเรียนและชุมชน ร่วมกันวิเคราะห์สภาพปัญหาด้านสุขภาพและสาเหตุของปัญหา นิเทศติดตามผลการดำเนินงานโครงการร่วมโรงเรียนและชุมชน และบันทึกผลทุกกระยะอย่างต่อเนื่องจนสิ้นสุดโครงการ อันดับสองมีสองข้อ คือ แต่งตั้งคณะกรรมการโครงการ ประกอบด้วย ครู นักเรียนแกนนำ ผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชน เจ้าหน้าที่สาธารณสุข องค์กรในชุมชน และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน สรุปและจัดทำรายงานโครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน จัดทำรายงาน และทบทวนผลเพื่อปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานในปีการศึกษาต่อไป และอันดับสาม คือ โรงเรียนและชุมชนร่วมกันวางแผนการดำเนินโครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน และจัดทำแผนการดำเนินงาน โดยให้นักเรียนและชุมชนมีส่วนร่วมสำคัญ

ตาราง 41 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ

ข้อที่	แนวทางการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	ระดับความคิดเห็น					
		ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
4.1	ผู้บริหาร ครู นักเรียน ร่วมกันวางแผนการดำเนินงานด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ ตั้งแต่การรณรงค์สร้างจิตสำนึก การรักษาปลอดภัย การเฝ้าระวัง ตรวจสอบบริเวณโรงเรียนประจำ สม่ำเสมอ	3.71	0.76	มาก	3.71	0.76	มาก
4.2	ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมสุขภาพกายของนักเรียน โดยการจัดกิจกรรมและสถานที่สำหรับเล่นกีฬา และทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน ๆ	4.29	0.49	มาก	4.29	0.49	มาก

ตาราง 41 (ต่อ)

ข้อที่	แนวทางการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	ระดับความคิดเห็น					
		ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
4.3	ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมสุขภาพจิตของนักเรียน โดยจัดสภาพแวดล้อมบริเวณโรงเรียนให้ร่มรื่น เยียบสงบ	4.86	0.38	มากที่สุด	3.71	0.76	มาก
4.4	จัดกิจกรรมส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักเรียนและครู โดยให้นักเรียนและครูได้เสนอแนวคิดในการจัดกิจกรรม โดยอาจใช้ช่วงกิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมนอกห้องเรียน การพูดคุยได้ร่มไม้ เล่าเรื่องสนุกสนานที่นักเรียนพบ หรือเล่าประสบการณ์ต่าง ๆ ของครูให้นักเรียนฟัง โดยอาจจัดเชื่อมโยงถึงการเรียนรู้ของปราชญ์ชาวบ้าน หรือผู้ประกอบการต่าง ๆ ในชุมชน เป็นต้น	3.71	0.76	มาก	4.43	0.53	มาก
4.5	แต่งตั้งคณะกรรมการด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ ประกอบด้วย ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชน เจ้าหน้าที่สาธารณสุข องค์กรในชุมชน และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน	4.00	0.82	มาก	3.86	0.69	มาก
4.6	ดำเนินงานตามแผนงานด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพตามแผนที่วางไว้	3.86	0.69	มาก	3.57	0.53	มาก
4.7	นิเทศติดตามผลการดำเนินงานด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ และบันทึกผลทุกกระยะอย่างต่อเนื่อง	4.29	0.49	มาก	4.29	0.76	มาก

ตาราง 41 (ต่อ)

ข้อที่	แนวทางการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	ระดับความคิดเห็น					
		ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
4.8	สร้างแบบประเมินผลการดำเนินงาน การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อ สุขภาพ เพื่อประเมินผลการ ดำเนินงาน และประเมินความพึง พอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย	3.86	0.69	มาก	4.14	0.38	มาก
4.9	สรุปและจัดทำรายงานการดำเนินงาน ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ เอื้อต่อสุขภาพ และทบทวนผลเพื่อ ปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานต่อไป	4.57	0.53	มากที่สุด	4.00	0.82	มาก
โดยรวม		4.13	0.71	มาก	4.00	0.67	มาก

จากตาราง 41 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3 ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ความเหมาะสม โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมสุขภาพจิต ของนักเรียน โดยจัดสภาพแวดล้อมบริเวณโรงเรียนให้ร่มรื่น เงียบสงบ สรุปและจัดทำรายงานการดำเนินงานด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ และทบทวนผลเพื่อปรับปรุงแก้ไข การดำเนินงานต่อไป อันดับสามมีสองข้อ คือ ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมสุขภาพกายของนักเรียน โดยการจัดกิจกรรมและสถานที่สำหรับเล่นกีฬา และทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน ๆ และนิเทศติดตามผลการดำเนินงานด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ และบันทึกผลทุกกระยะอย่างต่อเนื่อง

ความเป็นไปได้ โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ จัดกิจกรรมส่งเสริมความสัมพันธ์ อันดีระหว่างนักเรียนและครู โดยให้นักเรียนและครูได้เสนอแนวคิดในการจัดกิจกรรม โดยอาจใช้ช่วง กิจกรรมโฮมรูม ในลักษณะกิจกรรมนอกห้องเรียน การพูดคุยได้ร่มไม้ เล่าเรื่องสนุกสนานที่นักเรียน พบ หรือเล่าประสบการณ์ต่าง ๆ ของครูให้นักเรียนฟัง โดยอาจจัดกิจกรรมเชื่อมโยงถึงการเรียนรู้ ประสบการณ์ของปราชญ์ชาวบ้าน หรือผู้ประกอบการอาชีพต่าง ๆ ในชุมชน เป็นต้น อันดับสองมีสองข้อคือ ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมสุขภาพกายของนักเรียน โดยการจัดกิจกรรมและสถานที่สำหรับเล่นกีฬา และทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน ๆ นิเทศติดตามผลการดำเนินงานด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ และบันทึกผลทุกกระยะอย่างต่อเนื่อง และอันดับสาม คือ สร้างแบบประเมินผล

การดำเนินงาน การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ เพื่อประเมินผลการดำเนินงาน และ ประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย

ตาราง 42 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและ ความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านบริการอนามัย โรงเรียน

ข้อที่	แนวทางการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	ระดับความคิดเห็น					
		ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
5.1	ผู้บริหาร ครู นักเรียน ร่วมกันวางแผนการดำเนินงานด้านบริการอนามัยโรงเรียน ทั้งการตรวจสุขภาพประจำปี ประจำภาคเรียน การบริการวัคซีน สรุปสภาพปัญหาที่ผ่านมา และปรับปรุงแก้ไขให้การดำเนินงานดียิ่งขึ้น	4.14	0.38	มาก	4.14	0.38	มาก
5.2	แต่งตั้งคณะกรรมการด้านบริการอนามัยโรงเรียน ประกอบด้วย ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชน เจ้าหน้าที่สาธารณสุข องค์กรในชุมชน และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน	3.57	0.53	มาก	4.29	0.49	มาก
5.3	จัดสถานที่ห้องพยาบาล วัสดุอุปกรณ์ และยารักษาโรค สำหรับการปฐมพยาบาลเบื้องต้น โดยจัดให้มีผู้ดูแลประจำห้อง ซึ่งอาจผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกัน	4.00	0.00	มาก	4.14	0.38	มาก

ตาราง 42 (ต่อ)

ข้อที่	แนวทางการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	ระดับความคิดเห็น					
		ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
5.4	จัดให้มีนิทรรศการในการตรวจสอบสุขภาพประจำปี เช่น มุมความรู้เกี่ยวกับดวงตา โรคติดต่อเกี่ยวกับดวงตา การปฏิบัติตัวเมื่อมีสิ่งแปลกปลอมเข้าตา หรือ มุมความรู้เกี่ยวกับหู ส่วนประกอบของหู การดูแลรักษาสุขภาพร่างกายโดยรวม เป็นต้น	4.71	0.49	มากที่สุด	4.00	0.58	มาก
5.5	บันทึกผลการตรวจสอบสุขภาพประจำปีของนักเรียนเป็นรายบุคคลโดยละเอียด	4.14	0.69	มาก	3.86	0.69	มาก
5.6	วิเคราะห์ผลการตรวจสอบสุขภาพ กรณีพบปัญหาด้านสุขภาพของนักเรียน ควรเร่งหาทางแก้ไข หากปัญหาที่โรงเรียนร่วมกันแก้ไขกับผู้ปกครองได้ หรือเป็นปัญหาที่เกินความสามารถของโรงเรียน รีบประสานผู้ปกครอง และขอความร่วมมือจากหน่วยงานทางด้านสาธารณสุขหรือโรงพยาบาล เพื่อเร่งแก้ไขปัญหาย่างทันด่วน	4.00	0.00	มาก	3.86	0.90	มาก
5.7	ดำเนินงานด้านบริการอนามัยโรงเรียนตามแผนที่วางไว้	4.29	0.49	มาก	3.71	0.49	มาก
5.8	นิเทศติดตามผลการดำเนินงานด้านบริการอนามัยโรงเรียน และบันทึกผลทุกระยะอย่างต่อเนื่อง	3.86	0.90	มาก	4.43	0.79	มาก
5.9	สร้างแบบประเมินผลการดำเนินงานด้านบริการอนามัยโรงเรียน เพื่อประเมินผลการดำเนินงาน และประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย	4.57	0.53	มากที่สุด	4.29	0.76	มาก

ตาราง 42 (ต่อ)

ข้อที่	แนวทางการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	ระดับความคิดเห็น					
		ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
5.10	สรุปและจัดทำรายงานการดำเนินงาน ด้านบริการอนามัยโรงเรียนและ ทบทวนผลเพื่อปรับปรุงแก้ไขการ ดำเนินงานต่อไป	4.29	0.49	มาก	4.14	0.69	มาก
โดยรวม		4.16	0.58	มาก	4.09	0.63	มาก

จากตาราง 42 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3 ด้านบริการอนามัยโรงเรียน โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ความเหมาะสม โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด สามอันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ จัดให้มีนิทรรศการในการตรวจสุขภาพประจำปี เช่น มุมความรู้เกี่ยวกับดวงตา โรคติดต่อเกี่ยวกับดวงตา การปฏิบัติตัวเมื่อมีสิ่งแปลกปลอมเข้าตา หรือ มุมความรู้เกี่ยวกับหู ส่วนประกอบของหู การดูแลรักษาสุขภาพร่างกายโดยรวม เป็นต้น สร้างแบบประเมินผลการดำเนินงานด้านบริการอนามัยโรงเรียน เพื่อประเมินผลการดำเนินงาน และประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย อันดับสามมีสองข้อ คือ ดำเนินงานด้านบริการอนามัยโรงเรียน ตามแผนที่วางไว้ และสรุปและจัดทำรายงานการดำเนินงานด้านบริการอนามัยโรงเรียนและทบทวนผล เพื่อปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานต่อไป

ความเป็นไปได้ โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ นิเทศติดตามผลการดำเนินงานด้านบริการอนามัยโรงเรียน และบันทึกผลทุกระยะอย่างต่อเนื่อง อันดับสองมีสองข้อ คือ แต่งตั้งคณะกรรมการด้านบริการอนามัยโรงเรียน ประกอบด้วย ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชน เจ้าหน้าที่สาธารณสุข องค์กรในชุมชน และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน สร้างแบบประเมินผลการดำเนินงานด้านบริการอนามัยโรงเรียน เพื่อประเมินผลการดำเนินงาน และประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย และอันดับสามมีสามข้อ คือ ผู้บริหาร ครู นักเรียน ร่วมกันวางแผนการดำเนินงานด้านบริการอนามัยโรงเรียน ทั้งการตรวจสุขภาพประจำปี ประจำภาคเรียน การบริการวัคซีน สรุปสภาพปัญหาที่ผ่านมา และปรับปรุงแก้ไขให้การดำเนินงานดียิ่งขึ้น จัดสถานที่ห้องพยาบาล วัสดุอุปกรณ์ และยารักษาโรค สำหรับการปฐมพยาบาลเบื้องต้น โดยจัดให้มีผู้ดูแลประจำห้อง ซึ่งอาจลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกัน สรุปและจัดทำรายงานการดำเนินงานด้านบริการอนามัยโรงเรียนและทบทวนผลเพื่อปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานต่อไป

ตาราง 43 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและ
ความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านสุขศึกษาในโรงเรียน

ข้อที่	แนวทางการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	ระดับความคิดเห็น					
		ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
6.1	ผู้บริหาร ครู นักเรียน ร่วมกันวางแผนการดำเนินงานด้านสุขศึกษาในโรงเรียนให้ครอบคลุมทั้งด้านการรักษาความสะอาดร่างกาย การรับประทานอาหาร การรักษาความปลอดภัยของร่างกายและจิตใจ และการปลูกฝังความคิดเห็นที่ถูกต้องในการประพฤติตนไม่เกี่ยวข้องกับการพนัน อบายมุข การเที่ยวกลางคืน และพฤติกรรมสำส่อนทางเพศ	4.14	0.38	มาก	4.00	0.00	มาก
6.2	แต่งตั้งคณะกรรมการด้านสุขศึกษาในโรงเรียน ประกอบด้วย ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชน เจ้าหน้าที่สาธารณสุข องค์กรในชุมชน และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน	4.57	0.53	มากที่สุด	4.00	0.58	มาก
6.3	ดำเนินงานตามแผนงานด้านสุขศึกษาในโรงเรียน ตามแผนที่วางไว้	4.29	0.49	มาก	3.57	0.53	มาก
6.4	ให้ความรู้แก่นักเรียนและฝึกทักษะแก่นักเรียน ตามหลักสูตรบัญญัติ 10 ประการ	4.57	0.53	มากที่สุด	3.71	0.49	มาก
6.5	จัดสภาพแวดล้อมรองรับการฝึกทักษะสุขภาพ และทักษะชีวิตตามหลักสูตรบัญญัติ 10 ประการ เช่น มีอ่างล้างมือ มีจุดวางแก้วส่วนตัว เป็นต้น	4.00	0.82	มาก	3.86	0.69	มาก

ตาราง 43 (ต่อ)

ข้อที่	แนวทางการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	ระดับความคิดเห็น					
		ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
6.6	จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้อภิปรายเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตในชุมชนที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ เช่น อภิปรายร้านอาหารอร่อย สะอาดในชุมชน การเลือกรับประทานอาหารที่เป็นประโยชน์ การหลีกเลี่ยงสถานที่อันตรายในชุมชน เป็นต้น	4.14	0.69	มาก	3.86	0.38	มาก
6.7	นิเทศติดตามผลการดำเนินงานด้านสุขศึกษาในโรงเรียน และบันทึกผลทุกระยะอย่างต่อเนื่อง	4.43	0.53	มาก	3.71	0.49	มาก
6.8	สร้างแบบประเมินผลการดำเนินงานด้านสุขศึกษาในโรงเรียน เพื่อประเมินผลการดำเนินงาน และประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย	3.86	0.69	มาก	3.86	0.38	มาก
6.9	สรุปและจัดทำรายงานการดำเนินงานด้านสุขศึกษาในโรงเรียน และทบทวนผลเพื่อปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานต่อไป	4.29	0.76	มาก	4.29	0.76	มาก
โดยรวม		4.25	0.62	มาก	3.87	0.52	มาก

จากตาราง 43 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านสุขศึกษาในโรงเรียน โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ความเหมาะสม โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ อันดับหนึ่งมีสองข้อ คือ แต่งตั้งคณะกรรมการด้านสุขศึกษาในโรงเรียน ประกอบด้วย ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชน เจ้าหน้าที่สาธารณสุข องค์กรในชุมชน และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนให้ความรู้แก่นักเรียนและฝึกทักษะแก่นักเรียน ตามหลักสุขบัญญัติ 10 ประการ อันดับสอง คือ นิเทศติดตามผลการดำเนินงานด้านสุขศึกษาในโรงเรียน และบันทึกผลทุกระยะอย่างต่อเนื่อง และอันดับสามมีสองข้อ คือ ดำเนินงานตามแผนงานด้าน

สุขศึกษาในโรงเรียน ตามแผนที่วางไว้ และสรุปและจัดทำรายงานการดำเนินงานด้านสุขศึกษาในโรงเรียน และทบทวนผลเพื่อปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานต่อไป

ความเป็นไปได้ โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ สรุปและจัดทำรายงานการดำเนินงานด้านสุขศึกษาในโรงเรียน และทบทวนผลเพื่อปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานต่อไป อันดับสองมีสองข้อ คือ ผู้บริหาร ครู นักเรียน ร่วมกันวางแผนการดำเนินงานด้านสุขศึกษาในโรงเรียนให้ครอบคลุมทั้งด้านการรักษาความสะอาดร่างกาย การรับประทานอาหาร การรักษาความปลอดภัยของร่างกายและจิตใจ และการปลูกฝังความคิดเห็นที่ถูกต้องในการประพฤติตนไม่เกี่ยวข้องกับการพนัน อบายมุข การเที่ยวกลางคืน และพฤติกรรมสำส่อนทางเพศ และแต่งตั้งคณะกรรมการด้านสุขศึกษาในโรงเรียน ประกอบด้วย ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชน เจ้าหน้าที่สาธารณสุข องค์กรในชุมชน และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน อันดับสามมีสามข้อ คือ จัดสภาพแวดล้อมรองรับการฝึกทักษะสุขภาพ และทักษะชีวิตตามหลักสูตรบัญญัติ 10 ประการ เช่น มีอ่างล้างมือ มีจุดวางแก้วส่วนตัว เป็นต้น จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้อภิปรายเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตในชุมชนที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ เช่น อภิปรายร้านอาหารอร่อย สะอาดในชุมชน การเลือกรับประทานอาหารที่เป็นประโยชน์ การหลีกเลี่ยงสถานที่ไม่ควรในชุมชน เป็นต้น สร้างแบบประเมินผลการดำเนินงานด้านสุขศึกษาในโรงเรียน เพื่อประเมินผลการดำเนินงาน และประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย

ตาราง 44 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านโภชนาการอาหารที่ปลอดภัย

ข้อที่	แนวทางการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	ระดับความคิดเห็น					
		ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
7.1	ผู้บริหาร ครู นักเรียน ร่วมกันวางแผนการดำเนินงานด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัยของโรงเรียน โดยแบ่งความรับผิดชอบอย่างชัดเจนเป็นฝ่ายต่าง ๆ เช่น ฝ่ายอาหารเสริมนม ฝ่ายอาหารกลางวัน ฝ่ายมาตรฐานสุขาภิบาลอาหาร เป็นต้น	4.00	0.00	มาก	4.14	0.38	มาก

ตาราง 44 (ต่อ)

ข้อที่	แนวทางการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	ระดับความคิดเห็น					
		ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
7.2	แต่งตั้งคณะกรรมการด้านโภชนาการ และอาหารที่ปลอดภัย ประกอบด้วย ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และ ผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ และแบ่ง คณะกรรมการออกเป็นฝ่ายต่าง ๆ ให้ สอดคล้องกับแผนที่กำหนดไว้	4.57	0.79	มากที่สุด	3.86	0.90	มาก
7.3	ดำเนินงานตามแผนงานด้าน โภชนาการและอาหารที่ปลอดภัยที่ วางไว้	4.71	0.49	มากที่สุด	4.57	0.53	มากที่สุด
7.4	ตรวจสอบคุณภาพของวัตถุดิบที่ใช้ใน การประกอบอาหารกลางวันของ โรงเรียน ควรเป็นวัตถุดิบที่มีความสด ใหม่ สะอาด มีแหล่งผลิตที่น่าเชื่อถือ เช่น ผักสด ไข่ เนื้อสัตว์	4.14	0.38	มาก	4.00	0.58	มาก
7.5	ตรวจสอบกระบวนการปรุงอาหาร กลางวัน ให้มีความสะอาด ปลอดภัย เช่น ไม่ใช้น้ำมันซ้ำ ใช้ภาชนะที่ สะอาด เครื่องปรุงสะอาด และ บริเวณที่จัดเตรียมอาหารสะอาด เป็น ต้น	4.29	0.49	มาก	3.71	0.76	มาก
7.6	ควบคุมสินค้าที่นำมาจำหน่ายใน โรงเรียน โดยเลือกสินค้าที่มีประโยชน์ สำหรับนักเรียน เช่น ไม่จำหน่าย น้ำอัดลม ไม่นำขนมของซึ่งมีโซเดียม และผงชูรสเข้ามาจำหน่าย ไม่ จำหน่ายขนมที่มีสีสังเคราะห์ เป็นต้น	4.43	0.53	มาก	3.57	0.53	มาก

ตาราง 44 (ต่อ)

ข้อที่	แนวทางการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	ระดับความคิดเห็น					
		ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
7.7	ให้ความรู้เรื่องความรู้เรื่องจริง โภชนาการแก่นักเรียน สอนให้ นักเรียนรู้จักเลือกรับประทานอาหารที่ มีคุณค่า ถูกหลักโภชนาการและ ปลอดภัย	4.29	0.49	มาก	4.14	0.69	มาก
7.8	นิเทศติดตามผลการดำเนินงานด้าน โภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย และบันทึกผลทุกกระยะอย่างต่อเนื่อง	4.00	0.82	มาก	3.43	0.53	ปาน กลาง
7.9	สร้างแบบประเมินผลการดำเนินงาน ด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย เพื่อประเมินผลการดำเนินงาน และ ประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วน เกี่ยวข้องทุกฝ่าย	4.14	0.90	มาก	4.00	0.58	มาก
7.10	สรุปและจัดทำรายงานการดำเนินงาน ด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย และทบทวนผลเพื่อปรับปรุงแก้ไขการ ดำเนินงานต่อไป	4.29	0.49	มาก	4.00	0.00	มาก
โดยรวม		4.29	0.59	มาก	3.94	0.63	มาก

จากตาราง 44 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านโภชนาการอาหารที่ปลอดภัย โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ความเหมาะสมโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ ดำเนินงานตามแผนงานด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย ที่วางไว้ แต่งตั้งคณะกรรมการด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย ประกอบด้วย ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ และแบ่งคณะกรรมการออกเป็นฝ่ายต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับแผนที่กำหนดไว้ และควบคุมสินค้าที่นำมาจำหน่ายในโรงเรียน โดยเลือกสินค้าที่มีประโยชน์สำหรับนักเรียน เช่น ไม่จำหน่ายน้ำอัดลม ไม่จำหน่ายของซึ่งมีโซเดียมและผงชูรสเข้ามาจำหน่าย ไม่จำหน่ายขนมที่มีสีสังเคราะห์ เป็นต้น

ความเป็นไปได้ โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ ดำเนินงานตามแผนงานด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัยที่วางไว้ อันดับสองมีสองข้อ คือ ผู้บริหาร ครู นักเรียน ร่วมกันวางแผนการดำเนินงานด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัยของโรงเรียน โดยแบ่งความรับผิดชอบอย่างชัดเจนเป็นฝ่ายต่าง ๆ เช่น ฝ่ายอาหารเสริมนม ฝ่ายอาหารกลางวัน ฝ่ายมาตรฐานสุขาภิบาลอาหาร เป็นต้น และให้ความรู้เรื่องความรู้เรื่องโภชนาการแก่นักเรียน สอนให้นักเรียนรู้จักเลือกรับประทานอาหารที่มีคุณค่า ถูกหลักโภชนาการและปลอดภัย และอันดับสามมีสามข้อ คือ ตรวจสอบคุณภาพของวัตถุดิบที่ใช้ในการประกอบอาหารกลางวันของโรงเรียน ควรเป็นวัตถุดิบที่มีความสดใหม่ สะอาด มีแหล่งผลิตที่น่าเชื่อถือ เช่น ผักสด ไข่ เนื้อสัตว์ สร้างแบบประเมินผลการดำเนินงานด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย เพื่อประเมินผลการดำเนินงาน และประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย และสรุปและจัดทำรายงานการดำเนินงานด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย และทบทวนผลเพื่อปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานต่อไป

ตาราง 45 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการออกกำลังกาย กีฬา และนันทนาการ

ข้อที่	แนวทางการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	ระดับความคิดเห็น					
		ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
8.1	ผู้บริหาร ครู นักเรียน ร่วมกันวางแผนการดำเนินงานด้านการออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ โดยมีการจัดกิจกรรมกีฬาทุกปี และมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมด้านการกีฬาทุกภาคเรียน ตลอดทั้งภาคเรียนอย่างต่อเนื่อง	4.14	0.38	มาก	4.14	0.38	มาก
8.2	มีการขอความร่วมมือจากชุมชนในการสนับสนุนด้านการออกกำลังกาย โดยให้นักเรียนและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรม ครอบครัวรักการออกกำลังกาย	4.43	0.53	มาก	4.00	0.58	มาก

ตาราง 45 (ต่อ)

ข้อที่	แนวทางการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	ระดับความคิดเห็น					
		ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
8.3	โรงเรียนจัดการแข่งขันกีฬาขึ้นระหว่างบุคลากรของโรงเรียนและผู้แทนจากชุมชน โดยอาจจัดเป็นส่วนหนึ่งของโครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน	4.71	0.49	มากที่สุด	3.86	0.90	มาก
8.4	ส่งเสริมให้บุคลากรและนักเรียนรู้คุณค่าของการออกกำลังกาย รักการออกกำลังกาย โดยส่งเสริมให้ออกกำลังกายทุกวัน	4.29	0.76	มาก	3.57	0.79	มาก
8.5	แต่งตั้งคณะกรรมการด้านการออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ ประกอบด้วย ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ และแบ่งคณะกรรมการออกเป็นฝ่ายต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับแผนที่กำหนดไว้	4.43	0.53	มาก	3.43	0.79	ปานกลาง
8.6	ดำเนินงานด้านการออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการตามแผนงานที่วางไว้	4.29	0.49	มาก	3.71	0.49	มาก
8.7	นิเทศติดตามผลการดำเนินงานด้านการออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ และบันทึกผลทุกระยะอย่างต่อเนื่อง	4.57	0.53	มากที่สุด	3.57	0.79	มาก
8.8	สร้างแบบประเมินผลการดำเนินงานด้านการออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ เพื่อประเมินผลการดำเนินงาน และประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย	4.14	0.38	มาก	3.29	0.76	ปานกลาง

ตาราง 45 (ต่อ)

ข้อที่	แนวทางการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	ระดับความคิดเห็น					
		ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
8.9	สรุปและจัดทำรายงานการดำเนินงานด้านการออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ และทบทวนผลเพื่อปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานต่อไป	4.43	0.53	มาก	4.14	0.38	มาก
โดยรวม		4.38	0.52	มาก	3.75	0.69	มาก

จากตาราง 45 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการออกกำลังกาย กีฬา และนันทนาการ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่าความเหมาะสม โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ โรงเรียนจัดการแข่งขันกีฬาขึ้นระหว่างบุคลากรของโรงเรียนและผู้แทนจากชุมชน โดยอาจจัดเป็นส่วนหนึ่งของโครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน นิเทศติดตามผลการดำเนินงานด้านการออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ และบันทึกผลทุกระยะอย่างต่อเนื่อง อันดับสามมีสามข้อ คือ มีการขอความร่วมมือจากชุมชนในการสนับสนุนด้านการออกกำลังกาย โดยให้เด็กนักเรียนและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรม ครอบครัวยุติการออกกำลังกาย แต่งตั้งคณะกรรมการด้านการออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ ประกอบด้วย ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ และแบ่งคณะกรรมการออกเป็นฝ่ายต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับแผนที่กำหนดไว้ และสรุปและจัดทำรายงานการดำเนินงานด้านการออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ และทบทวนผลเพื่อปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานต่อไป

ความเป็นไปได้ โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ อันดับหนึ่งมีสองข้อ คือ ผู้บริหาร ครู นักเรียน ร่วมกันวางแผนการดำเนินงานด้านการออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ โดยมีการจัดกิจกรรมกีฬาสีทุกปี และมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมด้านการศึกษาทุกภาคเรียน ตลอดทั้งภาคเรียนอย่างต่อเนื่อง และสรุปและจัดทำรายงานการดำเนินงานด้านการออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ และทบทวนผลเพื่อปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานต่อไป อันดับสอง คือ มีการขอความร่วมมือจากชุมชนในการสนับสนุนด้านการออกกำลังกาย โดยให้เด็กนักเรียนและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรม ครอบครัวยุติการออกกำลังกาย และอันดับสาม คือโรงเรียนจัดการแข่งขันกีฬาขึ้นระหว่างบุคลากรของโรงเรียนและผู้แทนจากชุมชน โดยอาจจัดเป็นส่วนหนึ่งของโครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน

ตาราง 46 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและ
ความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการให้คำปรึกษาและ
สนับสนุนทางสังคม

ข้อที่	แนวทางการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	ระดับความคิดเห็น					
		ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
9.1	ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และ กรรมการสถานศึกษา ร่วมกันวาง แผนการดำเนินงานด้านการให้ คำปรึกษาและการสนับสนุนทางสังคม โดยมีการคัดกรองนักเรียนปีละ 1 ครั้ง โดยการใช้แบบประเมิน พฤติกรรม SDQ แบ่งฝ่ายงานออก แยกย่อยตามงานเพื่อให้่ายต่อการ บริหารจัดการและการดำเนินงาน	4.57	0.53	มาก ที่สุด	3.86	0.69	มาก
9.2	แต่งตั้งคณะกรรมการด้านการให้ คำปรึกษาและการสนับสนุนทางสังคม ประกอบด้วย ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ และแบ่ง คณะกรรมการออกเป็นฝ่ายต่าง ๆ ให้ สอดคล้องกับแผนที่กำหนดไว้	4.14	0.69	มาก	3.57	0.53	มาก
9.3	ขอความร่วมมือจากชุมชน หน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง ในการสอดส่องดูแล พฤติกรรมของนักเรียน และร่วมกัน แก้ไขปัญหากรณีพบประเด็นปัญหา	4.00	0.00	มาก	3.71	0.49	มาก
9.4	ส่งต่อนักเรียนทั้งภายในและภายนอก มีการติดตามผลการหลังจากการส่งต่อ และประเมินพฤติกรรมอีกครั้ง	4.29	0.49	มาก	4.00	0.58	มาก
9.5	ดำเนินงานด้านการให้คำปรึกษาและ การสนับสนุนทางสังคม ตามแผนงาน ที่วางไว้	4.29	0.49	มาก	3.57	0.53	มาก

ตาราง 46 (ต่อ)

ข้อที่	แนวทางการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	ระดับความคิดเห็น					
		ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
9.6	อบรมให้ความรู้แก่บุคลากรด้าน จิตวิทยาวัยรุ่น จิตวิทยาเด็ก และ วิธีการแก้ไขปัญหาในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้บุคลากรมีความพร้อมในการ ช่วยเหลือนักเรียน	4.43	0.53	มาก	3.71	0.76	มาก
9.7	นิเทศติดตามผลการดำเนินงานด้าน การให้คำปรึกษาและการสนับสนุน ทางสังคม และบันทึกผลทุกระยะ อย่างต่อเนื่อง	4.14	0.38	มาก	4.14	0.38	มาก
9.8	สร้างแบบประเมินผลการดำเนินงาน ด้านการให้คำปรึกษาและการ สนับสนุนทางสังคม เพื่อประเมินผล การดำเนินงาน และประเมินความพึง พอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย	4.43	0.79	มาก	4.29	0.76	มาก
9.9	สรุปและจัดทำรายงานการดำเนินงาน ด้านการให้คำปรึกษาและการ สนับสนุนทางสังคม และทบทวนผล เพื่อปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงาน ต่อไป	4.71	0.49	มากที่สุด	4.71	0.49	มากที่สุด
โดยรวม		4.33	0.54	มาก	3.95	0.66	มาก

จากตาราง 46 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการให้คำปรึกษาและสนับสนุนทางสังคม โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่าความเหมาะสม โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ สรุปและจัดทำรายงานการดำเนินงานด้านการให้คำปรึกษาและการสนับสนุนทางสังคม และทบทวนผลเพื่อปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานต่อไป ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และกรรมการสถานศึกษา ร่วมกันวางแผนการดำเนินงานด้านการให้คำปรึกษาและการสนับสนุนทางสังคม โดยมีการคัดกรองนักเรียนปีละ 1 ครั้ง โดยใช้แบบประเมินพฤติกรรม SDQ แบ่งฝ่ายงานออกแยกย่อยตามงานเพื่อให้่ายต่อการบริหารจัดการและการ

ดำเนินงาน อันดับสามมีสองข้อ คือ อบรมให้ความรู้แก่บุคลากรด้านจิตวิทยาวัยรุ่น จิตวิทยาเด็ก และวิธีการแก้ไขปัญหาในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้บุคลากรมีความพร้อมในการช่วยเหลือนักเรียน สร้างแบบประเมินผลการดำเนินงานด้านการให้คำปรึกษาและการสนับสนุนทางสังคม เพื่อประเมินผลการดำเนินงาน และประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย

ความเป็นไปได้ โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ สรุปและจัดทำรายงานการดำเนินงานด้านการให้คำปรึกษาและการสนับสนุนทางสังคม และทบทวนผลเพื่อปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานต่อไป สร้างแบบประเมินผลการดำเนินงานด้านการให้คำปรึกษาและการสนับสนุนทางสังคม เพื่อประเมินผลการดำเนินงาน และประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย และนิเทศ ติดตามผลการดำเนินงานด้านการให้คำปรึกษาและการสนับสนุนทางสังคม และบันทึกผลทุกระยะอย่างต่อเนื่อง

ตาราง 47 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน

ข้อที่	แนวทางการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	ระดับความคิดเห็น					
		ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
10.1	ผู้บริหาร ครู และกรรมการ สถานศึกษาร่วมวางแผนการดำเนินงาน การส่งเสริมสุขภาพบุคลากรใน โรงเรียน โดยตรวจสอบสุขภาพปีละ 1 ครั้ง	4.43	0.53	มาก	3.86	0.38	มาก
10.2	แต่งตั้งคณะกรรมการด้านการส่งเสริม สุขภาพในโรงเรียน ประกอบด้วย ครู นักเรียน และผู้เกี่ยวข้อง รวมถึง กรรมการจากหน่วยงานภาคี เช่น สาธารณสุขอำเภอ โรงพยาบาล ส่งเสริมสุขภาพ	4.29	0.49	มาก	4.14	0.38	มาก
10.3	นำข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบสุขภาพ บุคลากรมาจัดกลุ่มบุคลากรตามภาวะ สุขภาพ (กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และ กลุ่มพบโรค)	4.00	0.58	มาก	3.57	0.53	มาก

ตาราง 47 (ต่อ)

ข้อที่	แนวทางการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	ระดับความคิดเห็น					
		ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
10.4	จัดทำโครงการรักษาสภาพสำหรับบุคลากรแต่ละกลุ่ม กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มพบโรค โดยมีการออกแบบกิจกรรมการให้ความรู้ การออกกำลังกาย การดูแลภาวะโภชนาการ การรักษาสุขภาพที่เหมาะสม และต่อเนื่อง	4.57	0.79	มากที่สุด	4.00	1.00	มาก
10.5	ดำเนินงานโครงการรักษาสภาพ เพื่อการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน ตามแผนงานที่วางไว้	4.57	0.53	มากที่สุด	3.86	0.69	มาก
10.6	นิเทศติดตามผลการดำเนินงานด้านการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน และบันทึกผลทุกระยะอย่างต่อเนื่อง	4.29	0.49	มาก	4.14	0.38	มาก
10.7	สร้างแบบประเมินผลการดำเนินงานด้านการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน เพื่อประเมินผลการดำเนินงาน และประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย	4.29	0.76	มาก	4.43	0.53	มาก
10.8	สรุปและจัดทำรายงานการดำเนินงานด้านการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน	4.43	0.79	มาก	4.29	0.76	มาก
โดยรวม		4.36	0.62	มาก	4.04	0.63	มาก

จากตาราง 47 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่าความเหมาะสม โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ อันดับหนึ่งมีสองข้อ คือ จัดทำโครงการรักษาสภาพสำหรับบุคลากรแต่ละกลุ่ม กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มพบโรค โดยมีการออกแบบกิจกรรม

การให้ความรู้ การออกกำลังกาย การดูแลภาวะโภชนาการ การรักษาสุขภาพที่เหมาะสม และต่อเนื่อง ดำเนินงานโครงการรักษาสภาพ เพื่อการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน ตามแผนงานที่วางไว้ อันดับสองมีสองข้อ คือ ผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษา ร่วมกันวางแผนการดำเนินงานด้านการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน โดยมีการตรวจสุขภาพบุคลากรปีละ 1 ครั้ง สรุปและจัดทำรายงานการดำเนินงานด้านการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน และอันดับสามมีสามข้อ คือ แต่งตั้งคณะกรรมการด้านการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน ประกอบด้วย ครู นักเรียน และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ รวมถึงกรรมการจากหน่วยงานภาคี เช่น สาธารณสุขอำเภอ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ นิเทศติดตามผลการดำเนินงานด้านการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน และบันทึกผลทุกระยะอย่างต่อเนื่อง และสร้างแบบประเมินผลการดำเนินงานด้านการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน เพื่อประเมินผลการดำเนินงาน และประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย

ความเป็นไปได้ โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ สร้างแบบประเมินผลการดำเนินงานด้านการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน เพื่อประเมินผลการดำเนินงาน และประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย สรุปและจัดทำรายงานการดำเนินงานด้านการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน และอันดับสามมีสองข้อ คือ แต่งตั้งคณะกรรมการด้านการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน ประกอบด้วย ครู นักเรียน และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ รวมถึงกรรมการจากหน่วยงานภาคี เช่น สาธารณสุขอำเภอ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ และนิเทศติดตามผลการดำเนินงานด้านการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน และบันทึกผลทุกระยะอย่างต่อเนื่อง

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 สามารถสรุปผล อภิปรายผล และให้ข้อเสนอแนะ ได้ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัด การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3
3. เพื่อพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

สรุปผล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ประกอบด้วย 10 องค์ประกอบ 41 ตัวชี้วัด มีผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบ โดยผู้ทรงคุณวุฒิโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับ เรียงตามลำดับ ได้แก่ การส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน โภชนาการอาหารที่ปลอดภัย และการออกกำลังกาย กีฬา และนันทนาการ
2. ผลการประเมินสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โดยผู้บริหาร ครูอนามัยและกรรมการสถานศึกษา สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 สภาพปัจจุบันโดยรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ การให้คำปรึกษาและสนับสนุนทางสังคม บริการอนามัยโรงเรียน และการออกกำลังกาย กีฬา และนันทนาการ

สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ การบริหารจัดการ ในโรงเรียน การส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน และสุศึกษาในโรงเรียน

3. แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 สรุปได้ดังนี้

3.1 นโยบายของโรงเรียน

มีการกำหนดขอบเขตของนโยบายหรือขอบเขตของงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ กำหนดผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ แบ่งเป็น กลุ่มเป้าหมาย กลุ่มผู้ปฏิบัติ กลุ่มผู้ให้การสนับสนุน กลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดทำนโยบายส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียน ครอบคลุม 8 ประเด็น จัดทำแผนผังโครงสร้างการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพโดยภาพรวม ครอบคลุมทั้งระบบของโรงเรียน จัดทำแผนหลัก การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพรองรับนโยบายของโรงเรียน ครอบคลุมทั้ง 8 ประเด็นหลัก ครอบคลุมกิจกรรมหลักของการดำเนินงาน ตลอดปีการศึกษา จัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ เพื่อรับผิดชอบ แต่ละองค์ประกอบโดยเฉพาะ ประกอบด้วยครู นักเรียน ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และผู้แทนองค์กรในชุมชน และระบุหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน ออกแบบระบบสารสนเทศการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ เพื่อบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศ ตั้งแต่การนำเข้าข้อมูล การจัดเก็บ การค้นหา และการรายงานข้อมูล โดยหากข้อมูลมีจำนวนมาก ควรเตรียมเครื่องคอมพิวเตอร์ และวางระบบสารสนเทศให้พร้อม จัดทำปายนิเทศสำหรับงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพโดยเฉพาะ ในบริเวณที่เหมาะสม เพื่อประชาสัมพันธ์นโยบายและแผนการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ติดประกาศ ประชาสัมพันธ์เสียงตามสาย เกี่ยวกับนโยบาย แผนการดำเนินงาน ข้อมูลข่าวสาร อย่างทั่วถึงและสม่ำเสมอทุกสัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 วัน ในช่วงเช้า และพักกลางวัน ตรวจสอบการรับทราบนโยบายโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของบุคลากร ผู้ปกครอง และนักเรียน โดยวิธีการสุ่มสอบถามอย่างน้อยเดือนละ 3 ครั้ง และบันทึกผล และสรุปผลการดำเนินงานด้านนโยบายของโรงเรียน จัดทำรายงานและ ทบทวนผลเพื่อปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานในปีการศึกษาต่อไป

3.2 การบริหารจัดการในโรงเรียน

มีการวิเคราะห์นโยบายโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของสถานศึกษา วิเคราะห์ปัญหาด้านสุขภาพในปัจจุบัน ความต้องการ และปัญหาการดำเนินงานที่ผ่านมาที่ต้องปรับปรุงแก้ไข จัดทำโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพครบวงจรที่สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียน เพื่อแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพในปัจจุบัน โดยนำประสบการณ์เดิมมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อพัฒนาการดำเนินงาน และอย่างน้อย 1 โครงการครอบคลุมระยะเวลาตลอด 1 ปีการศึกษา จัดทำแผนการดำเนินงานโครงการให้สอดคล้องกับแผนหลักของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของสถานศึกษา โดยแบ่งงานออกเป็นฝ่ายอย่างชัดเจนเพื่อให้สามารถดำเนินงานไปพร้อม ๆ กัน เช่น งานส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค งานเฝ้าระวังและแก้ปัญหา งานส่งเสริมสุขภาพแวดล้อม เป็นต้น แต่งตั้งคณะกรรมการโครงการ ประกอบด้วย ครู นักเรียนแกนนำ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่สาธารณสุข องค์กรในชุมชน และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อรับผิดชอบงานแต่ละส่วน ดำเนินโครงการ โดยปฏิบัติตามแผนการดำเนินงานโครงการที่วางไว้ นิเทศติดตามผลการปฏิบัติงานโครงการ และบันทึกผลทุกระยะอย่างต่อเนื่องจนสิ้นสุดโครงการ สร้างแบบประเมินโครงการ เพื่อประเมินผลโครงการและ

ประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการโครงการ สรุปผลการดำเนินงานและการประเมินโครงการ ส่งเสริมสุขภาพ จัดทำรายงาน และทบทวนผล เพื่อปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานในปีการศึกษาต่อไป

3.3 โครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน

โรงเรียนและชุมชน ร่วมกันวิเคราะห์สภาพปัญหาด้านสุขภาพและสาเหตุของปัญหา โรงเรียนและชุมชนร่วมกันหาหนทางแก้ไข และเขียนเป็นโครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน เป็นโครงการด้านสุขภาพ อย่างน้อยปีละ 4 ใน 5 ของโครงการทั้งหมด โรงเรียนและชุมชนร่วมกันวางแผนการดำเนินโครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน และจัดทำแผนการดำเนินงาน โดยให้นักเรียนและชุมชนมีส่วนร่วมสำคัญ แต่งตั้งคณะกรรมการโครงการ ประกอบด้วย ครู นักเรียนแกนนำ ผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชน เจ้าหน้าที่สาธารณสุข องค์กรในชุมชน และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ดำเนินโครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน ปฏิบัติตามแผนการดำเนินงานโครงการ ที่วางไว้ นิเทศติดตามผลการดำเนินงานโครงการร่วมโรงเรียนและชุมชน และบันทึกผลทุกระยะอย่างต่อเนื่องจนสิ้นสุดโครงการ สร้างแบบประเมินโครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน เพื่อประเมินผลโครงการ ประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการโครงการ และประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย สรุปและจัดทำรายงานโครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน จัดทำรายงาน และทบทวนผลเพื่อปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานในปีการศึกษาต่อไป

3.4 การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ

ผู้บริหาร ครู นักเรียน ร่วมกันวางแผนการดำเนินงานด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ ตั้งแต่การณรงศ์สร้างจิตสำนึก การรักษาความปลอดภัย การเฝ้าระวัง การตรวจตราบริเวณโรงเรียนเป็นประจำ สม่ำเสมอ ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมสุขภาพกายของนักเรียน โดยการจัดกิจกรรมและสถานที่สำหรับเล่นกีฬา และทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน ๆ ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมสุขภาพจิตของนักเรียน โดยจัดสภาพแวดล้อมบริเวณโรงเรียนให้ร่มรื่น เยียบสงบ จัดกิจกรรมส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักเรียนและครู โดยให้นักเรียนและครูได้เสนอแนวคิดในการจัดกิจกรรม โดยอาจใช้ช่วงกิจกรรมโฮมรูม ในลักษณะกิจกรรมนอกห้องเรียน การพูดคุยได้ร่วมมือ เล่าเรื่องสนุกสนานที่นักเรียนพบ หรือเล่าประสบการณ์ต่าง ๆ ของครูให้นักเรียนฟัง โดยอาจจัดกิจกรรมเชื่อมโยงถึงการเรียนรู้ประสบการณ์ของปราชญ์ชาวบ้าน หรือผู้ประกอบการอาชีพต่าง ๆ ในชุมชน เป็นต้น แต่งตั้งคณะกรรมการด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ ประกอบด้วย ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชน เจ้าหน้าที่สาธารณสุข องค์กรในชุมชน และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ดำเนินงานตามแผนงานด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพตามแผนที่วางไว้ นิเทศติดตามผลการดำเนินงานด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ และบันทึกผลทุกระยะอย่างต่อเนื่อง สร้างแบบประเมินผลการดำเนินงาน การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ เพื่อประเมินผลการดำเนินงาน และประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย และสรุปและจัดทำรายงานการดำเนินงานด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ และทบทวนผลเพื่อปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานต่อไป

3.5 บริการอนามัยโรงเรียน

ผู้บริหาร ครู นักเรียน ร่วมกันวางแผนการดำเนินงานด้านบริการอนามัยโรงเรียน ทั้งการตรวจสุขภาพประจำปี ประจำปีภาคเรียน การบริการวัคซีน สรุปสภาพปัญหาที่ผ่านมา และปรับปรุงแก้ไขให้การดำเนินงานดียิ่งขึ้น แต่งตั้งคณะกรรมการด้านบริการอนามัยโรงเรียน จัดสถานที่

ห้องพยาบาล วัสดุอุปกรณ์ และยารักษาโรค สำหรับการปฐมพยาบาลเบื้องต้น โดยจัดให้มีผู้ดูแลประจำห้อง ซึ่งอาจผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกัน จัดให้มีนิทรรศการในการตรวจสอบสุขภาพประจำปี เช่น มุมความรู้เกี่ยวกับดวงตา โรคติดต่อเกี่ยวกับดวงตา การปฏิบัติตัวเมื่อมีสิ่งแปลกปลอมเข้าตา หรือ มุมความรู้เกี่ยวกับหู ส่วนประกอบของหู การดูแลรักษาสุขภาพร่างกายโดยรวม เป็นต้น บันทึกผลการตรวจสอบสุขภาพประจำปีของนักเรียนเป็นรายบุคคลโดยละเอียด วิเคราะห์ผลการตรวจสอบสุขภาพ กรณีพบปัญหาด้านสุขภาพของนักเรียน ควรเร่งหาทางแก้ไข หากเป็นปัญหาที่โรงเรียนสามารถร่วมกันแก้ไขกับผู้ปกครองได้ หรือหากเป็นปัญหาที่เกินความสามารถของโรงเรียน ให้รีบประสานผู้ปกครองและขอความร่วมมือจากหน่วยงานทางด้านสาธารณสุขหรือโรงพยาบาล เพื่อเร่งแก้ไขปัญหาย่างทันทั่วทั้งที่ดำเนินงานด้านบริการอนามัยโรงเรียน ตามแผนที่วางไว้ นิเทศติดตามผลการดำเนินงานด้านบริการอนามัยโรงเรียน และบันทึกผลทุกระยะอย่างต่อเนื่อง สร้างแบบประเมินผลการดำเนินงานด้านบริการอนามัยโรงเรียน เพื่อประเมินผลการดำเนินงาน และประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย และสรุปและจัดทำรายงานการดำเนินงานด้านบริการอนามัยโรงเรียนและทบทวนผลเพื่อปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานต่อไป

3.6 สุขศึกษาในโรงเรียน

ผู้บริหาร ครู นักเรียน ร่วมกันวางแผนการดำเนินงานด้านสุขศึกษาในโรงเรียนให้ครอบคลุมทั้งด้านการรักษาความสะอาดร่างกาย การรับประทานอาหาร การรักษาความปลอดภัยของร่างกายและจิตใจ และการปลูกฝังความคิดเห็นที่ถูกต้องในการประพฤติตนไม่เกี่ยวข้องกับการพนัน อบายมุข การเที่ยวกลางคืน และพฤติกรรมส่อทางเพศ แต่งตั้งคณะกรรมการด้านสุขศึกษาในโรงเรียน ประกอบด้วย ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชน เจ้าหน้าที่สาธารณสุข องค์กรในชุมชน และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ดำเนินงานตามแผนงานด้านสุขศึกษาในโรงเรียน ตามแผนที่วางไว้ ให้ความรู้แก่นักเรียนและฝึกทักษะแก่นักเรียน ตามหลักสุขบัญญัติ 10 ประการ จัดสภาพแวดล้อมรองรับการฝึกทักษะสุขภาพ และทักษะชีวิตตามหลักสุขบัญญัติ 10 ประการ เช่น มีอ่างล้างมือ มีจุดวางแก้วส่วนตัว เป็นต้น จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้อภิปรายเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตในชุมชนที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ เช่น อภิปรายร้านอาหารอร่อย สะอาดในชุมชน การเลือกรับประทานอาหารที่เป็นประโยชน์ การหลีกเลี่ยงสถานที่ที่โคจรในชุมชน เป็นต้น นิเทศติดตามผลการดำเนินงานด้านสุขศึกษาในโรงเรียน และบันทึกผลทุกระยะอย่างต่อเนื่อง สร้างแบบประเมินผลการดำเนินงานด้านสุขศึกษาในโรงเรียน เพื่อประเมินผลการดำเนินงาน และประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย และสรุปและจัดทำรายงานการดำเนินงานด้านสุขศึกษาในโรงเรียน และทบทวนผลเพื่อปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานต่อไป

3.7 โภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย

ผู้บริหาร ครู นักเรียน ร่วมกันวางแผนการดำเนินงานด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัยของโรงเรียน โดยแบ่งความรับผิดชอบอย่างชัดเจนเป็นฝ่ายต่าง ๆ เช่น ฝ่ายอาหารเสริมนม ฝ่ายอาหารกลางวัน ฝ่ายมาตรฐานสุขาภิบาลอาหาร เป็นต้น แต่งตั้งคณะกรรมการด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย ประกอบด้วย ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ และแบ่งคณะกรรมการออกเป็นฝ่ายต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับแผนที่กำหนดไว้ ดำเนินงานตามแผนงานด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัยที่วางไว้ ตรวจสอบคุณภาพของวัตถุดิบที่ใช้ในการประกอบอาหารกลางวันของโรงเรียน ควรเป็นวัตถุดิบที่มีความสดใหม่ สะอาด มีแหล่งผลิตที่น่าเชื่อถือ เช่น ผักสด

ไข่ เนื้อสัตว์ ตรวจสอบกระบวนการปรุงอาหารกลางวัน ให้มีความสะอาด ปลอดภัย เช่น ไข่ใช้น้ำมันห่าน ใช้ภาชนะที่สะอาด เครื่องปรุงสะอาด และบริเวณที่จัดเตรียมอาหารสะอาด เป็นต้น ควบคุมสินค้าที่นำมาจำหน่ายในโรงเรียน โดยเลือกสินค้าที่มีประโยชน์สำหรับนักเรียน เช่น ไม่จำหน่ายน้ำอัดลม ไม่นำขนมของซึ่งมีโซเดียมและผงชูรสเข้ามาจำหน่าย ไม่จำหน่ายขนมที่มีสีสังเคราะห์ เป็นต้น ให้ความรู้เรื่องความรู้เรื่องโภชนาการแก่นักเรียน สอนให้นักเรียนรู้จักเลือกรับประทานอาหารที่มีคุณค่า ถูกหลักโภชนาการและปลอดภัย นิเทศติดตามผลการดำเนินงานด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย และบันทึกผลทุกระยะอย่างต่อเนื่อง สร้างแบบประเมินผลการดำเนินงานด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย เพื่อประเมินผลการดำเนินงาน และประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย สรุปและจัดทำรายงานการดำเนินงานด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย และทบทวนผลเพื่อปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานต่อไป

3.8 การออกกำลังกาย กีฬา และนันทนาการ

ผู้บริหาร ครู นักเรียน ร่วมกันวางแผนการดำเนินงานด้านการออกกำลังกาย กีฬา และนันทนาการ โดยมีการจัดกิจกรรมกีฬาทุกปี และมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมด้านการกีฬาทุกภาคเรียน ตลอดทั้งภาคเรียนอย่างต่อเนื่อง มีการขอความร่วมมือจากชุมชนในการสนับสนุนด้านการออกกำลังกาย โดยให้เด็กนักเรียนและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรม ครอบครัวยุติการออกกำลังกาย โรงเรียนจัดการแข่งขันกีฬาระหว่างบุคลากรของโรงเรียนและผู้แทนจากชุมชน โดยอาจจัดเป็นส่วนหนึ่งของโครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน ส่งเสริมให้บุคลากรและนักเรียนรู้คุณค่าของการออกกำลังกาย รักการออกกำลังกาย โดยส่งเสริมให้ออกกำลังกายทุกวัน แต่งตั้งคณะกรรมการด้านการออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ ประกอบด้วย ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ และแบ่งคณะกรรมการออกเป็นฝ่ายต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับแผนที่กำหนดไว้ ดำเนินงานด้านการออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการตามแผนงานที่วางไว้ นิเทศติดตามผลการดำเนินงานด้านการออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ และบันทึกผลทุกระยะอย่างต่อเนื่อง สร้างแบบประเมินผลการดำเนินงานด้านการออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ เพื่อประเมินผลการดำเนินงาน และประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย และสรุปและจัดทำรายงานการดำเนินงานด้านการออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ และทบทวนผลเพื่อปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานต่อไป

3.9 การให้คำปรึกษาและสนับสนุนทางสังคม

ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และกรรมการสถานศึกษา ร่วมกันวางแผนการดำเนินงานด้านการให้คำปรึกษาและการสนับสนุนทางสังคม โดยมีการคัดกรองนักเรียนปีละ 1 ครั้ง โดยการใช้แบบประเมินพฤติกรรม SDQ แบ่งฝ่ายงานออกแยกย่อยตามงานเพื่อให้ง่ายต่อการบริหารจัดการ และการดำเนินงาน แต่งตั้งคณะกรรมการด้านการให้คำปรึกษาและการสนับสนุนทางสังคม ประกอบด้วย ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ และแบ่งคณะกรรมการออกเป็นฝ่ายต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับแผนที่กำหนดไว้ ขอความร่วมมือจากชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการสอดส่องดูแลพฤติกรรมของนักเรียน และร่วมกันแก้ไขปัญหากรณีพบประเด็นปัญหา ส่งต่อนักเรียนทั้งภายในและภายนอก มีการติดตามผลการหลังจากการส่งต่อ และประเมินพฤติกรรมอีกครั้ง ดำเนินงานด้านการให้คำปรึกษาและการสนับสนุนทางสังคม ตามแผนงานที่วางไว้ อบรมให้ความรู้แก่บุคลากรด้านจิตวิทยาวัยรุ่น จิตวิทยาเด็ก และวิธีการแก้ไขปัญหาในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้บุคลากรครูมีความพร้อมในการช่วยเหลือนักเรียน นิเทศติดตามผลการดำเนินงานด้านการให้คำปรึกษาและการสนับสนุนทางสังคม

และบันทึกผลทุกระยะอย่างต่อเนื่อง สร้างแบบประเมินผลการดำเนินงานด้านการให้คำปรึกษาและการสนับสนุนทางสังคม เพื่อประเมินผลการดำเนินงาน และประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทุกฝ่าย สรุปและจัดทำรายงานการดำเนินงานด้านการให้คำปรึกษาและการสนับสนุนทางสังคม และ ทบทวนผลเพื่อปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานต่อไป

3.10 การส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน

ผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษา ร่วมกันวางแผนการดำเนินงานด้านการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน โดยมีการตรวจสุขภาพบุคลากรปีละ 1 ครั้ง แต่งตั้ง คณะกรรมการด้านการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน ประกอบด้วย ครู นักเรียน และผู้เกี่ยวข้อง อื่น ๆ รวมถึงกรรมการจากหน่วยงานภาคี เช่น สาธารณสุขอำเภอ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ นำข้อมูลที่ได้จากการตรวจสุขภาพบุคลากรมาจัดกลุ่มจัดกลุ่มบุคลากรตามภาวะสุขภาพ (กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มพบโรค) จัดทำโครงการรักษาสภาพสำหรับบุคลากรแต่ละกลุ่ม กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มพบโรค โดยมีการออกแบบกิจกรรมการให้ความรู้ การออกกำลังกาย การดูแลภาวะ โภชนาการ การรักษาสุขภาพที่เหมาะสม และต่อเนื่อง ดำเนินงานโครงการรักษาสภาพ เพื่อการ ส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน ตามแผนงานที่วางไว้ นิเทศติดตามผลการดำเนินงานด้านการ ส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน และบันทึกผลทุกระยะอย่างต่อเนื่อง สร้างแบบประเมินผลการ ดำเนินงานด้านการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน เพื่อประเมินผลการดำเนินงาน และประเมิน ความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย และสรุปและจัดทำรายงานการดำเนินงานด้านการส่งเสริม สุขภาพบุคลากรในโรงเรียน

ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานโรงเรียน ส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ความเหมาะสม โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มี ค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับได้แก่ การออกกำลังกาย กีฬา และนันทนาการ การ ส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน และการให้คำปรึกษาและสนับสนุนทางสังคม และความเป็นไปได้ โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด สามอันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ นโยบายของโรงเรียน บริการอนามัยโรงเรียน และการบริหารจัดการในโรงเรียน

อภิปรายผล

ผลการวิจัย การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 สามารถนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ประกอบด้วย 10 องค์ประกอบ 41 ตัวชี้วัด มีผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบ โดยผู้ทรงคุณวุฒิโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า องค์ประกอบที่มี ค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับ เรียงตามลำดับ ได้แก่ การส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน โภชนาการ อาหารที่ปลอดภัย และการออกกำลังกาย กีฬา และนันทนาการ การศึกษาของฉัตรทิพย์

ฝ่ายหมื่นไวย (2556 : 102 - 108) ได้ทำการวิจัย ปัจจัยบริหารที่มีผลต่อการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของครูอนามัยโรงเรียนในจังหวัดหนองคาย การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัจจัยการบริหารที่มีผลต่อการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของครูอนามัยโรงเรียนในจังหวัดหนองคาย พบว่า บุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพยังไม่เพียงพอ และยังขาดความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน งบประมาณในการดำเนินงานในโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพยังไม่เพียงพอ งบที่ได้รับการจัดสรรมีข้อจำกัดในการใช้งบประมาณ อุปสรรคในการดำเนินงานในโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ไม่เพียงพอ และอุปสรรคที่ใช้ในการดำเนินงานยังไม่ทันสมัยผู้รับผิดชอบมีภาระงาน และมุ่งเน้นการทำงานไปที่ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการศึกษามากกว่าการดำเนินงานในโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ

2. สภาพปัจจุบันการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 สภาพปัจจุบันโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ การให้คำปรึกษาและสนับสนุนทางสังคม บริการอนามัยโรงเรียน และการออกกำลังกาย กีฬา และนันทนาการ สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับ นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ การบริหารจัดการในโรงเรียนการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน และสุขภาพในโรงเรียน การศึกษาของขัณญาณัก เพ็ชรประดับ (2556 : 171 - 187) ได้ทำการวิจัย การมีส่วนร่วมของชุมชนที่ส่งผลต่อการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ 2) ระดับการดำเนินงานของโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ 3) การมีส่วนร่วมของชุมชนที่ส่งผลต่อการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ และ 4) ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของชุมชนและการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพจำนวน 84 แห่ง ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูอนามัย คณะกรรมการสถานศึกษาตัวแทนผู้ปกครอง และเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับผิดชอบการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 จำนวน 336 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามที่สร้างขึ้นโดยผู้วิจัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมของชุมชนในโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ อยู่ระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้าน 2) การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ อยู่ระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้าน 3) การมีส่วนร่วมของชุมชนส่งผลต่อการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล และด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ โดยร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 47.60 4) ปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของชุมชนและการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ได้แก่ ชุมชนและผู้ปกครอง มีรายได้น้อย ไม่มีเวลามาร่วมกิจกรรมกับโรงเรียน หรือดูแลเอาใจใส่สุขภาพของนักเรียน ดังนั้น โรงเรียนควรจัดกิจกรรมให้ความรู้ความเข้าใจ และสร้างความตระหนักด้านสุขภาพของนักเรียนให้แก่ชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเพิ่มงบประมาณในการสนับสนุนการทากิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ

3. แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ประกอบด้วย 10 องค์ประกอบ 92 แนวทาง ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ความเหมาะสมโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และความเป็นไปได้ โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของ วิลาศลักษณ์ ภิริยะแสง (2557 : 89 - 100) ได้ทำการวิจัย แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพและนำเสนอแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ การดำเนินการมี 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครู จำนวน 394 คน โดยวิธีการจับฉลาก และการเทียบกับสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามมาตรฐานค่า 5 ซึ่ง ค่าความเที่ยง 0.91 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขั้นตอนที่ 2 แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของสถานศึกษา โดยการจัดประชุมสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สูงสุด ได้แก่ ด้านนโยบายของโรงเรียน รองลงมาได้แก่ ด้านสุขศึกษาในโรงเรียน และต่ำสุดได้แก่ ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ 2) แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของสถานศึกษา ได้แก่ แนวทางนโยบายของโรงเรียน แนวทางการบริหารจัดการในโรงเรียน แนวทางโครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน แนวทางการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ แนวทางบริการอนามัยโรงเรียน แนวทางสุขศึกษาในโรงเรียน แนวทางโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย แนวทางการออกกำลังกาย กีฬา และนันทนาการ แนวทางการให้คำปรึกษาและสนับสนุนทางสังคม แนวทางการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหาร ควรศึกษาการกำหนดโครงสร้างการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพโดยศึกษาจากบริบทของโรงเรียนของตน แล้วจึงวางแผนด้านบุคลากรและวิธีการปฏิบัติงาน สำหรับดำเนินการด้านการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล ควรประกอบด้วย คณะกรรมการที่เป็นครูและบุคลากรของโรงเรียนและบุคคลภายนอกที่มาจากชุมชน เพื่อส่งเสริมให้ชุมชนมีบทบาทในการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพมากขึ้น

1.2 ข้อเสนอแนะสำหรับครู ควรให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของนักเรียน โดยอาจกำหนดบทบาทให้นักเรียนร่วมรับผิดชอบอย่างชัดเจน และเป็นระบบ

1.3 ข้อเสนอแนะสำหรับคณะกรรมการสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ควรให้ความร่วมมือในการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ และเป็นผู้ประสานงานระหว่างโรงเรียน และชุมชน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ เพื่อทราบถึงปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงาน และทราบถึงปัจจัยที่จะช่วยส่งเสริมให้การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพประสบความสำเร็จตามความมุ่งหมาย

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความต้องการของครู นักเรียน และบุคลากรทางการศึกษา ด้านการส่งเสริมสุขภาพ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการออกแบบกิจกรรมการดำเนินงาน และใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการพัฒนาการดำเนินงานต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. คู่มือการจัดการสาระการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.), 2545.
- กรมอนามัย. คู่มือวิชาการสุขาภิบาลอาหารสำหรับเจ้าหน้าที่. กรุงเทพฯ : องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก, 2547.
- . แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2545.
- กระทรวงสาธารณสุข. ร่างแผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ 12. กรุงเทพฯ : กระทรวงสาธารณสุข, 2559.
- เกษม นครเขตต์. “การส่งเสริมสุขภาพในสถานที่ทำการเอกชน : โครงการวิจัยเพื่อสร้างพื้นฐานการพัฒนาการส่งเสริมในที่ทำงานภาคเอกชน : กรณีศึกษาสี่จังหวัดภาคเหนือ,” ใน เอกสารเตรียมการเพื่อนำเสนอในการประชุมสัมมนา เวทีปฏิรูป สุขภาพคนไทย เรื่อง “การสร้างเสริมสุขภาพคนทำงาน” มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 30 กันยายน - 1 ตุลาคม พ.ศ. 2542 ณ โรงแรมโลตัส ปางสวนแก้ว เชียงใหม่. หน้า 41-56. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2552.
- กำจัด สุดโต. การประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนสังกัด เทศบาล จังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กาญจนบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี, 2553.
- กำธร พรหมณโสภา. การส่งเสริมสุขภาพ. 2552. <<http://snr.ac.th/elearning/kamtorn/section3.3.htm>> 28 กรกฎาคม 2559.
- ขวัญชัย แสงสุวรรณ. โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ กรณีศึกษาโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2545.
- จรัส เลพิมาย. การดำเนินงานโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในศูนย์เครือข่ายพัฒนาการศึกษา ห้วยทราย อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน. การค้นคว้าแบบอิสระ ศษ.ม. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2552.
- ฉัตรทิวัฒน์ ฝ่ายหมื่นไวย. ปัจจัยบริหารที่มีผลต่อการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของครูอนามัยโรงเรียนในจังหวัดหนองคาย. วิทยานิพนธ์ ส.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2556.
- ชวลิต พุทธรังค์. การบริหารโครงการสุขภาพในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2528.
- ชัย กฤติยาภิชาติกุล. ผลการดำเนินงานพัฒนารูปแบบและลดพฤติกรรมเสี่ยงในกลุ่มวัยรุ่นโครงการเครือข่ายวิถีชีวิตในเมืองเชียงใหม่. เชียงใหม่ : คณะพยาบาล มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2542.
- ชาญศักดิ์ โคตรภัทร. การดำเนินงานโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 13 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 2552.

- ชัยญารักษ์ เพ็ชรประดับ. การมีส่วนร่วมของชุมชนที่ส่งผลต่อการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
นครปฐม : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, 2556.
- ชวนพิศ กระต่าย. การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ช่วงชั้นที่ 1 – 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
กาญจนบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี, 2554.
- ชูชื่น พงษ์ดี. การประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โรงเรียนราชดำริ สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษกรุงเทพมหานคร เขต 2. สารนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2553.
- บุญชม ศรีสะอาด. หลักการวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2553.
- บุญชม ศรีสะอาด และคณะ. พื้นฐานการวิจัยการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 6. กทม. : ม.ป.พ.,
2553.
- บวร งามศิริอุดม และสายพิน คุณสมิทธ. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพเป็นอย่างไร? คิดอย่างไร?
ทำอย่างไร? กรุงเทพฯ : ไชเบอร์, 2542.
- ปณิธาน หล่อเลิศวิทย์. นิยามศัพท์ส่งเสริมสุขภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ดีไซน์, 2541.
- ประเวศ วะสี. บนเส้นทางใหม่การส่งเสริมสุขภาพวิถีวัฒนธรรมชีวิตและสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ : หมอชาวบ้าน, 2541.
- พันธวิทย์ สร้างสมจิตร. ปัจจัยที่มีผลการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพที่ได้รับการประเมิน
ในจังหวัดพังงา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ภูเก็ต : มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต, 2553.
- ไพรวลัย กนกกุลนิธิ. การตรวจสอบยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ
โรงเรียนเกาะคาวิทยาคม อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. ลำปาง :
มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, 2554.
- พิสมัย จันทวิลม. นิยามศัพท์ส่งเสริมสุขภาพ ฉบับปรับปรุง. นนทบุรี. สถาบันวิจัยระบบ
สาธารณสุข, 2541.
- มลลิกา คำบรรลือ. การพัฒนาการดำเนินงานโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียน
ในอำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร. วิทยานิพนธ์ ร.ป.ม. กำแพงเพชร :
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, 2555.
- ยุทธชัย ไตรมาส. การประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพโรงเรียนประถมศึกษา
ในอำเภอทุ่งศรีอุดม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุภราชธานี เขต 5. วิทยานิพนธ์
ค.ม. อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 2552.
- ยุวณิตย์ เชื้อนิล. ปัญหาการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดอำเภอยาง จังหวัดเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ราชภัฏสวนดุสิต, 2553.
- รวมพร มินานนท์. ศักยภาพของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสืบเชียงใหม่ในการเป็นวิทยาลัยส่งเสริม
สุขภาพ = Potential of Boromrajonani college of nursing Chiang Mai as a
health-promoting college. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2542.

- ราชกิจจานุเบกษา. “แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564),” เล่ม 133. ตอนที่ 115 ก. หน้า 15-16. 30 ธันวาคม 2559.
- ลักขณา เต็มศิริกุลชัย และสุชาดา ตั้งทางธรรม. นโยบายสุขภาพใหม่ของโลกศตวรรษที่21: มุมมองขององค์กรเอกชน. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข, 2541.
- ล่อ แก้วศรี. ปัญหาการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2553.
- วรรณดี จันทศิริ. รูปแบบการส่งเสริมสุขภาพโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนภายใต้นโยบายสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า : หมู่ที่ 8 ตำบลนาป่า อำเภอมะนัง จังหวัดชลบุรี. ชลบุรี : ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพ เขต 3, 2545.
- วิลาศลักษณ์ ภิริยะแสง. แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. นครสวรรค์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, 2557.
- ศิริวรรณ รักษาสร้อย. ปัญหาการดำเนินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ตามทัศนะของผู้อำนวยการโรงเรียนและครูอนามัยโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครราชสีมา เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. บุรีรัมย์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 2551.
- สินศักดิ์ชนม์ อุ่นพรมมี. พัฒนาการสำคัญของการสร้างเสริมสุขภาพ-- นนทบุรี : โครงการสวัสดิการวิชาการสถาบันพระบรมราชชนก. กรุงเทพฯ : กระทรวงสาธารณสุข, 2556.
- สมบัติ ท้ายเรือคำ. สถิติขั้นสูง สำหรับการวิจัยทางการศึกษา. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2553.
- สุพัตรา ธัญชัย. ศักยภาพของโรงเรียนสารภีพิทยาคมในการเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2544.
- สุรเกียรติ์ อาชานานุภาพ. วิวัฒนาการการส่งเสริมสุขภาพระดับนานาชาติ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ดีไซน์, 2545.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3. แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2559. มหาสารคาม : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3, 2559.
- . ส่งเสริมสุขภาพเด็ก ส่งเสริมการลงทุนที่คุ้มค่า. 19 มิถุนายน 2557. < <http://www.obec.go.th/news/50813> > 14 มีนาคม 2560.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. แนวทางการพัฒนา ความฉลาดทางสุขภาพของเด็กเยาวชน และครอบครัว ด้วยพลังเครือข่ายการศึกษา, 2553.
- สำนักส่งเสริมสุขภาพ. คู่มือการประเมินโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อและสิ่งพิมพ์ แก้วเจ้าจอม, 2556.
- . คู่มือการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ พ.ศ. 2558. กรุงเทพฯ : ชุมชุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2558.
- อนวัตน ศุภชุตกุล และคณะ. เส้นทางสู่โรงพยาบาลคุณภาพ คู่มือการเรียนรู้เชิงปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ., 2542.

- อนินพร สาธูภาค. ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนต่อโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์ ส.ม. อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 2552.
- อัจฉรา เดชเรือง. การบริหารงานโรงเรียนในโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพตามการรับรู้ของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตวิภาวดี กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, 2552.
- Brink, Susan G. and Nader, Philip R. “Comprehensive Health Screening in Elementary School ; An Outcome Evaluation,” Journal of School Health. 54(2) : 75-78 ; February, 1984.
- Burstrom, B. et. al. “Health Promotion in schools : Policies and Practices in Stockholm Country,” The Journal of Social Medicine. 23(3) : 39-46 ; March, 1995.
- Denman, S. et. al. “The Management and Organization of Health Promotion : a Survey of School Policies in Nottinghamshire,” Health Education Journal. 58(2) : 165-176, 1999.
- Green, L. and Kreuter, M. Health Promotion Planning : An Educational and Environmental Approach. Mountain View, California : Mayfield, 1991.
- Janice, E. et. al. Community Health Nursing : Health Promotion and Disease Prevention Perspectives. Washington : Delmar, 1999.
- Mitchell, J. et. al. “A Randomized Trial of an to Develop Health Promoting School in Australia : the South Western Sydney Study,” Promotion International Journal. 13(3) : 242-246, 2000.
- Murray, R. B. and Zentner, J. P. Nursing Assessment and Health Promoting Strategies Through the Life Span. 5th ed. USA : Appleton & Lange, 1993.
- Phuphaibul, R. et al. “The Impact of the ‘Immune of Life’ for Teens Module Application on the Coping Behaviors and Mental Health of Early Adolescents,” Journal of Pediatric Nursing. 20(6) : 461-468, 2005.
- Robbins, L. Pender, B. and Kazanis, A. S. “Barriers to Physical Activity Perceived by Adolescent Girls,” Journal of Midwifery and Women’s Health. 48(3) : 206-212 ; March, 2013.
- Sally, K. et. al. Promoting the Health of the Nation. London : Churchill Livingstone, 1997.
- Leger, L. “Australian Teachers Understandings of the Health Promoting School Concept and the Implication for the Development of School Health,” Promotion International Journal. 13(3) : 223-235, 1998.

- World Health Organization (WHO). Ottawa Charter for Health Promotion: First International Conference on Health Promotion, Ottawa. 21 November 1986. <<http://www.who.int/hpr/archive/does/ottawa.html>> 29 January 2017.
- World Health Organization (WHO). Health Promotion Glossy. Geneva : WHO, 1998.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

คู่มือการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัด สำหรับการวิจัยระยะที่ 1
การวิจัยเรื่องการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

การวิจัยเรื่องการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 มีความมุ่งหมายของการวิจัยเพื่อ

- 1) ศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัด แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3
- 2) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 และ
- 3) พัฒนาแนวทางการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยดำเนินการวิจัยเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

ระยะที่ 3 การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

คู่มือการประเมินฉบับนี้ สร้างขึ้นเพื่อใช้ประกอบการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัด สำหรับการวิจัยระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และทำการสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดขึ้น ดังปรากฏในแบบประเมิน เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับการดำเนินการวิจัยในระยะที่ 2 และระยะที่ 3 ต่อไป

แบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัด

แบบประเมินฉบับนี้สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการประเมินองค์ประกอบและตัวชี้วัดการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ รายละเอียดของแบบประเมินประกอบด้วย

1. องค์ประกอบ/ตัวชี้วัดของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ นำเสนอองค์ประกอบที่ได้จากการที่ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วทำการสังเคราะห์เป็นองค์ประกอบของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ จำนวน 10 องค์ประกอบ แต่ละองค์ประกอบประกอบด้วยตัวชี้วัดการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ จำนวนรวม 41 ตัวชี้วัด

2. ระดับความเหมาะสม ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ช่องคะแนน ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โปรดทำเครื่องหมายถูก (✓) เพื่อให้ค่าคะแนนสำหรับแต่ละองค์ประกอบและตัวชี้วัดแต่ละข้อ โดยโปรดระบุผลการพิจารณาลงในช่องระดับความเหมาะสม ซึ่งแบ่งเกณฑ์การให้คะแนน เป็น 5 ระดับ ดังนี้

ให้ 5 คะแนน หมายถึง องค์ประกอบ/ตัวชี้วัดมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

ให้ 4 คะแนน หมายถึง องค์ประกอบ/ตัวชี้วัดมีความเหมาะสมในระดับมาก

ให้ 3 คะแนน หมายถึง องค์ประกอบ/ตัวชี้วัดมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

ให้ 2 คะแนน หมายถึง องค์ประกอบ/ตัวชี้วัดมีความเหมาะสมในระดับน้อย

ให้ 1 คะแนน หมายถึง องค์ประกอบ/ตัวชี้วัดมีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

3. ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ ด้านหลังช่องระดับความเหมาะสม ใช้ในกรณีที่ผู้ประเมินต้องการให้ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะสำหรับแต่ละองค์ประกอบหรือแต่ละตัวชี้วัด สำหรับข้ออื่น ๆ

4. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ด้านล่างของแบบประเมิน ใช้ในกรณีที่ผู้ประเมินต้องการให้ข้อเสนอแนะอื่น ๆ หรือในกรณีที่พิจารณาเห็นควรให้เพิ่มเติมองค์ประกอบ ตัวชี้วัด หรือปรับปรุงแก้ไขข้อมูล สามารถเขียนเพื่อชี้แจงรายละเอียดได้ในส่วนของข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อให้ผู้วิจัยทำการปรับปรุงแก้ไของค์ประกอบ ตัวชี้วัด หรือกระบวนการวิจัยให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผลการตอบแบบประเมินครั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำไปใช้เพื่อการศึกษาวิจัยเท่านั้น และจะไม่ส่งผลกระทบต่อผู้ประเมิน และผู้วิจัยขอแสดงความขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

นางชมภู มุ่งหมาย

นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา รุ่น พ.27

ศูนย์มหาสารคาม โทรศัพท์ 089-2789142

แบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัด สำหรับการวิจัยระยะที่ 1
การวิจัยเรื่องการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

คำชี้แจง

1. แบบประเมินฉบับนี้สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการประเมินองค์ประกอบและตัวชี้วัดการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ
2. รายละเอียดของแบบประเมินประกอบด้วย องค์ประกอบและตัวชี้วัด ของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัดแต่ละข้อ โดยโปรดระบุผลการพิจารณาลงในช่องระดับความเหมาะสม ซึ่งแบ่งเกณฑ์การให้คะแนน เป็น 5 ระดับ ดังนี้
 - 5 คะแนน หมายถึง องค์ประกอบ/ตัวชี้วัดมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด
 - 4 คะแนน หมายถึง องค์ประกอบ/ตัวชี้วัดมีความเหมาะสมในระดับมาก
 - 3 คะแนน หมายถึง องค์ประกอบ/ตัวชี้วัดมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง
 - 2 คะแนน หมายถึง องค์ประกอบ/ตัวชี้วัดมีความเหมาะสมในระดับน้อย
 - 1 คะแนน หมายถึง องค์ประกอบ/ตัวชี้วัดมีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด
3. ในกรณีที่ผู้ทรงคุณวุฒิต้องการให้ข้อเสนอแนะ สำหรับแต่ละองค์ประกอบ แต่ละตัวชี้วัด สามารถให้ข้อเสนอแนะได้ในช่องข้อคิดเห็น/เสนอแนะ หรือในกรณีที่ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเห็นควรให้เพิ่มเติมองค์ประกอบ ตัวชี้วัด หรือปรับปรุงแก้ไขข้อมูล สามารถเขียนเพื่อชี้แจงรายละเอียดได้ในส่วนของข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

องค์ประกอบ/ตัวชี้วัด การดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	ระดับความเหมาะสม					ข้อคิดเห็น/ เสนอแนะ
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	
องค์ประกอบที่ 1 นโยบายของโรงเรียน						
ตัวชี้วัดที่ 1.1 จัดทำโครงสร้างการบริหารหรือโครงสร้างการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ						
ตัวชี้วัดที่ 1.2 แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนประกอบด้วยครู นักเรียน ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และผู้แทนองค์กรในชุมชน						

องค์ประกอบ/ตัวชี้วัด การดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	ระดับความเหมาะสม					ข้อคิดเห็น/ เสนอแนะ
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)	
ตัวชี้วัดที่ 1.3 กำหนดหน้าที่ ความรับผิดชอบของคณะกรรมการ ทุกคน/ทุกฝ่ายอย่างชัดเจน						
ตัวชี้วัดที่ 1.4 จัดทำแผนหรือคู่มือ การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริม สุขภาพ ของโรงเรียนเป็นรายปี การศึกษา						
ตัวชี้วัดที่ 1.5 ประกาศ หรือ ประชาสัมพันธ์นโยบายหรือแผนการ ดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ อย่างทั่วถึง						
องค์ประกอบที่ 2 การบริหารจัดการ ในโรงเรียน						
ตัวชี้วัดที่ 2.1 จัดทำโครงการส่งเสริม สุขภาพครบวงจร อย่างน้อย 1 โครงการ ทุกปี						
ตัวชี้วัดที่ 2.2 แต่งตั้งคณะกรรมการ โครงการ ประกอบด้วย ครู นักเรียน ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และ องค์กรในชุมชน						
ตัวชี้วัดที่ 2.3 นิเทศ ติดตาม และ ประเมินผลการดำเนินงานโครงการ						
ตัวชี้วัดที่ 2.4 สรุปผลและปรับปรุง การดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง						
องค์ประกอบที่ 3 โครงการร่วม ระหว่างโรงเรียนและชุมชน						
ตัวชี้วัดที่ 3.1 โครงการที่เกี่ยวข้อง กับสุขภาพที่เกิดจากความร่วมมือของ โรงเรียนและชุมชน และชุมชนมีส่วน ร่วมอย่างเป็นระบบ อย่างน้อย 1 โครงการ ทุกปี						

องค์ประกอบ/ตัวชี้วัด การดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	ระดับความเหมาะสม					ข้อคิดเห็น/ เสนอแนะ
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)	
ตัวชี้วัดที่ 3.2 วางแผนการ ดำเนินงานโครงการและดำเนินการ ตามแผน						
ตัวชี้วัดที่ 3.3 นิเทศ ติดตาม และ ประเมินผลการดำเนินงานโครงการ						
ตัวชี้วัดที่ 3.4 สรุป รายงาน และ ปรับปรุงการดำเนินงาน						
องค์ประกอบที่ 4 การจัดสิ่งแวดล้อม ในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ						
ตัวชี้วัดที่ 4.1 การวางแผนการ ดำเนินงานมาตรฐานสุขภาพ สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน						
ตัวชี้วัดที่ 4.2 ดำเนินการตามแผน						
ตัวชี้วัดที่ 4.3 นิเทศติดตาม มาตรฐานสุขภาพสิ่งแวดล้อม ในโรงเรียน						
ตัวชี้วัดที่ 4.4 สรุป รายงาน และ ปรับปรุงการดำเนินงาน						
องค์ประกอบที่ 5 บริการอนามัย โรงเรียน						
ตัวชี้วัดที่ 5.1 วางแผนดำเนินงาน การตรวจสุขภาพและการเฝ้าระวัง สุขภาพนักเรียนระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา						
ตัวชี้วัดที่ 5.2 ดำเนินงานตาม แผนการตรวจสุขภาพและเฝ้าระวังที่ กำหนดไว้						
ตัวชี้วัดที่ 5.3 นิเทศติดตามการตรวจ สุขภาพและเฝ้าระวัง						
ตัวชี้วัดที่ 5.4 สรุป รายงาน และ ปรับปรุงการดำเนินงานด้านการตรวจ สุขภาพและเฝ้าระวัง						

องค์ประกอบ/ตัวชี้วัด การดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	ระดับความเหมาะสม					ข้อคิดเห็น/ เสนอแนะ
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)	
องค์ประกอบที่ 6 สุขศึกษาในโรงเรียน						
ตัวชี้วัดที่ 6.1 วางแผนการ ดำเนินงานสุขศึกษาในโรงเรียนระดับ ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา						
ตัวชี้วัดที่ 6.2 ดำเนินการตามแผน การดำเนินงานสุขศึกษาในโรงเรียน ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา						
ตัวชี้วัดที่ 6.3 นิเทศติดตามการ ดำเนินงานสุขศึกษาในโรงเรียนระดับ ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา						
ตัวชี้วัดที่ 6.4 สรุป รายงาน และ ปรับปรุงการดำเนินงานสุขศึกษา ในโรงเรียนระดับประถมศึกษาและ มัธยมศึกษา						
องค์ประกอบที่ 7 โภชนาการและ อาหารที่ปลอดภัย						
ตัวชี้วัดที่ 7.1 วางแผนการ ดำเนินงานด้านโภชนาการและอาหาร ที่ปลอดภัย						
ตัวชี้วัดที่ 7.2 การดำเนินงานตาม แผนด้านโภชนาการและอาหารที่ ปลอดภัย						
ตัวชี้วัดที่ 7.3 นิเทศติดตามผลการ ดำเนินงานด้านโภชนาการและอาหาร ที่ปลอดภัย						
ตัวชี้วัดที่ 7.4 สรุป รายงาน และ ปรับปรุงการดำเนินงานด้าน โภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย						

องค์ประกอบ/ตัวชี้วัด การดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	ระดับความเหมาะสม					ข้อคิดเห็น/ เสนอแนะ
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)	
องค์ประกอบที่ 8 การออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ						
ตัวชี้วัดที่ 8.1 วางแผนการ ดำเนินงานด้านกีฬาและนันทนาการ						
ตัวชี้วัดที่ 8.2 ดำเนินงานด้านกีฬา และนันทนาการ ตามแผนที่วางไว้						
ตัวชี้วัดที่ 8.3 นิเทศติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานด้านกีฬา และนันทนาการ						
ตัวชี้วัดที่ 8.4 สรุป รายงาน และ ปรับปรุงการดำเนินงานด้านกีฬาและ นันทนาการ						
องค์ประกอบที่ 9 การให้คำปรึกษา และสนับสนุนทางสังคม						
ตัวชี้วัดที่ 9.1 วางแผนด้านการให้ คำปรึกษาและการสนับสนุนทางสังคม						
ตัวชี้วัดที่ 9.2 ดำเนินงานด้านการให้ คำปรึกษาและการสนับสนุนทางสังคม ตามแผน						
ตัวชี้วัดที่ 9.3 นิเทศ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานด้านการให้ คำปรึกษาและการสนับสนุนทางสังคม						
ตัวชี้วัดที่ 9.4 สรุป รายงานและ ปรับปรุงการดำเนินงานด้านการให้ คำปรึกษาและการสนับสนุนทางสังคม						

This image shows a full page of a document template designed for handwritten notes or essays. It features approximately 28 evenly spaced, thin grey horizontal lines across the entire width of the page. The margins are consistent on all sides, providing ample space for writing. There are no pre-printed questions, headings, or other markings on the page.

ลงชื่อ.....ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้ประเมิน
(.....)

ตำแหน่ง.....

สังกัด.....

**แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์
การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3**

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของ
การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
มหาสารคาม เขต 3 ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้
 - ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 สอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริม
สุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3
 - ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ
2. กรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ
3. ข้อมูลการตอบแบบสอบถาม ไม่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่และ
สถานศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามแต่ประการใด โดยผู้วิจัยจะเก็บรักษาข้อมูลไว้เป็นความลับและ
นำผลมาใช้เพื่อประโยชน์ในการวิจัยเท่านั้น

ขอขอบพระคุณอย่างสูง

นางชมภู มุ่งหมาย

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา รุ่น พ.27
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพของท่าน

1. เพศ
 - () ชาย
 - () หญิง
2. อายุ
 - () 20 – 30 ปี
 - () 31 – 40 ปี
 - () 41 – 50 ปี
 - () 51 ปี ขึ้นไป
3. สถานภาพ
 - () ผู้บริหาร
 - () ครูอนามัย
 - () กรรมการสถานศึกษา
4. ประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ
 - () 1 – 5 ปี
 - () 6 – 10 ปี
 - () 11 – 20 ปี
 - () 21 ปี ขึ้นไป

ตอนที่ 2 สอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความในช่องการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพแต่ละข้อ แล้วพิจารณาถึงสภาพปัจจุบันของหน่วยงาน และสภาพที่พึงประสงค์ที่ต้องการ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นที่ตรงกับความเป็นจริงตามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของท่าน โดยกำหนดเกณฑ์ระดับคะแนนดังนี้

- 5 คะแนน หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 คะแนน หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมาก
- 3 คะแนน หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 คะแนน หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อย
- 1 คะแนน หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ ที่	การดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	ระดับความคิดเห็น									
		สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
1	นโยบายของโรงเรียน										
1.1	จัดทำโครงสร้างการบริหาร หรือโครงสร้างการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ										
1.2	แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน ส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียน ประกอบด้วยครู นักเรียน ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และผู้แทนองค์กรในชุมชน										
1.3	กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ ของคณะกรรมการทุกคน/ทุกฝ่าย อย่างชัดเจน										
1.4	จัดทำแผนหรือคู่มือการ ดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริม สุขภาพ ของโรงเรียน เป็นรายปีการศึกษา										
1.5	ประกาศ หรือประชาสัมพันธ์ นโยบายหรือแผนการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพอย่าง ทั่วถึง										
2	การบริหารจัดการในโรงเรียน										
2.1	จัดทำโครงการส่งเสริมสุขภาพ ครบวงจร อย่างน้อย 1 โครงการ ทุกปี										
2.2	แต่งตั้งคณะกรรมการโครงการ ประกอบด้วย ครู นักเรียน ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และองค์กรในชุมชน										

ข้อ ที่	การดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	ระดับความคิดเห็น									
		สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
2.3	นิเทศ ติดตาม และประเมินผล การดำเนินงานโครงการ										
2.4	สรุปผลและปรับปรุงการ ดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง										
3	โครงการร่วมระหว่างโรงเรียน และชุมชน										
3.1	โครงการที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพที่ เกิดจากความร่วมมือของโรงเรียน และชุมชน และชุมชนมีส่วนร่วม อย่างเป็นระบบ อย่างน้อย 1 โครงการ ทุกปี										
3.2	วางแผนการดำเนินงานโครงการ และดำเนินการตามแผน										
3.3	นิเทศ ติดตาม และประเมินผล การดำเนินงานโครงการ										
3.4	สรุป รายงาน และปรับปรุงการ ดำเนินงาน										
4	การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ เอื้อต่อสุขภาพ										
4.1	การวางแผนการดำเนินงาน มาตรฐานสุขภาพสิ่งแวดล้อม ในโรงเรียน										
4.2	ดำเนินการตามแผน										
4.3	นิเทศติดตามมาตรฐานสุขภาพ สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน										
4.4	สรุป รายงาน และปรับปรุง การดำเนินงาน										

ข้อ ที่	การดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	ระดับความคิดเห็น									
		สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
5	บริการอนามัยโรงเรียน										
5.1	วางแผนดำเนินการตรวจสอบ สุขภาพและการเฝ้าระวังสุขภาพ นักเรียนระดับประถมศึกษาและ มัธยมศึกษา										
5.2	ดำเนินการตามแผนการตรวจ สุขภาพและเฝ้าระวังที่กำหนดไว้										
5.3	นิเทศติดตามการตรวจสุขภาพ และเฝ้าระวัง										
5.4	สรุป รายงาน และปรับปรุงการ ดำเนินงานด้านการตรวจสุขภาพ และเฝ้าระวัง										
6	สุขภาพในโรงเรียน										
6.1	วางแผนการดำเนินงานสุขภาพ ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา										
6.2	ดำเนินการตามแผนการ ดำเนินงานสุขภาพในโรงเรียน ระดับประถมศึกษาและ มัธยมศึกษา										
6.3	นิเทศติดตามการดำเนินงานสุขภาพ ในโรงเรียนระดับ ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา										
6.4	สรุป รายงาน และปรับปรุงการ ดำเนินงานสุขภาพในโรงเรียน ระดับประถมศึกษาและ มัธยมศึกษา										

ข้อที่	การดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	ระดับความคิดเห็น									
		สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
7	โภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย										
7.1	วางแผนการดำเนินงานด้าน โภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย										
7.2	การดำเนินงานตามแผนด้าน โภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย										
7.3	นิเทศติดตามผลการดำเนินงาน ด้านโภชนาการและอาหารที่ ปลอดภัย										
7.4	สรุป รายงาน และปรับปรุงการ ดำเนินงานด้านโภชนาการและ อาหารที่ปลอดภัย										
8	การออกกำลังกาย กีฬาและ นันทนาการ										
8.1	วางแผนการดำเนินงานด้านกีฬา และนันทนาการ										
8.2	ดำเนินงานด้านกีฬาและ นันทนาการ ตามแผนที่วางไว้										
8.3	นิเทศติดตามประเมินผลการ ดำเนินงานด้านกีฬาและ นันทนาการ										
8.4	สรุป รายงาน และปรับปรุงการ ดำเนินงานด้านกีฬาและ นันทนาการ										
9	การให้คำปรึกษาและสนับสนุน ทางสังคม										
9.1	วางแผนด้านการให้คำปรึกษา และการสนับสนุนทางสังคม										
9.2	ดำเนินงานด้านการให้คำปรึกษา และการสนับสนุนทางสังคม ตามแผน										

ข้อที่	การดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	ระดับความคิดเห็น									
		สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
9.3	นิเทศ ติดตามประเมินผลการ ดำเนินงานด้านการให้คำปรึกษา และการสนับสนุนทางสังคม										
9.4	สรุป รายงานและปรับปรุงการ ดำเนินงานด้านการให้คำปรึกษา และการสนับสนุนทางสังคม										
10	การส่งเสริมสุขภาพบุคลากร ในโรงเรียน										
10.1	วางแผนการดำเนินการ ส่งเสริมสุขภาพบุคลากรใน โรงเรียน										
10.2	ดำเนินการส่งเสริมสุขภาพ บุคลากร ในโรงเรียนตามแผน										
10.3	นิเทศติดตามประเมินผลการ ดำเนินการส่งเสริมสุขภาพ บุคลากรในโรงเรียน										
10.4	สรุป รายงานและปรับปรุงผลการ ดำเนินการส่งเสริมสุขภาพ บุคลากร ในโรงเรียน										

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

คำชี้แจง ในกรณีที่มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมโปรดระบุ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง
สำหรับผู้บริหาร ครูอนามัย และกรรมการสถานศึกษา
เพื่อการวิจัยเรื่อง : การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ สร้างขึ้นเพื่อใช้สัมภาษณ์วิธีการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพที่ดีและประสบผลสำเร็จ โดยผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นการสัมภาษณ์แต่ละองค์ประกอบตามผลการศึกษาความต้องการและจำเป็นการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้ทำการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้น

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....
 ตำแหน่ง.....
 สถานศึกษา.....
 สังกัด

ชื่อผู้สัมภาษณ์ นางชมภู มุ่งหมาย
 สถานที่สัมภาษณ์

วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 2 ข้อคำถามที่สัมภาษณ์

1. ด้านนโยบายของโรงเรียน
 - 1.1 การกำหนดขอบข่ายของงาน
 - 1.2 สัมภาษณ์วิธีปฏิบัติของโรงเรียนต้นแบบตามหลักการวงจรคุณภาพ PDCA มุ่งเน้นวิธีการจัดทำแผน/คู่มือการดำเนินงาน การประกาศหรือเผยแพร่ นโยบาย และการแต่งตั้งคณะกรรมการผู้ปฏิบัติงาน
 - 1.3 เทคนิคหรือวิธีการมุ่งสู่ความสำเร็จด้านนโยบายของโรงเรียน
2. ด้านการบริหารจัดการในโรงเรียน
 - 2.1 การกำหนดขอบข่ายของงาน
 - 2.2 สัมภาษณ์วิธีปฏิบัติของโรงเรียนต้นแบบตามหลักการวงจรคุณภาพ PDCA มุ่งเน้นวิธีการสรุปผล รายงานผล และปรับปรุงการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการ/ผู้ปฏิบัติงาน และการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานโครงการ
 - 2.3 เทคนิคหรือวิธีการมุ่งสู่ความสำเร็จด้านการบริหารจัดการในโรงเรียน
3. ด้านโครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน
 - 3.1 การกำหนดขอบข่ายของงาน
 - 3.2 สัมภาษณ์วิธีปฏิบัติของโรงเรียนต้นแบบตามหลักการวงจรคุณภาพ PDCA

มุ่งเน้นการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานโครงการ การวางแผนการดำเนินงานโครงการ และดำเนินการตามแผน และการจัดโครงการที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพที่เกิดจากความร่วมมือของโรงเรียน และชุมชน และชุมชน

3.3 เทคนิคหรือวิธีการมุ่งสู่ความสำเร็จด้านโครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน

4. ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ

4.1 การกำหนดขอบข่ายของงาน

4.2 สัมภาษณ์วิธีปฏิบัติของโรงเรียนต้นแบบตามหลักการวงจรคุณภาพ PDCA

มุ่งเน้นดำเนินงาน การนิเทศติดตามมาตรฐานสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และสรุป รายงาน และปรับปรุงการดำเนินงาน

4.3 เทคนิคหรือวิธีการมุ่งสู่ความสำเร็จด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ

5. ด้านบริการอนามัยโรงเรียน

5.1 การกำหนดขอบข่ายของงาน

5.2 สัมภาษณ์วิธีปฏิบัติของโรงเรียนต้นแบบตามหลักการวงจรคุณภาพ PDCA

มุ่งเน้นการนิเทศติดตามการตรวจสุขภาพและเฝ้าระวัง ดำเนินงานตามแผนการตรวจสุขภาพและเฝ้าระวังที่กำหนดไว้ และสรุป รายงาน และปรับปรุงการดำเนินงานด้านการตรวจสุขภาพและเฝ้าระวัง

5.3 เทคนิคหรือวิธีการมุ่งสู่ความสำเร็จด้านบริการอนามัยโรงเรียน

6. ด้านสุขศึกษาในโรงเรียน

6.1 การกำหนดขอบข่ายของงาน

6.2 สัมภาษณ์วิธีปฏิบัติของโรงเรียนต้นแบบตามหลักการวงจรคุณภาพ PDCA

มุ่งเน้นการดำเนินงานสุขศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา การนิเทศติดตาม และการสรุป รายงาน และปรับปรุงการดำเนินงาน

6.3 เทคนิคหรือวิธีการมุ่งสู่ความสำเร็จด้านสุขศึกษาในโรงเรียน

7. ด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย

7.1 การกำหนดขอบข่ายของงาน

7.2 สัมภาษณ์วิธีปฏิบัติของโรงเรียนต้นแบบตามหลักการวงจรคุณภาพ PDCA

มุ่งเน้นการนิเทศติดตามผล การดำเนินงาน และการสรุป รายงาน และปรับปรุงการดำเนินงาน

7.3 เทคนิคหรือวิธีการมุ่งสู่ความสำเร็จด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย

8. ด้านการออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ

8.1 การกำหนดขอบข่ายของงาน

8.2 สัมภาษณ์วิธีปฏิบัติของโรงเรียนต้นแบบตามหลักการวงจรคุณภาพ PDCA

มุ่งเน้นดำเนินงานด้านกีฬาและนันทนาการ การนิเทศติดตามประเมินผล และการสรุป รายงาน และปรับปรุงการดำเนินงาน

8.3 เทคนิคหรือวิธีการมุ่งสู่ความสำเร็จด้านการออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ

9. ด้านการให้คำปรึกษาและสนับสนุนทางสังคม

9.1 การกำหนดขอบข่ายของงาน

9.2 สัมภาษณ์วิธีปฏิบัติของโรงเรียนต้นแบบตามหลักการวงจรคุณภาพ PDCA

มุ่งเน้นดำเนินงาน การวางแผนการดำเนินงาน และการนิเทศ ติดตามประเมินผล

9.3 เทคนิคหรือวิธีการมุ่งสู่ความสำเร็จด้านการให้คำปรึกษาและสนับสนุนทางสังคม

10. ด้านการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน

10.1 การกำหนดขอบข่ายของงาน

10.2 สัมภาษณ์วิธีปฏิบัติของโรงเรียนต้นแบบตามหลักการวงจรคุณภาพ PDCA
มุ่งเน้นการดำเนินงานการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน การนิเทศติดตามประเมินผล และ
การวางแผนการดำเนินงาน

10.3 เทคนิคหรือวิธีการมุ่งสู่ความสำเร็จด้านการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน

**แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้
การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3**

คำชี้แจง

1. แบบประเมินฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ
แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3
2. กรุณาตอบแบบประเมินให้ครบทุกข้อ
3. ข้อมูลการตอบแบบประเมิน ไม่มีผลกระทบต่อการทำงานในตำแหน่งหน้าที่และ
สถานศึกษาของผู้ตอบแบบประเมินแต่ประการใด โดยผู้วิจัยจะเก็บรักษาข้อมูลไว้เป็นความลับและ
นำผลมาใช้เพื่อประโยชน์ในการวิจัยเท่านั้น

ขอขอบพระคุณอย่างสูง

นางชมภู มุ่งหมาย

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา รุ่น พ.27

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความในช่องแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพแต่ละข้อ แล้วพิจารณาถึงความเหมาะสมของแนวทาง และความเป็นไปได้ในการนำแนวทางไปใช้ปฏิบัติ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน โดยกำหนดเกณฑ์ระดับคะแนนดังนี้

- 5 คะแนน หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 คะแนน หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก
- 3 คะแนน หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 คะแนน หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับน้อย
- 1 คะแนน หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ ที่	แนวทางการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	ระดับความคิดเห็น									
		ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
1.	นโยบายของโรงเรียน										
1.1	กำหนดขอบเขตของนโยบายหรือ ขอบเขตของงานโรงเรียนส่งเสริม สุขภาพ										
1.2	กำหนดผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการ ดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริม สุขภาพ แบ่งเป็น กลุ่มเป้าหมาย กลุ่มผู้ปฏิบัติ กลุ่มผู้ให้การ สนับสนุน กลุ่มหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง										

ข้อ ที่	แนวทางการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	ระดับความคิดเห็น									
		ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
1.3	จัดทำนโยบายส่งเสริมสุขภาพ ของโรงเรียนครอบคลุม 8 ประเด็น ได้แก่ 1) การส่งเสริม สิ่งแวดล้อมทางกายภาพและทาง สังคมที่เอื้อต่อการพัฒนาสุขภาพ นักเรียน 2) การส่งเสริม ฝ่า ระวัง และแก้ไขปัญหาสุขภาพ 3) การพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพ ตามสุขบัญญัติแห่งชาติ 4) การ คุ้มครองผู้บริโภคในโรงเรียน 5) การส่งเสริมสุขภาพจิตและฝ่า ระวังพฤติกรรมเสี่ยง 6) การ พัฒนาระบบการเรียนรู้ด้าน สุขภาพโดยมีผู้เรียนเป็นสำคัญ 7) การส่งเสริมสุขภาพบุคลากรใน โรงเรียน 8) ส่งเสริมการมีส่วน ร่วมของชุมชนในการพัฒนา สุขภาพนักเรียนบุคลากรใน โรงเรียนและชุมชนและนำ นโยบายมาสู่แผนการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ										
1.4	จัดทำแผนผังโครงสร้างการ ดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริม สุขภาพโดยภาพรวมครอบคลุม ทั้งระบบของโรงเรียน										

ข้อที่	แนวทางการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	ระดับความคิดเห็น									
		ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
1.5	จัดทำแผนหลัก การดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพรองรับ นโยบายของโรงเรียน ครอบคลุม ทั้ง 8 ประเด็นหลัก ครอบคลุม กิจกรรมหลักของการดำเนินงาน ตลอดปีการศึกษา										
1.6	จัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ ดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริม สุขภาพ เพื่อรับผิดชอบแต่ละ องค์ประกอบโดยเฉพาะ ประกอบด้วยครู นักเรียน ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และผู้แทนองค์กรในชุมชน และ ระบุหน้าที่ความรับผิดชอบอย่าง ชัดเจน										
1.7	ออกแบบระบบสารสนเทศการ ดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริม สุขภาพ เพื่อบริหารจัดการข้อมูล สารสนเทศ ตั้งแต่การนำเข้า ข้อมูล การจัดเก็บ การค้นหา และการรายงานข้อมูล โดยหาก ข้อมูลมีจำนวนมาก ควรเตรียม เครื่องคอมพิวเตอร์และวางระบบ สารสนเทศให้พร้อม										
1.8	จัดทำป้ายนิเทศสำหรับงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โดยเฉพาะ ในบริเวณที่เหมาะสม เพื่อประชาสัมพันธ์นโยบายและ แผนการดำเนินงานโรงเรียน ส่งเสริมสุขภาพ										

ข้อที่	แนวทางการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	ระดับความคิดเห็น									
		ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
1.9	ติดประกาศ ประชาสัมพันธ์เสียงตามสาย เกี่ยวกับนโยบายแผนการดำเนินงาน ข้อมูลข่าวสาร อย่างทั่วถึงและสม่ำเสมอทุกสัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 วัน ในช่วงเช้า และพักกลางวัน										
1.10	ตรวจสอบการรับทราบนโยบายโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของบุคลากร ผู้ปกครอง และนักเรียน โดยวิธีการสุ่มสอบถามอย่างน้อยเดือนละ 3 ครั้ง และบันทึกผล										
1.11	สรุปผลการดำเนินงานด้านนโยบายของโรงเรียน จัดทำรายงานและ ทบทวนผลเพื่อปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานในปีการศึกษาต่อไป										
2.	การบริหารจัดการในโรงเรียน										
2.1	วิเคราะห์นโยบายโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของสถานศึกษา										
2.2	วิเคราะห์ปัญหาด้านสุขภาพในปัจจุบัน ความต้องการ และปัญหาการดำเนินงานที่ผ่านมาที่ต้องปรับปรุงแก้ไข										

ข้อที่	แนวทางการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	ระดับความคิดเห็น									
		ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
2.3	จัดทำโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพครบวงจรที่สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียน เพื่อแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพในปัจจุบัน โดยนำประสบการณ์เดิมมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อพัฒนาการดำเนินงาน และอย่างน้อย 1 โครงการครอบคลุมระยะเวลาตลอด 1 ปีการศึกษา										
2.4	จัดทำแผนการดำเนินงานโครงการให้สอดคล้องกับแผนหลักของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของสถานศึกษา โดยแบ่งงานออกเป็นฝ่ายอย่างชัดเจนเพื่อให้สามารถดำเนินงานไปพร้อม ๆ กัน เช่น งานส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค งานเฝ้าระวังและแก้ปัญหา งานส่งเสริมสภาพแวดล้อม เป็นต้น										
2.5	แต่งตั้งคณะกรรมการโครงการประกอบด้วย ครู นักเรียนแกนนำ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่สาธารณสุข องค์กรในชุมชน และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อรับผิดชอบงานแต่ละส่วน										
2.6	ดำเนินโครงการ โดยปฏิบัติตามแผนการดำเนินงานโครงการที่วางไว้										

ข้อที่	แนวทางการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	ระดับความคิดเห็น									
		ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
2.7	นิเทศติดตามผลการปฏิบัติงาน โครงการ และบันทึกผลทุกระยะ อย่างต่อเนื่องจนสิ้นสุดโครงการ										
2.8	สร้างแบบประเมินโครงการ เพื่อ ประเมินผลโครงการและ ประเมินผลการปฏิบัติงานของ คณะกรรมการโครงการ										
2.9	สรุปผลการดำเนินงานและการ ประเมินโครงการส่งเสริมสุขภาพ จัดทำรายงาน และทบทวนผล เพื่อปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงาน ในปีการศึกษาต่อไป										
3.	โครงการร่วมระหว่างโรงเรียน และชุมชน										
3.1	โรงเรียนและชุมชน ร่วมกัน วิเคราะห์สภาพปัญหาด้าน สุขภาพและสาเหตุของปัญหา										
3.2	โรงเรียนและชุมชนร่วมกันหา หนทางแก้ไข และเขียนเป็น โครงการร่วมระหว่างโรงเรียน และชุมชน เป็นโครงการด้าน สุขภาพ อย่างน้อยปีละ 4 ใน 5 ของโครงการทั้งหมด										
3.3	โรงเรียนและชุมชนร่วมกันวาง แผนการดำเนินโครงการร่วม ระหว่างโรงเรียนและชุมชน และ จัดทำแผนการดำเนินงาน โดยให้ นักเรียนและชุมชนมีส่วนร่วม สำคัญ										

ข้อที่	แนวทางการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	ระดับความคิดเห็น									
		ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
3.4	แต่งตั้งคณะกรรมการโครงการ ประกอบด้วย ครู นักเรียนแกนนำ ผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชน เจ้าหน้าที่สาธารณสุข องค์กรใน ชุมชน และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ทั้ง ภาครัฐและภาคเอกชน										
3.5	ดำเนินโครงการร่วมระหว่าง โรงเรียนและชุมชน ปฏิบัติตาม แผนการดำเนินงานโครงการที่วาง ไว้										
3.6	นิเทศติดตามผลการดำเนินงาน โครงการร่วมโรงเรียนและชุมชน และบันทึกผลทุกระยะอย่าง ต่อเนื่องจนสิ้นสุดโครงการ										
3.7	สร้างแบบประเมินโครงการร่วม ระหว่างโรงเรียนและชุมชน เพื่อ ประเมินผลโครงการ ประเมินผล การปฏิบัติงานของคณะกรรมการ โครงการ และประเมินความพึง พอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุก ฝ่าย										
3.8	สรุปและจัดทำรายงานโครงการ ร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน จัดทำรายงาน และทบทวนผล เพื่อปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงาน ในปีการศึกษาต่อไป										

ข้อที่	แนวทางการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	ระดับความคิดเห็น									
		ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
4.	การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ เอื้อต่อสุขภาพ										
4.1	ผู้บริหาร ครู นักเรียน ร่วมกัน วางแผนการดำเนินงานด้านการ จัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อ ต่อสุขภาพ ตั้งแต่การรณรงค์ สร้างจิตสำนึก การรักษาความ ปลอดภัย การเฝ้าระวัง การ ตรวจตราบริเวณโรงเรียนเป็น ประจำ สม่ำเสมอ										
4.2	ให้ความสำคัญกับการส่งเสริม สุขภาพกายของนักเรียน โดยการ จัดกิจกรรมและสถานที่สำหรับ เล่นกีฬา และทำกิจกรรมร่วมกับ เพื่อน ๆ										
4.3	ให้ความสำคัญกับการส่งเสริม สุขภาพจิตของนักเรียน โดยจัด สภาพแวดล้อมบริเวณโรงเรียนให้ ร่มรื่น เยียบสงบ										

ข้อที่	แนวทางการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	ระดับความคิดเห็น									
		ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
4.4	จัดกิจกรรมส่งเสริมความสัมพันธ์ อันดีระหว่างนักเรียนและครู โดยให้นักเรียนและครูได้เสนอ แนวคิดในการจัดกิจกรรม โดย อาจใช้ช่วงกิจกรรมโฮมรูม ใน ลักษณะกิจกรรมนอกห้องเรียน การพูดคุยได้ร่มไม้ เล่าเรื่อง สนุกสนานที่นักเรียนพบ หรือเล่า ประสบการณ์ต่าง ๆ ของครูให้ นักเรียนฟัง โดยอาจจัดกิจกรรม เชื่อมโยงถึงการเรียนรู้ ประสบการณ์ของปราชญ์ ชาวบ้าน หรือผู้ประกอบการอาชีพ ต่าง ๆ ในชุมชน เป็นต้น										
4.5	แต่งตั้งคณะกรรมการด้านการจัด สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อ สุขภาพ ประกอบด้วย ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชน เจ้าหน้าที่สาธารณสุข องค์กรใน ชุมชน และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ทั้ง ภาครัฐและภาคเอกชน										
4.6	ดำเนินงานตามแผนงานด้านการ จัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อ ต่อสุขภาพตามแผนที่วางไว้										
4.7	นิเทศติดตามผลการดำเนินงาน ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมใน โรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ และ บันทึกผลทุกกระยะอย่างต่อเนื่อง										

ข้อที่	แนวทางการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	ระดับความคิดเห็น									
		ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
4.8	สร้างแบบประเมินผลการดำเนินงาน การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ เพื่อประเมินผลการดำเนินงาน และประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย										
4.9	สรุปและจัดทำรายงานการดำเนินงานด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ และทบทวนผลเพื่อปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานต่อไป										
5. 5.1	บริการอนามัยโรงเรียน ผู้บริหาร ครู นักเรียน ร่วมกันวางแผนการดำเนินงานด้านบริการอนามัยโรงเรียน ทั้งการตรวจสุขภาพประจำปี ประจำภาคเรียน การบริการวัคซีน สรุปสภาพปัญหาที่ผ่านมา และปรับปรุงแก้ไขให้การดำเนินงานดียิ่งขึ้น										
5.2	แต่งตั้งคณะกรรมการด้านบริการอนามัยโรงเรียน ประกอบด้วย ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชน เจ้าหน้าที่สาธารณสุข องค์กรในชุมชน และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน										

ข้อที่	แนวทางการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	ระดับความคิดเห็น									
		ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
5.3	จัดสถานที่ห้องพยาบาล วัสดุอุปกรณ์ และยารักษาโรค สำหรับการปฐมพยาบาลเบื้องต้น โดยจัดให้มีผู้ดูแลประจำห้อง ซึ่งอาจผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกัน										
5.4	จัดให้มีนิทรรศการในการตรวจสุขภาพประจำปี เช่น มุมความรู้เกี่ยวกับดวงตา โรคติดต่อเกี่ยวกับดวงตา การปฏิบัติตัวเมื่อมีสิ่งแปลกปลอมเข้าตา หรือมุมความรู้เกี่ยวกับหู ส่วนประกอบของหู การดูแลรักษาสุขภาพร่างกายโดยรวม เป็นต้น										
5.5	บันทึกผลการตรวจสุขภาพประจำปีของนักเรียนเป็นรายบุคคลโดยละเอียด										
5.6	วิเคราะห์ผลการตรวจสุขภาพกรณีพบปัญหาด้านสุขภาพของนักเรียน ควรเร่งหาทางแก้ไข หากเป็นปัญหาที่โรงเรียนสามารถร่วมกันแก้ไขกับผู้ปกครองได้ หรือหากเป็นปัญหาที่เกินความสามารถของโรงเรียน ให้รีบประสานผู้ปกครองและขอความร่วมมือจากหน่วยงานทางด้านสาธารณสุขหรือโรงพยาบาล เพื่อเร่งแก้ไขปัญหาย่างทันทั่วทั้งที่										

ข้อที่	แนวทางการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	ระดับความคิดเห็น									
		ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
5.7	ดำเนินงานด้านบริการอนามัย โรงเรียน ตามแผนที่วางไว้										
5.8	นิเทศติดตามผลการดำเนินงาน ด้านบริการอนามัยโรงเรียน และ บันทึกผลทุกระยะอย่างต่อเนื่อง										
5.9	สร้างแบบประเมินผลการ ดำเนินงานด้านบริการอนามัย โรงเรียน เพื่อประเมินผลการ ดำเนินงาน และประเมินความ พึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุก ฝ่าย										
5.10	สรุปและจัดทำรายงานการ ดำเนินงานด้านบริการอนามัย โรงเรียนและทบทวนผลเพื่อ ปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงาน ต่อไป										
6. 6.1	สุศึกษาในโรงเรียน ผู้บริหาร ครู นักเรียน ร่วมกัน วางแผนการดำเนินงานด้านสุข ศึกษาในโรงเรียนให้ครอบคลุมทั้ง ด้านการรักษาความสะอาด ร่างกาย การรับประทานอาหาร การรักษาความปลอดภัยของ ร่างกายและจิตใจ และการ ปลูกฝังความคิดเห็นที่ถูกต้องใน การประพฤติตนไม่เกี่ยวข้องกับ การพนัน อบายมุข การเที่ยว กลางคืน และพฤติกรรมสำส่อน ทางเพศ										

ข้อที่	แนวทางการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	ระดับความคิดเห็น									
		ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
6.2	แต่งตั้งคณะกรรมการด้านสุขศึกษาในโรงเรียน ประกอบด้วย ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชน เจ้าหน้าที่สาธารณสุข องค์กรในชุมชน และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน										
6.3	ดำเนินงานตามแผนงานด้านสุขศึกษาในโรงเรียน ตามแผนที่วางไว้										
6.4	ให้ความรู้แก่นักเรียนและฝึกทักษะแก่นักเรียน ตามหลักสูตรบัญญัติ 10 ประการ										
6.5	จัดสภาพแวดล้อมรองรับการฝึกทักษะสุขภาพ และทักษะชีวิต ตามหลักสูตรบัญญัติ 10 ประการ เช่น มีอ่างล้างมือ มีจุดวางแก้วส่วนตัว เป็นต้น										
6.6	จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้อภิปรายเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตในชุมชนที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ เช่น อภิปรายร้านอาหารอร่อย สะอาดในชุมชน การเลือกรับประทานอาหารที่เป็นประโยชน์ การหลีกเลี่ยงสถานที่ที่โคจรในชุมชน เป็นต้น										
6.7	นิเทศติดตามผลการดำเนินงานด้านสุขศึกษาในโรงเรียน และบันทึกผลทุกระยะอย่างต่อเนื่อง										

ข้อที่	แนวทางการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	ระดับความคิดเห็น									
		ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
6.8	สร้างแบบประเมินผลการดำเนินงานด้านสุขศึกษาในโรงเรียน เพื่อประเมินผลการดำเนินงาน และประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย										
6.9	สรุปและจัดทำรายงานการดำเนินงานด้านสุขศึกษาในโรงเรียน และทบทวนผลเพื่อปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานต่อไป										
7. 7.1	โภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย ผู้บริหาร ครู นักเรียน ร่วมกันวางแผนการดำเนินงานด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัยของโรงเรียน โดยแบ่งความรับผิดชอบอย่างชัดเจนเป็นฝ่ายต่าง ๆ เช่น ฝ่ายอาหารเสริมนม ฝ่ายอาหารกลางวัน ฝ่ายมาตรฐานสุขาภิบาลอาหาร เป็นต้น										
7.2	แต่งตั้งคณะกรรมการด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย ประกอบด้วย ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ และแบ่งคณะกรรมการออกเป็นฝ่ายต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับแผนที่กำหนดไว้										

ข้อที่	แนวทางการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	ระดับความคิดเห็น									
		ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
7.3	ดำเนินงานตามแผนงานด้าน โภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย ที่วางไว้										
7.4	ตรวจสอบคุณภาพของวัตถุดิบที่ ใช้ในการประกอบอาหารกลางวัน ของโรงเรียน ควรเป็นวัตถุดิบที่มี ความสดใหม่ สะอาด มีแหล่ง ผลิตที่น่าเชื่อถือ เช่น ผักสด ไข่ เนื้อสัตว์										
7.5	ตรวจสอบกระบวนการปรุง อาหารกลางวัน ให้มีความ สะอาด ปลอดภัย เช่น ไม่ใช้ น้ำมันซ้ำ ใช้ภาชนะที่สะอาด เครื่องปรุงสะอาด และบริเวณที่ จัดเตรียมอาหารสะอาด เป็นต้น										
7.6	ควบคุมสินค้าที่นำมาจำหน่ายใน โรงเรียน โดยเลือกสินค้าที่มี ประโยชน์สำหรับนักเรียน เช่น ไม่จำหน่ายน้ำอัดลม ไม่นำขนม ซองซึ่งมีโซเดียมและผงชูรสเข้ามา จำหน่าย ไม่จำหน่ายขนมที่มี สีสังเคราะห์ เป็นต้น										
7.7	ให้ความรู้เรื่องความรู้เรื่องธง โภชนาการแก่นักเรียน สอนให้ นักเรียนรู้จักเลือกรับประทาน อาหารที่มีคุณค่า ถูกหลัก โภชนาการและปลอดภัย										

ข้อที่	แนวทางการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	ระดับความคิดเห็น									
		ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
7.8	นิเทศติดตามผลการดำเนินงานด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย และบันทึกผลทุกระยะอย่างต่อเนื่อง										
7.9	สร้างแบบประเมินผลการดำเนินงานด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย เพื่อประเมินผลการดำเนินงาน และประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย										
7.10	สรุปและจัดทำรายงานการดำเนินงานด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย และทบทวนผลเพื่อปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานต่อไป										
8.	การออกกำลังกาย กีฬา และนันทนาการ										
8.1	ผู้บริหาร ครู นักเรียน ร่วมกันวางแผนการดำเนินงานด้านการออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ โดยมีการจัดกิจกรรมกีฬาทุกปี และมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมด้านการกีฬาทุกภาคเรียน ตลอดทั้งภาคเรียนอย่างต่อเนื่อง										
8.2	มีการขอความร่วมมือจากชุมชนในการสนับสนุนด้านการออกกำลังกาย โดยให้เด็กนักเรียนและผู้ปกครองมีส่วนร่วม										

ข้อที่	แนวทางการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	ระดับความคิดเห็น									
		ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
8.3	โรงเรียนจัดการแข่งขันกีฬาขึ้นระหว่างบุคลากรของโรงเรียนและผู้แทนจากชุมชน โดยอาจจัดเป็นส่วนหนึ่งของโครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน										
8.4	ส่งเสริมให้บุคลากรและนักเรียนรู้คุณค่าของการออกกำลังกาย รักการออกกำลังกาย โดยส่งเสริมให้ออกกำลังกายทุกวัน										
8.5	แต่งตั้งคณะกรรมการด้านการออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ ประกอบด้วย ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ และแบ่งคณะกรรมการออกเป็นฝ่ายต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับแผนที่กำหนดไว้										
8.6	ดำเนินงานด้านการออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการตามแผนงานที่วางไว้										
8.7	นิเทศติดตามผลการดำเนินงานด้านการออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ และบันทึกผลทุกระยะอย่างต่อเนื่อง										
8.8	สร้างแบบประเมินผลการดำเนินงานด้านการออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ เพื่อประเมินผลการดำเนินงาน และประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย										

ข้อที่	แนวทางการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	ระดับความคิดเห็น									
		ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
8.9	สรุปและจัดทำรายงานการดำเนินงานด้านการออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ และ ทบทวนผลเพื่อปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานต่อไป										
9. 9.1	การให้คำปรึกษาและสนับสนุนทางสังคม ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และ กรรมการสถานศึกษา ร่วมกันวางแผนการดำเนินงานด้านการให้คำปรึกษาและการสนับสนุนทางสังคม โดยมีการคัดกรองนักเรียนปีละ 1 ครั้ง โดยการใช้แบบประเมินพฤติกรรม SDQ แบ่งฝ่ายงานออกแยกย่อยตามงานเพื่อให้ง่ายต่อการบริหารจัดการและการดำเนินงาน										
9.2	แต่งตั้งคณะกรรมการด้านการให้คำปรึกษาและการสนับสนุนทางสังคม ประกอบด้วย ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ และแบ่งคณะกรรมการออกเป็นฝ่ายต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับแผนที่กำหนดไว้										
9.3	ขอความร่วมมือจากชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการสอดส่องดูแลพฤติกรรมของนักเรียน และร่วมกันแก้ไขปัญหากรณีพบประเด็นปัญหา										

ข้อที่	แนวทางการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	ระดับความคิดเห็น									
		ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
9.4	ส่งต่อนักเรียนทั้งภายในและ ภายนอก มีการติดตามผลการ หลังจากการส่งต่อ และประเมิน พฤติกรรมอีกครั้ง										
9.5	ดำเนินงานด้านการให้คำปรึกษา และการสนับสนุนทางสังคม ตามแผนงานที่วางไว้										
9.6	อบรมให้ความรู้แก่บุคลากรด้าน จิตวิทยาวัยรุ่น จิตวิทยาเด็ก และวิธีการแก้ไขปัญหารูปแบบ ต่าง ๆ เพื่อให้บุคลากรมีความ พร้อมในการช่วยเหลือนักเรียน										
9.7	นิเทศติดตามผลการดำเนินงาน ด้านการให้คำปรึกษาและการ สนับสนุนทางสังคม และบันทึก ผลทุกระยะอย่างต่อเนื่อง										
9.8	สร้างแบบประเมินผลการ ดำเนินงานด้านการให้คำปรึกษา และการสนับสนุนทางสังคม เพื่อ ประเมินผลการดำเนินงาน และ ประเมินความพึงพอใจของผู้มี ส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย										
9.9	สรุปและจัดทำรายงานการ ดำเนินงานด้านการให้คำปรึกษา และการสนับสนุนทางสังคม และทบทวนผลเพื่อปรับปรุงแก้ไข การดำเนินงานต่อไป										

ข้อที่	แนวทางการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	ระดับความคิดเห็น									
		ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
10.	การส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน										
10.1	ผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษา ร่วมกันวางแผนการดำเนินงานด้านการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน โดยมีการตรวจสุขภาพบุคลากรปีละ 1 ครั้ง										
10.2	แต่งตั้งคณะกรรมการด้านการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน ประกอบด้วย ครู นักเรียน และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ รวมถึงกรรมการจากหน่วยงานภาคี เช่น สาธารณสุขอำเภอ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ										
10.3	นำข้อมูลที่ได้จากการตรวจสุขภาพบุคลากรมาจัดกลุ่มจัดกลุ่มบุคลากรตามภาวะสุขภาพ (กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มพบโรค)										
10.4	จัดทำโครงการรักษาสภาพสำหรับบุคลากรแต่ละกลุ่ม กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มพบโรค โดยมีการออกแบบกิจกรรมการให้ความรู้ การออกกำลังกาย การดูแลภาวะโภชนาการ การรักษาสภาพที่เหมาะสม และต่อเนื่อง										

ข้อที่	แนวทางการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	ระดับความคิดเห็น									
		ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
10.5	ดำเนินงานโครงการรักษาสภาพ เพื่อการส่งเสริมสุขภาพบุคลากร ในโรงเรียน ตามแผนงานที่วางไว้										
10.6	นิเทศติดตามผลการดำเนินงาน ด้านการส่งเสริมสุขภาพบุคลากร ในโรงเรียน และบันทึกผลทุก ระยะอย่างต่อเนื่อง										
10.7	สร้างแบบประเมินผลการ ดำเนินงานด้านการส่งเสริม สุขภาพบุคลากรในโรงเรียน เพื่อ ประเมินผลการดำเนินงาน และ ประเมินความพึงพอใจของผู้มี ส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย										
10.8	สรุปและจัดทำรายงานการ ดำเนินงานด้านการส่งเสริม สุขภาพบุคลากรในโรงเรียน										

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข
การหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบประเมินความสอดคล้องของ
แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์สำหรับการวิจัย
เรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

คำชี้แจง แบบสอบถามสร้างขึ้นเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โปรดพิจารณาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของแบบสอบถาม ว่ามีความสอดคล้องกับความมุ่งหมายของการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพหรือไม่และโปรดให้คะแนน ลงในช่องผลการพิจารณา ดังนี้

- ใส่เครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่อง +1 ถ้าแน่ใจว่าองค์ประกอบ ตัวชี้วัดสอดคล้องกับความมุ่งหมายของการศึกษาสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์
- ใส่เครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่อง 0 ถ้าไม่แน่ใจว่าองค์ประกอบ ตัวชี้วัดสอดคล้องกับความมุ่งหมายของการศึกษาสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์
- ใส่เครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่อง -1 ถ้าแน่ใจว่าองค์ประกอบ ตัวชี้วัด ไม่สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการศึกษาสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์

องค์ประกอบและตัวชี้วัด การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3	ผลการพิจารณา			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
1. นโยบายของโรงเรียน				
1.1 มีโครงสร้างการบริหารงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ที่ชัดเจน				
1.2 มีคณะกรรมการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ของโรงเรียนประกอบด้วยครู นักเรียน ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และผู้แทนองค์กรในชุมชน				
1.3 มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของ คณะกรรมการทุกคน/ทุกฝ่ายอย่างชัดเจน				
1.4 มีแผนหรือคู่มือการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริม สุขภาพ ของโรงเรียนเป็นรายปีการศึกษา				
1.5 มีการประกาศ หรือประชาสัมพันธ์นโยบายหรือ แผนการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพอย่างทั่วถึง				

องค์ประกอบและตัวชี้วัด การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3	ผลการพิจารณา			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
2. การบริหารจัดการในโรงเรียน				
2.1 มีการจัดทำโครงการส่งเสริมสุขภาพครบวงจร อย่างน้อย 1 โครงการทุกปี				
2.2 มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการโครงการ ประกอบด้วย ครู นักเรียน ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ สาธารณสุข และองค์กรในชุมชน				
2.3 มีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล การดำเนินงานโครงการ				
2.4 มีรายงานผลการดำเนินงานและปรับปรุง การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพอย่างต่อเนื่องใน ระดับโรงเรียน				
3. โครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน				
3.1 มีโครงการที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพที่เกิดจากความ ร่วมมือของโรงเรียนและชุมชน และชุมชนมีส่วนร่วม อย่างเป็นระบบ อย่างน้อย 1 โครงการ ทุกปี				
3.2 มีแผนการดำเนินงานโครงการและดำเนินการตาม แผน				
3.3 มีระบบการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการ ดำเนินงานโครงการ				
3.4 มีการรายงานผลการดำเนินงาน และมีการปรับปรุง การดำเนินงานโครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน				
4. การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ				
4.1 มีแผนการดำเนินงานมาตรฐานสุขาภิบาล สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน				
4.2 มีร่องรอยการดำเนินการตามแผนที่วางไว้อย่างเป็น รูปธรรม				
4.3 มีระบบการนิเทศติดตามมาตรฐานสุขาภิบาล สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน				
4.4 มีการรายงานผลการดำเนินงาน และการปรับปรุง การดำเนินงานการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อ สุขภาพ				

องค์ประกอบและตัวชี้วัด การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3	ผลการพิจารณา			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
5. บริการอนามัยโรงเรียน				
5.1 มีแผนการดำเนินการตรวจสุขภาพและการเฝ้า ระวังสุขภาพนักเรียนระดับประถมศึกษาและ มัธยมศึกษา				
5.2 มีการดำเนินงานตามแผนการตรวจสุขภาพและ เฝ้าระวังที่กำหนดไว้อย่างเป็นรูปธรรม				
5.3 มีระบบการนิเทศติดตามการตรวจสุขภาพและ เฝ้าระวัง				
5.4 มีการรายงานผลการดำเนินงาน เพื่อปรับปรุง การดำเนินงานด้านการตรวจสุขภาพและเฝ้าระวัง				
6. สุขศึกษาในโรงเรียน				
6.1 มีแผนการดำเนินงานสุขศึกษาในโรงเรียนระดับ ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา				
6.2 มีการดำเนินการตามแผนการดำเนินงานสุขศึกษา ในโรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาอย่าง เป็นรูปธรรม				
6.3 มีระบบการนิเทศติดตามการดำเนินงานสุขศึกษา ในโรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา				
6.4 มีการรายงานผลการดำเนินงาน และปรับปรุงผล การดำเนินงานสุขศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา				
7. โภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย				
7.1 มีแผนการดำเนินงานด้านโภชนาการและอาหาร ที่ปลอดภัย				
7.2 มีการดำเนินงานตามแผนด้านโภชนาการและ อาหารที่ปลอดภัยอย่างเป็นรูปธรรม				
7.3 มีระบบการนิเทศติดตามผลการดำเนินงานด้าน โภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย				
7.4 มีรายงานผลการดำเนินงาน และปรับปรุง การดำเนินงานด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย				

องค์ประกอบและตัวชี้วัด การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3	ผลการพิจารณา			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
8. การออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ				
8.1 มีแผนการดำเนินงานด้านกีฬาและนันทนาการ				
8.2 มีการดำเนินงานด้านกีฬาและนันทนาการ ตาม แผนที่วางไว้อย่างเป็นรูปธรรม				
8.3 มีระบบการนิเทศติดตามผลการดำเนินงานด้าน กีฬาและนันทนาการ				
8.4 มีรายงานผลการดำเนินงาน และปรับปรุงการ ดำเนินงานด้านกีฬาและนันทนาการ				
9. การให้คำปรึกษาและสนับสนุนทางสังคม				
9.1 มีแผนการดำเนินงานด้านการให้คำปรึกษาและ การสนับสนุนทางสังคม				
9.2 มีการดำเนินงานด้านการให้คำปรึกษาและ การสนับสนุนทางสังคมตามแผนอย่างเป็นรูปธรรม				
9.3 มีระบบการนิเทศ ติดตามประเมินผลการ ดำเนินงานด้านการให้คำปรึกษาและการสนับสนุน ทางสังคม				
9.4 มีรายงานผลการดำเนินงาน และปรับปรุงการ ดำเนินงานด้านการให้คำปรึกษาและการสนับสนุน ทางสังคม				
10. การส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน				
10.1 มีแผนการดำเนินงานการส่งเสริมสุขภาพบุคลากร ในโรงเรียน				
10.2 มีการดำเนินงานการส่งเสริมสุขภาพบุคลากร ในโรงเรียนตามแผนอย่างเป็นรูปธรรม				
10.3 มีระบบการนิเทศติดตามประเมินผลการ ดำเนินงานการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน				
10.4 มีรายงานผลการดำเนินงาน และปรับปรุงการ ดำเนินงานด้านการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน				

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

This image shows a full page of white paper with horizontal dotted lines, resembling notebook paper. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There is no handwriting or other markings on the paper.

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)
...../...../.....

ตาราง 48 ผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ของแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน
สภาพที่พึงประสงค์สำหรับการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริม
สุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

ข้อที่	องค์ประกอบและตัวชี้วัด การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปลผล
		คน ที่ 1	คน ที่ 2	คน ที่ 3	คน ที่ 4	คน ที่ 5		
1	นโยบายของโรงเรียน							
1.1	มีโครงสร้างการบริหารงานโรงเรียน ส่งเสริมสุขภาพที่ชัดเจน	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
1.2	มีคณะกรรมการดำเนินงานโรงเรียน ส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนประกอบด้วย ครู นักเรียน ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ สาธารณสุข และผู้แทนองค์กรในชุมชน	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
1.3	มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของ คณะกรรมการทุกคน/ทุกฝ่ายอย่างชัดเจน	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
1.4	มีแผนหรือคู่มือการดำเนินงานโรงเรียน ส่งเสริมสุขภาพ ของโรงเรียน เป็นรายปีการศึกษา	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
1.5	มีการประกาศ หรือประชาสัมพันธ์ นโยบายหรือแผนการดำเนินงานโรงเรียน ส่งเสริมสุขภาพอย่างทั่วถึง	0	1	1	1	1	0.80	ใช้ได้
2	การบริหารจัดการในโรงเรียน							
2.1	มีการจัดทำโครงการส่งเสริมสุขภาพ ครบวงจร อย่างน้อย 1 โครงการทุกปี	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2.2	มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการโครงการ ประกอบด้วย ครู นักเรียน ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และองค์กร ในชุมชน	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2.3	มีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล การดำเนินงานโครงการ	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ตาราง 48 (ต่อ)

ข้อที่	องค์ประกอบและตัวชี้วัด การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
2.4	มีรายงานผลการดำเนินงานและปรับปรุง การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ อย่างต่อเนื่องในระดับโรงเรียน	1	1	1	1	0	0.80	ใช้ได้
3 3.1	โครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน มีโครงการที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพที่เกิดจาก ความร่วมมือของโรงเรียนและชุมชน และ ชุมชนมีส่วนร่วมอย่างเป็นระบบ อย่าง น้อย 1 โครงการ ทุกปี	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3.2	มีแผนการดำเนินงานโครงการและ ดำเนินการตามแผน	1	1	1	1	0	0.80	ใช้ได้
3.3	มีระบบการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล การดำเนินงานโครงการ	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3.4	มีการรายงานผลการดำเนินงาน และมีการ ปรับปรุงการดำเนินงานโครงการร่วม ระหว่างโรงเรียนและชุมชน	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
4 4.1	การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อ สุขภาพ มีแผนการดำเนินงานมาตรฐานสุขภาพ สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
4.2	มีร่องรอยการดำเนินการตามแผนที่วางไว้ อย่างเป็นรูปธรรม	1	1	1	0	1	0.80	ใช้ได้
4.3	มีระบบการนิเทศติดตามมาตรฐาน สุขภาพสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน	1	-1	1	1	1	0.60	ใช้ได้
4.4	มีการรายงานผลการดำเนินงาน และ การปรับปรุงการดำเนินการจัด สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ	1	1	0	1	1	0.80	ใช้ได้

ตาราง 48 (ต่อ)

ข้อที่	องค์ประกอบและตัวชี้วัด การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
5	บริการอนามัยโรงเรียน							
5.1	มีแผนการดำเนินการตรวจสุขภาพ และการเฝ้าระวังสุขภาพนักเรียนระดับ ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
5.2	มีการดำเนินงานตามแผนการตรวจ สุขภาพและเฝ้าระวังที่กำหนดไว้อย่างเป็น รูปธรรม	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
5.3	มีระบบการนิเทศติดตามการตรวจสุขภาพ และเฝ้าระวัง	0	1	0	1	1	0.60	ใช้ได้
5.4	มีการรายงานผลการดำเนินงาน เพื่อ ปรับปรุงการดำเนินงานด้านการตรวจ สุขภาพและเฝ้าระวัง	1	0	1	1	1	0.80	ใช้ได้
6	สุขศึกษาในโรงเรียน							
6.1	มีแผนการดำเนินงานสุขศึกษา ในโรงเรียนระดับประถมศึกษาและ มัธยมศึกษา	0	1	1	1	1	0.80	ใช้ได้
6.2	มีการดำเนินการตามแผนการดำเนินงาน สุขศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม	1	1	1	0	1	0.80	ใช้ได้
6.3	มีระบบการนิเทศติดตามการดำเนินงาน สุขศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา	0	1	1	1	1	0.80	ใช้ได้
6.4	มีการรายงานผลการดำเนินงาน และ ปรับปรุงผลการดำเนินงานสุขศึกษาใน โรงเรียนระดับประถมศึกษาและ มัธยมศึกษา	1	0	1	1	1	0.80	ใช้ได้

ตาราง 48 (ต่อ)

ข้อที่	องค์ประกอบและตัวชี้วัด การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
7	โภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย							
7.1	มีแผนการดำเนินงานด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
7.2	มีการดำเนินงานตามแผนด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัยอย่างเป็นรูปธรรม	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
7.3	มีระบบการนิเทศติดตามผลการดำเนินงานด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
7.4	มีรายงานผลการดำเนินงาน และปรับปรุงการดำเนินงานด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
8	การออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ							
8.1	มีแผนการดำเนินงานด้านกีฬาและนันทนาการ	0	1	1	1	1	0.80	ใช้ได้
8.2	มีการดำเนินงานด้านกีฬาและนันทนาการตามแผนที่วางไว้อย่างเป็นรูปธรรม	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
8.3	มีระบบการนิเทศติดตามผลการดำเนินงานด้านกีฬาและนันทนาการ	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
8.4	มีรายงานผลการดำเนินงาน และปรับปรุงการดำเนินงานด้านกีฬาและนันทนาการ	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
9	การให้คำปรึกษาและสนับสนุนทางสังคม							
9.1	มีแผนการดำเนินงานด้านการให้คำปรึกษาและการสนับสนุนทางสังคม	1	1	1	1	0	0.80	ใช้ได้
9.2	มีการดำเนินงานด้านการให้คำปรึกษาและการสนับสนุนทางสังคมตามแผนอย่างเป็นรูปธรรม	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ตาราง 48 (ต่อ)

ข้อที่	องค์ประกอบและตัวชี้วัด การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
9.3	มีระบบการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล การดำเนินงานด้านการให้คำปรึกษาและ การสนับสนุนทางสังคม	1	1	1	1	0	0.80	ใช้ได้
9.4	มีรายงานผลการดำเนินงาน และปรับปรุง การดำเนินงานด้านการให้คำปรึกษาและ การสนับสนุนทางสังคม	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
10 10.1	การส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน มีแผนการดำเนินการส่งเสริมสุขภาพ บุคลากรในโรงเรียน	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
10.2	มีการดำเนินการส่งเสริมสุขภาพ บุคลากรในโรงเรียนตามแผนอย่างเป็น รูปธรรม	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
10.3	มีระบบการนิเทศติดตาม ประเมินผลการ ดำเนินการส่งเสริมสุขภาพบุคลากร ในโรงเรียน	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
10.4	มีรายงานผลการดำเนินงาน และปรับปรุง การดำเนินงานด้านการส่งเสริมสุขภาพ บุคลากรในโรงเรียน	0	1	1	1	1	0.80	ใช้ได้

ตาราง 49 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับแบบสอบถาม
สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์สำหรับการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงาน
โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
มหาสารคาม เขต 3

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (r_{xy})	
	สภาพปัจจุบัน	สภาพที่พึงประสงค์
1	.772	.821
2	.876	.763
3	.796	.776
4	.844	.767
5	.888	.773
6	.798	.727
7	.695	.650
8	.786	.792
9	.769	.763
10	.772	.712
11	.772	.792
12	.876	.707
13	.884	.776
14	.786	.747
15	.888	.825
16	.663	.615
17	.714	.760
18	.765	.753
19	.705	.766
20	.752	.687
21	.798	.712
22	.695	.645
23	.786	.792
24	.769	.762
25	.772	.634
26	.772	.781
27	.876	.774

ตาราง 49 (ต่อ)

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (r_{xy})	
	สภาพปัจจุบัน	สภาพที่พึงประสงค์
28	.774	.682
29	.812	.787
30	.888	.718
31	.740	.611
32	.771	.774
33	.747	.805
34	.715	.711
35	.793	.627
36	.695	.544
37	.772	.810
38	.876	.702
39	.776	.764
40	.884	.814
41	.888	.674

1. ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สำหรับการวิจัยเรื่อง การพัฒนา
แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 เท่ากับ .975
2. ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์สำหรับการวิจัยเรื่อง การพัฒนา
แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 .966

ภาคผนวก ค
คะแนนจากการเก็บรวบรวมข้อมูล

ตาราง 50 คะแนนการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัดของการดำเนินงาน
โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
มหาสารคาม เขต 3 ประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 7 ท่าน (การวิจัยระยะที่ 1)

ข้อที่	องค์ประกอบของการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	ผลการประเมินความเหมาะสมโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 7 ท่าน									
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	คนที่ 6	คนที่ 7	รวม	$\bar{X}$	S.D.
1.	นโยบายของโรงเรียน										
1.1	จัดทำโครงสร้างการบริหาร หรือโครงสร้างการดำเนินงานโรงเรียน ส่งเสริมสุขภาพ	4	3	5	3	4	4	3	26	3.71	0.76
1.2	แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน ส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียน ประกอบด้วยครู นักเรียน ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และผู้แทน องค์กรในชุมชน	5	4	5	4	3	3	4	28	4.00	0.82
1.3	กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของ คณะกรรมการทุกคน/ทุกฝ่ายอย่าง ชัดเจน	5	3	3	4	5	3	4	27	3.86	0.90
1.4	จัดทำแผนหรือคู่มือการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ของโรงเรียน เป็นรายปีการศึกษา	5	4	5	2	3	3	3	25	3.57	1.13
1.5	ประกาศ หรือประชาสัมพันธ์นโยบาย หรือแผนการดำเนินงานโรงเรียน ส่งเสริมสุขภาพอย่างทั่วถึง	5	3	4	4	3	3	4	26	3.71	0.76
รวมรายด้าน									132	3.77	0.84
2	การบริหารจัดการในโรงเรียน										
2.1	จัดทำโครงการส่งเสริมสุขภาพครบ วงจร อย่างน้อย 1 โครงการ ทุกปี	4	4	4	4	4	5	4	29	4.14	0.38
2.2	แต่งตั้งคณะกรรมการโครงการ ประกอบด้วย ครู นักเรียน ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และองค์กรใน ชุมชน	5	4	4	4	5	2	2	26	3.71	1.25

ตาราง 50 (ต่อ)

ข้อที่	องค์ประกอบของการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	ผลการประเมินความเหมาะสมโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 7 ท่าน									
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	คนที่ 6	คนที่ 7	รวม	$\bar{X}$	S.D.
2.3	นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการ ดำเนินงานโครงการ	5	3	4	3	4	5	5	29	4.14	0.90
2.4	สรุปผลและปรับปรุงการดำเนินงาน อย่างต่อเนื่อง	5	5	3	5	3	2	2	25	3.57	1.40
รวมรายด้าน									109	3.89	1.03
3	โครงการร่วมระหว่างโรงเรียนและ ชุมชน										
3.1	โครงการที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพที่เกิด จากความร่วมมือของโรงเรียนและ ชุมชน และชุมชนมีส่วนร่วมอย่างเป็น ระบบ อย่างน้อย 1 โครงการ ทุกปี	5	4	3	3	2	4	5	26	3.71	1.11
3.2	วางแผนการดำเนินงานโครงการและ ดำเนินการตามแผน	4	3	2	3	5	4	4	25	3.57	0.98
3.3	นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการ ดำเนินงานโครงการ	3	4	4	4	4	4	4	27	3.86	0.38
3.4	สรุป รายงาน และปรับปรุงการ ดำเนินงาน	3	4	5	5	3	4	2	26	3.71	1.11
รวมรายด้าน									104	3.71	0.90
4	การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อ สุขภาพ										
4.1	การวางแผนการดำเนินงานมาตรฐาน สุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน	5	3	3	4	3	4	5	27	3.86	0.90
4.2	ดำเนินการตามแผน	4	5	4	4	3	4	3	27	3.86	0.69
4.3	นิเทศติดตามมาตรฐานสุขาภิบาล สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน	3	3	5	4	3	4	4	26	3.71	0.76
4.4	สรุป รายงาน และปรับปรุงการ ดำเนินงาน	5	3	4	5	4	4	3	28	4.00	0.82
รวมรายด้าน									108	3.86	0.76

ตาราง 50 (ต่อ)

ข้อที่	องค์ประกอบของการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	ผลการประเมินความเหมาะสมโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 7 ท่าน									
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	คนที่ 6	คนที่ 7	รวม	$\bar{X}$	S.D.
5	บริการอนามัยโรงเรียน										
5.1	วางแผนดำเนินการตรวจสุขภาพ และการเฝ้าระวังสุขภาพนักเรียนระดับ ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา	5	3	4	5	3	4	4	28	4.00	0.82
5.2	ดำเนินการตามแผนการตรวจสุขภาพ และเฝ้าระวังที่กำหนดไว้	4	4	3	4	4	3	3	25	3.57	0.53
5.3	นิเทศติดตามการตรวจสุขภาพและเฝ้า ระวัง	4	5	3	4	4	4	5	29	4.14	0.69
5.4	สรุป รายงาน และปรับปรุงการ ดำเนินงานด้านการตรวจสุขภาพและ เฝ้าระวัง	5	4	3	3	3	3	4	25	3.57	0.79
รวมรายด้าน									107	3.82	0.72
6	สุขภาพในโรงเรียน										
6.1	วางแผนการดำเนินงานสุขภาพ ในโรงเรียนระดับประถมศึกษาและ มัธยมศึกษา	5	3	3	4	5	2	4	26	3.71	1.11
6.2	ดำเนินการตามแผนการดำเนินงานสุ กษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา	4	4	3	4	4	4	2	25	3.57	0.79
6.3	นิเทศติดตามการดำเนินงานสุขภาพ ในโรงเรียนระดับประถมศึกษาและ มัธยมศึกษา	5	5	3	5	5	3	4	30	4.29	0.95
6.4	สรุป รายงาน และปรับปรุงการ ดำเนินงานสุขภาพในโรงเรียนระดับ ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา	5	5	5	3	2	4	4	28	4.00	1.15
รวมรายด้าน									109	3.89	0.99

ตาราง 50 (ต่อ)

ข้อที่	องค์ประกอบของการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	ผลการประเมินความเหมาะสมโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 7 ท่าน									
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	คนที่ 6	คนที่ 7	รวม	$\bar{X}$	S.D.
7	โภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย										
7.1	วางแผนการดำเนินงานด้านโภชนาการ และอาหารที่ปลอดภัย	4	4	4	4	4	3	2	25	3.57	0.79
7.2	การดำเนินงานตามแผนด้าน โภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย	4	5	5	5	4	5	3	31	4.43	0.79
7.3	นิเทศติดตามผลการดำเนินงานด้าน โภชนาการและอาหารที่ปลอดภัย	4	5	5	5	5	5	3	32	4.57	0.79
7.4	สรุป รายงาน และปรับปรุงการ ดำเนินงานด้านโภชนาการและอาหาร ที่ปลอดภัย	4	4	5	4	3	5	5	30	4.29	0.76
รวมรายด้าน									118	4.21	0.83
8	การออกกำลังกาย กีฬาและ นันทนาการ										
8.1	วางแผนการดำเนินงานด้านกีฬาและ นันทนาการ	4	4	5	4	4	3	4	28	4.00	0.58
8.2	ดำเนินงานด้านกีฬาและนันทนาการ ตามแผนที่วางไว้	4	5	4	4	5	5	3	30	4.29	0.76
8.3	นิเทศติดตามประเมินผลการ ดำเนินงานด้านกีฬาและนันทนาการ	4	5	4	5	5	5	5	33	4.71	0.49
8.4	สรุป รายงาน และปรับปรุงการ ดำเนินงานด้านกีฬาและนันทนาการ	3	4	4	5	3	4	3	26	3.71	0.76
รวมรายด้าน									117	4.18	0.72
9	การให้คำปรึกษาและสนับสนุนทาง สังคม										
9.1	วางแผนด้านการให้คำปรึกษาและ การสนับสนุนทางสังคม	4	5	5	5	4	5	4	32	4.57	0.53
9.2	ดำเนินงานด้านการให้คำปรึกษา และการสนับสนุนทางสังคมตามแผน	4	3	4	3	5	4	5	28	4.00	0.82

ตาราง 50 (ต่อ)

ข้อที่	องค์ประกอบของการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	ผลการประเมินความเหมาะสมโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 7 ท่าน									
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	คนที่ 6	คนที่ 7	รวม	$\bar{X}$	S.D.
9.3	นิเทศ ติดตามประเมินผลการ ดำเนินงานด้านการให้คำปรึกษา และการสนับสนุนทางสังคม	4	3	4	5	4	3	4	27	3.86	0.69
9.4	สรุป รายงานและปรับปรุงการ ดำเนินงานด้านการให้คำปรึกษา และการสนับสนุนทางสังคม	4	5	4	4	3	5	4	29	4.14	0.69
รวมรายด้าน									116	4.14	0.71
10	การส่งเสริมสุขภาพบุคลากรใน โรงเรียน										
10.1	วางแผนการดำเนินงานการส่งเสริม สุขภาพบุคลากรในโรงเรียน	4	5	4	4	5	5	4	31	4.43	0.53
10.2	ดำเนินการส่งเสริมสุขภาพบุคลากร ในโรงเรียนตามแผน	4	4	5	5	5	4	3	30	4.29	0.76
10.3	นิเทศติดตามประเมินผลการ ดำเนินการส่งเสริมสุขภาพบุคลากร ในโรงเรียน	4	5	4	5	5	3	3	29	4.14	0.90
10.4	สรุป รายงานและปรับปรุงผลการ ดำเนินการส่งเสริมสุขภาพบุคลากร ในโรงเรียน	5	5	4	5	5	5	3	32	4.57	0.79
รวมรายด้าน									122	4.36	0.73
โดยรวม									1,142	3.98	0.84

ภาคผนวก ง
หนังสือราชการ

ที่ ศธ. 0530.5(2) / ว 1927

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

1 ตุลาคม 2559

เรื่อง ขออนุญาตเป็นวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิประเมินองค์ประกอบ

เรียน นายวีระชัย มุ่งหมาย

ด้วย นางชมภู มุ่งหมาย นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ม. การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี อ.ดร.มานิตย์ อาษานอก เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินองค์ประกอบ เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.อารยา ปิยะกุล)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการและวิเทศสัมพันธ์ ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4374-3174
เบอร์โทรนิสิต 0892789142

ที่ ศธ. 0530.5(2) / ว 1927

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

1 ตุลาคม 2559

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินองค์ประกอบ

เรียน นายมานพ สมภูมิ

ด้วย นางชมภู มุ่งหมาย นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ม. การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี อ.ดร.มานิตย์ อาษานอก เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินองค์ประกอบ เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.อารยา ปิยะกุล)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการและวิเทศสัมพันธ์ ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4374-3174

เบอร์โทรนิสิต 0892789142

ที่ ศธ. 0530.5(2) / ว 1927

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

1 ตุลาคม 2559

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินองค์ประกอบ

เรียน นายสุนัย เลขกลาง

ด้วย นางชมภู มุ่งหมาย นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ม. การบริหารและพัฒนาศึกษา โดยมี อ.ดร.มานิตย์ อาษานอก เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินองค์ประกอบ เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.อารยา ปิยะกุล)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการและวิเทศสัมพันธ์ ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4374-3174

เบอร์โทรนิสิต 0892789142

ที่ ศธ. 0530.5(2) / ว 1927

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

1 ตุลาคม 2559

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินองค์ประกอบ

เรียน นายพิชิต ชินกร

ด้วย นางชมภู มุ่งหมาย นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ม. การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี อ.ดร.มานิตย์ อาษานอก เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินองค์ประกอบ เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.อารยา ปิยะกุล)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการและวิเทศสัมพันธ์ ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4374-3174

เบอร์โทรนิสิต 0892789142

ที่ ศธ. 0530.5(2) / ว 1927

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

1 ตุลาคม 2559

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินองค์ประกอบ

เรียน นางวิไลวรรณ ชินกร

ด้วย นางชมภู มุ่งหมาย นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ม. การบริหารและพัฒนาศึกษา โดยมี อ.ดร.มานิตย์ อาษานอก เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินองค์ประกอบ เพือนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.อารยา ปิยะกุล)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการและวิเทศสัมพันธ์ ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4374-3174

เบอร์โทรนิสิต 0892789142

ที่ ศธ. 0530.5(2) / ว 1927

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

1 ตุลาคม 2559

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินองค์ประกอบ

เรียน ดร.ดาหวัน ทะสา

ด้วย นางชมภู มุ่งหมาย นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ม. การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี อ.ดร.มานิตย์ อาษานอก เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินองค์ประกอบ เพื่อนิตินจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.อารยา ปิยะกุล)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการและวิเทศสัมพันธ์ ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4374-3174
เบอร์โทรนิสิต 0892789142

ที่ ศธ. 0530.5(2) / ว 1927

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

1 ตุลาคม 2559

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินองค์ประกอบ

เรียน ดร.คัมภีระ แสนกุล

ด้วย นางชมภู มุ่งหมาย นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ม. การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี อ.ดร.มานิตย์ อาษานอก เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินองค์ประกอบ เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.อารยา ปิยะกุล)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการและวิเทศสัมพันธ์ ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4374-3174

เบอร์โทรนิสิต 0892789142

ที่ ศธ. 0530.5(2) / ว 1930

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

1 ตุลาคม 2559

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน นายอมร วงเวียน

ด้วย นางชมภู มุ่งหมาย นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ม. การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี อ.ดร.มานิตย์ อาษานอก เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิตินิติจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.อารยา ปิยะกุล)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการและวิเทศสัมพันธ์ ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4374-3174
เบอร์โทรนิสิต 0892789142

ที่ ศธ. 0530.5(2) / ว 1930

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

1 ตุลาคม 2559

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน นายศุภสิทธิ์ ตั้งจิต

ด้วย นางชมภู มุ่งหมาย นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ม. การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี อ.ดร.มานิตย์ อาษานอก เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิตินจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.อารยา ปิยะกุล)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการและวิเทศสัมพันธ์ ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4374-3174
เบอร์โทรนิสิต 0892789142

ที่ ศธ. 0530.5(2) / ว 1930

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

1 ตุลาคม 2559

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน นายประยูร ตั้งจิต

ด้วย นางชมภู มุ่งหมาย นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ม. การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี อ.ดร.มานิตย์ อาชานอก เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.อารยา ปิยะกุล)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการและวิเทศสัมพันธ์ ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4374-3174

เบอร์โทรนิสิต 0892789142

ที่ ศธ. 0530.5(2) / ว 1930

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

1 ตุลาคม 2559

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน ดร.วิรัตน์ พรหมสุพรรณ

ด้วย นางชมภู มุ่งหมาย นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ม. การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี อ.ดร.มานิตย์ อาษานอก เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.อารยา ปิยะกุล)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการและวิเทศสัมพันธ์ ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4374-3174

เบอร์โทรนิสิต 0892789142

ที่ ศธ. 0530.5(2) / ว 1930

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

1 ตุลาคม 2559

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน นางสนิดาภรณ์ หนองหว่า

ด้วย นางชมภู มุ่งหมาย นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ม. การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี อ.ดร.มานิตย์ อาษานอก เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิตินจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.อารยา ปิยะกุล)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการและวิเทศสัมพันธ์ ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4374-3174
เบอร์โทรนิสิต 0892789142

ที่ ศธ. 0530.5(2) / 1928

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

1 ตุลาคม 2559

เรื่อง ขออนุมัติครุภัณฑ์ทดลองใช้เครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

ด้วย นางชมภู มุ่งหมาย นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ม. การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี อ.ดร.มานิตย์ อาษานอก เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ใคร่ขออนุมัติครุภัณฑ์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางชมภู มุ่งหมาย ทำการทดลองใช้เครื่องมือเพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.อารยา ปิยะกุล)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการและวิเทศสัมพันธ์ ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4374-3174
เบอร์โทรนิสิต 0892789142

ที่ ศธ. 0530.5(2) / 1929

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

1 ตุลาคม 2559

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลการเพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

ด้วย นางชมภู มุ่งหมาย นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ม. การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี อ.ดร.มานิตย์ อาษานอก เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้อนุญาตให้ นางชมภู มุ่งหมาย เก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.อารยา ปิยะกุล)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการและวิเทศสัมพันธ์ ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4374-3174

เบอร์โทรนิสิต 0892789142

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นางชมภู มุ่งหมาย
วันเกิด	วันที่ 20 เมษายน พ.ศ. 2511
สถานที่เกิด	อำเภอคำเชื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 245 หมู่ที่ 3 ตำบลเชียงยืน อำเภอเชียงยืน จังหวัดมหาสารคาม รหัสไปรษณีย์ 44160
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครู อันดับ คศ.3
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนบ้านเชียงยืน ตำบลเชียงยืน อำเภอเชียงยืน จังหวัดมหาสารคาม รหัสไปรษณีย์ 44160
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2526	มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสมเด็จพระญาณสังวรในพระสังฆราชูปถัมภ์ อำเภอคำเชื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร
พ.ศ. 2529	มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนคำเชื่อนแก้วชนูปถัมภ์ อำเภอคำเชื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร
พ.ศ. 2534	ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ วิทยาลัยครูสุรินทร์
พ.ศ. 2560	ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

